

Facultade de Belas Artes

Localización e contacto

Facultade de Belas Artes de Pontevedra

R/ Maestranza, 2
36002 Pontevedra

986 80 18 00

bbaa@uvigo.es

belasartes.uvigo.es

Equipo decanal

Decano

[Xosé Manuel Buxán Bran](#)

xmbuxanbran@yahoo.es

Vicedecano de relacións internacionais

[José Antonio Castro Muñiz](#)

internacional.bbaa@uvigo.es

Vicedecana de Organización Académica

[Araceli Liste Fernández](#)

Vicedecano de Cultura e Estudantado

[Ignacio Pérez-Jofre Santesmases](#)

Secretaría académica

[María José Fariña Busto](#)

Secretaría do Decanato

[Maximino Villaverde Rodríguez](#)

sdfba@uvigo.es

Secretaría de alumnado

Xefa de área académica

[Clara Pérez Quiñones](#)

Xefa de negociado da área académica

[Ángeles Santiago Dopazo](#)

Teléfono: 986801805

Fax: 986801883

Horario de atención ó público: de 9:00 a 14:00 h

Biblioteca

Biblioteca da Facultade de Belas Artes

A Biblioteca de Belas Artes forma parte do conxunto da Biblioteca Universitaria de Vigo (BUV) polo que se rexerá polo Regulamento da BUV aprobado en Xunta de Goberno o 27 de febreiro de 2002 e pola Normativa de Préstamo.

Fondos

A Biblioteca de Belas Artes conta con trinta e oito títulos de publicacións periódicas e dezanove mil títulos de monografías, a maioría de acceso directo na sala.

Servizos

Lectura en sala.

Préstamo a domicilio de fondos bibliográficos de tódala Biblioteca Universitaria.

O usuario terá á súa disposición na sala unha fotocopiadora de tarxeta dependente do servizo de reprografía da facultade. Os servizos máis especializados (como ó acceso a internet para buscas bibliográficas, consulta asistida en bases de datos, etc...) así como a dirección, xestión e coordinación de tódalas bibliotecas do Campus de Pontevedra atópase na Biblioteca Central do Campus.

Técnicos especialistas

Berta Gosende Vidal (quenda de mañá)

Antonio José Rodríguez Fernández (quenda de tarde)

Dirección

Facultade de Belas Artes

Rúa Maestranza, 2

36002 Pontevedra

España

Teléfono

986 801 836

Correo electrónico

presbel@uvigo.es

Horario

Luns a venres de 8.30 h a 20.45 h

Catálogo

O catálogo recolle tódolos fondos da Biblioteca da Universidade de Vigo e pódese consultar a través de internet.

 http://biblio.cesga.es/search*gag

Redes sociais

 <https://twitter.com/bibbelas>

 <https://www.pinterest.com/bibbelas/>

Biblioteca Central do Campus de Pontevedra

Dirección

Faultade de Ciencias Sociais

Campus Universitario

36005 Pontevedra

España

Teléfono

986 802 006

Correo electrónico

dirbcp@uvigo.es

Subdirección

986 801 996

subdibcp@uvigo.es

Hemeroteca

986 801 996

hembcp@uvigo.es

Referencia

986 802 001

refbcp@uvigo.es

Catalogación

986 802 001

cata1bcp@uvigo.es

Préstamo

986 802 002

presbcp@uvigo.es

Laboratorios e obradoiros

Obradoiros multiusos

Técnicos especialistas responsables

Fernando Portasany Fernández

Eduardo Calzado Díaz

Horario

Luns a venres de 10.00 h a 17.00 h

Estes obradoiros están a cargo de técnicos especialistas que supervisan e apoian o traballo de investigadores e estudantes, proporcionando o asesoramento técnico necesario. Os obradoiros están dotados de ferramenta de man e maquinaria específicas.

Obradoiro de metal

Maquinaria e ferramenta para o traballo en metal: ferramenta de corte, pregado, soldadura, taladro, etc.

Obradoiro de madeira

Maquinaria e ferramenta para o traballo da madeira: escuadradoras, serras de disco e cinta, cepilladora, traladros de columna, etc.

Obradoiro de cerámica

Fornos cerámicos, tornos e outros medios para o traballo en barro e a cerámica.

Obradoiro de plástico

Espazo adecuado para aplicar procesos con plásticos e resinas. Maquinaria e ferramenta para manipulación de plásticos.

Obradoiro de baleirado e outros procedimentos

Espazo axeitado para a manipulación de escaiola e materiais similares.

Obradoiro de microfusión

Espazo para técnicas de moldeo especiais, dotado de instalacións de microfusión.

Obradoiro de serigrafía

Infraestrutura e maquinaria para a serigrafía: realización de pantallas por medios fotomecánicos, sistemas informáticos, distintos medios de estampación. Cabina de pintura a pistola. Instalación para aplicar pinturas e vernices con técnicas aerográficas.

Aula de internet

A aula de internet está asistida por un bolseiro da Universidade de Vigo. Nela os estudantes dispoñen de equipamentos informáticos para a realización de traballos e de acceso a Internet para consultas relacionadas cos seus estudos.

Laboratorio de audiovisuais

O laboratorio de Audiovisuais está destinado á investigación e á docencia. Dispón de vinte postos dotados con equipamentos de edición dixital.

Laboratorio de informática

O laboratorio de Informática está destinado á investigación e á docencia. Dispón de vinte postos dotados con equipamentos informáticos para edición de imaxe dixital, 3D, deseño de páxinas Web e tratamento fotográfico dixital.

Laboratorio de técnicas gráficas

Técnico especialista responsable

José Angel Zabala Maté

O laboratorio de Técnicas gráficas está destinado á docencia e investigación. Dispón de instalacións para gravado calcográfico.

Laboratorio de fotografía e vídeo

Técnico especialista responsable

Andrés Pinal Rodriguez

Espazo de capacidade media. Dotado de diferentes medios de iluminación continua e de flash, tanto cenital coma de chan, móbiles e regulables de forma centralizada. Dispón de paredes con illamento acústico e de paneis móbiles para a elaboración de cromas.

Grao en Belas Artes

Materias

Curso 1

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P01G010V01101	Antropoloxía: Antropoloxía da arte	1c	6

P01G010V01102	Expresión artística: Debuxo- Forma	1c	12
P01G010V01103	Informática: Técnicas informáticas	1c	6
P01G010V01104	Técnicas pictóricas	1c	6
P01G010V01201	Expresión artística: Materia- Cor	2c	12
P01G010V01202	Historia: Historia da arte	2c	6
P01G010V01203	Técnicas escultóricas	2c	6
P01G010V01204	Técnicas fotográficas	2c	6

Curso 2

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P01G010V01301	Expresión gráfica: Sistemas de representación	1c	6
P01G010V01302	Psicoloxía: Psicoloxía da arte	1c	6
P01G010V01303	Arte, linguaxe e representación	1c	6
P01G010V01304	Escultura	1c	6
P01G010V01305	Técnicas gráficas	1c	6
P01G010V01401	Arte: Arte e modernidade	2c	6
P01G010V01402	Debuxo	2c	6
P01G010V01403	Imaxe en movemento	2c	6
P01G010V01404	Pintura	2c	6
P01G010V01405	Procesos de espazo e tempo	2c	6

Curso 3

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P01G010V01501	Filosofía da arte	1c	6
P01G010V01502	Producción artística: Audiovisuais	1c	12
P01G010V01503	Producción artística: Imaxe I	1c	12
P01G010V01601	Arte e contemporaneidade	2c	6
P01G010V01602	Producción artística: Imaxe II	2c	12
P01G010V01603	Producción artística: Obxecto e espazo	2c	12

Curso 4

Código	Nome	Cuadrimestre	Cr.totais
P01G010V01701	Procesos de investigación e creación	1c	6
P01G010V01801	Artes afíns	2c	6
P01G010V01802	Transmisión, mediación e educación artística	2c	6
P01G010V01901	Arte e espazo social	1c	6
P01G010V01902	Arte, natureza e medio ambiente	1c	6
P01G010V01903	Proxectos de arte de acción	1c	6
P01G010V01904	Proxectos de debuxo e pintura	1c	6

P01G010V01905	Proxectos de deseño	1c	6
P01G010V01906	Proxectos de escultura e instalacións	1c	6
P01G010V01907	Proxectos fotográficos	1c	6
P01G010V01908	Proxectos gráficos dixitais	1c	6
P01G010V01909	Proxectos videográficos	1c	6
P01G010V01910	Xestión, ámbito artístico e mundo profesional	1c	6
P01G010V01991	Traballo de Fin de Grao	2c	18

DATOS IDENTIFICATIVOS**Antropoloxía: Antropoloxía da arte**

Materia	Antropoloxía: Antropoloxía da arte			
Código	P01G010V01101			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Moraza Pérez, Juan Luís			
Profesorado	Estarque Casas, Fernando Lage Veloso, Carmen Moraza Pérez, Juan Luís			
Correo-e	julumoraza@gmail.com			
Web	http://escultura.uvigo.es/web			
Descrición xeral	Estudo da comunidade humana, dos seus comportamentos e da complexa estrutura de relacións na que a arte se desenvolve. Aproximación á experiencia artística desde unha perspectiva antropolóxica; aproximación ás dimensións antropolóxicas da experiencia artística.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
---------------------------------	---------------------------------------

Coñecemento da arte no contexto cultural.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C2	D3
	A4	B4	C3	D5
	A5	B5	C4	D6
		B6	C5	D7
		B7	C6	D8
		B8	C7	D9
		B9	C8	D10
		B10	C12	D12
		B11	C13	D13
		B12	C14	D14
			C15	D15
			C17	D16
			C19	D17
			C22	D18
			C35	D19
			C37	D20
			C57	D21
			C58	D22
			C59	D23
			C60	
			C61	
			C62	
			C63	
			C65	
			C67	
			C69	
Coñecemento da arte no contexto cultural actual.			C1	
			C4	
			C37	
Coñecemento dos sistemas simbólicos e de significados da cultura.			C2	D6
			C8	D9
			C40	D12
			C66	
Coñecemento da arte en relación a outros modos de facer, crer, coñecer e saber.	A5	B6	C4	D1
		B8	C8	D2
		B9	C9	D3
		B10	C18	D7
		B12	C26	D8
		B13	C37	D15
			C64	D18
			C66	
Coñecemento de funcións da arte no contexto cultural e no ámbito social.	A3	B1	C4	D1
		B4	C12	
			C13	
			C37	
Capacidade básica para recoñecer a arte no contexto cultural.			C2	D3
			C8	D4
			C20	D6
			C33	D7
			C37	
Capacidade básica para comprender os significados simbólicos da produción artística e cultural.		B6	C2	
		B14	C4	
			C37	
			C51	
			C53	
Capacidade para o recoñecemento das estruturas ***sociopolíticas nas que se inseren as obras artísticas.	A1	B1	C1	D1
	A2	B2	C2	D2
	A3	B3	C3	D4
	A5	B5	C4	D5
		B8	C8	
			C11	
			C13	
			C37	

Habilidade básica para recoñecer a arte como modo de relación social.

C1 D2
C2 D4
C2 D5
C4 D6
C4
C5
C8
C14
C21
C27
C30
C31

Contidos	
Tema	
ANTROPOLOXÍA CULTURAL	Introdución á antropoloxía da arte. Suxeito e obxecto da antropoloxía cultural. / Aceptión antropolóxica e aceptación *disciplinar de [arte]. / Relacións e diferenzas entre arte e cultura. / A diferencial arte-cultura: a superación da técnica.
ANTROPOLOXÍA AMBIENTAL	As tres dimensións do espazo antropolóxico. / As culturas como interaccións ambientais/ As relacións entre humanos, paisaxes, plantas, animais e *númenes. / Do *antropos ao *antropoceno. / A crise do *antropocentrismo.
ANTROPOLOXÍA COGNITIVA E SIMBÓLICA.	A emerxencia do saber humano desde a arte. A *indiscernibilidade *gnoseolóxica entre suxeito e obxecto. / Percepción, *cognición e consciencia no simbolismo. / *Alucinó xenos no mito. *Chamanismo e estados alterados de consciencia. A mente *holotrópica. / A diversidade cultural como *multiverso *perceptivo na arte.
A arte DESDE A ANTROPOLOXÍA.	A arte como contido da antropoloxía: Dimensións culturais da arte: funcións monumentais / Funcións ornamentais / A construción cultural da realidade: realidade e representación. / Antropoloxía e feminismo. / Antropoloxía da Beleza / O sistema da arte: campo e ámbito artístico.
A arte COMO PRÁCTICA ANTROPOLÓXICA.	A arte como axencia. / Formas de *socialidade: a arte como modelo social. / A creación como traballo humano. / Dos mitos de creación ás condicións laborais. / Arte e *socialidade: a función *autorial como responsabilidade na arte.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	15	0	15
Resolución de problemas	0	46	46
Lección maxistral	30	0	30
Eventos científicos	0	6	6
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	21	23
Traballo	0	30	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Actividades en grupo enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permitan profundar ou complementar os contidos da materia. Os puntos de partida para estes seminarios xorden do traballo de campo dos alumnos, da lectura previa de textos propostos, e da proxección de películas e documentais.
Resolución de problemas	O alumno debe facer unha lectura comprensiva de textos sobre Antropoloxía e Antropoloxía da arte, organizar a recollida de datos do seu contexto persoal e presentalos ante os compañeiros. O alumno terá que utilizar as perspectivas propias da Antropoloxía para a comprensión do fenómeno artístico.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos básicos da materia obxecto de estudo mediante a proxección de presentacións en *PowerPoint que estarán a disposición dos alumnos.
Eventos científicos	Asistencia a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Resolución de problemas	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resolución de problemas	Observación da actitude e participación do alumno na dinámica da clase e especialmente nos Seminarios. Realización de tarefas en entrega de traballos.	40	B13	C1 C2 C4 C8
Lección maxistral	Probas para avaliación das competencias adquiridas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta extensa.	0	B13	C1 C2 C4 C8
Eventos científicos	Asistencia a conferencias, charlas, exposicións, mesas redondas, debates... realizados por relatores de prestixio, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia.	0	B13	C1 C2 C4 C8 C35 C37
Exame de preguntas de desenvolvemento	Probas que inclúen preguntas abertas sobre un tema. Os alumnos/*as deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar os coñecementos que teñen sobre a materia nunha resposta argumentada.	40	B13	C1 C2 C4 C8 C35 C37
Traballo	Confección dun texto elaborado sobre un tema e debe redactarse seguindo unhas normas establecidas.	20	B13	C1 C2 C4 C8 C35 C37

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua e/ou global.

-A **AVALIACIÓN CONTINUA** basearase na realización e presentación dos traballos solicitados polos diferentes profesores no período lectivo, e nunha proba final con base nos contidos da materia, no horario fixado para ese efecto determine a Xunta de Facultade. As probas da avaliación continua confirmarán; habilidades de aprendizaxe de acordo á axenda de desenvolvemento didáctico no semestre. As probas finais incluírán preguntas abertas sobre un tema que os estudantes deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar de maneira concisa.

- O estudante, a principio de curso, poderá especificar a súa elección para ser cualificado de acordo a unha **AVALIACIÓN GLOBAL**, consistente na entrega de todos e cada un dos exercicios solicitados durante o curso, xunto a unha proba final, cuxa data será fixada para ese efecto pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Méndez, Lourdes, **Antropología de la producción artística**, Síntesis, 1995

Morris, Desmond, **El zoo humano**, Plaza y Janés, 1974

V.V.A.A., **El camino a Eleusis**, Fondo de Cultura Económica, 2003

Gell, Alfred, **Arte y Agencia**, Paradigma, 2016

Bibliografía Complementaria

Alcina Franch, José, **Arte y antropología**, Alianza, 2004

Bohannon, **Para raros, nosotros**, Akal, 1992

Clifford, James, **Dilemas de la cultura: Antropología, Literatura y Arte en la perspectiva posmoderna**, Gedisa, 1995

Harris, Marvin, **Vacas, cerdos, guerras y brujas**, Alianza, 1992

Strauss, Levi, **El pensamiento salvaje**, Fondo de Cultura Económica, 2002

Swift, Jonathan, **Viajes de Gulliver**, Cátedra, 2007

Recomendacións

Outros comentarios

A avaliación continua basearase na realización e presentación dos traballos debidamente propostos polos distintos profesores e poderá realizarse unha proba final. Realizarase unha proba escrita, a partir dos contidos da materia, para as convocatorias global, xullo e Fin de Carreira, nas datas que para o efecto determine a Xunta de Facultade.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Expresión artística: Debuxo-Forma				
Materia	Expresión artística: Debuxo-Forma			
Código	P01G010V01102			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	FB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo Escultura			
Coordinador/a	Lapeña Martínez, María Elena			
Profesorado	Bermejo Arrieta, María Natividad Fernández Olivera, María Luísa Lapeña Martínez, María Elena			
Correo-e	ele@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Indagación nas posibilidades formais e estruturais do debuxo. O debuxo como maneira de ver ou crear formas e estruturas *bidimensionales e *tridimensionales. A ampliación da noción de debuxo cara a un territorio con precisión e imprecisión de fronteiras. Experimentar o debuxo como escritura persoal e selo *intransferible.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos dos procedementos, materiais e útiles do debuxo.	C9
Coñecementos básicos de métodos de produción do debuxo.	C9 C12 C14
Coñecemento do vocabulario conceptual e formal do debuxo.	C6 C7
Coñecementos básicos dos sistemas naturais e artificiais para comprender, concibir e estruturar formas no espazo.	C9
Capacidade para representar conceptos e formas a través do debuxo.	C31 C42
Capacidade para entender o debuxo como instrumento para a análise visual.	C42
Capacidade para entender o debuxo como instrumento para a creación, análise, desenvolvemento B2 e transmisión de ideas.	C31 C42

Capacidade para captar e rexistrar imaxes a través do debuxo.	C31 C36 C42
Capacidade básica para xerar e transformar unha imaxe con técnicas de debuxo-forma	C31 C42
Capacidade para desenvolver a análise e a creación de formas artísticas.	C25 C31
Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais do debuxo.	C42
Capacidade para desenvolverse no espazo *bidimensional e *tridimensional.	C31 C42
Habilidade para a representación e a análise a través do debuxo.	C42 C43
Habilidade para captar e rexistrar imaxes a través do debuxo.	C42 C43
Habilidade para o uso da forma na creación.	C42 C43
Habilidade para o traballo en diferentes escalas.	C42 C43

Contidos

Tema	
1. Maneiras de ver.	O debuxo como instrumento de percepción e rexistro do pensamento. O debuxo como maneira de ver a forma. Cuestión de enfoque / desenfoque, continuidade / discontinuidade.
2. *Morfoloxía e *morfogénesis.	Creación de formas e estruturas permanentes ou efémeras. Representación / presentación de formas e espazos reais ou imaxinarios. Espazos de figuración e abstracción.
3. O debuxo como idea e forma orixinaria nas obras de arte.	Equilibrio e tensión dinámica en composicións e estruturas. Sentido do ritmo e movemento na relación entre liñas, manchas e espazos en branco. Cada parte en relación ao todo. Correspondencia fondo-figura. Volume e profundidade. O debuxo como forma, garabato e columna vertebral da arte.
4. O debuxo como obra de arte	Semellanzas entre as cuestións tradicionais e contemporáneas do debuxo. Sobre as diversas maneiras de debuxar en relación á *multiplicidade de *trazadores e maneiras de ver. Ferramentas bi-tridimensionais (lapis, barro, luz, photoshop...). O debuxo como sombra, límite e percorrido. O erro como pórtico do descubrimento.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	94	120	214
Debate	4	30	34
Saídas de estudo	4	0	4
Presentación	8	30	38
Lección maxistral	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Estreita relación entre teoría e práctica artística. Traballos individuais ou en grupo que potencian a capacidade receptiva e imaxinativa.
Debate	Nestes debates compártense as lecturas realizadas durante o curso. Contribución oral/ escrita por parte do estudante acerca da selección particular de libros, catálogos e textos escollidos. Trátase de buscar recursos e fontes diversas para a investigación das cuestións esenciais do debuxo.
Saídas de estudo	Visita ao Museo Serralves (Oporto).
Presentación	Presentación final que fai o estudante dos traballos de aprendizaxe autónoma. A través dunha breve exposición manifesta os seus obxectivos, metodoloxía e resultados ante o profesor e o resto dos estudantes.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia con proxección de imaxes, cun método analóxico que busca semellanzas e puntos de contacto nas fronteiras do debuxo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Traballo tutelado	Atención personalizada no horario de aprendizaxe presencial, no momento no que se realizan as prácticas artísticas na aula.
Debate	Debates críticos artísticos como metodoloxía de aprendizaxe presencial. O estudante comparte as súas experiencias de aprendizaxe autónoma, por exemplo, a súa selección particular de lecturas bibliográficas sobre debuxo-forma.
Presentación	Participación activa no horario de aprendizaxe presencial, no momento no que se realizan as presentacións de traballos na aula. A través dunha breve exposición o estudante manifesta os seus obxectivos, metodoloxía e resultados ante o profesor e o resto dos estudantes.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Avaliación progresiva da asimilación de contidos, do grao de resolución dos exercicios que corresponden á aprendizaxe presencial e da participación activa nas indagacións. Moi importante a asistencia e o grao de interese do estudante.	40	C6 C7 C9 C12 C14 C25 C31 C36 C42 C43
Debate	Avaliación das lecturas. Participación activa no taller.	20	B2 C6 C7 C9 C12 C14 C25 C31 C36 C42 C43
Presentación	Avaliación do resto das tarefas realizadas durante o curso en aprendizaxe autónoma.	40	B2

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar entre dous sistemas de avaliación:

- **AVALIACIÓN CONTINUA:** Os estudantes entregan e/ou presentan os exercicios de forma progresiva durante o transcurso do cuadrimestre.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes entregan e/ou presentan os exercicios exclusivamente ao finalizar o curso

Convocatoria extraordinaria de xullo: A proba consiste na presentación de todos os exercicios do curso.

Convocatoria extraordinaria de fin de carreira: A proba consiste na presentación de todos os exercicios do curso.

A data e hora das probas de avaliación de Xullo ou fin de carreira aparece publicada na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - Probas de avaliación).

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARNHEIM, Rudolf, **Arte y percepción visual**, Alianza Editorial, 1979

BELJON, J.J., **Gramática del arte**, Celeste, 1993

BERGER, John, **Sobre el dibujo**, Gustavo Gili, 2011

BERGER, John, **Algunos pasos hacia una pequeña teoría de lo visible**, Ardora, 1997

DONDIS, D. A., **La sintaxis de la imagen**, Gustavo Gili, 1992

MUNARI, Bruno, **El cuadrado: más de 300 ejemplos ilustrados sobre la forma cuadrada**, Gustavo Gili, 1990

MUNARI, Bruno, **El triángulo: más de 100 ejemplos ilustrados sobre el triángulo equilátero**, Gustavo Gili, 1999

PIRSON, Jean-François, **La estructura y el objeto: (ensayos, experiencias y aproximaciones)**, PPU, 1988

VALÉRY, Paul, **Piezas sobre arte**, Visor, 1999

VINCI, Leonardo da, **Tratado de Pintura**, Akal, 2007

VV.AA., **Repentirs**, Musée du Louvre, Editions de la Réunion des musée, 1991

WILLIAMS, Christopher, **Los orígenes de la forma**, Gustavo Gili, 1984

Bibliografía Complementaria

VV.AA., **Vitamin D, New Perspectives in drawing**, Phaidon, 2005

VV.AA., Gómez Molina (coord.), **Las lecciones del dibujo**, Cátedra, 1995

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Informática: Técnicas informáticas				
Materia	Informática: Técnicas informáticas			
Código	P01G010V01103			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Castro Muñiz, José			
Profesorado	Castro Muñiz, José Cuba Taboada, Miguel Molina Quiroga, Berio			
Correo-e	koimandala@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia ten como obxectivo o coñecemento e utilización de técnicas informáticas para a creación artística. Indagación nas posibilidades informáticas aplicadas á arte. Ficción e realidade nos modos de ver.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento dos fundamentos da informática.		C6 C7 C9
Coñecementos básicos de tratamento da imaxe dixital.		C7 C9
Coñecementos básicos de ofimática.	B2	C9
Coñecementos básicos de internet e comunicación dixital.	B1 B2	C6 C7
Coñecementos do vocabulario informático básico.		C6 C7
Capacidade de entender as aplicacións da informática ao estudo, a análise e a investigación.	B1 B2	C32
Capacidade de comprensión dos recursos informáticos aplicados á creación artística.		C31 C32 C43
Capacidade para entender o valor interdisciplinar da informática.		C34

Habilidades básicas no manexo de dispositivos e recursos informáticos.		C42 C43
Habilidade para manexar a nivel básico programas de procesamiento de textos, manipulación de imaxes, navegación web e presentación multimedia.	B2	C36 C45
Habilidade para aplicar a informática en procesos creativos.		C31 C32 C42 C43
Habilidade para atopar recursos en internet e aplicalos ao estudo e aos procesos creativos.	B2	C32 C36 C42

Contidos

Tema	
Creación dixital artística.	Coñecementos do vocabulario básico informático para a creación artística dixital. Aplicación do programa *Photoshop en procesos artísticos. Aprender a compor e crear con técnicas informáticas.
Proxecto, proceso e resultado.	As novas tecnoloxías como principio subxacente ou fin de traxecto na obra de arte. As técnicas informáticas como un medio para desenvolver tanto proxectos, como procesos e resultados finais na creación artística.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	20	45	65
Presentación	8	4	12
Prácticas de laboratorio	30	43	73

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Estreita relación entre a teoría e a práctica en procesos de creación de imaxes artísticas dixitais. Traballos individuais ou en grupo que potencien capacidades imaxinativas no manexo de técnicas informáticas.
Presentación	Presentación final que fai o estudante dos traballos de aprendizaxe presencial e autónoma. A través dunha breve exposición manifesta os seus obxectivos, metodoloxía e resultados ante o profesor e o resto dos estudantes.
Prácticas de laboratorio	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Estreita relación entre teoría e práctica no proceso de creación de imaxes artísticas dixitais. Traballos individuais ou en grupo que potencien as capacidades imaxinativas no manexo de técnicas informáticas.
Prácticas de laboratorio	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Avaliación progresiva da asimilación de contidos, do grao de resolución e calidade dos exercicios realizados durante o curso. Fundamental a asistencia, o grao de interese e participación activa do estudante.	40	B1 C6 C31 C32 C34 C42 C43
Presentación	Avaliación final de todas as tarefas realizadas na aprendizaxe presencial e autónoma.	40	B2 C7 C9 C36 C45

Prácticas de laboratorio	Progresiva asimilación de contidos, grao de resolución e calidade dos exercicios realizados durante o curso. Fundamental a asistencia, o grao de interese e participación activa do estudante.	20	B1	C6 C9 C31 C32 C34 C42 C43
--------------------------	--	----	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación**:

AVALIACIÓN CONTÍNUA: Ademais das puntuacións acadadas nas distintas actividades ao longo do cuadrimestre, realizarase unha presentación final das tarefas realizadas.

Mantéñense as mesmas probas de avaliación progresiva para todos aqueles que presentan os traballos segundo calendario docente proposto polo profesor. Con entregas mensuais o longo do cuadrimestre.

AVALIACIÓN GLOBAL: O alumnado que non opte pola avaliación continua terá que presentarse á unha avaliación global na que deberá presentar tódalas tarefas realizadas durante o curso.

As probas das **convocatorias extraordinarias** consisten na presentación de todos os exercicios do curso.

Probas de avaliación de convocatorias extraordinarias

<http://belasartes.uvigo.es/bbaa/index.php?id=31>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

DELGADO, José María, **Photoshop CS6**, Anaya Multimedia, 2012

DONDIS, D. A., **La sintaxis de la imagen**, Gustavo Gili, 1992

FONTCUBERTA, Joan, **Zonas de penumbra**, Actas, 2000

FONTCUBERTA, Joan, **La cámara de Pandora. La fotografía@ después de la fotografía**, Gustavo Gili, 2010

ISLA, José, **Ninfografías-infomanías. Poéticas fotográficas en la era digital**, Ayuntamiento de Madrid, Conde Duque, 2001

MANOVICH, Lev, **El lenguaje de los nuevos medios de comunicación: la imagen en la era digital**, Paidós Comunicación, 2011

MOURE, Gloria, **Sigmar Polke. Pinturas, fotografías y películas**, Ediciones Polígrafa, 2005

STEUER, Sharon, **Arte y creatividad con Photoshop**, Anaya multimedia, 2002

TRIBE, Mark, JANA, Reena, **Arte y nuevas tecnologías**, Taschen, 2006

VV.AA., **Vitamin Ph: New perspectives in photography**, Phaidon, 2006

VV.AA., Gómez Molina (coord.), **Máquinas y herramientas de dibujo**, Cátedra, 2002

Adobe Photoshop CS5 http://help.adobe.com/es_ES/photoshop/cs/using/photoshop_cs5_help.pdf,

http://helpx.adobe.com/es/photoshop/topics.html#dynamicpod_reference,

<http://erikjohanssonphoto.com/>,

<http://www.bitsenimagen.com/chuck-close-pasa-de-pintar-pixeles-imprimirlos-galeria>,

Valero Sancho, José Luis, **La Infografía. técnicas, Análisis y Usos periodísticos**, Universidad Autónoma de Barcelona, 2001

Gómez Alonso, Rafael, **Análisis de la Imagen, Estética Audiovisual**, Laberinto, Comunicación, 2001

Dawn Ades, **Fotomontaje**, ED. Gustavo Gili, 2002

Vicente Peña Timón, **Narración audiovisual, Investigaciones**, Laberinto, Comunicación, 2001

Carrillo, Jesús, **Arte en la Red**, Cátedra, 2004

Medina Beiro, Jorge Miguel, **Tipografía digital**, Anaya (Multimedia), 2001

Dough Aitken, **Broken screen, Expanding the image Breaking the narrative**, D.A.P Dist. ART.Pub., 2006

Danto C. Arthur, **Después del Fin del Arte. El Arte Contemporáneo y el linde de la historia**, Paidós Transiciones, 1999

Toda a bibliografía incluída na guía docente está enfocada a auto-aprendizaxe nas horas de traballo,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Producción artística: Imaxe II/P01G010V01602

Proxectos gráficos dixitais/P01G010V01908

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas pictóricas				
Materia	Técnicas pictóricas			
Código	P01G010V01104			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Hernández Sánchez, Jesús			
Profesorado	Alonso Blanco, Fruela Hernández Sánchez, Jesús Pinal González, Andrés			
Correo-e	jhs@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia de técnicas pictóricas ten como finalidade introducir aos alumnos/as no problema da creación artística a través dos soportes e os materiais pictóricos. A materia está enfocada a que o alumnado adquira un tipo de coñecemento teórico e practico da pintura como forma de coñecemento. As clases na aula e no taller complementánsense cando a ocasión o requira con proxeccións de imaxes e coloquios.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade
B14	Sensibilidade en temas ambientais.
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos dos materiais e útiles propios da práctica pictórica.	C12
Coñecementos básicos dos procedementos aplicados á creación pictórica.	C12 C14
Coñecementos básicos de métodos de produción pictórica.	C9
Coñecemento básico do vocabulario e do código pictóricos.	C5 C6 C7
Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais pictóricos.	B4 C12 B5 C31 C32

Capacidade para xerar e xestionar de forma básica unha imaxe pictórica.		C25 C31 C32
Habilidade para construír unha pintura nas súas diferentes técnicas nun nivel básico.		C31 C32 C42 C43
Habilidade para xerar sistemas de produción pictórica nun nivel básico.		C31 C42 C43
Habilidade para o manexo de ferramentas básicas para a pintura.		C32 C42
Capacidade para identificar e entender os problemas básicos da pintura dende a analítica autoreflexiva e autocrítica	B13 B14	C19 C25

Contidos

Tema		
1. Soportes e aprestos	Diferentes materiais para soportes pictóricos (ríxidos, papel e tela). Bases e imprimacións fundamentais. Formulación, elaboración e aplicación para las diferentes técnicas.	
2. Fundamentos básicos sobre técnicas pictóricas	Técnicas pictóricas elementais de acuarela, acrílico e óleo (levarase a cabo os procesos técnicos que sexan posibles dentro dos recursos existentes limitados na aula).	
3.-Manexo básico da paleta de cor. Disolventes e aglutinantes	Fundamentos básicos do manexo da paleta de cor para aplicar as técnicas pictóricas Diferentes divsolventes e aglutinantes: Naturais e sintéticos. Auga, trementina, white spirit, aceites de linaza, de noces....	
4.- Materiais e útiles para o exercicio da pintura	Pigmentos, resinas, vernices, aceites, aditivos, brochas, pinceis, aerógrafos, espátulas, tento,....	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	30	0	30
Debate	6	0	6
Presentación	2	0	2
Resolución de problemas	12	0	12
Lección maxistral	8	0	8
Resolución de problemas de forma autónoma	0	90	90
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Cunha atención personalizada a cada estudante, traballaranse las diferentes modalidades do coñecemento pictórico a través dos procesos técnicos prácticos. Partindo da base de que o coñecemento da técnica pictórica adquirese fundamentalmente a través de la práctica dos diferentes procesos, trátase de impartir a adquisición dos primeiros coñecementos en torno aos métodos, instrumentos e procesos técnicos que interveñen nel exercicio básico da pintura.
Debate	Trátase de pór en valor e crítica entre as/os estudantes os diferentes exercicios de análise teórico/práctico propostos na materia. Trátase de debates o redor de textos teóricos e literarios propostos polos docentes.
Presentación	Presentar as/os estudantes de forma xeral conceptos, contidos e procesos sobre os diferentes procedementos básicos das técnicas e materiais a considerar na pintura. Exporase la planificación de la materia a o longo do semestre e os diferentes exercicios pictóricos a desenvolver por cada estudante.
Resolución de problemas	Trátase de poñer en valor as nocións básicas para resolver cuestións fundamentais de representación artística a través da técnica e os materiais pictóricos.
Lección maxistral	O profesorado impartirá clases teóricas dirixidas á preparación de soportes pictóricos, as relativas á aplicación de los diferentes procedementos e as técnicas pictóricas referidas nos contidos
Resolución de problemas de forma autónoma	Cada estudante desenvolverá as diferentes técnicas pictóricas no traballo autónomo hasta completar as pinturas plantexadas na aula polo profesorado da materia. A maior parte do traballo pictórico desenvólvese como traballo autónomo: 90 horas das 150 das que consta a materia. 60 horas son presenciais para cada estudante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	El profesor tutelaré os traballos pictóricos a realizar, facendo un seguimento individual dos exercicios, resolvendo os diferentes problemas na execución dos distintos traballos de pintura plantexados

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Resolución adecuada das diferentes técnicas, exercicios e prácticas nel traballo do taller presencial e autónomo levado a cabo polo estudante.	40	C5 C6 C7 C12 C32 C43
Resolución de problemas	Solución adecuada e de calidade en cada traballo realizado. Resolver adecuadamente os problemas básicos derivados da aplicación técnica e dos *materiais pintura empregados	40	C9 C14 C19 C31 C42
Resolución de problemas de forma autónoma	Desenvolvemento e solución dos traballos plantexados na súa práctica autónoma	10	B4 B5 C9 C25 C31 C43
Exame de preguntas de desenvolvemento	Resposta as cuestións relacionadas coa lectura e estudo de textos de pensamento e literarios o longo do semestre	10	B13 B14 C6 C19 C25

Outros comentarios sobre a Avaliación

SISTEMA DE AVALIACIÓN CONTINUA:

A avaliación é continua desenvólvese a través do plantexamento e resolución de exercicios de técnicas da pintura a realizar na aula e no traballo autónomo das/dos estudantes. Cada exercicio será avaliado polos docentes en tempo e forma que corresponda. A cualificación só será unha cualificación ao final do semestre resultado da media de todos os traballos realizados.

Serán de obrigada asistencia as horas presenciais para a avaliación del 100% de la materia. A non asistencia as clases presenciais e a non realización do traballo tutelado e autónomo será motivo da non superación da materia. Para optar a superación da materia terán que entregarse todos e cada un dos traballos propostos e realizar os exames de preguntas de desenvolvemento. A falta de asistencia sen xustificar superior ao 10% das horas teóricas e ao 10% das horas prácticas será motivo de non superación da materia.

As/os estudantes terán que amosar, a través dun autocontrol horario, que realizan e completan as horas do seu traballo tutelado autónomo, ata completar as horas de dedicación que lle corresponden (90 horas).

A nota de avaliación contínua é o resultado da media da suma dos seguintes items: os diferentes exercicios expostos e realizados no traballo tutelado na aula, o traballo autónomo realizado, a adecuada resolución de problemas técnicos e procesuais e os exames de preguntas de desenvolvemento das lecturas obrigadas e a resolución de problemas e os exames realizados.

SISTEMA DE AVALIACIÓN GLOBAL:

Se a/o estudante opta por unha avaliación global terá que entregar todos e cada un dos exercicios propostos na materia, realizar o examen de preguntas de desenvolvemento sobre os textos de obrigada lectura (2 horas de examen) e realizar un examen de exercicio práctico de dúas horas na aula sobre as técnicas pictóricas dos contidos: acuarela, acrílico e óleo.

Nas **convocatorias extraordinarias e fin de carreira**, as/os estudantes deberán examinarse dos mesmos contidos, entregarán os mesmos traballos tutelados, coa resolución de problemas técnicos, el desenvolvemento autónomo dos traballos tutelados e os exames de preguntas de desenvolvemento sobre os textos de obrigada lectura. As/os estudantes realizarán un examen escrito de dúas horas sobre os textos de obrigada lectura. As/os estudantes realizarán un examen práctico sobre as técnicas pictóricas dos contidos.

A data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (Xullo) aparece publicada na páxina Web da Facultade de Belas Artes (Grado de Belas Artes - probas de avaliación)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Huertas Torrejón, Manuel, **Materiales, procedimientos y técnicas pictóricas I y II**, Akal Editores, 2004

Deleuze, Gilles, **Pintura. El concepto de diagrama**, Ed. Cactus, 2007

Vidal Folch, Ignacio, **La cabeza de plástico**, Ed. Anagrama, 1999

Vila Matas, Enrique, **Kassel no invita a la lógica**, Ed. Seix Barral, 2014

Marcus Gabriel, **El poder del arte**, Editorial Roneo, 2019

Bibliografía Complementaria

Doerner, M., **Los materiales de pintura y su empleo en el arte**, Reverté, D.L, 2002

Smith, Ray, **Manual del Artista. Herramientas, materiales, procedimientos, técnicas**, Herman Blume, 2008

Shiner, Larry, **La invención del arte**, Ed. Paidós, 2004

Guasch, Ana María, **El arte del siglo XX: del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza Editorial, 2000

Guasch, Ana María, **El arte en la era de lo global**, Alianza Editorial, 2016

Da Vinci, Leonardo, **Tratado de Pintura**, Akal Editores, 2004

González Cuasante, José María, **Introducción al color**, Akal Editores, 2005

Vila Matas, Enrique, **Historia abreviada de la literatura portátil**, Ed. Anagrama, 1985

Recomendaciones**Materias que continúan o temario**

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

Pintura/P01G010V01404

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Outros comentarios

Por tratarse dunha materia eminentemente práctica *cuxo coñecemento se adquire *resolvendo *os fundamentos en la continua aplicación de procesos *e *procedementos, la presencia *e asistencia de las *e *os *estudiantes es básica e imprescindible.

Apreciando como de gran valor *aquella sentenxa que afirma que "a pintar apréndese pintado", será esencial que las/*os *estudiantes *aproveiten de modo eficaz todas las horas de *traballo tutelado para la práctica pictórica, tanto las que son de modo presencial con el profesorado como las que son de *traballo autónomo. La *materia enfócase, como se pode apreciar en *a súa planificación docente, con 130 de las 150 horas, a el *traballo tutelado que debe *llevar a cabo cada *estudiante. al planificación implica que el *mellor modo de abordar la *ensino-*aprendizaxe de las diferentes técnicas pictóricas *ten *a súa base *e fundamento en comprender la *natureza del *coñecemento de la pintura *e aprender a aplicar de forma correcta *e adecuada *os seus procesos técnicos *manuais *e mecánicos-*manuais con la mediación tutelada desde el *coñecemento del profesorado.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión artística: Materia-Cor**

Materia	Expresión artística: Materia-Cor			
Código	P01G010V01201			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	FB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego Inglés			
Departamento	Debuxo Escultura Pintura			
Coordinador/a	Ortuzar González, Mónica			
Profesorado	Bandera Vera, Antonio María Cuba Taboada, Miguel Fariña Busto, María José Ortuzar González, Mónica			
Correo-e	mortuzar@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta materia constitúe unha introdución, desde unha perspectiva interdisciplinar, aos procesos de creación básicos derivados do uso dos materiais e da cor na arte.			
	Complementábase con outras materias de 1º e 2º curso que introducen ao estudante no manexo disciplinar de materiais e técnicas diversas.			
	Esta materia, que pertence á Formación Básica, é fundamental no cadro xeral da titulación, xunto a outras materias similares ("Expresión artística. Debuxo-Forma") que conforman o módulo de Procesos Artísticos, que dotan ao estudante de ferramentas necesarias para abordar e profundar en procesos disciplinares e multidisciplinares de produción artística.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos de métodos de produción a través da materia.	C6 C9 C12 C14 C31

Coñecementos dos códigos cromáticos.		C6 C12
Coñecemento da cor desde o contexto cultural.	B15	C2 C6 C36
Coñecemento do contido cultural asociado aos materiais.	B15	C6 C36
Coñecementos básicos de métodos de produción a través da cor.		C6 C9 C12 C14 C31
Capacidade para o desenvolvemento expresivo da materia.		C19 C42
Capacidade para a percepción do espazo, o volume e a cor.		C19
Capacidades para desenvolver a análise e a creación de formas artísticas.		C1
Capacidade para traballar no bidimensional e o tridimensional.		C20 C31
Habilidade para o manexo da materia desde un punto de vista estético.		C12 C42
Habilidades básicas para a manipulación de materiais diversos.		C12 C42
Habilidades básicas para a representación a través da cor.		C42
Habilidades para o manexo da cor nos seus diferentes contextos.		C12 C42

Contidos

Tema	
CAMPO FENOMENOLÓXICO	Física da cor. A luz e a cor Fenómenos perceptivos. Sensacións cromáticas.
TEORÍA E PRÁCTICA DA COR	Teorías da cor: Goethe, Chevreul, Albers. Pigmentos: inorgánicos, orgánicos e sintéticos. Círculo cromático. Armonías. Sensación cromática: ton, luminosidade, saturación. A cor na composición.
MATERIA E COR NA PRÁCTICA ARTÍSTICA	A cor como feito cultural e os seus significados. Cor e materia: realidade e representación.
OS MATERIAIS ARTÍSTICOS	A materia e o material. A materia como feito cultural. O material escultórico.
MATERIA E FORMA	Relacións formais e compositivas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	1	0	1
Lección maxistral	12	0	12
Traballo tutelado	85	168	253
Presentación	12	2	14
Seminario	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia, dos seus obxectivos e das actividades a realizar ao longo do cuatrimestre.
Lección maxistral	Sesións teóricas destinadas á exposición de contidos teóricos, e á presentación das propostas dos traballos e exercicios a desenvolver na aula.
Traballo tutelado	Actividade nuclear da materia. Cada estudante resolverá os diferentes traballos e exercicios propostos polo profesorado. Os traballos, que terán un carácter práctico e/ou creativo, deberán realizarse e presentarse no aula (do mesmo xeito que os traballos externos e complementarios a cada un dos exercicios).
Presentación	Presentación oral individual dos traballos feitos por cada estudante. Está actividade está relacionada cos debates.
Seminario	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante terá un seguimento persoal dos traballos, tanto de forma individual como en grupo dentro da aula.
Seminario	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Valorarase a asistencia e a participación nas sesións.	10	C1 C2 C6
Traballo tutelado	Valorarase a dedicación e o nivel de implicación en cada traballo, así como a capacidade de aportar solucións creativas. Ademais de valorar capacidades de adaptación do resultado final á formulación inicial proposta, apreciaranse as habilidades adquiridas no manexo formal e conceptual dos materiais e experimentación técnicas.	40	C2 C9 C12 C14 C19 C20 C31 C42
Presentación	Consiste na presentación oral do traballo de aula realizado, debiéndose argumentarse / xustificarse especificamente a solución adoptada . Valorarase as capacidades de expresión oral e de transmisión da proposta, sendo fundamental a preparación previa do estudante en cada exposición.	30	C2 C6 C31 C36
Seminario	Valorarase a dedicación e o nivel de implicación en cada traballo, así como a capacidade de aportar solucións creativas. Ademais de valorar capacidades de adaptación do resultado final á formulación inicial proposta, apreciaranse as habilidades adquiridas no manexo formal e conceptual dos materiais e experimentación técnicas.	20	C1 C2 C6 C9 C12 C14 C19 C20 C31 C36

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación**:

- **AVALIACION CONTINUA**: A asistencia sistemática, a implicación e a participación en clase son factores imprescindibles para a consecución dos obxectivos da materia. A actividade de docencia/aprendizaxe céntrase principalmente na resolución de traballos e exercicios na aula, polo que a asistencia puntual e participación en clase son factores imprescindibles para superar a materia. En consecuencia, e coa metodoloxía citada, establécese un sistema de avaliación continua pola que cada estudante poderá coñecer a súa situación na adquisición dos obxectivos en relación a cada traballo desenvolvido e presentado. Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre. A realización de todos os traballos propostos e a asistencia a clase é imprescindible para optar ao aprobado.

O alumnado que non haxa realizado durante o cuadrimestre un mínimo de 8 dos exercicios propostos, na convocatoria extraordinaria deberá levar a cabo un traballo práctico específico, na aula de exame, relativo aos contidos da materia, ademais de presentar os traballos suspensos ou non presentados levados a cabo durante o curso.

- **AVALIACIÓN GLOBAL**: Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba e realizarase un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE **SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO)** presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

No caso de non superar a materia no prazo normal que marca a convocatoria común, a proba extraordinaria consistirá na repetición dos exercicios ou, noutros casos, nun maior desenvolvemento dos exercicios relacionados coas competencias que non foron acadadas no seu nivel mínimo esixido.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación)

<http://belasartes.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ALBERS, Josef, **Interacción del color**, Alianza Editorial, 2010

DOERNER, Max, **Los materiales de pintura y su empleo en el arte**, Reverté, 1991

ECO, Humberto /CALABRESE, Omar, **El tiempo en la pintura**, Mondadori, 1988

GIACOMETTI, Alberto, **Escritos**, Síntesis, 2001

GUASCH, Ana María, **El arte en la era de lo global: De lo geográfico a lo cosmopolita: 1989-2015**, Alianza Editorial, 2016

GUASCH, Ana María, **El arte último del siglo XX: el posminimalismo a lo multicultural**, Alianza Editorial, 2000

ITTEN, Johannes, **Arte del color. Aproximación subjetiva y descripción objetiva del arte**, Edebé, 1987

MOSCROP, Barry, **El gran libro del color**, Editorial Blume, 1982

SMITH, Ray, **Manual del Artista. Herramientas, materiales, procedimientos, técnicas**, Hermann Blume/Tursen, 2008

VV.AA., **Conceptos fundamentales del lenguaje escultórico**, Akal, 2006

VV.AA., **Procedimientos y materiales de la obra escultórica**, Akal, 2009

WITTKOWER, Rudolf, **La Escultura : procesos y principios**, Alianza Editorial, 2006

WITTGENSEIN, Ludwig, **Observaciones sobre los colores**, Paidós, 1994

Bibliografía Complementaria

BALL, Philip, **La invención del color**, Turner, 2003

BRUSATIN, Manlio, **Historia de los colores**, Paidós, 2006

JIMÉNEZ, Ariel, **La primacía del color**, Monte Ávila, 1991

MARCHÁN FIZ, Simón, **Del arte objetual al arte de concepto**, Akal, 1990

PAWLIK, Johannes, **Teoría del color**, Paidós, 2007

VARICHON, Anne, **Colores. Historia de su significado y fabricación**, Gustavo Gili, 2005

VV.AA., **Introducción al color**, Akal, 2005

Recomendaciones

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

Técnicas escultóricas/P01G010V01203

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Técnicas pictóricas/P01G010V01104

Outros comentarios

A asistencia a clase é un requisito esencial para superar a materia.

As actividades de traballo irán en paralelo coa práctica activa, dentro e fóra da aula, para conseguir habilidades e experimentar diferentes técnicas, así como para acudir ás fontes de documentación e obter a información precisa necesaria para a labor que se desenvolve.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Historia: Historia da arte				
Materia	Historia: Historia da arte			
Código	P01G010V01202			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	1	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Profesorado	Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Correo-e	scendan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	<p>Nesta materia faremos un percorrido polas manifestacións artísticas desde a Antigüedad até o século *XVIII analizando as ideas estéticas que rexeron a creación da arte de cada un dos períodos nos que convencionalmente dividimos a Historia.</p> <p>Nela veremos como arquitectura, escultura, pintura e mesmo as artes decorativas non son só disciplinas independentes e illadas do seu contexto, senón que, ao contrario, son o resultado duns procesos históricos, sociais, relixiosos e mesmo económicos que as condicionaron, favorecido e producido cunhas intencións e cun público determinados.</p>			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento dos períodos artísticos máis importantes e a súa evolución.	B1	C2
Coñecemento dos conceptos básicos da Historia da arte.		C1 C8
Coñecemento da arte galego no seu contexto histórico	B1	C4 C8
Capacidade de comprender a obra de arte no seu contexto histórico cultural.		C4
Capacidade para comprender a obra de arte como manifestación cultural do seu tempo.	B15	C5 C37
Capacidade de recoñecer os antecedentes históricos de obras e movementos artísticos.		C6 C37
Capacidade de recoñecer os antecedentes históricos de obras e movementos artísticos.		C37
Habilidade para *contextualizar historicamente a obra de arte.		C37
Habilidade para *contextualizar historicamente a arte galega	B15	C37
Habilidade para recoñecer as diferentes escolas interpretativas da *historiografía artística.		C1 C37

Contidos	
Tema	

1.-A Historia da arte.	O concepto e os seus métodos de lectura. Teoría e función da arte. Arte e sociedade. Os estilos artísticos Elementos e procedementos expresivos
2. A arte das civilizacións mediterráneas antigas	A arte exipcia. *Colosalismo arquitectónico. A plástica exipcia.
3.-A arte Grega	Sociedade e cultura como fundamento da arte grego. Urbanismo e concepción do espazo. A arquitectura. A escultura. Do *arcaísmo ao *helenismo. A cerámica grega e as súas formas de representación.
4.-A arte da Roma clásica.	O sentido do espazo e o urbanismo. A cidade romana. A arquitectura romana: O concepto do espazo interior. A enxeñaría. Monumentos públicos e conmemorativos. Os templos. A arquitectura doméstica. A escultura e o seu sentido realista. A historia e a memoria: o relevo e o retrato. A pintura e o mosaico. A arte *paleocristiano: unha ponte entre dúas culturas.
5.-A arte *prerrománico e as súas variantes occidentais.	A arte na época das invasións. A arte dos *visigodos en España. A arte *carolingio. O *prerrománico asturiana A arte do século *X: arquitectura de Repoboación ou de Fusión. O expresionismo pictórico: Os Beatos.
6.- As achegas de *Bizancio á arte occidental.	Unha nova concepción do espazo interior: a arquitectura. Unha arte *áulico: o mosaico.
7.- A arte musulmá e Al Andalus	*Omeyas e *Abbasidas: Manifestacións artísticas As dinastías turcas e o influxo de *Bizancio. O esplendor da Córdoba *califal. Os reinos de *taifas: sobriedade arquitectónica e esplendor decorativo.
8.-A arte *Románico como estilo internacional: Constantes e variantes.	Un novo espírito arquitectónico para a sociedade feudal. A arquitectura: tipoloxías arquitectónicas. A *espacialidad da igrexa *románica. Orientación e poética da luz. *Volumetría exterior e *segmentación do espazo interior. A plástica *románica: función e mensaxe. A recuperación do clasicismo. Arte *románico e vangardas artísticas do século *XX.
9. O Gótico. Revolución arquitectónica e novo linguaxe expresiva.	A arquitectura e os seus avances: a catedral gótica. O espazo interior: a poética da luz. Da *fragmentación á unidade espacial. Independencia e *naturalismo da escultura. Á procura do principio de individualidade. A arte da luz: a vidreira. A pintura: os primitivos flamencos: a recuperación da paisaxe. O Bosco e os precedentes do surrealismo contemporáneo.
10.- O Renacemento italiano. Arte e *Humanismo.	O retorno á medida humana. A visión unitaria da obra de arte. a individualidade e o xenio do artista. A arquitectura: a inspiración na Antigüedad. Os tratados artísticos. A escultura: a presenza real dos modelos antigos. A pintura: Da tradición medieval ao pleno clasicismo. A escola *veneciana: a luz e a cor. O *Manierismo e a desintegración do ideal de beleza clásico.
11.- A arte barroca como instrumento convincente do poder.	A arquitectura barroca: O templo e o palacio. O urbanismo da cidade moderna. *Atectonismo e utilización libre da linguaxe clásica. A escultura barroca: Dramatismo e expresión. A pintura barroca: predominio da cor, a procura da profundidade, a hexemonía da luz, a composición *asimétrica e o movemento. O *tenebrismo italiano e a escola flamenca.
12.- Do *Rococó ao *Neoclásico. Antigo Réxime e Ilustración.	O *rococó: sensualidade e *decorativismo. Da arte aristocrático á modernidade burguesa. As academias de belas artes. O nacemento da historia da arte. A arquitectura *neoclásica: as fórmulas da inspiración no pasado clásico. Da reconstrución arqueolóxica á adaptación da linguaxe clásica ás novas tipoloxías arquitectónicas contemporáneas. A pintura: Revolucionarios e académicos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	40	70
Saídas de estudo	5	12	17

Debate	6	0	6
Seminario	4	0	4
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	8	9
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	10	12
Observación sistemática	4	20	24
Cartafol/dossier	0	8	8

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición de temas
Saídas de estudo	Visitas a monumentos e coleccións da arte galego que *ejemplifiquen os contidos tratados nas leccións maxistras.
Debate	Discusión *colaborativa sobre a estética de diferentes obras de arte do pasado e o seu papel na *conformación da arte actual.
Seminario	Revisión dos traballos

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Saídas de estudo	Visitas a exposicións temporais, museos ou monumentos de Galicia que *ejemplifiquen os contidos tratados durante as clases maxistras e sirvan ao alumnado para a toma de contacto coa obra de arte.
Debate	Debates sobre os temas expostos en clase ou saídas de campo

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Resolución de problemas e/ou exercicios	A sesión maxistral será avaliada tamén mediante unha proba na que o alumnado terá que comentar por escrito unha serie de obras de arte dos períodos estudados aplicando en cada unha delas os coñecementos adquiridos. Para superar a materia, é necesario conseguir nesta proba unha cualificación mínima de 5 puntos (sobre os 10 do total) Con isto, o alumnado dará conta dos seguintes resultados da aprendizaxe: Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de maneira crítica a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte. Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo.	30	C1 C5 C8
Exame de preguntas de desenvolvemento	A sesión maxistral será avaliada mediante unha proba escrita de resposta longa de carácter transversal na que terá que relacionar diferentes contidos e ideas do temario. Para superar a materia, é necesario conseguir nesta proba unha cualificación mínima de 5 puntos (sobre os 10 do total). Con isto o alumno dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade. Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte. Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socio-culturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística.	40	C4 C6 C37

Observación sistemática	Valoración do traballo autónomo do alumnado a través de comentarios de obras de arte. Os resultados de aprendizaxe avaliados son: Capacidade de xestión da información. Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores. Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socio-económica e cultural.	10	B1 C2 C5
Cartafol/dossier	Informe das saídas de estudo programadas como complemento da materia. Con isto o alumnado dará conta dos seguintes resultados de aprendizaxe: Sensibilidade cara ao patrimonio cultural. Capacidade de xestión da información	20	B1 B15

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por dous sistemas de avaliación:

- Avaliación continúa:

A asistencia sistemática, a implicación e a participación en clase son factores imprescindibles para a consecución dos obxectivos da materia. A actividade de docencia/aprendizaxe céntrase principalmente na resolución de traballos e exercicios na aula, polo que a asistencia puntual e participación en clase son factores imprescindibles para superar a materia. En consecuencia, e coa metodoloxía citada, establécese un sistema de avaliación continúa pola que cada estudante poderá coñecer a súa situación na adquisición dos obxectivos en relación a cada traballo desenvolvido e presentado.

- Avaliación global:

No caso de que o estudante optara pola avaliación global ou o que non superara a materia no prazo normal que marca a convocatoria común, a proba consistirá na repetición dos exercicios ou, noutros casos, nun maior desenvolvemento dos exercicios relacionados coas competencias que non foron acadadas no seu nivel mínimo esixido.

Convocatoria extraordinaria:

O alumnado que non haxa realizado durante o cuadrimestre os 2/3 dos exercicios propostos, na convocatoria extraordinaria deberá levar a cabo un traballo práctico específico, na aula de exame, relativo aos contidos da materia, ademais de presentar os traballos suspensos ou non presentados levados a cabo durante o curso.

Datas de convocatorias extraordinarias:

<http://belasartes.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

- ARIAS ANGLÉS, Enrique., **Del Neoclasicismo al Impresionismo. Historia del arte español 3**, Akal, 1999
- BANGO TORVISO, Isidro, **Alta edad Media: de la tradición hispanogoda al románico**, 1ª, Sílex, 1989
- BECKWITH, John, **El arte de la Alta Edad Media: carolingio, otónico, románico**, 1ª, Destino, 1995
- BECKWITH, John, **Arte paleocristiano y bizantino**, 1ª, Cátedra, 1997
- BENEVOLO, Leonardo, **Historia de la Arquitectura del Renacimiento: la arquitectura clásica (del siglo XV al siglo XVIII)**, 3ª, Gustavo Gili, 1988
- BIANCHI BANDINELLI, Ranucio, **El arte de la antigüedad clásica: Etruria y Roma**, 1ª, Akal, 2000
- BLANCO FREIJEIRO, Antonio, **Arte griego**, 3ª ed. renov., CSIC, 2011
- CALABRESE, Omar, **El lenguaje del arte**, Reimp., Paidós, 2003
- CONANT, Kenneth John, **Arquitectura carolingia y románica, 800-1200**, 2ª, Cátedra, 1991
- DUBY, G., **La época de las catedrales: arte y sociedad, 980-1420**, 3ª, Cátedra, 1997
- ETTINGHAUSEN, Richard, **Arte y arquitectura del Islam, 650-1250**, 4ª, Cátedra, 2005
- GOMBRICH, Ernst, **La Historia del Arte**, Debate, 1997
- JANSON, H.W., **Historia General del Arte**, Alianza, 1995
- SIMSON, Otto Von, **La catedral gótica. Los orígenes de la arquitectura gótica y el concepto madieval del orden**, 1ª, Alianza, 1980
- PANOFSKY, Erwin, **Renacimiento y Renacimientos en el arte occidental**, 3ª, Alianza, 1981
- PANOFSKY, Erwin, **Estudios sobre iconología**, 4ª, Alianza, 1980

POLLIT, Jerome Jordan, **Arte y experiencia en la Grecia clásica**, 1ª, Xarait, 1984

VV.AA., **Diccionario visual de términos de arte**, Cátedra, 2015

WITTKOWER, Rudolf, **Los fundamentos de la arquitectura en la edad del Humanismo**, 1ª, Alianza, 1995

WÓLFFLIN, Heinrich, **Renacimiento y Barroco**, 2ª, Paidós, 1991

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

Técnicas escultóricas/P01G010V01203

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Técnicas pictóricas/P01G010V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas escultóricas				
Materia	Técnicas escultóricas			
Código	P01G010V01203			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Loeck Hernández, Juan			
Profesorado	Barreiro Rodríguez-Moldes, María Covadonga Bermejo Arrieta, María Natividad Fernández Olivera, María Luísa Loeck Hernández, Juan Novegil González-Anleo, Xoán Manuel			
Correo-e	jloeck@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	É unha materia de tipo instrumental, onde os alumnos e alumnas deben adquirir os coñecementos básicos sobre os procesos, procedementos, conceptos, técnicas, materiais e útiles propios da escultura, *implementando progresivamente ao longo destes últimos anos as novas tecnoloxías que se van incorporando a prácticaa escultórica actual.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos dos materiais e útiles propios da práctica escultórica. Como son o espazo, tempo, percorrido, forma, obxecto, a luz..	C12
Coñecementos básicos dos procedementos tales como a escultura *objetual, as instalacións, as intervencións, as *performances, a construción, as *viocreaciones, todas estes e os que vaia xurdindo aplicados á creación escultórica.	C12 C14
Coñecementos básicos de métodos de produción escultórica. Introducción aos procesos e procedementos de escultoras e escultores contemporáneos que propoñan vías abertas de produción escultórica.	C9 C37 C42
Coñecemento do vocabulario e do código escultóricos.	C5 C6 C7
Capacidade para o manexo básico de útiles e maquinaria escultóricas.	C12 C31 C32

Capacidade para o manexo básico de materiais escultóricos.	C12 C31 C32
Capacidade para xerar e xestionar de forma básica unha obra escultórica.	C31
Habilidade para construír unha escultura nas súas diferentes técnicas nun nivel básico.	C31 C32 C42 C43
Habilidade para xerar sistemas de produción escultórica nun nivel básico.	C31 C42 C43
Habilidade no manexo de ferramentas e máquinas básicas para a produción escultórica.	C32 C42

Contidos

Tema	
Desenvolvemento histórico.	A evolución da escultura como actividade artística: a escultura clásica versus a escultura na actualidade. Aproximación aos autores contemporáneos e ás súas técnicas de produción escultórica; procesos e procedementos.
A configuración *tridimensional da forma.	Espazo e volume. Adaptación á *ideación e *proyectación no tres dimensións.
Estética das proporcións.	Os canons. A importancia do bosquexo: O bosquexo adaptado á linguaxe *tridimensional. Bosquexo real e bosquexo virtual.
Teorías físicas da *tridimensionalidad.	Dimensión, proporción, *simetría e equilibrio, escala, gravidade, peso, recursos comparativos. Ritmo e articulación. Movemento e repouso no vulto redondo. Recursos *compositivos. A silueta e a sombra. O plano e o *volumétrico.
Accións clásicas do proceso *escultórico.	Teorías *aditivas *sustractivas e *permutativas. Teorías construtivas. Teorías Reprodutivas.
Procesos e procedementos prácticos do modelado e da construción.	Estruturas abertas e pechadas. Semellanzas e diferenzas. Sólidos e espazos *estereoscópicos. A superficie: textura e cor na escultura. Estudo das características *intrínsecas dos materiais e a súa aplicación no campo escultórico.
Métodos de reprodución *tridimensional. Procesos e principios.	Concepto de orixinal e réplica, obxecto natural e obxecto transformado. O *molde. Negativo e positivo. Forma sen orixinal: Producir un obxecto a partir da talla negativa. A repetición como recurso. Estruturas modulares e repetitivas.
Aproximacións xerais ao obxecto.	*Collage, *objet *trouvé, *ready-*made, *assemblage, poema-obxecto.
Contexto social.	Introdución ao percorrido, traballos de campo. Introdución aos sistemas de documentación específicos dos procesos escultóricos.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	30	30	60
Obradoiro	15	20	35
Traballo tutelado	4	20	24
Cartafol/dossier	1	10	11
Lección maxistral	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Os estudantes traballasen na aula realizando unha serie de propostas prácticas sobre os contidos da materia, baixo a supervisión do profesor
Obradoiro	O estudante terá que realizar diversas experimentacións con distintos materiais nos diferentes talleres e espazos.
Traballo tutelado	A partir das clases teóricas onde se realizase un percorrido visual e teórico da arte e dos artistas actuais e do último século, o alumno realizará un traballo práctico e memoria escrita sobre un dos artistas propostos.
Cartafol/dossier	Entregarase ao final do cuadrimestre, dixitalmente por *Moovi, un dossier ou *portafolio con imaxes que ilustren os traballos presenciais de aula, taller e os traballos autónomos realizados polo alumnado durante o período lectivo.

Lección maxistral	Clases teóricas sobre a arte contemporánea e máis concretamente sobre escultura moderna e actual. Exposición de aspectos teóricos da materia, procesos e procedementos e presentación dos traballos que se desenvolverán na aula.
-------------------	---

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Traballos de aula: seguimento diario na clase do desenvolvemento dos traballos propostos. A duración de cada exercicio de clase será dunha ou dúas semanas.
Obradoiro	Talleres: seguimento in situ do traballo realizado, apoio técnico ao uso de materiais e ferramentas.
Traballo tutelado	Traballos tutelados: seguimento individualizado durante o proceso de recollida de información, redacción, etc.
Cartafol/dossier	Documentación fotográfica dos traballos realizados polo alumno/a. Valorarase a calidade das imaxes así como os comentarios sobre procesos e procedementos realizados.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	Avaliarase a asistencia e participación na aula, o resultado obtido segundo a formulación do exercicio e a aptitude demostrada. Tamén se terá en conta, que as entregas de cada exercicio fágase no tempo estipulado para iso.	40	C9 C12 C14 C31 C32 C42 C43
Obradoiro	Avaliarase a asistencia e participación, así como o resultado das prácticas realizadas. Destrezas e procedementos	30	C9 C12 C14 C31 C32 C42 C43
Cartafol/dossier	Avaliarase a documentación presentada como resultado dos exercicios de aula, taller e traballos autónomos propostos polo profesorado.	10	C31 C42 C43
Lección maxistral	Avaliarase a asistencia e participación e asimilación dos contidos propostos, así como das lecturas recomendadas.	20	C5 C6 C7 C9

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante pode escoller un dos dous sistemas de avaliación:

- **AVALIACIÓN CONTINUA:** O alumnado entregará periodicamente, ao final de cada exercicio proposto, os traballos realizados durante o cuadrimestre. Estes traballos serán avaliados persoalmente polo profesorado ao final de cada exercicio. Terase en conta a asistencia regular ás clases, debendo xustificarse as faltas.

AVALIACIÓN GLOBAL: Unha vez rematado o período lectivo, o alumnado que se acolla a esta modalidade deberá entregar todos os traballos propostos durante o curso. O día da proba tamén deberán realizar un exame (teórico-práctico) presencial sobre os contidos da materia.

O alumnado que realice a SEGUNDA CONVOCATORIA (XULLO) presentará todos os exercicios requiridos durante o cuadrimestre, ou, no seu caso, os non entregados ou suspensos na convocatoria anterior, e realizarán un exame (teórico-práctico) presencial referido aos contidos de o curso.

Data e hora da proba de avaliación da segunda oportunidade (XULLO): consultar o calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Plowman, J., **Enciclopedia de técnicas escultóricas**, 2, Acanto, 1998

VVAA, **Procedimientos y Materiales en la Obra Escultórica**, 1, Akal, Bellas Artes, 2009

VVAA, **Conceptos Fundamentales del Lenguaje Escultórico**, 1, Akal, Bellas Artes, 2006

Marchán Fiz, S., **Del arte objetual al arte de concepto**, 3, Akal, 1986

Krauss, R., **Pasajes de la Escultura Moderna**, 1, Akal, 2002

Wittkower, R. y M., **La escultura: procesos y principios**, 5, Alianza, 1984

Read, H., **La escultura moderna**, 1, Destino, 1994

Bibliografía Complementaria

Beljon, J., **Gramática del Arte**, 1, Celeste ediciones, 1993

Berger, J., **Modos de ver**, 6, Gustavo Gili, 2001

Krauss, R., **La originalidad de la vanguardia y otros mitos artísticos**, 1, Alianza, 1996

Ghyca, M.C., **Estética de las proporciones en la naturaleza y en las artes multiculturales**, 3, Poseidón, 1983

Munari, B., **¿Cómo nacen los objetos? Apuntes para una metodología proyectual**, 1, Gustavo Gili, 1983

Pirson, J.F., **La estructura y el objeto**, 1, Promociones y Publicaciones Universitarias, 1988

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Escultura/P01G010V01304

Producción artística: Obxecto e espazo/P01G010V01603

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Outros comentarios

Lémbrese a importancia da asistencia das clases teóricas e de taller, e a realización na aula dos exercicios propostos polos profesores e profesoras. Por iso insístese en que, salvo que se indique ex-profeso, non se avaliarán aqueles exercicios de aula que non fosen realizados en presenza de docentes.

Será necesario realizar e entregado TODOS os exercicios propostos durante o cuadrimestre para que a materia sexa avaliada no seu conxunto. Si non é así, aparecerá o alumno/a en actas como non presentado, gardándose para próxima convocatoria a nota dos exercicios que si entregue.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas fotográficas				
Materia	Técnicas fotográficas			
Código	P01G010V01204			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	1	2c
Lingua de impartición				
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Rodríguez Caldas, María del Mar			
Profesorado	Costas Lago, Andrea Franco Costas, Xisela Pinal González, Andrés Rodríguez Caldas, María del Mar Tejo Veloso, Carlos			
Correo-e	marcaldas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	O alumnado matriculado nesta materia usou a cámara fotográfica en diferentes contextos, aínda que non se cursara ningunha materia que abordase a fotografía tanto no aspecto práctico como no teórico. Este é o motivo principal polo que nesta materia partírase de cero. A materia enfocárase desde un punto de vista eminentemente práctico fundamentándose no manexo da cámara e no proceso de obtención das imaxes fotográficas. Asemade, propiciárase un achegamento á historia e á estética fotográfica.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumnado será capaz de manexar cámaras e outros dispositivos fotográficos.	C12 C14
O alumnado será capaz de entender o valor creativo da fotografía.	C2 C6 C14

O alumnado será capaz de entender o valor interdisciplinar da fotografía.		C5 C6 C7 C39
O alumnado será capaz de entender o valor documental, de análise e de xeración de imaxes da fotografía na creación artística.	B1 B2	C5 C6 C7 C48
O alumnado será capaz de xerar e xestionar dun xeito básico imaxes fotográficas dixitais.		C31 C32 C42 C43
O alumnado será capaz de xerar e xestionar dun xeito básico imaxes fotográficas analoxicas.		C31 C32 C42 C43
O alumnado será capaz de xerar sistemas de produción fotográfica nun nivel básico.		C31 C32 C42 C43
O alumnado será capaz de manexar dispositivos e materiais básicos para a produción fotográfica.		C32 C42
O alumnado será capaz de integrar a fotografía en procesos creativos.		C42 C43
O alumnado será capaz de utilizar a fotografía como documento e medio de análise visual.	B1 B2	C36

Contidos

Tema	
CÁMARA FOTOGRÁFICA	A cámara fotográfica. Lonxitude focal. Obxectivos. Diafragma/profundidade de campo. Velocidade de exposición/movemento. Elección do par diafragma-velocidade. Medición da luz. Cámaras analóxicas e cámaras dixitais.
LABORATORIO EN BRANCO E NEGRO.	EMULSIÓNS FOTOGRÁFICAS. Concepto de substancia fotosensible. Tipos de emulsións. O fotograma como instrumento de creación. REVELADO. Películas en branco e negro. Tipos e características. Proceso de revelado do negativo en branco e negro. POSITIVADO. A ampliadora e os seus elementos. Proceso de positivado en branco e negro. Contactos, tiras de proba e copia fotográfica. Utilización de filtros de contraste.
FOTOGRAFÍA DIXITAL	Capturadores de imaxe numérica. Estrutura da imaxe numérica. Arquivos de imaxe. Representación da cor. Dispositivos de reprodución. Realización de copias en cor. Diferentes procesos.
ESTUDIO E ILUMINACIÓN	A luz. Luz natural e luz artificial. Temperatura de cor. Equipos de iluminación e ferramentas. Luz continua. Flash. Velocidade de sincronización e obturación. A luz principal, recheo e recorte. Esquemas de iluminación.
HISTORIA E ESTÉTICA DA FOTOGRAFÍA	Os diferentes usos da fotografía o longo da historia. A fotografía como medio de expresión artística. Correntes estéticas, movementos e principais autoras e autores.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Aprendizaxe baseado en proxectos	0	45	45
Seminario	7	0	7
Prácticas de laboratorio	40	0	40
Presentación	8	0	8
Cartafol/dossier	5	0	5
Traballo	0	45	45

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Aprendizaxe baseado en Realización autónoma de proxectos fotográficos a proposta do profesorado.

proxectos

Seminario	O profesorado asiste a un grupo de estudantes para a resolución de problemas na aula ou no laboratorio.
Prácticas de laboratorio	Os estudantes traballan individualmente ou en grupo baixo a supervisión do profesorado, no viro da materialización dos seus proxectos.
Presentación	O estudante, de maneira individual ou en grupo, presenta o resultado dos seus proxectos, metodo ou metodoloxías empregadas e análise e conclusión, ante o profesorado e un grupo de estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	O profesorado propón proxectos proporcionando referentes artísticos e orientando sobre o desenvolvemento conceptual e os recursos técnicos para a súa realización.
Prácticas de laboratorio	O profesorado asiste ao alumnado, individualmente ou en grupo, na materialización dos seus traballos.
Seminario	O profesorado orienta aos estudantes sobre a resolución de problemas técnicos e conceptuais.
Probas	Descrición
Traballo	O profesorado supervisa, individualmente e en grupo, a realización de traballos e proxectos.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolver e manexar a cámara e os procesos e conceptos abordados. Desenvolver as imaxes fotográficas desde unha perspectiva técnica, estética e conceptual.	10	C12 C14
Prácticas de laboratorio	Adquirir destreza no uso de aparatos e procesos fotográficos. Utilizar os medios adecuados para solucionar propostas concretas.	40	C2 C6 C14 C31 C32 C42 C43
Presentación	Adquirir destreza para presentar en publico os traballos realizados. Potenciar a capacidade de análise e de síntese. Desenvolver a capacidade de diálogo no debate dos traballos presentados.	5	B1 B2 C42 C43
Cartafol/dossier	A disposición, inquietude e búsqueda de alternativas en todo momento coherentes cos proxectos na súa presentación e soporte físico.	5	B1 C36
Traballo	Desenvolvemento e destreza no manexo da cámara e dos procesos e conceptos abordados. Desenvolvemento de imaxes fotográficas desde a perspectiva técnica, estética e conceptual.	40	C2 C6 C14 C31 C32 C42 C43

Outros comentarios sobre a Avaliación

- **AVALIACION CONTINUA:** Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes deberan presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BAQUÉ, Dominique, **La fotografía plástica: un arte paradójico**, Gustavo Gili, 2003

BENJAMIN, Walter, **Sobre la fotografía**, Pre-Textos, 2004

FONTCUBERTA, Joan, **Estética fotográfica : una selección de textos**, Gustavo Gili, 2003

NEWHALL, Beaumont, **Historia de la fotografía**, Gustavo Gili, 1983

SONTAG, Susan, **Sobre la fotografía**, Edhasa, 1981

Bibliografía Complementaria

ANTONINI, Marco et al, **Fotografía experimental: Manual de técnicas y procesos alternativos**, Blume, 2015

BRAU, Gabriel, **Fotografía digital en blanco y negro**, J de J, 2018

FREEMAN, Michael, **Guía completa de fotografía digital**, Blume, 2012

FREEMAN, Michael, **Guía completa de luz e iluminación digital**, Blume, 2013

HUNTER, Fil; BIVER, Steven; FUQUA, Paul, **La luz. Ciencia y magia**, Anaya, 2015

MELLADO, José María, **Fotografía digital de alta calidad**, Artual, 2010

MELLADO, José María, **Lightroom Revolution: Fotografía de Alta Calidad**, Anaya, 2018

oscarenfotos.com,

xatakafoto.com,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Proxectos fotográficos/P01G010V01907

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103

Outros comentarios

Titorías:

Carlos Tejo: Despacho área de pintura 2º piso. Cita previa email: carlos.tejo@uvigo.gal

Mar Caldas: Despacho área de pintura 2º piso. Cita previa email: marcaldas@uvigo.gal

Andrés Pinal: viernes de 17.00-21.00. andrespinal@hotmail.com

Andrea Costas: Despacho área de pintura 2º piso. Cita previa email: andrea.costas.lago@uvigo.gal

DATOS IDENTIFICATIVOS**Expresión gráfica: Sistemas de representación**

Materia	Expresión gráfica: Sistemas de representación			
Código	P01G010V01301			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Herme Sánchez, Carmen			
Profesorado	Herme Sánchez, Carmen Liste Fernández, Araceli Mercedes			
Correo-e	cherme.art@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Partindo dun coñecemento básico dos sistemas de representación a través do achegamento a problemas e conceptos elementáís, a materia pretende un enfoque práctico dos sistemas de representación e a súa aplicación tanto en desenvolvemento de proxectos como na súa aplicación artística, entendendo o debuxo técnico tanto como un medio de comunicación como una ferramenta máis do mundo da arte.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
o alumno sera capaz de desenvolver as distintas tecnicas de representación gráfica	C6 C9 C13 C38
O alumno desenvolverase nos coñecementos básicos dos métodos de representación utilizados en arte.	C9
o alumno conocera os principios básicos de perspectiva.	C9 C14
o alumno tendrá os coñecementos básicos da representación a escala.	C9 C14
o alumno adquirirá a capacidade básica para comprender procesos de representación.	C6 C26
o alumno ten que conseguir a capacidade para a visión espacial.	C6 C25
O alumno conseguirá a capacidade para a visualización e interpretación de representacións espaciais.	B1 B2 C14

O alumno desenvolverá as habilidades básicas de representación.		C36 C42
O alumno ten que conseguir as habilidades para aplicar sistemas de representación en procesos creativos.	B1	C42
O alumno terá a habilidade para manexar procesos de representación a escala.		C36 C42
o alumno desenvolverá a habilidade para a interpretación de representacións espaciais		C42

Contidos

Tema	
TEMA 1. Percepción. Observación	-Métodos de representación no mundo da arte
TEMA 2 . Os sistemas de representación. Bases e fundamentos	- Diédrico. - Axonométrico. - Cónico.
TEMA 3. O sistema diédrico.	- Operatividade básica. - Operatividade avanzada.
TEMA 4 . Sistemas de perspectiva.	- Sistema axonométrico. Tipos. - Sistema cónico. Tipos.
TEMA 5. Ambientación e restitución.	- Tipos de restitucións. - Sombras.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección maxistral	22	22	44
Resolución de problemas	0	28	28
Traballo tutelado	10	10	20
Estudo previo	0	13	13
Resolución de problemas de forma autónoma	0	37	37
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3
Exame de preguntas de desenvolvemento	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introductorias	Toma de contacto cos estudantes e presentación da materia, enumerando os obxectivos que se perseguen, especificando os contidos, explicando a metodoloxía que se empregará e aclarando os criterios e formas de avaliación.
Lección maxistral	Explicación dos contidos da materia de forma teórica, con apoio de información gráfica para a súa correcta comprensión.
Resolución de problemas	Desenvolvementos de exercicios que axuden a asentir os coñecementos adquiridos nas clases teóricas, con apoio da bibliografía especificada.
Traballo tutelado	Desenvolvemento de exercicios prácticos a partir dos coñecementos teóricos da materia obxecto de estudo, baixo a supervisión da profesora, con atención individualizada e posta en común global.
Estudo previo	Preparación de exercicios e prácticas coa lectura de bibliografía e co estudo de documentación gráfica de referencia.
Resolución de problemas de forma autónoma	Desenvolvemento de exercicios prácticos de forma autónoma partindo das directrices dadas polo profesor e supervisión destes exercicios a súa entrega.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas de forma autónoma	-Exposición, seguimento, *correccións dos exercicios suscitados
Traballo tutelado	Terase en consideración o ritmo e *metodoloxías empregados na *realización dos exercicios

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Resolución de exercicios vinculados directamente aos contidos teóricos da materia. Probas prácticas específicas que se desenvolveron na aula e que engloban os coñecementos adquiridos tanto nas leccións maxistras como nos exercicios e no dominio da representación gráfica a eles vinculado.	10	B2	C6 C9 C13 C14 C25 C26 C36 C38 C42
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de exercicios fora da aula que reflicten, de acordo cos contidos da materia, os coñecementos adquiridos na representación espacial sobre un soporte bidimensional.	10	B1	C6 C9 C13 C14 C25 C26 C36 C38 C42
Exame de preguntas de desenvolvemento	Primeiro parcial dos contidos da materia.	40	B1 B2	C6 C9 C13 C14 C25 C26 C36 C38 C42
Exame de preguntas de desenvolvemento	Segundo parcial dos contidos da materia.	40	B1 B2	C6 C9 C13 C14 C25 C26 C36 C38 C42

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por dous sistemas de avaliación:

- **AVALIACION CONTINUA:** Os estudantes farán periodicamente na aula probas nas que reflexarase os resultados acadados durante o transcurso do cuadrimestre. A materia darase por superada unha vez obtida calificación positiva nos dous parciais realizados ao longo do cuadrimestre.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes deberan realizar unha proba de avaliación global.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) tamén deberán presentarse a unha proba de avaliación global.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

IZQUIERDO ASENSI, Fernando, **Geometría descriptiva**, Paraninfo,
 NAVARRO DE ZUVILLAGA, Javier, **Forma y representación**, Editorial Akal, 2008
 FLORENSKY, Pável, **La perspectiva invertida**, Ediciones Siruela S.A., 2005

Bibliografía Complementaria

BERGER, John, **Sobre el dibujo**, Gustavo Gili, 2011
 BERGER, John, **Modos de ver**, Gustavo Gili, 2007
 KANDINSKY, V.V., **Punto y línea sobre el plano**, Barral Editores, 1971
 CHING, Francis D. K., **Manual de Dibujo Arquitectónico**, Gustavo Gili, 2005
 CHING, Francis D. K., **Dibujo y proyecto**, Gustavo Gili, 2011

GÓMEZ MOLINA, J.J.(Coord.), **Máquinas y herramientas de dibujo**, Ediciones Cátedra, 2002

DONDIS, D.A., **La sintaxis de la imagen**, Gustavo Gili, 1976

PANOFSKY, Erwin, **La perspectiva como forma simbólica**, Tusquets Editor, 1973

NAVARRO DE ZUVILLAGA, Javier, **Imágenes de la perspectiva**, Editorial Siruela, 1996

GOMBRICH, Ernst H., **La imagen y el ojo**, Alianza Editorial, S.A., 1991

EDWARDS, Betty, **Aprender a dibujar con el lado derecho del cerebro**, Ediciones Urano, S.A., 1994

FRANCO TABOADA, José Antonio, **Geometría Descriptiva para la representación arquitectónica**, Andavira Editorial, 2011

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Psicología: Psicología da arte				
Materia	Psicología: Psicología da arte			
Código	P01G010V01302			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly Castelán Galego			
Departamento	Análise e intervención psicossocioeducativa			
Coordinador/a	Pérez Fabello, María José			
Profesorado	Pérez Fabello, María José			
Correo-e	fabello@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Materia do programa English Friendly. Os/ as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B6	Capacidade de traballar en equipo.
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
C27	Capacidade de traballar de maneira autónoma. Desenvolver a capacidade de suscitar, desenvolver e concluír o traballo artístico persoal
C28	Capacidade de traballar en equipo. Capacidade de organizar, desenvolver e resolver o traballo mediante a aplicación de estratexias de interacción
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C30	Capacidade de perseveranza. Desenvolver a constancia necesaria para resolver as dificultades inherentes á creación artística
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumnado adquirirá coñecementos básicos dos procesos de percepción e memoria mediante a realización das distintas actividades que se propoñen ao longo do cuadrimestre e as sesións maxistras.	C22 C25 C27 C30
O alumnado adquirirá coñecementos básicos achega do proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos mediante a realización das distintas actividades que se propoñen ao longo do cuadrimestre e as sesións maxistras..	C27 C30 C33
O alumnado será capaz de relacionar os procesos de percepción e memoria no proceso artístico a través de propostas de traballos de artista e exercicios de aula.	C26 C27
Os alumnos/*as serán capaces de relacionar o proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos na creación artística a través de propostas de traballos de artista e exercicios de aula.	C26 C27
O alumnado será capaz de contemplar distintas posibilidades na resolución dun problema en reflexións na realización de exercicios tanto para contido teórico como prácticas de experimentación.	C26 C29 C37
Os alumnos/*as serán capaces de comprender e valorar distintos discursos nas sesións maxistras e a través de presentación de traballos e exercicios de aula.	C29 C34

O alumnado coñecerá distintos modos para percibir e interpretar acontecementos a través de lecturas.		C22 C34 C37
O alumnado coñecerá distintos criterios de avaliación e aplicaraos a procesos de percepción e memoria mediante a realización de distintas practicas de aula.		C22 C33 C34
Os alumnos/*as coñecerán probas para a creación de imaxes mentais mediante a resolución de distintos tests de imaxe.		C22 C33
O alumnado desenvolverá a habilidade para dialogar e chegar a acordos en traballos en grupo mediante a preparación e defensa dunha práctica de laboratorio.	B6	C23 C28
O alumnado será capaz de defender publicamente un traballo previamente elaborado de forma clara, con linguaxe e actitude correcta.		C23 C29
O alumnado será capaz de realizar un traballo escrito que implique un xuízo reflexivo, respectando os modos e formas academicamente establecidos		C4 C27 C29

Contidos

Tema	
TEMA *I. Introducción	Intereses en Psicoloxía. 1. Obxecto de estudo. 2. Distintas visións. 3. Distintos métodos.
TEMA *II. O mundo da percepción	1. O ollo e a cámara fotográfica. 2. A percepción como *constructo mental. 3. A ciencia da percepción. 4. Principais teorías sobre a percepción.
TEMA *III. Constancia *perceptual	1. Constancia da cor. 2. Constancia da luminosidade. 3. Constancia da forma. 4. Constancia do tamaño.
TEMA *IV. Percepción de obxectos	1. Organización *perceptual. A *Gestalt. 2. Procesamiento neuronal. 3. Procesamiento *perceptual. 4. Coñecemento, experiencia e procesamiento.
TEMA *V. Percepción do espazo	1. Claves *oculomotrices. 2. Claves pictóricas. 3. Claves producidas polo movemento. 4. Disparidade *binocular e *estereopsia. 5. Desenvolvemento da visión *binocular.
TEMA *VI. Ilusións *perceptuales	1. Tipos de ilusións. 2. Ilusión horizontal-vertical. 3. Ilusión da lúa. 4. Ilusión de *Muller-*Lyer. 5. Ilusión de *Ponzo. 6. Figuras ambiguas e imposibles.
TEMA *VII. Memoria. O enfoque do procesamiento de información.	1. Rexistro sensorial. 2. Memoria a curto prazo. 3. Memoria a longo prazo. 4. Niveis de procesamiento: alternativa ao modelo de almacéns.
TEMA *VIII. Memoria. O esquecemento.	1. Teorías. 2. Trastornos da memoria. 3. Incremento de memoria.
TEMA *IX. Solución de problemas e pensamento creativo.	1. Unidades básicas do pensamento. 2. Imaxinaría mental. 3. Probas de creatividade. 4. Etapas do pensamento creativo. 5. A personalidade creativa.
TEMA *X. Representación mental do espazo.	1. Mapas cognitivos. 2. Coñecemento ambiental. 3. Noción de mapa cognitivo. 4. Investigacións empíricas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	30	45	75
Prácticas de laboratorio	15	34	49
Traballo tutelado	3	4	7

Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	3	4	7
Presentación	3	0	3
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Cartafol/dossier	0	7	7
Autoavaliación	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	É unha exposición dos contidos básicos de cada tema. Foméntase a participación do alumnado mediante a presentación de cuestións e exercicios para resolver durante as exposicións. A exposición de contidos está apoiada por presentacións *PowerPoint que se subirán á Plataforma virtual Tema.
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio exponse para que os alumnos/*as teñan un contacto directo coa experimentación de onde xorden os contidos desenvolvidos nas sesións maxistrais. Nestas prácticas hai que sinalar dous tipos de implicación por parte dos alumnos/*as: colaboración en prácticas e asistencia a prácticas. A colaboración nas prácticas implica que o/o alumno/a convértese en *experimentador/a e responsabilízase de desenvolver o experimento na clase. A asistencia a prácticas implica que o/o alumno/a convértese en suxeito experimental e participa nun grupo de control ou experimental. Exponse un total de 13 experimentos clásicos relacionado cos contidos do temario (percepción, memoria e creatividade). Cada experimento está deseñado para ser levado a cabo por un grupo máximo de dous alumnos que se encargarán de desenvolverlo na clase práctica (baixo a supervisión da profesora). O resto dos alumnos participan no experimento como suxeitos experimentais formando parte dun grupo de control ou experimental. Para a colaboración en experimentos crearanse grupos de, como máximo, dous alumnos/*as, e tantos grupos como experimentos propónse para cada un do cinco grupos de prácticas. A elección da colaboración en prácticas realizarase na Plataforma Virtual, onde se atopará un resumo de cada experimento, así como o deseño e o material necesarios para levarlos a cabo. Non se poderá colaborar en máis dun experimento.
Traballo tutelado	TRABALLOS TUTELADOS. 1. TRABALLOS DE ARTISTAS: elixirase un artista cuxa obra, proceso creativo ou experiencia estea relacionado coa temática proposta na materia. Trátase de reflexionar sobre a obra do/a artista a través do proceso psicolóxico. O traballo consta dunha pequena introdución na que se fala do proceso psicolóxico, unha *contextualización na que se inclúe o momento histórico e a propia vida do/a artista, para finalizar coa análise da obra e a súa proxección na temática que se analiza. ÍNDICE: introdución, contexto, análise do traballo do artista, bibliografía. A extensión mínima do traballo *mecanografiado é de 15 folios a dobre espazo co tipo de letra *Arial 12. Debe incluír bibliografía e estar *paginado. O traballo será individual. 2. XOGO PARA ENSINAR ARTE: crear un xogo (de cartas, un xogo tradicional como parchís, *oca, etc.) para ensinar arte. O obxectivo é reflexionar sobre as etapas evolutivas na infancia-adolescencia e telas en conta para deseñar o xogo dirixido a achegar ao neno/á o mundo da arte. Pódense incluír os elementos que se consideren adecuados, pero deberán xustificarse: o uso da cor, determinadas formas, elementos de motivación (como eles mesmos ou persoas vinculadas dentro da obra[]), etc. É necesario xerar as normas do xogo (pódense ter en conta normas que xa existen). Á parte do xogo e das normas, entregarase un informe no que se xustifiquen as distintas características do xogo en función da etapa evolutiva a quen vai dirixido. ÍNDICE: etapa evolutiva, características do xogo, xustificación e bibliografía. O mínimo son 10 folios a dobre espazo e o tipo de letra, *Arial 12. 3. IMAXES GUIADAS: elixir unha obra dun/a artista e quitar do cadro un personaxe (un punto, unha liña, un personaxe[]) que nos servirá de guía para coñecer ao/á artista e a súa obra. Todo ten que estar documentado e argumentado. Coñecer a etapa evolutiva para ver que é o que pode interesar máis aos nenos desa idade (motivación) e ter en conta o desenvolvemento cognitivo para adecuar o contido á idade. O traballo deberá conter un informe cos seguintes pasos: ÍNDICE: introdución (información sobre a etapa evolutiva a quen vai dirixido e por que), presentar ao/á guía, facer unha viaxe para coñecer ao/á artista, coñecer a súa cidade e o seu momento histórico. Ex.: imos visitar ao/á artista á súa casa, imos ver o seu taller e ensínanos os seus traballos (un ou dous, os máis representativos). O informe terá unha extensión mínima de 15 folios a dobre espazo co tipo de letra *Arial 12. Todos os traballos deben incluír unha portada co título do traballo, o nome e apelidos do/do autor/a, ano académico e materia. Ademais, deben incluír bibliografía e estar *paginados. A presentación de traballos farase en *PowerPoint, previa revisión da profesora. O tempo máximo de exposición son 20 minutos. Na Plataforma Virtual da Universidade, no apartado PRÁCTICAS, atoparase a información sobre as distintas alternativas, coa posibilidade de introducir a elección correspondente.

Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar) Unha parte importante neste apartado é a proposta por parte dos alumnos de preguntas tipo test relacionadas cos distintos temas da materia. As preguntas terán 4 alternativas de resposta, das cales só unha será correcta. Débese incluír *feedback nas alternativas de resposta. As preguntas formuladas que teñan o visto e prace da profesora poden formar parte de próbaa tipo test para avaliar os contidos das clases maxistras. Propóranse outras actividades para traballar os distintos contidos da materia: cuestionarios, exercicios de *autoevaluación, estudos de caso, análise de obras, participación en foros e utilización do *WIKI. Estes exercicios desenvolveranse na Plataforma Virtual TEMA, con datas de entrega e con *feedback por parte da profesora.

Presentación As presentacións e exposicións, tanto de traballos tutelados como de lecturas, realizarase mediante *PowerPoint, previa revisión da profesora. O tempo de exposición máximo oscilará entre 15 e 20 minutos (incluíndo o tempo de resposta a posibles preguntas por parte dos compañeiros).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	As prácticas de laboratorio expóñense para que os alumnos/*as teñan un contacto directo coa experimentación de onde xorden os contidos desenvolvidos nas sesións maxistras. Nestas prácticas hai que sinalar dous tipos de implicación por parte dos alumnos/*as: colaboración en prácticas e asistencia a prácticas. A colaboración nas prácticas implica que o/o alumno/a convértese en *experimentador/a e responsabilízase de desenvolver o experimento na clase. A asistencia a prácticas implica que o/o alumno/a convértese en suxeito experimental e participa nun grupo de control ou experimental. Expóñense un total de 13 experimentos clásicos relacionado cos contidos do temario (percepción, memoria e creatividade). Cada experimento está deseñado para ser levado a cabo por un grupo máximo de dous alumnos que se encargarán de desenvolverlo na clase práctica (baixo a supervisión da profesora). O resto dos alumnos participan no experimento como suxeitos experimentais formando parte dun grupo de control ou experimental. Para a colaboración en experimentos creáranse grupos de, como máximo, dous alumnos/*as, e tantos grupos como experimentos propóñense para cada un dos cinco grupos de prácticas. A elección da colaboración en prácticas realizarase na Plataforma Virtual, onde se atopará un resumo de cada experimento, así como o deseño e o material necesarios para levarlos a cabo. Non se poderá colaborar en máis dun experimento.
Traballo tutelado	TRABALLOS TUTELADOS. 1. TRABALLOS DE ARTISTAS: elixirse un artista cuxa obra, proceso creativo ou experiencia estea relacionado coa temática proposta na materia. Trátase de reflexionar sobre a obra do/a artista a través do proceso psicolóxico. O traballo consta dunha pequena introdución na que se fala do proceso psicolóxico, unha *contextualización na que se inclúe o momento histórico e a propia vida do/a artista, para finalizar coa análise da obra e a súa proxección na temática que se analiza. ÍNDICE: introdución, contexto, análise do traballo do artista, bibliografía. A extensión mínima do traballo *mecanografiado é de 15 folios a dobre espazo co tipo de letra *Arial 12. Debe incluír bibliografía e estar *paginado. O traballo será individual. 2. XOGO PARA ENSINAR ARTE: crear un xogo (de cartas, un xogo tradicional como parchís, *oca, etc.) para ensinar arte. O obxectivo é reflexionar sobre as etapas evolutivas na infancia-adolescencia e telas en conta para deseñar o xogo dirixido a achegar ao neno/a o mundo da arte. Pódense incluír os elementos que se consideren adecuados, pero deberán xustificarse: o uso da cor, determinadas formas, elementos de motivación (como eles mesmos ou persoas vinculadas dentro da obra[]), etc. É necesario xerar as normas do xogo (pódense ter en conta normas que xa existen). Á parte do xogo e das normas, entregarase un informe no que se xustifiquen as distintas características do xogo en función da etapa evolutiva a quen vai dirixido. ÍNDICE: etapa evolutiva, características do xogo, xustificación e bibliografía. O mínimo son 10 folios a dobre espazo e o tipo de letra, *Arial 12. 3. IMAXES GUIADAS: elixir unha obra dun/a artista e quitar do cadro un personaxe (un punto, unha liña, un personaxe[]) que nos servirá de guía para coñecer ao/a artista e a súa obra. Todo ten que estar documentado e argumentado. Coñecer a etapa evolutiva para ver que é o que pode interesar máis aos nenos desa idade (motivación) e ter en conta o desenvolvemento cognitivo para adecuar o contido á idade. O traballo deberá conter un informe cos seguintes pasos: ÍNDICE: introdución (información sobre a etapa evolutiva a quen vai dirixido e por que), presentar ao/a guía, facer unha viaxe para coñecer ao/a artista, coñecer a súa cidade e o seu momento histórico. Ex.: imos visitar ao/a artista á súa casa, imos ver o seu taller e ensínanos os seus traballos (un ou dous, os máis representativos). O informe terá unha extensión mínima de 15 folios a dobre espazo co tipo de letra *Arial 12. Todos os traballos deben incluír unha portada co título do traballo, o nome e apelidos do/do autor/a, ano académico e materia. Ademais, deben incluír bibliografía e estar *paginados. A presentación de traballos farase en *PowerPoint, previa revisión da profesora. O tempo máximo de exposición son 20 minutos. Na Plataforma Virtual da Universidade (*FAITIC), no apartado PRÁCTICAS, atoparase a información sobre as distintas alternativas, coa posibilidade de introducir a elección correspondente.
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	Unha parte importante neste apartado é a proposta por parte dos alumnos de preguntas tipo test relacionadas cos distintos temas da materia. As preguntas terán 4 alternativas de resposta, das cales só unha será correcta. Débese incluír *feedback nas alternativas de resposta. As preguntas formuladas que teñan o visto e prace da profesora poden formar parte de próbaa tipo test para avaliar os contidos das clases maxistras. Propóranse outras actividades para traballar os distintos contidos da materia: cuestionarios, exercicios de *autoevaluación, estudos de caso, análise de obras, participación en foros e utilización do *WIKI. Estes exercicios desenvolveranse en Moodle no campus remoto, con datas de entrega e con *feedback por parte da profesora.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
	Descrición		
Prácticas de laboratorio	<p>Avaliación formativa continua Avaliación *sumativa: valórase a asistencia, a preparación-documentación, a claridade, a organización de contidos, o traballo en grupo e a actitude.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1-O alumnado será capaz de contemplar distintas posibilidades na resolución dun problema.</p> <p>2-Os alumnos/*as serán capaces de comprender e valorar distintos discursos.</p> <p>3- O alumnado coñecerá distintos criterios de avaliación e aplicaraos a procesos de percepción e memoria.</p> <p>4- Os alumnos/*as coñecerán probas para a creación de imaxes mentais.</p> <p>5- O alumnado desenvolvesen a habilidade para dialogar e chegar a acordos en traballos en grupo.</p>	20	B6 C22 C23 C26 C28 C29 C33 C34
Traballo tutelado	<p>Avaliación formativa continua</p> <p>Valórase a adecuación ás normas *preestablecidas pola profesora e a actitude.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1- O alumnado será capaz de relacionar os procesos de percepción e memoria no proceso artístico.</p> <p>2- Os alumnos/*as serán capaces de relacionar o proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos na creación artística.</p> <p>3- Os alumnos/*as serán capaces de comprender e valorar distintos discursos.</p>	5	C26 C27 C29 C34
Prácticas con apoio das TIC (Repetida, non usar)	<p>Avaliación formativa e continua.</p> <p>Avaliación *sumativa: valórase a utilización de distintas ferramentas, a implicación, as argumentacións e reflexións, e a actitude.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1- O alumnado adquirirá coñecementos básicos dos procesos de percepción e memoria.</p> <p>2- O alumnado adquirirá coñecementos básicos achega do proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos.</p>	5	C22 C25 C27 C30 C33
Presentación	<p>Avaliación formativa e continua</p> <p>Avaliación *sumativa: valórase a claridade e a sinxeleza na exposición, a compostura e a actitude na exposición.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1- O alumnado será capaz de defender publicamente un traballo previamente elaborado de forma clara, con linguaxe e actitude correcta.</p>	5	C23 C29
Exame de preguntas obxectivas	<p>Avaliación **sumativa e final: consistirá nunha proba obxectiva sobre os contidos que conforman a materia. A proba constará de 30 preguntas con catro alternativas, das que só unha é correcta. Esta avaliación **farase no período de avaliación o final do *cuadrimestre, en horario de teoría.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1- O alumnado adquirirá coñecementos básicos dos procesos de percepción e memoria.</p> <p>2- O alumnado adquirirá coñecementos básicos achega do proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos.</p> <p>3- O alumnado será capaz de relacionar os procesos de percepción e memoria no proceso artístico.</p> <p>4- Os alumnos/*as serán capaces de relacionar o proceso creativo, a imaxinaría mental e os mapas cognitivos na creación artística.</p> <p>5- O alumnado será capaz de contemplar distintas posibilidades na resolución dun problema.</p> <p>6-Os alumnos/*as serán capaces de comprender e valorar distintos discursos.</p>	40	C22 C25 C26 C27 C29 C30 C33 C34 C37
Cartafol/dossier	<p>Avaliación final do traballo tutelado: valórase a adecuación ás normas establecidas, a preparación, a claridade, os medios utilizados e o nivel de *profundización.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1- O alumnado é capaz de realizar un traballo escrito que implique un xuízo reflexivo, respectando os modos e formas academicamente establecidos.</p>	5	C4 C27 C29

Autoavaliación	<p>Avaliación sumativa e final: consistirá nunha proba obxectiva sobre os contidos que integran a materia. A proba constará de 30 preguntas con catro alternativas, das cales só unha é correcta. Esta avaliación *farase durante o período de avaliación ao final do *cuadrimestre, durante as horas teóricas.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>1- O alumnado adquirirá coñecementos básicos sobre os procesos de percepción e memoria.</p> <p>2- O alumnado adquirirá coñecementos básicos sobre o proceso creativo, a imaxe mental e os mapas cognitivos.</p> <p>3- O alumnado será capaz de relacionar os procesos de percepción e memoria no proceso artístico.</p> <p>4- O alumnado será capaz de relacionar o proceso creativo, a imaxinación mental e os mapas cognitivos na creación artística.</p> <p>5- O alumnado será capaz de considerar diferentes posibilidades na resolución dun problema.</p> <p>6Os alumnos serán capaces de comprender e valorar distintos discursos.</p>	20	C22 C25 C26 C27 C29 C30 C33 C34 C37
----------------	---	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA: Ademais das puntuacións acadadas nas distintas actividades ao longo do cuadrimestre, realizarase unha proba de opción múltiple ao final do cuadrimestre. Na sesión de xullo só estarán dispoñibles as preguntas obxectivas da proba, aínda que se terán en conta as puntuacións acadadas nas distintas actividades durante o cuadrimestre.

AVALIACIÓN GLOBAL: O alumnado que non opte pola avaliación continua terá que presentarse ao exame tipo test ao final do cuadrimestre ou na sesión extraordinaria. Este exame suporá o 100% da nota.

As datas das avaliacións extraordinarias están publicadas na páxina web da facultade.

<https://belasartes.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

CAMPOS, A., **Manual de prácticas de psicología básica**, 1988,

COON, D., **Psicología**, 1999,

GOLDSTEIN, E.B., **Sensación y percepción**, 1999,

LAHEY, B.B., **Introducción a la psicología**, 1999,

MYER, D. G., **Psicología**, 1999,

ROCK, I., **La percepción**, 1985,

SCHIFFMAN, H. R., **La percepción sensorial**, 1981,

VEGA DE M., **Introducción a la psicología cognitiva**, 1984,

COON, D., MITTERER, J. O., **Introduction to Psychology**, 2007,

GOLDSTEIN, E. B., **Sensation and perception**, 2010,

LAHEY, B. B., **Psychology: an introduction**, 2012,

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Outros comentarios

BIBLIOGRAFÍA COMPLEMENTARIA

*ARAGONES., *J.*I. e *AMÉRIGO, M. (2000). Psicología ambiental. Madrid: Pirámide.

*ARNHEIM, *R. (1995). Arte e percepción visual. Madrid: Alianza.

*ARNHEIM, *R. (1995). Cara a unha psicología da arte. Arte e *entropía. Madrid: Alianza.

BALLESTEROS, S. (2000). Psicología xeral: un enfoque cognitivo para o século *XXI. Madrid: *Universitas.

BALLESTEROS, S. e GARCÍA, *B. (1995). Procesos psicolóxicos básicos. Madrid: *Universitas.

*BEST, *J.*B. (2001). Psicología cognitiva. Madrid: *Paraninfo.

- *COHEN, D. e *MACKETH, S.A. (1993). O desenvolvemento da imaxinación. Barcelona: *Paidós.
- LÓPEZ-OTÍN, *C. (2019). A vida en catro letras. Barcelona: *Paidós.
- *GARDNER, *H. (1997). Arte mente e cerebro. Barcelona: *Paidós.
- *GOMBRICH, E. *H. (1993). A imaxe e o ollo. Madrid: Alianza Forma.
- *GOMBRICH, E. *H., *HOCHBERG, *J., e BLACK, M. (1993). Arte, percepción e realidade. Barcelona: *Paidós.
- *GOMBRICH, E. *H. (1998). *Meditaciones sobre un cabalo de xoguete e outros ensaios sobre a teoría da arte. Madrid: Debate.
- JOHNSON-*LAIRD, *Ph.*N. (2000). O computador e a mente. Barcelona: *Paidós.
- LÁZARO, *V. (2000). A representación mental do espazo ao longo da vida. Zaragoza: *Egido.*RATEY, *J. *J. (2003). O cerebro: manual de instrucións. Barcelona: *Debolsillo.
- *SCHACTER, D. *L. (1999). En busca da memoria: o cerebro, a mente e o pasado. Barcelona: Edicións Grupo Zeta.
- *SOLOMON, M. *R. (1997). Comportamento do consumidor. México: *Prentice Hall
- *VIGOUROUX, *R. (1996). A fábrica do belo. Barcelona: Prensa Ibérica.

LECTURAS

PERCEPCIÓN

- *Crary, *J. (2008). Suspensións da percepción. Atención, espectáculo e cultura moderna. Madrid: *AKAL.
- *Heller, E. (2004). Psicoloxía da cor. Barcelona: Editorial Gustavo *Gili.
- *Gombrich, E. *H.; *Hochberg, *J., e Black, M. (1993). Arte, percepción e realidade. Barcelona: *Paidós.
- *Sacks, Ou. Un antropólogo en *marte.
- *Sacks, Ou. O home que confundiu á súa muller cun chapeu.
- *Sacks, Ou. A illa dos cegos á cor.
- *Sacks, Ou. Cunha soa perna.

MEMORIA

- *Schacter, D. *L. (2003). O sete pecados da memoria. Barcelona: Ariel (capítulos *do 1 ao 4, *pp. 23-140).
- *Schacter, D. *L. (2003). O sete pecados da memoria. Barcelona: Ariel (capítulos do 4 ao 8, *pp. 141-253).

*COGNICIÓN E CREATIVIDADE

- *Sternberg, *R. *J. e *Lubart, *T. *I. (1997). A creatividade nunha cultura conformista. Barcelona: *Paidós (capítulos do 1 ao 5, *pp. 17-162).
- *Sternberg, *R. *J. e *Lubart, *T. *I. (1997). A creatividade nunha cultura conformista. Barcelona: *Paidós (capítulos do 6 ao 11, *pp. 163-308).
- *Gardner, *H. (1999). Mentes extraordinarias. Barcelona: *Kairós.
- *Weisberg, *R. *W. (1989). A creatividade o xenio e outros mitos. Barcelona: Labor.
- García Delgado-Segues, *C. (2022). O eu creativo. Arpa.
- Montero, *R.*w. (2022). o perigo de estar corda. *Seix *Barral.
- García-Delgado, *C. (2022). O eu creativo. Arpa.

INDIVIDUO E SOCIEDADE

- *Ariely, D. (2008). As trampas do desexo. Barcelona: Ariel.
- López-*Oín, *C. (2019). A vida en catro letras. Claves para *enterder a diversidade a enfermidade e a felicidade. Barcelona: Planeta.
- Torres, E., Conde, E. e Ruiz, *C. (2002). Desenvolvemento humano na sociedade audiovisual. Madrid: Alianza. (capítulos do 1 ao 5, *pp. 17-140).
- Torres, E., Conde, E. e Ruiz, *C. (2002). Desenvolvemento humano na sociedade audiovisual. Madrid: Alianza. (Capítulos do 6 ao 10, *pp. 141-286).
- *Crary, *J. (2015). 24/7. O capitalismo ao asalto do soño. Barcelona: Planeta.

RECOMENDACIÓNS PARA PREPARAR Os CONTIDOS DA MATERIA

- Para o tema *I recoméndase *LAHEY, *B.*B. (1999). Introducción á psicoloxía. Madrid: *McGaw-*Hill (capítulo 1, *pp. 1-17; capítulo 5, *pp. 214-260; capítulo 11, *pp. 507-515).
- Para o tema *II recoméndase ROCK, *I. (1985). A percepción. Barcelona: Labor (capítulo 1, *pp. 1-13). FERNÁNDEZ BALLESTEROS, *J. *L. (2000). Procesos básicos de psicoloxía xeral *I. Madrid: Sanz e Torres (Capítulo 25, *pp. 405-410).
- Para o tema *III recoméndase *GOLDSTEIN, E.*B. (1999). Sensación e percepción. Madrid: *Thomson (capítulo 6, *pp. 157-174).
- Para o tema *IV recoméndase *GOLDSTEIN, E.*B. (1999). Sensación e percepción. Madrid: *Thomson (capítulo 7, *pp. 177-213).
- Para o tema VIN recoméndase *GOLDSTEIN, E.*B. (1999). Sensación e percepción. Madrid: *Thomson (capítulo 8, *pp. 214-244).
- Para o tema VIN recoméndase CAMPOS, A. (1988). Manual de prácticas de psicoloxía básica. Barcelona: Grupo Editor

Universitario (capítulo 5, *pp. 63-76); *SCHIFFMAN, *H. *R. (1981). A percepción sensorial. México: *Limusa (capítulo 17, *pp. 337-358).

Para os temas *VII e *VIII recoméndase *LAHEY, *B.*B. (1999). Introducción á psicoloxía. Madrid: *McGraw-*Hill (capítulo 6, *páx. 261-302).

Para os temas *IX recoméndase *FELDMAN, *R. S. (1998). Psicoloxía. México: *McGraw-*Hill (capítulo 7, *pp. 233-252); *COON, D. (1999). Psicoloxía. Madrid: *Thomson. (capítulo 11, *pp. 347-369).

Para o tema *X recoméndase VEIGA DE M. (1984). Introducción á psicoloxía. Madrid: Alianza (punto 5.6, *pp. 247-259).

DATOS IDENTIFICATIVOS**Arte, lenguaje y representación**

Materia	Arte, lenguaje y representación			
Código	P01G010V01303			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Núñez Jiménez, Marina			
Profesorado	Núñez Jiménez, Marina			
Correo-e	netmarina@gmail.com			
Web				
Descripción xeral	Materia interdisciplinar que aborda un acercamiento semiótico a la cultura visual y a la práctica del arte. Se trata de comprender cómo funcionan los signos y cuáles son las estrategias concretas de significación de las imágenes que nos rodean. Así aprenderemos a leerlas con competencia y a emplear, al producir las obras, las tácticas que más se adecúen a nuestros propósitos comunicativos.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
B1	Capacidad de gestión de la información.
B2	Capacidad de comunicación. Capacidad para exponer oralmente y por escrito con claridad problemas complejos y proyectos dentro de su campo de estudio.
C4	Comprensión crítica de la dimensión preformativa y de incidencia social del arte. Analizar la repercusión recíproca entre el arte y la sociedad.
C6	Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocer el lenguaje del arte.
C9	Conocimiento de métodos de producción y técnicas artísticas. Analizar los procesos de creación artística.
C25	Capacidad de (auto)reflexión analítica y (auto)crítica en el trabajo artístico.
C31	Capacidad para generar y gestionar la producción artística. Saber establecer la planificación necesaria en los procesos de creación artística.
C36	Capacidad de documentar la producción artística. Utilizar las herramientas y recursos necesarios para contextualizar y explicar la propia obra artística.
C42	Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte. Adquirir las destrezas propias de la práctica artística.

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
El alumnado será capaz de comprender las funciones representativa, expresiva y poética de una obra artística	C6	C9
El alumnado conocerá la sintaxis y figuras retóricas empleadas por una obra artística	C6	
El alumnado conocerá los códigos de representación implicados en una obra artística	C6	
El alumnado será capaz de leer y analizar imágenes	B2	C25
El alumnado será capaz de entender la relación de las imágenes, y concretamente de las obras artísticas, con su contexto social	B1	C4
El alumnado será capaz de crear obras artísticas incidiendo es sus funciones representativa, expresiva y poética	C25	C31
	C36	C42
El alumnado será capaz de emplear en sus obras artísticas los procedimientos y códigos de representación más adecuados para sus propósitos comunicativos	C25	C31
	C36	C42

Contenidos

Tema

Introducción a la semiótica.	De Saussure definió la semiótica como una ciencia que estudia la vida de los signos en el seno de la vida social. El énfasis en la relación del signo con su contexto social será fundamental en esta aproximación. El signo se se erige en lugar de algo por consenso y uso común, no por necesidad. Entender la arbitrariedad de los signos es el punto de partida para entender que la representación nunca es natural, ni objetiva, ni inocente: independientemente de sus pretensiones, siempre está impregnada de ideología.
Las funciones del lenguaje. Factores de la comunicación en la obra de arte.	La clasificación de Roman Jakobson de las funciones del lenguaje (funciones referencial, apelativa, expresiva, fática, poética y metalingüística) es el punto de partida para estimular la facultad crítica al leer. Nuestra posición como lectores está condicionada por asunciones tácitas de las que no somos conscientes. El conocimiento de cómo funciona el lenguaje hace que los procesos de significación no se vean como la simple transmisión de significados ya constituidos, sino que se entiendan como el lugar en el que se construye la realidad.
Códigos de representación. Sintaxis de la imagen.	La cuestión de cómo se significa no es simplemente formal, pero lo formal es fundamental para significar. Es el sustrato fundamental sobre el que se asientan los significados. Por eso hay que comprender que cada código de representación está basado en ciertas elecciones formales y que cada elección formal se asocia, en el marco relativamente estable de la cultura del/la artista, a significados concretos; es decir, lo que la obra nos cuenta no está solo determinado por las elecciones iconográficas o narrativas, si las hubiere, sino que, en la técnica empleada, en la longitud del trazo, en el tamaño de un motivo en relación al tamaño total de la imagen, en el soporte elegido, en el empleo de una o de otra perspectiva, en qué se enfoca o desenfoca están implícitas muchas de sus afirmaciones.
Relaciones entre realidad, percepción y representación.	La percepción no es un proceso estrictamente fisiológico, de registro directo, sino una construcción mental basada en las sensaciones, una codificación del mundo en signos icónicos que puedan representarlo dentro de nuestra mente. Esa codificación tiene implícita una perspectiva concreta que parte de los esquemas aprendidos, es decir, el mundo no se experimenta sin mediación. Solo es inteligible en el discurso -que es una estructura social históricamente concreta de instituciones, categorías y creencias. Si no hay una percepción no mediada, menos aún habrá una representación natural, ya que estamos hablando de una codificación de segundo grado. A pesar de todas las concepciones románticas del arte como expresión personal, directa y libre, la creación artística implica un lenguaje basado en unas convenciones heredadas a través de la educación en los parámetros de una sociedad. Y no se trata solo de en qué medida es posible que una representación refleje lo que entendemos por realidad, sino que hay que entender también que ese concepto llamado realidad se forja, en parte, a través de las representaciones. Las representaciones no son tan solo un reflejo pasivo de significados y valores, sino unas constructoras activas de esos significados y valores. A través de ellas aprehendemos el mundo y, por lo tanto ellas, en gran medida, construyen nuestra idea del mundo.
Relaciones transtextuales	Todo texto se relaciona, en su escritura y en su lectura, con el conjunto de textos que lo precedieron o que lo rodean, de manera que podemos hablar de la existencia de un marco transtextual. Como dice Barthes, el texto está enteramente entretejido de citas, referencias y ecos. Toda obra es un palimpsesto, un texto que se superpone a otro, al que cubre casi por completo. Siguiendo la clasificación de Gerard Genette, estudiaremos cinco relaciones transtextuales: paratextualidad, metatextualidad, architextualidad, intertextualidad e hipertextualidad. Las dos últimas son las empleadas en las prácticas apropiacionistas, tan características de una época en la que los signos crecen unos sobre los otros y el juego de imágenes tiene cada vez menos que ver con una (hipotética) realidad exterior.
Construcción y deconstrucción de imágenes.	En la era de los simulacros, las representaciones se convierten en nuestro medio natural. Según la metáfora de Baudrillard, el mapa de la hiperrealidad sustituye al territorio de lo real. Si aceptamos que las representaciones son determinantes a la hora de construir nuestro concepto de lo que es la realidad, entenderemos que su poder es enorme. La práctica deconstrutora pretende poner en crisis la idea de la representación como un hecho natural, analizando y desmontando los códigos ideológicos infiltrados en algunas representaciones dominantes.

Modos de interpretación de la obra de arte.

El método histórico-crítico, el formalista, el iconológico, el sociológico, el estructuralista, las aproximaciones psiconalíticas. A lo largo de la historia del arte occidental se han sucedido varios modos de ver las obras de arte, métodos críticos basados en diversas disciplinas que analizan algunos de los aspectos más relevantes del arte según las épocas y geografías. La diversidad de aproximaciones es un indicador de que estamos tratando con obras abiertas, expandidas por cada espectador, que las atrae a su propia órbita especulativa. La estética de la recepción insiste en la idea postestructuralista de que las imágenes tienen significado tan solo en contacto con los discursos que circulan por una sociedad.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	2	0	2
Lección magistral	5	0	5
Talleres	24	40	64
Trabajo tutelado	24	45	69

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Presentación	Los alumnos le explicarán a la profesora, de forma individualizada o en pequeños grupos, sus planteamientos y soluciones para el ejercicio propuesto en la sesión magistral.
Lección magistral	La profesora expondrá los contenidos de la materia con la ayuda de material audiovisual. Al término de la clase, propondrá un ejercicio práctico relacionado con los temas tratados, que se desarrollará durante varias semanas.
Talleres	Los alumnos trabajarán en los ejercicios mediante montajes fotográficos y pintura, adquiriendo conocimientos y habilidades en estos procedimientos artísticos.
Trabajo tutelado	Los alumnos resolverán los ejercicios formulados en la sesión magistral principalmente en el taller de la materia, con el seguimiento constante de la profesora en las horas presenciales y de forma autónoma en las no presenciales. Incidiendo tanto en los problemas conceptuales como en los técnicos.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección magistral	En las lecciones magistrales los alumnos podrán intervenir con dudas, cuestiones y comentarios.
Presentación	Los alumnos le explicarán a la profesora, de forma individualizada o en pequeños grupos, sus planteamientos y soluciones para los ejercicios propuestos en las sesiones magistrales. Se trata de darle al alumno indicaciones concretas sobre su trabajo, intentando que asimile los aspectos conceptuales, que plantee correctamente los aspectos formales, y que aprenda a expresar sus objetivos y metodologías.
Trabajo tutelado	Se trata de acompañar al alumno durante todo el desarrollo del ejercicio propuesto en la sesión magistral, solucionando problemas técnicos y formales de forma que pueda comunicar correctamente sus planteamientos discursivos.
Talleres	Resolución de los ejercicios en un sentido práctico, mediante la fotografía, la manipulación digital de imágenes y la pintura.

Evaluación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	Se evaluará la capacidad del alumno para leer las imágenes que nos rodean y proponer algunas propias. Se evaluarán, asimismo, los conocimientos de semiótica, cultura visual e Historia del arte impartidos en las sesiones magistrales. Se evaluará la capacidad del alumno para comprender las funciones representativa, expresiva y poética de una obra artística, para conocer la sintaxis y figuras retóricas empleadas por una obra artística, para conocer los códigos de representación implicados en una obra artística, para leer y analizar imágenes, y para entender la relación de las imágenes, y concretamente de las obras artísticas, con su contexto social.	15	B1 C4 B2 C6 C9
Lección magistral	Se evalúa la asistencia a las clases magistrales, que es obligatoria	5	

Talleres	Se evaluará la adquisición de destrezas en la práctica de los procedimientos artísticos empleados.	40	
Trabajo tutelado	Se evaluará la progresiva capacidad del alumno para construir imágenes que respondan a un propósito comunicativo concreto y que no sean obvias ni crípticas. Se evaluarán los resultados de los ejercicios desarrollados en los talleres, tanto en los aspectos formales como discursivos. Se evaluará la capacidad del alumno para crear obras artísticas incidiendo en sus funciones representativa, expresiva y poética, y para emplear en sus obras artísticas los procedimientos y códigos de representación más adecuados para sus propósitos comunicativos.	40	C25 C31 C36 C42

Otros comentarios sobre a Avaliación

Se tendrá muy especialmente en cuenta la asistencia a clase, que expresa con claridad la implicación y el compromiso de los alumnos. La evaluación de la convocatoria ordinaria se realizará según el horario de cada grupo.

Si se opta por la evaluación global, los estudiantes entregarán todos los ejercicios realizados durante el curso en la fecha del examen. Igualmente, en las convocatorias extraordinarias de julio y fin de carrera se entregarán todos, correctamente realizados, todos los ejercicios suspensos o no presentados que se propusieron durante el cuatrimestre.

Las fechas de exámenes se pueden consultar aquí:

<http://belasartes.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Bryson, Norman, **Visión y pintura. La lógica de la mirada**, Alianza Forma, 1991 (1983)

Berger, John, **Modos de ver**, Gustavo Gili, 1980

Gombrich, Ernst H, **Arte e ilusión**, Gustavo Gili, 1982 (1959)

José Jiménez, **Crítica del mundo imagen**, Tecnos, 2019

Bibliografía Complementaria

Klein, Naomi, **No Logo**, Paidós, 2001

Foucault, Michel, **Microfísica del Poder**, La Piqueta, 1980

Calabrese, Omar, **El lenguaje del arte**, Paidós, 1987

Baudrillard, Jean, **Cultura y simulacro**, Kairós, 1987 (1978)

Aumont, Jacques, **La imagen**, Paidós Comunicación, 1992

Picó, Josep (ed.); **Modernidad y posmodernidad**, Alianza Editorial, 1988

Barthes, Roland, **El susurro del lenguaje. Más allá de la palabra y la escritura**, Paidós, 1987 (1984)

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Historia: Historia del arte/P01G010V01202

Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103

Técnicas fotográficas/P01G010V01204

Técnicas pictóricas/P01G010V01104

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Escultura				
Materia	Escultura			
Código	P01G010V01304			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Tudela Sáenz de Pipaón, Francisco Javier			
Profesorado	Estarque Casas, Fernando Novegil González-Anleo, Xoán Manuel Ortuzar González, Mónica Tudela Sáenz de Pipaón, Francisco Javier			
Correo-e	tudela@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Estudio de la naturaleza conceptual, formal y material de la escultura. Desarrollos en la elaboración escultórica de los aspectos ligados a la escultura como objeto y como representación; la organización y composición; y el vocabulario escultórico.			

Resultados de Formación y Aprendizaje	
Código	
C5	Conocimiento de la teoría y del discurso actual del arte, así como el pensamiento actual de los artistas a través de sus obras y textos. Actualizar constantemente el conocimiento directo del arte a través de sus propios creadores.
C6	Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocer el lenguaje del arte.
C7	Conocimiento del vocabulario y de los conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Conocer el lenguaje creativo específico.
C9	Conocimiento de métodos de producción y técnicas artísticas. Analizar los procesos de creación artística.
C12	Conocimiento de los materiales y de sus procesos derivados de creación y/o producción. Conocer los materiales, procedimientos y técnicas que se asocian a cada lenguaje artístico.
C14	Conocimiento de los instrumentos y métodos de experimentación en arte. Aprendizaje de las metodologías creativas asociadas a cada lenguaje artístico.
C31	Capacidad para generar y gestionar la producción artística. Saber establecer la planificación necesaria en los procesos de creación artística.
C32	Capacidad de aplicar profesionalmente tecnologías específicas. Utilizar las herramientas apropiadas para los lenguajes artísticos propios.
C33	Capacidad de colaboración con otras disciplinas. Desarrollo de vías de relación e intercambio con otros campos de conocimiento.
C42	Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte. Adquirir las destrezas propias de la práctica artística.
C43	Habilidad para establecer sistemas de producción. Desarrollar estrategias aplicadas al ejercicio sistemático de la práctica artística.

Resultados previstos en la materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
El alumno será capaz de entender la escultura en el conjunto de las artes mediante la realización de un ejercicio relacionado con el pensamiento y obras de los artistas contemporáneos reconocidos	C5 C6 C7
El alumno conseguirá un conocimiento de los géneros y tendencias del panorama actual del arte desde una perspectiva escultórica a través de la realización de piezas concretas, lecturas y películas.	C5 C6 C7
El alumno desarrollará conocimientos básicos de los materiales y útiles propios de la práctica escultórica a través del uso de tecnología apropiada aplicada a cada propuesta	C12 C14
El alumno desarrollará conocimientos básicos de métodos de producción escultórica mediante dispositivos a propósito comentados por los profesores.	C9 C12
El alumnos adquirirá un conocimiento del vocabulario y del código escultóricos mediante ejercicios específicos para ello.	C6 C7
El alumno será capaz del manejo básico de útiles y materiales escultóricos a través de todos y cada uno de los ejercicios del cuatrimestre.	C31 C32
El alumno adquirirá la capacidad básica para integrar distintas disciplinas en la producción de cada una de las esculturas realizadas para cada uno de los ejercicios.	C31 C33

El alumno trabajará acerca de su propia capacidad para generar y gestionar de manera básica una C31 obra escultórica mediante comentarios con los compañeros y con los profesores.

El alumno desarrollará la habilidad para construir una escultura en sus diferentes técnicas a partir de un nivel básico y aumentándolo progresivamente.	C42 C43
El alumno desarrollará la habilidad para generar sistemas producción escultórico en un nivel básico mediante la elaboración de propuestas específicas de los profesores.	C42 C43
El alumno será capaz de ejercitar la habilidad básica para integrar diferentes materiales en la producción de esculturas mediante ejercicios diversos de sustitución.	C42 C43
El alumno adquirirá la habilidad básica para integrar diferentes disciplinas en la producción de esculturas realizadas específicamente dentro de un concepto transversal del concepto de la escultura.	C42 C43

Contenidos

Tema	
NATURALEZA CONCEPTUAL, FORMAL Y MATERIAL Escultura y objeto. Desarrollo y derivas del campo escultórico. DE LA ESCULTURA.	
MATERIA/MATERIAL	Connotaciones de los materiales: factura, tactilidad y superficie. Adecuaciones entre forma y material.
ESTRUCTURA, ORGANIZACIÓN Y COMPOSICIÓN ESCULTÓRICA	La escultura y la representación de la figura humana. Relaciones entre el todo y las partes: Pautas de repetición y variaciones.
DIMENSIÓN	Masa, volumen y peso. Tamaño, jerarquía y escala.
EL ESPACIO: MATERIAL ESCULTÓRICO	Espacio como vacío y hueco. Introducción al Espacio como lugar y contexto.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Lección magistral	5	0	5
Trabajo tutelado	22	40	62
Trabajo tutelado	22	45	67
Presentación	10	5	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación de la materia, de sus objetivos y de las actividades a realizar a lo largo del cuatrimestre.
Lección magistral	Sesiones teórica destinadas a la exposición de contenidos teóricos, y a la presentación de las propuestas de los trabajos y ejercicios a desarrollar en el aula.
Trabajo tutelado	TRABAJO TUTELADO I. Introducción a los problemas de la escultura. Actividad nuclear de la materia. Cada estudiante resolverá los diferentes trabajos y ejercicios propuestos por el profesorado. Los trabajos, que tendrán un carácter práctico y/o creativo, deberán realizarse y presentarse en el aula; del mismo modo que los trabajos externos y complementarios a cada uno de los ejercicios propuestos para la introducción a los problemas de la escultura: -Materia/Material. -Organización/Estructura.
Trabajo tutelado	TRABAJO TUTELADO II. Introducción a la creación en la escultura contemporánea. Actividad nuclear de la materia. Cada estudiante resolverá los diferentes trabajos y ejercicios propuestos por el profesorado. Los trabajos, que tendrán un carácter práctico y/o creativo, deberán realizarse y presentarse en el aula; del mismo modo que los trabajos externos y complementarios a cada uno de los ejercicios para el desarrollo de la escultura: -Escala, Espacio. -Introducción a la creación en la escultura contemporánea -ejercicio libre-.
Presentación	Presentación oral individual de los trabajos realizados por cada estudiante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Trabajo tutelado	TRABAJO TUTELADO I: El estudiante tendrá un seguimiento personal de los trabajos, tanto de forma individual como en grupo dentro del aula.

Trabajo tutelado TRABAJO TUTELADO II: El estudiante tendrá un seguimiento personal de los trabajos, tanto de forma individual como en grupo dentro del aula. Se hará énfasis en la aportaciones y perspectivas individuales a los ejercicios propuestos. El trabajo fuera del aula aumenta levemente en la planificación con respecto a la fase anterior.

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Lección magistral	Se valorará la asistencia a participación en las sesiones	10	
Trabajo tutelado	TRABAJO TUTELADO I. Introducción a los problemas de la escultura. Ejercicios propuestos para la introducción a los problemas de la escultura: -Materia/Material. -Organización/Estructura. Además de valorar capacidades de adaptación del resultado final a la formulación inicial propuesta se apreciarán la habilidades adquiridas en el manejo formal y conceptual de los materiales y experimentación técnica. Se valorará la dedicación y el nivel de implicación en cada trabajo, así como la capacidad de aportar soluciones creativas.	40	C5 C6 C7
Trabajo tutelado	TRABAJO TUTELADO II. Introducción a la creación en la escultura contemporánea. Ejercicios para el desarrollo de la escultura: -Escala, Espacio. -Introducción a la creación en la escultura contemporánea -ejercicio libre-. Se valorará la dedicación y el nivel de implicación en cada trabajo y la capacidad de adaptación del resultado final a la formulación inicial propuesta se apreciarán la habilidades adquiridas en el manejo formal y conceptual de los materiales y experimentación técnica. En esta fase se valorará particularmente la capacidad de aportar soluciones creativas.	40	
Presentación	Se valorarán las capacidades de expresión oral y de transmisión de la propuesta. La preparación previa por parte del estudiante para cada exposición es esencial.	10	

Outros comentarios sobre a Avaliación

El alumnado podrá optar por dos sistemas de evaluación:

- EVALIACION CONTINUA: Los estudiantes harán periódicamente en el aula presentaciones de los trabajos y exposiciones de los resultados durante o transcurso del cuatrimestre.

La asistencia sistemática, la implicación y la participación en clase son factores fundamentales para la consecución de los objetivos de la materia. La actividad de docencia/aprendizaje se centra en la resolución de trabajos y ejercicios en el aula, por lo que la asistencia puntual y participación en clase son muy importantes para superar la materia. En consecuencia, con la metodología citada, se recomienda el sistema de evaluación continua: cada estudiante podrá conocer su situación en la adquisición de los objetivos en relación con cada trabajo desarrollado y presentado y enriquecer su experiencia de aprendizaje en la interacción con el grupo.

- EAVALUACION GLOBAL: Los estudiantes deberán presentar todos los trabajos propuestos durante el curso y el día de la prueba realizarán un ejercicio propuesto en esa convocatoria.

Los estudiantes de la CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDAD (Julio) presentarán los trabajos y todos los ejercicios exigidos durante el cuatrimestre y realizarán un ejercicio propuesto en esa convocatoria. (En el caso de los estudiantes que hayan optado por la evaluación continua, hayan asistido a todas las clases y no hayan resuelto satisfactoriamente 1, ó 2 de los 4 bloques del curso, deberán presentar los trabajos, pero estarán exentos de la realización del ejercicio propuesto para la convocatoria).

Fecha y hora de la prueba de evaluación de segunda oportunidad (Julio): consultar calendario publicado en la WEB de la Facultad de Bellas Artes (Grado en Bellas Artes - pruebas de evaluación), aprobado en Junta de Facultad.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Arnheim, Rudolf, **Arte y percepción visual**, Alianza Forma, 1997

Bachelard, Gaston, **La poética del espacio**, Fondo de Cultura Económica, 1965

Barañano, Kosme, **Tucker. masa y figura**, Museo de BB AA, Bilbao, 2015

Baudillard, J., **El sistema de los objetos**, s. XXI, 1995

Focillón, H., **La vida de las formas y elogio de la mano**, Xarait, 1993

Hildebrand, Adolf von, **El problema de la forma en la obra de arte**, Visor, Madrid, 1989

Levi Strauss, Claude, **El pensamiento salvaje**, FCE, México, 2014

Maderuelo, Javier, **El espacio raptado**, Mandadori, 1990

Marchán, Simón, **Del arte objetual al arte del concepto**, Akal, 1990

Pardo, José Luis, **Nunca fue tan hermosa la basura**, Círculo de lectores Barcelona, 2016

Pirson, Jean François, **La estructura y el objeto**, PPU, 1988

Tucker, William, **The language of sculpture**, Thames and Hudson, 1974

Williams, Christopher, **Los orígenes de las formas**, Gustavo Gili, 1981

Bibliografía Complementaria

Guasch, Ana María, **El arte último del siglo XX: del postminimalismo a lo multicultural**, Alianza, 2005

Barañano, Kosme M. de, **Chillida, Heidegger, Husserl: el concepto de espacio en la filosofía y la plástica del siglo XX**, Universidad del País Vasco, 1992

Barañano, Kosme M. de, **La obra artística de Eduardo Chillida**, Caja de ahorros Vizcaíña, 1988

Celant, Germano, **Anish Kapoor**, Charta, cop., 1998

Chillida Eduardo, **Los espacios de Chillida**, Polígrafa, 1974

Kapoor, Anish, **Anish Kapoor exposición**, Turner, DL, 2010

López Bahut, María Enma, **Jorge Oteiza y lo arquitectónico: de la estatua-masa al espacio urbano (1948-1960)**, Fundación Museo Jorge Oteiza, D.L., 2016

Merkert, Jörn, **Julio González: el inventor de la escultura en Hierro**, IVAM Centre Julio González, 1995

Merkert, Jörn, **Julio González: catalogue raisonné des sculptures**, Electa, 1987

Moore, Henry, **Henry Moore: escultura**, Polígrafa, 1981

Moore, Henry, **Henry Moore: from the inside out: plasters, carvings and drawings**, Prestel, 1996

Oteiza, Jorge, **Quousque tandem! ensayo de interpretación estética del alma vasca**, Pamíela, 1993

Tatarkiewicz, Wladyslaw, **Historia de seis ideas**, Tecnos, 1987

Recomendaciones

Outros comentarios

La asistencia a clase es un requisito esencial para superar la materia.

Las actividades de trabajo irán en paralelo con la práctica activa, dentro y fuera del aula, para conseguir habilidades y experimentar diferentes técnicas así como para acudir a las fuentes de documentación y obtener la información precisa necesaria para la labor que se desarrolla.

Es muy importante disponer de pequeñas herramientas y materiales que permitan avanzar en el control de los procesos y procedimientos escultóricos.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Técnicas gráficas				
Materia	Técnicas gráficas			
Código	P01G010V01305			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Salamanca Mota, Manuel Dimas			
Profesorado	Covelo Pérez, Marcos Alberto Salamanca Mota, Manuel Dimas			
Correo-e	sr.dimas@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	A materia [Técnicas Gráficas] centra a súa docencia no razoamento e produción de imaxes multiplicables por métodos tradicionais, a partir de matrices e a súa estampaxe. Coa ideación e a realización de imaxes gráficas a través dun proxecto evolutivo, preténdese que o alumno se achegue aos conceptos propios da obra gráfica, que coñeza os diferentes procedementos e recursos básicos de gravado e estampaxe e que desenvolva a súa capacidade de experimentación, ademais de impulsalo a formular os seus intereses artísticos e a desenvolver a súa propia linguaxe en relación coas outras materias do curso.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos históricos básicos do gravado.	B8 C5 C6 C7
Coñecementos básicos dos materiais, útiles e dispositivos do gravado e a estampaxe.	C6 C7 C9 C12
Coñecementos básicos dos procesos, procedementos e técnicas do gravado.	C9 C12
Coñecementos básicos dos procesos de edición.	C9 C12
Coñecementos básicos do vocabulario e dos códigos da disciplina.	C6 C7

Coñecemento dos fundamentos teóricos e históricos da obra do gravado e das técnicas de estampaxe.	C5
Capacidade de comprensión dos procesos asociados ao gravado e á estampaxe.	C9 C12
Capacidade de aplicar con creatividade procesos, técnicas e sistemas de gravado e estampaxe.	C31 C32
Capacidade de comprender as implicacións da multiplicidade na creación artística.	C2 C17 C19
Habilidade no uso de ferramentas e recursos do medio nun nivel básico.	C42 C43
Habilidade para xerar sistemas de produción do gravado.	C42 C43
Habilidade na integración creativa dos diferentes procesos técnicos.	C42 C43

Contidos

Tema	
I. Gravado e estampa. Principios referentes á obra gráfica.	<ul style="list-style-type: none"> - Introducción aos procedementos e pensamentos propios das técnicas gráficas para a creación de imaxe múltiple e seriada. Noción de obra orixinal múltiple. - Aproximación aos conceptos de gravar, incidir, recordar, escribir, debuxar, deixar pegada, etc. - Historia, vocación e evolución das técnicas gráficas. - Terminoloxía, nomenclatura, etc. - Explicación dos diferentes procedementos manuais e das súas linguaxes. - A experimentación e a multiplicación como base dun proxecto gráfico evolutivo. Repetición, transformación, seriación, evolución, etc.
II. Ideación e elaboración dun proxecto gráfico.	<ul style="list-style-type: none"> - Presentación dun proxecto teórico-práctico tendo en conta as características conceptuais da arte gráfica. - Por que unha obra estampada, reproducible (ou non), múltiple, seriada? - Idear un proxecto evolutivo a través da elaboración e transformación da/s matrices e dos diferentes recursos na estampaxe, cun mínimo de dez estampas. - Elaboración dunha memoria teórica. Elaboración do proxecto: - Presentación e bosquexos previos - Investigación teórica e busca de referencias - Planificación da produción. - Elaboración dun proxecto teórico.
III. Produción e experimentación. Para a produción dos proxectos valoraranse diferentes recursos apropiados a cada linguaxe e proxecto conceptual, a partir dunha matriz a prancha perdida ou coa combinación de varias matrices e a súa estampaxe con múltiples recursos. Realización dun conxunto ou serie de estampas na idea de proxecto evolutivo (multiplicación-transformación).	<p>Produción (elaboración da/s matrices e a súa estampaxe):</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ Xilografía sobre contrachapado, dm ou linóleo. - Proxecto a unha soa cor - Varias cores a prancha perdida. - Maneira negra☐ ☐ Gravado calcográfico ou procesos directos sobre metal, PVC, metacrilato... - Punta seca (liña e mancha). - Maneira negra - Aditivas. Carborundo. Vernices ou procesos indirectos (por medio de ácidos). - Augaforte (liña e valores con tramados) - Técnicas de levantamento e augatinta (mancha) ou procesos directos sobre metal, PVC, metacrilato... ou ben técnicas con aditivos, collagraph, sobre cartón, madeira... - Aglutinantes, adhesivos e materiais de carga. - Efectos e texturas con collage. ☐ Recursos de estampaxe (en negro e cores) - Tinguido e limpeza das matrices segundo os resultados buscados (contrastado, entrapado, ton de placa, à la poupée☐). - Re-estampaxe - Tinguido en oco e relevo, método Hayter. - Tinguido de modelos, recortes, reservas, chine collé☐. - Estampaxe sobre diferentes papeis. ☐ Elección e preparación dos papeis. ☐ Secado e prensado. ☐ Presentación final nunha carpeta. Cada estampa coa su ficha técnica.

Planificación

Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
---------------	--------------------	--------------

Lección maxistral	10	15	25
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	20	30
Prácticas de laboratorio	40	55	95

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposicións teóricas acerca dos principios referentes á obra gráfica: pensamentos e procedementos. Apoio audiovisual: procedementos técnicos e visualización de obras. - Historia da Arte e creación contemporánea. - Visualización de traballos de alumnos anteriores.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Seguimento individual e en grupo: - dos pre-proxectos e dos bosquexos (caderno de campo) - do proxecto teórico (marco conceptual e referencias doutros artistas). Orientación bibliográfica da planificación e produción do proxecto (realización da/s matrices, proceso de estampaxe e presentación final).
Prácticas de laboratorio	- Demostración práctica dos diferentes procedementos. - Seguimento da realización da/s matriz/ces e da súa modificación-evolución (a prancha perdida e novas pranchas complementarias) - Seguimento dos procesos de estampaxe (estampaxe dos diferentes estados da/s matriz/ces e variacións con diferentes recursos). - Recomendacións para a presentación final.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Aprendizaxe baseado en proxectos	Seguimento individual e en grupo dos proxectos desde o seu *ideación, a súa evolución e a súa concreción dentro do marco conceptual da creación gráfica múltiple: - dos *pre-proxectos e os esbozos previos (apuntamentos de ideas, caderno de campo, revisión de traballos anteriores ou doutras materias). - do proxecto teórico (marco conceptual e referencias doutros artistas). Orientación bibliográfica. - da planificación e produción do proxecto (realización da/*s matrices, proceso de *estampación e presentación final).
Prácticas de laboratorio	- Demostración práctica e explicación dos diferentes procedementos para a realización da/*s matriz/*ces e o seu *estampación. - Explicación dos procedementos para transformar, borrar, engadir, elementos nunha matriz (a ferro perdido) e para a *ideación e realización de novas matrices complementarias, na idea de proxecto evolutivo [multiplicación-transformación]. - Seguimento dos procesos de *estampación (*Estampación dos diferentes estados da/*s matriz/*ces. Variacións con diferentes recursos.) - Recomendacións para a presentación final.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Valorarase: - a asistencia a clase e a atención activa. - a intervención ao final das leccións con preguntas ou comentarios. - a participación nos seminarios e debates, así como a achega a partir da investigación persoal. - a correcta aplicación dos contidos das sesións no proxecto teórico e práctico.	20	C2 C5 C6 C7 C9 C12 C17 C19
Aprendizaxe baseado en proxectos	Presentación dunha pequena memoria / proxecto teórico: Valorarase, por unha banda, a motivación teórica do proxecto e, por outra, a planificación e produción do mesmo (durante as prácticas de laboratorio). - Sistema de avaliación continua ata a entrega da memoria. Criterios de avaliación: - Comprensión dos conceptos propios da obra gráfica múltiple, expostos nas clases maxistras e nos seminarios participativos. - Capacidade de análise e de relación entre os diferentes contidos e a súa aplicación para o seu propio proxecto. - Claridade de expresión dos mesmos. - Ampliación dos coñecementos e das referencias artísticas. - Uso correcto da terminoloxía propia e das citas. - Orixinalidade e rigor na formulación do tema.	40	B8 C2 C5 C6 C7 C9 C12 C17 C19 C31 C32 C42 C43

Prácticas de laboratorio	Entrega dun cartafol coas estampas realizadas, seguindo a idea de proxecto evolutivo (multiplicación-transformación). Valorarase a produción do proxecto, a súa planificación, realización e presentación segundo os criterios seguintes: Criterios de avaliación xerais: - Sistema de avaliación continua e dos traballos entregados (cartafol cun mínimo de 10 estampas, tamaño de matriz entre A4 e A3). - O interese artístico das imaxes estampadas. O alumno terá a opción de establecer un debate dentro do grupo da clase en defensa da valoración do seu traballo. En caso contrario, o profesor valorará este aspecto unilateralmente. - A comprensión e utilización correcta dos procesos técnicos, tanto na elaboración e evolución das matrices como na súa correcta *estampación. Valorarase a complexidade dos procedementos utilizados. - A adecuación dos procedementos que se utilicen ao proxecto e linguaxe propios. - A planificación e realización das diferentes etapas do proxecto evolutivo. - A capacidade de experimentación e a curiosidade investigadora do alumno. - A coherencia ou incoherencia de todos os exercicios do alumno. - A asistencia a clase. - A participación na dinámica da clase, tanto en tarefas de organización (limpeza, adquisición e bo uso de materiais colectivos, etc.) como noutras posibles colaboracións co grupo de clase.	40	B8	C2 C5 C6 C7 C9 C12 C17 C19 C31 C32 C42 C43
--------------------------	--	----	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación**:

- **AVALIACION CONTINUA**: Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre. A realización de todos os traballos propostos e a asistencia a clase é imprescindible para optar ao aprobado.

- **AVALIACIÓN GLOBAL**: Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba e se é necesario realizarase un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Historia de un arte. El grabado, Ed. Skira. Carroggio,

Martín, Judy., **Enciclopedia de técnicas de impresión**, Ed. Alcanto, 1994

Catafal Rull, Jordi y Oliva Fábregas, Clara, **El Grabado**, Parramón, 2002

Dawson, Michel, **Guía completa de Grabado e impresión**, Blume, 1982

Chamberlain, Walter, **Grabado en madera y técnicas afines**, Blume, 1988

Premio nacional de grabado, Calcografía nacional,

Obra gráfica, Fundación CIEC Betanzos,

BELLIDO Zambrano, Ana, **El grabado no tóxico en la escuela**,

RAMOS GUADIX, Juan Carlos, **Técnicas aditivas en el grabado contemporáneo**, Universidad de Granada, 1992

- **Repetición/Transformación**, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, 1992

Gilles Deleuze, **Diferencia y repetición**, 1988

- NOYCE, Richard, **Printmaking at the edge**, A&C Black, 2006

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Produción artística: Imaxe II/P01G010V01602

Proxectos gráficos dixitais/P01G010V01908

Traballo de Fin de Grao/P01G010V01991

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Arte: Arte e modernidade				
Materia	Arte: Arte e modernidade			
Código	P01G010V01401			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	FB	2	2c
Lingua de impartición	Galego			
Departamento	Historia, arte e xeografía			
Coordinador/a	Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Profesorado	Cendán Caaveiro, Marina Susana			
Correo-e	scendan@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Estudo da Historia da Arte centrado na etapa fundamental das vangardas históricas de comezos do século XX, facendo un percorrido cronolóxico e un labor de interrelación cos artistas e os movementos pasados, presentes e futuros.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.

Resultados previstos na materia		
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento dos diferentes conceptos de modernidade e vangarda.	C1 C8	
Coñecemento dos movementos artísticos fundamentais da modernidade e a vangarda.	C2 C8	
Coñecemento da arte galega no contexto da modernidade e a vangarda.	C2 C8	
Coñecemento das relacións entre o período moderno e a arte contemporánea.	C1 C2	
Coñecemento da evolución do pensamento e os métodos historiográficos.	C1 C2	
Capacidade para comprender a obra de arte no contexto da sociedade moderna.	C1 C21	
Capacidade de entender a evolución da arte contemporánea desde a modernidade.	C1 C5 C21	
Capacidade de relacionar a produción artística actual coas súas orixes na modernidade.	C2 C5 C21	
Habilidade para contextualizar a arte galega moderna e de vangarda.	C2 C8	
Habilidade para recoñecer os diferentes movementos artísticos modernos e de vangarda.	B1 B2	C1 C2
Habilidade no establecemento de liñas de influencia diacrónicas.	B1 B2	C1 C2

Contidos

Tema	
<p>1ª SEMANA. PRESENTACIÓN DA ASIGNATURA. Exposición do profesor do plan global da asignatura: Obxectivos, contidos, competencias a adquirir, metodoloxía, exercicios e actividades, datas de entregas, sistema de avaliación e criterios. Presentación da bibliografía xeral do curso.</p>	<p>1ª SEMANA. Exercicio 1: O valor do multidisciplinar. Reflexión sobre a creatividade contemporánea</p>
<p>2ª SEMANA. TEMAS 1 e 2: A Subxectividade Romántica. Os inicios da arte contemporánea Realismo e Revolución Industrial Impresionismo e Posimpresionismo. Mulleres artistas no século XIX.</p>	<p>2ª SEMANA. SUBTEMAS 1 e 2: O tránsito da obxectividade Neoclásica á subxectividade Romántica Intensificación das ideas sobre creatividade, orixinalidade, individualidade... A nova situación da arte e o artista A paisaxe como expresión da subxectividade e o sublime Connotacións éticas e de compromiso do Realismo Novedades formais e lumínicas no Impresionismo e Posimpresionismo.</p>
<p>3ª SEMANA. TEMA 3: Laberinto de movementos no tránsito de século. A Sezession Vienesa</p>	<p>3ª SEMANA. SUBTEMAS 3: O inicio dos movementos anti-arte O Taller Vienés: a obra de arte total Gustav Klimt, Emilie Flöge e os Movementos da Reforma Mariano Fortuny i Madrazo</p>
<p>4ª SEMANA. VIAXE A ARCO. Con motivo da viaxe a ARCO a Facultade pon un servizo de autobuses gratuito para o alumnado. Para o máximo aproveitamento da viaxe, dende a asignatura ARTE E MODERNIDADE propoñemos un exercicio relacionado coa visita a exposicións temporais que coinciden co desenvolvemento da Feira. A estruturación do exercicio dependerá da oferta expositiva e detallarase con precisión a cada grupo na clase anterior.</p>	<p>4ª SEMANA. Exercicio viaxe a ARCO (detallarse na clase da semana anterior)</p>
<p>5ª SEMANA TEMA 4: A idea de vangarda como futuro ideal Os Movementos fríos e as revolucións no dominio da forma: Cubismo Sonia Delaunay: arte e vida A provocación futurista.</p>	<p>5ª SEMANA SUBTEMA 4: O valor do primitivo O collague cubista Novas concepcións espaciais Nas marxes da modernidade: multidisciplinaridade e experimentación Novos roles de artista e provocación (lectura de textos futuristas) O valor da provocación como parte do proceso creativo (F.T. Marinetti)</p>
<p>6ª SEMANA TEMA 5: Os Movementos cálidos e as revolucións da cor Fauvismo: Salón de Outono de 1905 Matisse Expresionismo e precursores: Munch e Ensor Alemania: Teóricos e centros de incidencia "El Puente": Kirchner e Nolde "El Jinete Azul": Kandinsky e Marc.</p>	<p>6ª SEMANA SUBTEMA 5: A importancia da cor no Fauvismo Matisse: pintar coas tesoiras A subxectividade Expresionista Kandinsky: teoría e práctica Hilma af Klint e o nacemento da abstracción.</p>
<p>7ª SEMANA. TEMA 6: Vangardas rusas e utopía Constructivismo e Rayonismo Arte e vida na Rusia revolucionaria: Rodchencko, Popova e Estepanova Diaghilev e os Ballets Rusos (1909-1929)</p>	<p>7ª SEMANA SUBTEMA 6: Malevich e o Realismo pictórico Tatlin: o artista como constructor Deseño gráfico, arte da proganda e vida cotía Camiño da indiferenciación sexual: Popova e Estepanova A fotografía como arte.</p>
<p>8ª SEMANA SAÍDA DE ESTUDOS. Visita dunha exposición temporal por determinar. O contexto dunha Facultade de BBAA, atenta ao que artisticamente sucede ao seu arredor, obríganos a manter unha programación flexible para non desaproveitar o marco de reflexión e análise que proporciona a visita de exposicións fundamenais durante o periodo académico.</p>	<p>8ª SEMANA EVALUACIÓN E OBXECTIVOS. A saída de estudos ten un carácter obligatorio, rexistrándose mediante un listado de firmas a asistencia dos alumnos. Asimesmo, o profesor valorará a necesidade de realizar un exercicio relacionado coa visita ou a impartición dunha clase específica para profundizar nos contidos da mesma. Todos os detalles relacionados aclararanse na clase da semana anterior.</p>
<p>9ª SEMANA TEMAS 7 e 8: Utopía e Racionalismo estético: Holanda e Neoplasticismo Piet Mondrian e Theo van Doesburg Arquitectura e deseño como expresión do racionalismo Bauhaus: utopía funcional e transformación social O legado pedagóxico da Escola.</p>	<p>9ª SEMANA SUBTEMAS 7 e 8: A arte total de "De Stijl" Abstracción radical: Mondrian e Doesbrug Os interiores abstractos: a confluencia da arte e a arquitectura Bauhaus: a fusión da arte e a artesanía Johannes Itten: utopía e practicidad O profesorado da Bauhaus Deseño Bauhaus Oskar Schelmer: O Ballet Triádico Memoria e esquecemento: as mulleres na Bauhaus.</p>

<p>10ª SEMANA</p> <p>TEMAS 9 e 10: Dada e os porqués da súa importancia Os centros do Dadaísmo internacional: Suiza, Alemaña e Nueva York Marcel Duchamp e a súa inagotable estela Surrealismo: del automatismo al onirismo O surrealismo en Galicia O retorno á orde artístico de entreguerras (1919-1930)</p>	<p>10ª SEMANA</p> <p>SUBTEMAS 9 e 10: O Cabaret Voltaire Tristan Tzara e o azar Hans Arp e a pintura Dada Arte e política: Jonh Heartfield e a fotomontaxe Un caso especial: Hannah Höch O artista como mecánico: Raoul Hausmann Duchamp: a arte e o seu contexto Dadaí Mulleres artistas: Meret Oppenheim, Leonora Carrington, Dorothea Tanning, Lee Miller, Dora Maar, Claude Cahun Surrealismo e moda.</p>
<p>11ª SEMANA</p> <p>TEMA 11: O traslado da capitalidade artística de París a Nueva York Expresionismo Abstracto Americano Art of this Century: Peggy Guggenheim A linguaxe da abstracción en Europa O caso español: El Paso e Dau al Set. Mulleres artistas e expresionismo abstracto.</p>	<p>11ª SEMANA</p> <p>SUBTEMA 11: Contexto social, político e cultural da arte "made in América" Clement Greenberg e a pintura xenuína Arte e fama: Jack "The Dripper" Análise de individualidades O Informalismo europeo: Michael Tapié Dubuffet e a Art Brut O caso italiano: Lucio Fontana A abstracción en España no seu contexto: análise dos seus principais representantes.</p>
<p>12ª SEMANA</p> <p>TEMA 12: Transformacións no tránsito dos anos 50/60 A nova conciencia cultural Pop Art: unha arte para a "mid cult" Os modelos británicos e norteamericanos O caso español: Equipo Crónica e Eduardo Arroyo Arte Cinético e Op Art.</p>	<p>12ª SEMANA</p> <p>SUBTEMA 12: A bonanza do sistema capitalista: The American way of Life (contexto socio-cultural) O auxe da hiperrealidad televisiva Principales novidades estilísticas do Pop Art Artistas de transición: Robert Rauschenberg e Jasper Jonhs Andy Warhol e a Factory A plenitude do Pop: Lichtenstein, Wesselman, Rosenquist, Ruscha, Segal Pops periféricos.</p>
<p>13ª SEMANA</p> <p>TEMA 13: As reconsideracións do obxecto e os sistemas de acumulación: Cesar, Arman, Tinguely Yves Klein: O Novo Realismo Francés Piero Manzoni: O nacemento da ironía posmoderna.</p>	<p>13ª SEMANA</p> <p>SUBTEMA 13: Pierre Restany e o manifesto do Novo Realismo Francés O desperdicio: compromiso e utopía Experimentos Neo-dadaístas: a recuperación do legado de Duchamp Klein e a sensibilidade pictórica inmaterial A reinvencción da pintura: antropometrías, disparos, rasgaduras...</p>
<p>14ª SEMANA</p> <p>TEMA 14: A Arte Povera A Arte Conceptual: antecedentes O Conceptual Lingüístico Conceptualismos hoxe.</p>	<p>14ª SEMANA</p> <p>SUBTEMA 14: Arte Povera: Contexto socio-político Germano Celan: "Arte Povera e im Spazo" Modelos expositivos que marcan tendencia Análise das principais individualidades Povera: Anselmo, Kounellis, Merz, Penone, Pistoletto... O rastro Povera na arte contemporánea Conceptualismos fundamentais e periféricos.</p>
<p>15ª SEMANA</p> <p>TEMAS 15 e 16: Abstracción Post-pictórica "Menos é máis": Arte Mínimal e as estruturas primarias da arte Os modelos: Carl Andre, Dan Flavin, Donald Judd, Sol LeWitt, Robert Ryman Accionismo Vienés Body Art Land Art.</p>	<p>15ª SEMANA</p> <p>SUBTEMAS 15 E 16: O rexurdimento de Clement Greenberg Outros Minimalismos nos 90 A paisaxe como soporte artístico Robert Smithson e os "no-lugares" Outros modelos corporales-performativos Feminismo e Body Art O internacionalismo de Fluxus Joseph Beuys: "cada home un artista".</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	45	25	70
Seminario	15	15	30
Estudo de casos	15	15	30
Exame de preguntas de desenvolvemento	10	10	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver.
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	
Seminario	
Estudo de casos	

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor/a dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver	0
Seminario	Actividade enfocada ao traballo sobre un tema específico, que permite afondar ou complementar os contidos da materia. Pódese empregar como complemento das clases teóricas	40
Estudo de casos	Análise dun feito, problema ou suceso real coa finalidade de coñecelo, interpretalo, resolvelo, xerar hipóteses, contrastar datos, reflexionar, completar coñecementos, diagnosticalo e adestrarse en procedementos alternativos de solución.	20
Exame de preguntas de desenvolvemento	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno/a debe desenvolver a análise e resolución dos problemas e/ou exercicios de forma autónoma.	40

Outros comentarios sobre a Avaliación

Arte e Modernidade é unha asignatura impartida polos profesores Susana Cendán e Jorge Varela.

A asignatura estrutúrase en clases teórico/prácticas. As CLASES TEÓRICAS (2 horas á semana) consisten na exposición razonada dunha serie de conceptos cuxo obxectivo é que o alumnado alcance puntos de vista propios e globalizadores sobre os contidos da materia, introducíndoo no territorio da Historia da Arte de xeito gradual, ordenado e crítico.

É recomendable a asistencia as clases teóricas para a correcta comprensión e estruturación dos contidos. Prégase puntualidade e a desconexión dos dispositivos móbiles. EN NINGÚN CASO ESTÁ PERMITIDO GRABAR AOS PROFESORES/AS NO TRANSCURSO DA CLASE, CALQUERA QUE SEXA O FORMATO EMPREGADO.

As CLASES PRÁCTICAS ou SEMINARIOS estrutúranse en catro grupos de traballo (P1, P2, P3 e P4) dunha hora de duración. As clases prácticas amplían e profundizan nos contidos teóricos da asignatura, permitindo ó alumnado desenvolver análises sobre problemáticas concretas así como acadar unha participación real e eficaz no contexto da clase.

O estudante poderá optar por dous sistemas de avaliación:

- Avaliación contínua:

A **AVALIACIÓN** da materia baséase nunha **avaliación continuada (100%)** que comprende a realización grupal dunha serie de exercicios e actividades. A pertenza a un grupo de traballo é inamovible (excepto incompatibilidades que o alumnado deberá comunicar aos profesores/as). Non se valorará a realización de exercicios fora do grupo de traballo. Si a implicación do alumnado nos grupos de traballo é discontinuo (máis de dúas faltas) non se valorará a súa participación no mesmo. Terase en conta a puntualidade das entregas dos exercicios nas datas estipuladas. A falta de puntualidade nas entregas valorarase negativamente.

En resumo, as actividades que forman parte da avaliación da asignatura son:

1. **SEMINARIO 40%.** Como se indica na descrición do apartado, as actividades a realizar buscan agudizar o sentido crítico e o debate en cuestións relacionadas coa historia da arte: Aprender a ler as imaxes (5%); Museos, coleccións e marchantes de arte (10%); ARCO 2025 (10%); Proba pre exame (5%); Análisis de memorias de TFG (10%).
2. **ESTUDO DE CASOS 20%.** Este apartado inclúe a realización dunha *Performance ou Acción* (10%) relacionada co espírito transgresor de Dada; e unha actividade centrada en proporcionar claves para redactar *Resumos e empregar palabras clave* (10%), cuestións fundamentais na redacción das memorias teóricas do TFG.

É preciso ter en conta que os seminarios constan de **dúas partes**: a **primeira parte** é de explicación e desenvolvemento do exercicio; e a **segunda parte** comprende a exposición oral dos exercicios grupais.

3. **EXAME DE PREGUNTAS DE DESENVOLVEMENTO (40%).** Trátase dun exame individual de RESPONSTAS CURTAS relacionado coa comprensión crítica dos contidos da materia. O obxectivo é analizar as capacidades analíticas, de redacción e argumentación do alumnado de maneira individual.

- Avaliación global:

Aqueles estudantes que elixan ser avaliados mediante a **modalidade de avaliación global** deberán comunicalo ao DECANATO no prazo de 31 días hábiles dende o inicio de cada cuadrimestre (artigo 19.4 do Regulamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe do estudiantado da Universidade de Vigo). Serán

avaliados dos contidos do programa da materia mediante unha proba escrita, que suporá o 70% da nota final, e un traballo obrigatorio, que representará un 30% desta.

· **Convocatoria de MAIO 2025: P3, P4** xoves 22 de maio de 2025 entre as 16.00 e as 17.30 horas (Espazo 16); **P1, P2:** Venres 23 de maio de 2025 entre as 10.00 e as 11.30 horas (Espazo 16)

ACLARACIÓNS IMPORTANTES:

- Para que se contabilicen as actividades realizadas nos SEMINARIOS, é preciso acadar unha participación do 80%. Asimesmo, para que os exercicios dos SEMINARIOS fagan media co **Exame de preguntas de desenvolvemento (40%)**, deberase sacar neste un mínimo de 4 puntos. Unha nota inferior, implica a repetición do exame na convocatoria de xullo, conservándose as notas obtidas nos seminarios.
- Valorarase a **puntualidade** nos **seminarios**. O alumnado que se incorpore unha vez transcorridos 10 minutos desde o comezo da práctica, non se lle valorará a actividade.
- A formación dos **grupos de traballo** ten un carácter limitado no tempo. O primeiro día de clase a profesora indicará os prazos para a conformación dos grupos.
- As convocatorias de xuño/xullo **son dúas convocatorias diferentes**. En ningún caso se pode entender a convocatoria de xullo como unha oportunidade para subir nota.

DATAS DE EXAMES:

· **Convocatoria de XULLO 2025:** <https://belasartes.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ARGAN, Giulio Carlo, **El arte moderno: Del iluminismo a los movimientos contemporáneos**, Akal, 1998

CIRLOT, Lourdes (ed), **Primeras vanguardias artísticas. Textos y documentos**, 3ª ed. rev., PPU, 2011

GUASCH, Anna María, **El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza Forma, 2000

HONOUR, Hugh, **El Romanticismo**, Alianza Editorial, 1981

MARCHAN FIZ, Simón, **Del arte objetual al arte del concepto (1960-1974)**, 11ª ed., Akal, 2012

MICHELI, Mario D., **Las vanguardias artísticas del siglo XX**, Alianza, 2009

NOCHLIN, Linda, **El realismo**, Alianza D.L., 1991

POOL, Phoebe, **El Impresionismo**, Destino, 1991

RAMIREZ, Juan Antonio (ed.), **Historia del Arte, Vol. IV e V**, Alianza, 1996

RAMIREZ, Juan Antonio, **El arte de las vanguardias**, Anaya, 1991

REWALD, John, **El Postimpresionismo. De Vang Gogh a Gauguin**, Alianza, 1982

SEDLMAYR, Hans, **La revolución del arte moderno**, Acantilado, 2008

VV.AA., **Arte desde 1900. Modernidad Antimodernidad Posmodernidad**, Akal, 2006

VV.AA., **La modernidad a debate. El arte desde 1940**, Akal, 1999

VV.AA., **Primitivismo, Cubismo y Abstracción. Los primeros años del siglo XX**, Akal, 1998

VV.AA., **Realismo, Racionalismo y Surrealismo. El arte de entreguerras (1914-1945)**, Akal, 1999

Bibliografía Complementaria

ASHTON, Dore, **Una fábula del arte moderno**, Turner ; Fondo de Cultura Económica, 2001

BOZAL, Valeriano (ed.), **Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas, Vol I y II**, 1ª Ed., Historia 16, 1998

BÜRQUER, Peter, **Teoría de la vanguardia**, Península, 1997

CAWS, Mary Ann (ed.), **Surrealism**, Phaidon, 2004

CREPALDI, Gabriele, **El Arte Moderno (1900-1945): La época de las vanguardias**, Electa, 2006

FAHR-BECKER, G., **El modernismo**, Könenmann, 1996

FOUCAULT, Michel, **Esto no es una pipa. Ensayo sobre Magritte**, Anagrama, 2001

GOLDBERG, Roselee, **Performance Art. Desde el futurismo hasta el presente**, Destino, 2002

GUASCH, Anna María, **El arte del siglo XX en sus exposiciones (1945-1995)**, Ed del Serbal, 1999

KRAUSS, Rosalind E., **La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos**, Alianza D.L., 1996

LIPPARD, Lucy R., **Seis años: La desmaterialización del objeto artístico (1996-1972)**, Akal, 2004

SUBIRATS, Eduardo, **El final de las vanguardias**, Antrophos, 1989

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Arte e contemporaneidade/P01G010V01601

Filosofía da arte/P01G010V01501

Arte e espazo social/P01G010V01901

Artes afíns/P01G010V01801

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Arte e contemporaneidade/P01G010V01601

Filosofía da arte/P01G010V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Outros comentarios

RECOMÉNDASE A ASISTENCIA ÁS CLASES TEÓRICAS.

PUNTUALIDADE NA ASISTENCIA AOS SEMINARIOS.

LEER DETIDAMENTE A GUÍA DOCENTE DA ASIGNATURA.

SUBIR UNHA FOTO RECOÑECIBLE A MOOVI.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Debuxo				
Materia	Debuxo			
Código	P01G010V01402			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Bandera Vera, Antonio María			
Profesorado	Bandera Vera, Antonio María Covelo Pérez, Marcos Alberto			
Correo-e	nono@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Evidentemente, e dada a importancia histórica do Debuxo no contexto das Belas Artes, podemos dicir que o obxectivo fundamental desta materia sería, non só capacitar ao alumno en destrezas e habilidades técnicas que lle permitan unha formación transversal no ensino artístico, senón tamén, desvelar aqueles instrumentos e conceptos que lle permitan entender a experiencia do debuxo como unha linguaxe propia e autónoma capaz de xerar proxectos creativos singulares.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Desde experiencias directas de procesar debuxos: coñecer procedementos, materiais e útiles a aplicar no debuxo como linguaxe artística.			C12 C14
Saber analizar métodos de produción e técnicas propias do debuxo.			C9 C12
Coñecer o vocabulario do debuxo na actualidade e os códigos que foron nomeándoo como linguaxe específica.			C6 C7
Desde a forma de procesar debuxos individual e colectivamente: saber como reter e almacenar imaxes que redunden na propia memoria persoal e no descubrimento de formas de observar e rexistrar.	B2		C7 C9
Saber ser *metódico na observación do modelo (saber ver)			C7
Saber aplicar desde a experiencia artística a elección de útiles e materiais cos que crear un debuxo.	B2		C31 C32

Aprender a xestionar información e saber transmitir coñecementos desde o ámbito do debuxo como instrumento de observación e análise visual.	B1 B2	C6
Saber entender ao debuxo como ferramenta importante para analizar, desenvolver e saber procesar ideas que redunden en alcanzar creacións dentro da propia linguaxe artística do debuxo.		C6 C7 C9 C14 C22
Saber asociar creación e imaxinación na resolución de cuestións artísticas.	B1 B2	C20 C22
Saber determinar que técnica ou técnicas empregar, o como aplicalas e planificar procesos de creación cara ao debuxo.		C31 C32
Saber achar ámbitos de referencia e actitudes propias e alleas de creación.		C21 C22 C25
Aprender a resolver e facer creacións persoais desde a experiencia directa e a práctica activa de debuxar e empregarse a fondo no manexo de técnicas diversas.		C42 C43
Saber producir debuxos e estratexias de creación desde destrezas incipientes.		C42 C43
Saber ser capaces de executar debuxos a través de representacións directas de observacións do natural.	B2	C42 C43
Saber adquirir dominios manuais e visuais para realizar debuxos que orixinen obras de arte.	B2	C42

Contidos

Tema

I. INTRODUCCIÓN A METODOLOXÍAS DO DEBUXO. I.1. Métodos, técnicas e soportes.

I.2. Ver, imaxinar, crear.

I.3. O caderno de campo como laboratorio de ideas.

II. ANATOMÍA: ENCAIXE, PROPORCIÓN E COMPOSICIÓN.

II.1. Relación de sistemas complexos. Composición, proporción, luz e textura.

II.2. Representación e analogía.

II.2.1. Modelo de estatua.

II.2.2. Modelo vivo.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8	0	8
Traballo tutelado	56	0	56
Resolución de problemas de forma autónoma	0	86	86

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clases de contido teórico. Coñecer os métodos de produción do debuxo e vocabularios. Comprender o debuxo como forma artística de creación, análise, desenvolvemento e transmisión de ideas. Lectura obrigatoria con debate en aula.
Traballo tutelado	Os estudantes traballan individualmente baixo supervisión do profesor. Coñecer os procedementos, materiais e útiles propios da práctica do debuxo. Fomentar o coñecemento analítico e sintético desde a observación, retención e representación de imaxes. Estudar, analizar e sintetizar a figura humana e contornas.
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumnado debe realizar de forma autónoma a análise e a resolución dos problemas e/ou exercicios.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O profesor atenderá de maneira individual e colectiva ao alumnado. Orientarase a cada alumno/a durante o proceso da realización dos exercicios. Os traballos autónomos executados fose da aula, serán corrixidos individualmente e mostrados no posible colectivamente.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Aplicación de conceptos y procedimientos a la ejecución de trabajos. Se evalúa en conjunto con los trabajos de aula y ejercicios autónomos.	20		
Traballo tutelado	O traballo tutelado desta materia aséntase en tres núcleos fundamentais interrelacionados entre si: CONCEPTUAL, PROCEDEMENTAL e ACTITUDINAL, de tal maneira que cada un deles actúa e intervén nos outros dous. CONCEPTO. Os valores conceptuais refírense a cuestións relativas ao interese plástico e expresivo do traballo realizado, así como o interese investigador e experimental que abarca (Valor: 33,33%). PROCEDEMENTO. Os valores procedementais refírense aos resultados obtidos a nivel de destrezas e técnicas, á interiorización de usos procedementais, á resolución material e aos niveis de complexidade sensible e técnica (Valor: 33,33%). ACTITUDE. Os valores actitudinais fan referencia á implicación, á capacidade de traballo e progresión, á receptividade mostrada polo alumno no día a día, ao volume de traballo e á asistencia continuada (Valor: 33,33%).	40		C7 C9 C12 C20 C21 C22 C31 C42
Resolución de problemas de forma autónoma	Na parte que corresponde ao traballo autónomo valorarase a dedicación de horas, a capacidade de traballo e progresión, así como a receptividade mostrada semanalmente. Igualmente serán tidos en conta os valores descritos anteriormente no traballo tutelado.	40	B1 B2	C6 C14 C25 C32 C43

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por dous sistemas de avaliación:

- AVALIACIÓN CONTINUA: Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre.

ASISTENCIA: A falta de asistencia non xustificada que supere un terzo das clases (5 clases) supón ir directamente a exame de maio.

- AVALIACIÓN GLOBAL: Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

1ª Convocatoria (maio) consultar a web da Facultade

2ª Convocatoria (xullo) consultar a web da Facultade

Requisito obrigatorio previo ao exame: Entrega de cartafol que conteña todos os exercicios expostos en clase.

Convocatoria Extraordinaria Fin de Carrera consultar a web da Facultade

Requisito obrigatorio previo ao exame: Entrega de cartafol que conteña todos os exercicios expostos en clase.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bordes, Juan, **Historia de las teorías de la figura humana, el dibujo, la anatomía, la proporción, la fisionomía,** Ediciones Cátedra, S.A., 2003

Cirlot, Juan Eduardo, **Diccionario de símbolos (1958)**, Editorial Labor, S.A., 1991

Clark, Kenneth, **El desnudo. Un estudio de la forma ideal.**, Alianza Forma, 1996

Díaz Padilla, Ramón, **El dibujo del natural en la época de la postacademia, colección Bellas Artes**, Edic. Akal, 2007

Gombrich, Ernst H., **Nuevas visiones de viejos maestros,** Alianza, 1987

Gómez Molina, Juan José - Coord., **Los Nombres del Dibujo (autores: Juan José Gómez Molina, Lino Cabezas, Miguel Copón),** Ediciones Cátedra, S.A., 2005

Gómez Molina, Juan José - Coord., **Máquinas y Herramientas del Dibujo (autores: Manuel Barbero, Lino Cabezas, Miguel Copón, José Gómez Isla, Juan José Gómez Molina, Alfred Kavanagh, Juan Martín Prada, Eva Moraga, Antonio Rabazas, Edua,** Ediciones Cátedra, S.A., 2002

Lambert, Susan, **El Dibujo, técnica y utilidad,** Tursen/H.Blume, 1976

Pignatti, Terisio, **El Dibujo. De Altamira a Picasso**, Ediciones Cátedra, S.A., 1981

Stoichita, Victor I., **Breve Historia de la Sombra**, Ediciones Siruela, S.A, 2006

Valery, Paul, **Piezas sobre arte, (Contiene el ensayo**, La Balsa de la Medusa, 18, Visor Dis., S.A., 1999

Bibliografía Complementaria

Berger, John, **Modos de ver**, 3ª edición, Ed. Gustavo Gili, S.A., 2016

Berger, John, **Sobre los artistas. Vol. 1**, Ed. Gustavo Gili, S.A., 2017

Kant, Immanuel, **Observaciones sobre el sentimiento de lo bello y sublime**, Ed. Alianza, 2008

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Producción artística: Imaxe I/P01G010V01503

Proyectos de dibujo e pintura/P01G010V01904

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Pintura/P01G010V01404

Procesos de espacio e tempo/P01G010V01405

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Dibujo-Forma/P01G010V01102

Expresión gráfica: Sistemas de representación/P01G010V01301

Otros comentarios

Tutorías:

Nono Bandera nonobandera@gmail.com

Miércoles de 15:00 a 21:00 despacho (concertar tutoría vía mail)

DATOS IDENTIFICATIVOS**Imaxe en movemento**

Materia	Imaxe en movemento			
Código	P01G010V01403			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Debuxo Pintura			
Coordinador/a	Franco Costas, Xisela			
Profesorado	Franco Costas, Xisela			
Correo-e	xiselafranco@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Iniciación á linguaxe audiovisual a través da análise da imaxe en movemento desde a fotografía e os primeiros experimentos de animación **precinematográfica até o cine na súa vertente máis experimental da man das vangardas até a experimentación actual.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O/a estudante adquirirá coñecementos históricos básicos da imaxe en movemento desde unha perspectiva artística.		C1 C5
O/a estudante adquirirá coñecementos básicos da linguaxe audiovisual a través da elaboración de pequenas pezas audiovisuais.		C6 C7
O/a estudante adquirirá coñecementos básicos de modelos narrativos *actuades no audiovisual a través da revisión da obra de autores contemporáneos.		C6 C7
O/a estudante adquirirá a capacidade coñecementos básicos de ferramentas informáticas aplicadas ao audiovisual.		C9
O/a estudante adquirirá coñecementos básicos de procesos, dispositivos e sistemas de xeración, procesamento e edición da imaxe a **traves da elaboración de exercicios.		C9 C12
O/a estudante adquirirá capacidade para a análise crítica da imaxe audiovisual como creación artística a través da revisión e **visionado de traballos singulares na historia da imaxe en movemento.	B1 B2	C1
O/a estudante adquirirá a capacidade para manéxoo básico da linguaxe audiovisual.		C31 C32
O/a estudante adquirirá a capacidade para a comprensión e a análise crítica de obras audiovisuais actuais.	B1 B2	C1

O/a estudante adquirirá capacidade para establecer procesos de creación de imaxe en movemento.		C31 C32
O/a estudante desenvolverá a habilidade para manexar dispositivos básicos de xeración, procesamento e edición de imaxe a través da elaboración dos exercicios prácticos.		C42 C43
O/a estudante adquirirá habilidade para o uso de ferramentas informáticas aplicadas ao audiovisual a través das prácticas no laboratorio audiovisual.		C42 C43
O/a estudante será capaz de aplicar os recursos da imaxe en movemento á creación artística.		C42 C43
O/a estudante adquirirá os coñecementos precisos para analizar **críticamente obras de arte audiovisuais.	B1 B2	C1

Contidos

Tema	
O dispositivo fotográfico e a captación do instante.	Experiencias precinematográficas. As maquinas de debuxar.
Aproximación á linguaxe audiovisual	Modelos **fílmicos e modos de representación.
Bases da linguaxe	Unidades de linguaxe: O plano, a secuencia, o movemento de cámara.
O discurso experimental	Aproximación á linguaxe audiovisual.
O *guión, o ritmo e a montaxe	Cine experimental/animación/**videoarte/**flipbooks.
Principios da animación	Conceptos básicos e tipoloxías da animación
A imaxe dixital	Ferramentas e sistemas de captura e xeración de imaxe.
Medios técnicos para a animación básica	Adobe *Photoshop ou *Gimp (ferramentas básicas para construír unha animación e exportala). Final *Cut, *Davinci *Resolve, Adobe *Premier (ferramentas básicas de animación e edición *videográfica e *sonorización)

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	8	0	8
Prácticas de laboratorio	18	0	18
Traballo tutelado	6	80	86
Estudo de casos	8	20	28
Traballo	4	0	4
Observación sistemática	2	0	2
Práctica de laboratorio	4	0	4

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	Os proxectos levados a cabo polo alumnado presentaranse na clase, expoñendo con claridade as fontes de información e o proceso de desenvolvemento da investigación.
Prácticas de laboratorio	As prácticas son traballos de execución básica necesarios para conseguir un dominio das ferramentas de traballo que serán, neste caso, as aplicacións informáticas.
Traballo tutelado	Son traballos prácticos onde se porá en práctica os coñecementos de orixe técnica, teórico e estético impartidos na materia.
Estudo de casos	A sesión maxistral supón unha sesión ntrodutoria de cada un dos apartados. Cada sesión verase complementada polas proxeccións audiovisuais.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Presentación	Os proxectos requiren atención personalizada para conseguir que cada alumno evolucione na medida das súas posibilidades, rendendo os obxectivos de investigación propostos.
Prácticas de laboratorio	Farase especial fincapé na aprendizaxe das ferramentas audiovisuais.
Traballo tutelado	Os traballos tutelados requiren atención personalizada para axudar ao alumno na súa aprendizaxe da ferramenta, tendo en conta, ademais, que neste ámbito hai grandes diferenzas de nivel entre o alumnado en canto dominio técnico.

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Prácticas de laboratorio	Desenvolveranse dous exercicios iniciais de introducción. 1º *traballo de práctica.10% 2º traballo práctica 20%	30		C9 C12 C42 C43
Traballo tutelado	Os traballos tutelados formaán parte dun sistema de avaliación continuada. Serán dous e terán unha ponderación sobre a nota como segue: 1Traballo tutelado:40% (stopmotion) É de obrigado cumprimento entregar o total de traballos nas datas de entrega previstas no calendario inicial que se lles proporcionará ao sestudentado.	40		C9 C12 C31 C32 C42
Estudo de casos	Entrega de exercicio valoración a partir de obras referenciadas y revisadas. Creación de títulos de crédito	30	B1 B2	C1 C5 C6 C7 C42 C43

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación**:

- **AVALIACION CONTINUA**: Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre.

É de obrigado cumprimento entregar o total dos traballos solicitados. Si o/a estudantes ten máis de dous exercicios suspensos ou non presentados, ademais da entrega dos exercicios terá que realizar unha proba de edición na aula.

- **AVALIACIÓN GLOBAL**: Os estudantes deberan presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará ademais unha proba de edición na aula. Así mesmo si non se entregaron os comentarios críticos durante o curso deberá de realizarse unha proba de tipo teórico/práctico sobre os casos e obras analizadas na aula.

É de obrigado cumprimento entregar o total dos traballos solicitados

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e o día da proba realizará ademais unha proba de edición na aula. Así mesmo si non se entregaron os comentarios críticos durante o curso deberá de realizarse unha proba de tipo teórico/práctico sobre os casos e obras analizadas na aula. Na convocatoria extraordinaria de xullo e fin de carreira deberanse entregar todos os traballos que durante o curso recibiron unha cualificación de suspenso ou non se presentaron.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BENJAMIN, Walter, **El arte en la época de su reproductibilidad técnica**, □ **Discursos Interrumpidos**, 1982,

BURCH, Noel, **El Tragaluz del infinito**, 1991,

EINSENSTEIN, S.M, **La forma en el cine**, 1986,

SÁNCHEZ BIOSCA, V, **El montaje cinematográfico**, 1996,

WIGAN, MARK Imágenes, **Imágenes en secuencia**, 2008,

Juan Antonio Álvarez Reyes, **Fantasmagoría. Dibujo en movimiento**, 2006,

AAVV, **Daumen kino. The Flip Book Show**, 2005,

Faber, Liz y Walters, Helen, **Animación Ilimitada. Cortometrajes innovadores desde 1940**, 2004,

Recomendacións

Outros comentarios

O alumno tense que implicar no ***visionado de obras audiovisuais, xa que para conformar unha visión crítica non son suficientes as horas de ***visionado na clase. Actualmente, a biblioteca de Belas Artes conta co préstamo de obras

audiovisuais, o que facilita o labor para o estudante.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Pintura**

Materia	Pintura			
Código	P01G010V01404			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Perez-Jofre Santesmases, Ignacio			
Profesorado	Fernández Prada, María Elena Perez-Jofre Santesmases, Ignacio			
Correo-e	ipjsan@hotmail.com			
Web				
Descrición xeral	Esta materia se inscribe nun desenrolo do coñecemento sobre a disciplina pictórica que comeza nas asignaturas de Técnicas Pictóricas e Materia-color, en primeiro curso e segue en Arte, Linguaxe e representación, do primer cuatrimestre de Segundo. Así, o seu objetivo é integrar os coñecementos que estas materias ofrecen ao estudante, referidos ao uso do color e a materia pictóricas, as principais técnicas e ao coñecemento do linguaxe da imaxe cara a unha aplicación na esfera da pintura contemporánea. As cuestións básicas de esta disciplina en la contemporaneidad, como os problemas e modos da representación, a materialidad da pintura e a sea relación con la presencia da imaxe na cultura actual, a dualidad icónico-indicial nos elementos básicos da pintura, a interacción da pintura coa sea tradición como disciplina y sus posible perspectivas, a conexión da pintura con lugar en co contexto histórico, cultural y social son algunos dos aspectos que se desenrolan. Este desenrolo leva amén al afianzamento e ampliación dos recursos propios da disciplina: relación medio-soporte, composición, color, textura, tratamiento etc...			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Os estudantes coñecerán os xéneros e tendencias do panorama actual da arte desde unha perspectiva pictórica.	C5 C7
Os estudantes coñecerán os materiais e útiles propios da práctica pictórica.	C32
Coñecemento de métodos de produción pictórica.	C42
Coñecemento dos procedementos aplicados á creación pictórica.	C43
Coñecemento do vocabulario e do código pictóricos.	C6
Capacidade para entender a pintura no conxunto das artes.	C5 C7
Capacidade para o manexo básico de útiles e materiais pictóricos.	C42
Capacidade básica para integrar distintas disciplinas na produción de imaxes.	C14
Capacidade para xerar e xestionar de xeito básico unha imaxe pictórica.	C31
Habilidade para construír unha pintura nas súas diferentes técnicas nun nivel básico.	C42
Habilidade para xerar sistemas de produción pictórica nun nivel básico.	C42
Habilidade básica para integrar diferentes disciplinas na produción de imaxes.	C20

Contidos	
Tema	
- Modos e problemas de representación pictórica	Diferentes xeitos da relación entre imaxe e referente. A pegada, a descrición, o símbolo. Niveis de interpretación do signo pictórico.
- Interacción materia - imaxe	- Coñecemento da dualidade da pintura como configuración material e estímulo visual, no contexto da cultura da imaxe electrónica contemplaránea. Pintura entendida como original, física y manual, por oposición a imaxe reproducible, inmaterial e mecánica.
Dimensións materiais, simbólicas e culturais dos soportes e formatos. Connotacións dos materiais.	-
- Interacción entre o indicial e o icónico.	O trazo, a pegada e o xesto na pintura. Os signos indécicos como sinais de presenza ou acción.
	Relación entre referencialidade icónica e indicialidade, outros sistemas e recursos cara a discursividade. Consideración dos signos visuais.
- A pintura en relación á súa historia como disciplina	- Coñecemento das orixes estilísticas e conceptuais das formas
- Conexión da obra co contexto cultural, sociolóxico e político onde se produce	- Desenrolo da consciencia das implicacións significativas da pintura
Desenrolo dos recursos propios da pintura	Cor, textura, planos, pincelada, capas, composición

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	4	6	10
Presentación	8	12	20
Traballo tutelado	40	60	100
Resolución de problemas	4	6	10
Debate	4	6	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Actividades introdutorias	Desenvolver o sentido da materia para que a aprendizaxe sexa unha actividade significativa para o alumno e poida ter un alcance do programa cos seus obxectivos e contidos. Espazo que atende á función de darlle coherencia aos fundamentos de natureza teórica dirixidos á produción artística crítica.
Presentación	Espazo para a exposición de propostas de traballo que supón establecer a relación íntima entre teoría e produción artística, ao tempo de estimular a capacidade de ordenación argumental, así como a verbalización de conceptos e pensamento. Consideración da corrección e pertinencia das propostas de traballo recibidas de cada alumno, así como de establecer o ordenamento dos procesos de produción.
Traballo tutelado	Espazo para establecer relacións entre o coñecemento novo e o que xa posúen o alumno e máis o grupo na consideración de que o coñecemento non é un produto individual, senón social. Espazo material de produción mediante recursos para a comprobación que atenden ás resolucións técnicas que definen o oficio. Abrir o proceso de correlación entre presupostos teóricos, ideolóxicos, discursivos, etc., e os aspectos de materialidade formal.
Resolución de problemas	Durante as sesións prácticas o docente asiste aos estudantes para resolver problemas de toda índole..
Debate	Espazo para a argumentación e verbalización crítica de aspectos controvertidos, teóricos e sociais que se dean no ámbito ideolóxico, conceptual ou plástico, relativos á natureza do exercicio e á súa produción artística. Vai dirixido á participación colectiva.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	ATENDERASE ás necesidades específicas do alumno e aos seus coñecementos previos

Avaliación		
	Descrición	Cualificación Resultados de Formación e Aprendizaxe

Traballo tutelado	Consistirá na avaliación continua no transcurso da docencia da materia. Valoraranse os seguintes aspectos: a evolución persoal, os procesos de desenvolvemento coherente das problemáticas xurdidas a partir do encontro creativo coas premisas teóricas e máis cos soportes técnicos abordados, a participación activa e o seguimento da materia, así como a actitude no taller relativa á asistencia, puntualidade e aceptación da normativa dos procesos propostos desde o profesorado. O interese é o criterio personalizado nas diferentes actividades de estudo, creación, participación e análise da materia. A actitude de traballo, aproveitamento do tempo, continuidade e compromiso serán factores a valorar. Así como a capacidade de contextualización dos temas plantexados.	40	C14 C20 C31 C32 C42 C43
Resolución de problemas	Atenderá ao apropiado nas respostas en comentarios, así como á precisión no léxico e na capacidade argumental. Tendo en conta a comprensión dos exercicios propostos e a idoneidade das respostas creativas dadas, en termos de técnica, forma e contido.	40	C5 C6 C7
Debate	Considerarase a pertinencia da participación nas presenatcións e postas en común, a achega de criterios fundamentados e a implicación.	20	C5 C6 C7

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA

O traballo avalíase ó longo do curso. A realización de todos os traballos propostos e a asistencia a clase é imprescindible para acadar o aprobado.

Polo carácter eminente práctico da asignatura, a asistencia é obligatoria e controlada. Faltas de asistencia non xustificadas maiores do 30% e xustificadas maiores do 50% supoñen a imposibilidade de ser evaluado o estudante tanto na convocatoria ordinaria de xuño coma na extraordinaria de xullo.

A/s proba/as común de avaliación ordinaria realizarase dentro do calendario académico do curso.

Para presentarse ás convocatorias extraordinarias é imprescindible achegar todos os traballos realizados ao longo do curso e realizar unha proba escrita y/o práctica en caso de que se considere necesario.

AVALIACIÓN GLOBAL

Os estudantes que opten por esta modalidade no presencial deberán presentar no día sinalado todos os traballos do curso. Ademáis, deberán facer una proba escrita y/o práctica na aula, baseada nos contidos do curso. A falta de todo o parte dun traballo e a non asistencia ás probas significará un No Presentado.

AVALIACIÓN EXTRAORDINARIA

Data e hora da avaliación extraordinaria, consultar calendario na páxina web da Facultade de Belas Artes.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Vicenc Furió, **Ideas y formas en la representación pictórica**, Anthropos, 1991

VVAA, **Relatos célebres sobre la pintura**, Áltera, 1997

CARRERE,A.ySABORIT,J., **Retórica de la pintura**, Cátedra, 2000

DUBOIS,P., **El acto fotográfico**, Paidós, 1994

ECO,U., **La estructura ausente**, Lumen, 1989

GREENBERG,C., **Arte y cultura**, Gustavo Gili, 1979

KRAUSS,R., **La originalidad de la vanguardia y otros mitos modernos**, Alianza Forma, 1996

R. M. RILKE, **Cartas sobre Cézanne**, Paidós, 1986

SONTAG,S., **Sobre la fotografía**, Edhasa, 1981

ZUNZUNEGUI,S., **Pensar la imagen**, Cátedra, 1995

VV.AA., **Nuevas Abstracciones**, Museo Nacional Reina Sofía, 1996

VVAA, **La religión de la pintura**, AKAL, 1999

Pedro Esteban, **La pintura es lo que aparece**, UPV, 2010

Sachiko Natsume-Dubé, **Giacometti y Yanaihara**, Elba, 2013

David Sylvester, **Entrevista con Francis Bacon**, Random House Modadori, 2003

E. H. Gombrich, **La imagen y el ojo**, Debate, 2000

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

Outros comentarios

Recoméndase, de maneira específica e prioritaria, a asistencia e puntualidade.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Procesos de espacio y tiempo**

Materia	Procesos de espacio y tiempo			
Código	P01G010V01405			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descriptores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	2	2c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Loeck Hernández, Juan			
Profesorado	Loeck Hernández, Juan Matesanz Pérez, María Consuelo			
Correo-e	jloeck@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	La materia tiene como objetivo incidir en el coordenadas espacio-temporales, en la imagen y en el objeto desde la percepción visual y la práctica artística actual.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
C6	Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocer el lenguaje del arte.
C9	Conocimiento de métodos de producción y técnicas artísticas. Analizar los procesos de creación artística.
C12	Conocimiento de los materiales y de sus procesos derivados de creación y/o producción. Conocer los materiales, procedimientos y técnicas que se asocian a cada lenguaje artístico.
C14	Conocimiento de los instrumentos y métodos de experimentación en arte. Aprendizaje de las metodologías creativas asociadas a cada lenguaje artístico.
C22	Capacidad de producir y relacionar ideas dentro del proceso creativo.
C25	Capacidad de (auto)reflexión analítica y (auto)crítica en el trabajo artístico.
C31	Capacidad para generar y gestionar la producción artística. Saber establecer la planificación necesaria en los procesos de creación artística.
C36	Capacidad de documentar la producción artística. Utilizar las herramientas y recursos necesarios para contextualizar y explicar la propia obra artística.
C38	Capacidad heurística y de especulación para la realización de nuevos proyectos y estrategias de acción artísticas. Desarrollar la comprensión y especulación de los problemas artísticos en su totalidad.
C42	Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte. Adquirir las destrezas propias de la práctica artística.

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
El alumnado será capaz de identificar la obra de arte en relación a su contorno físico.	C6
El alumnado conocerá los modos de articular el espacio en la obra de arte.	C6 C9 C12 C14
El alumnado conocerá el vocabulario artístico en relación a sus dimensiones espacial y temporal.	C6
El alumnado será capaz de entender la obra de arte en relación al entorno.	C22 C25
El alumnado será capaz de comprender la dimensión temporal de la obra de arte.	C22 C25
El alumnado será capaz de entender y desarrollar el espacio inherente a la obra de arte.	C22 C25 C31
El alumnado será capaz de tener visión espacial.	C25
El alumnado será capaz de entender y desarrollar el tiempo inherente a la obra de arte.	C22 C25 C31
El alumnado adquirirá habilidad trabajar en la **bidimensionalidad y la **tridimensionalidad.	C42
El alumnado adquirirá habilidad para el trabajo en diferentes escalas.	C36 C42

El alumnado adquirirá la habilidad para utilizar las dimensiones temporal y espacial de la obra en un sentido creativo.

C36

C38

C42

Contenidos

Tema	
El proceso de creación en el espacio-tiempo.	-Proceso, proyecto y progreso. -Proceso y procedimiento. -El espacio de la experiencia creadora: el taller, el lugar, el viaje, el territorio y la frontera.
La construcción humana del tiempo y la autonomía del espacio propio de la imagen.	-Historiografía del tiempo. -Iconografía clásica del tiempo. -Artes vectoriales y artes estáticas. -Imagen, espacio narrativo y espacio arquitectónico. -El espacio autónomo de la imagen.
Espacio-tiempo y contemporaneidad.	-Narración, representación y presentación del tiempo. -El espacio táctil frente al espacio ilusorio. -El espacio vacío. -La construcción cartográfica en el espacio-tiempo
El espacio-tiempo expandidos.	-Objeto tautológico, efímero y expandido: El objeto procesual. -Objeto dinámico y cinético -Lenguaje temporal en los mass-media -El objeto, el cuerpo y el espacio. -El espacio-tiempo circundante de la obra, instalaciones y acciones.
La imagen del tiempo y del espacio.	-La representación del tiempo y del espacio a través de la historia. -La lógica de la perspectiva y sus límites. -El espacio interior del sujeto. -La imagen seriada, secuenciada y simultánea. - Cartografía de la imagen doble -Recursos fotográficos y temporalidad. dinamismos y ruidos. Documentaciones cronensoras.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección magistral	10	5	15
Resolución de problemas	41	50	91
Resolución de problemas de forma autónoma	2	30	32
Portafolio/dossier	1	6	7
Resolución de problemas y/o ejercicios	1	4	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Lección magistral	Explicación dde los contenidos teóricos de la materia, y de los ejercicios prácticos, durante cada sesión presencial en el aula.
Resolución de problemas	Es el trabajo propiamente de creación artística en el taller donde el profesor tutorizará in situ el desarrollo y avance del trabajo, realizando correcciones, comentarios y orientaciones en las diferentes sesiones de taller.
Resolución de problemas de forma autónoma	Se computa un tiempo de búsqueda de información para la realización del trabajo de taller, así como el tiempo de lecturas esenciales que se precisan para superar con éxito la materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección magistral	Explicación de los contenidos teóricos de la materia mediante sesiones de 30-40 minutos de duración, que serán repartidas a lo largo del cuatrimestre. Se impartirán en el aula, complementando las prácticas semanales.
Resolución de problemas	Propuesta de los ejercicios prácticos explicados a lo largo del cuatrimestre en sesiones cortas que se impartirán en el espacio del aula. Los ejercicios serán de carácter presencial, realizándose en el aula de la asignatura para los trabajos prácticos, a lo largo del cuatrimestre con la supervisión del profesorado. Cada bloque de ejercicios, tendrá una temporalización diferente; con una duración entre tres y cuatro semanas cada uno.

Resolución de problemas Trabajos específicos para ser realizados de forma autónoma a lo largo del cuatrimestre, que se de forma autónoma presentarán en su momento en el aula.

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Lección magistral	Asistencia, participación y compromiso con el seguimiento de los temas y ejercicios propuestos. El alumnado será capaz de identificar la obra de arte en relación a su contorno físico. Podrá ser evaluado de los contenidos de estas lecciones.	10	C6
Resolución de problemas	Realización, seguimiento y entrega de los trabajos y/o ejercicios. El alumnado conocerá los modos de articular el espacio en la obra de arte. El alumnado conocerá el vocabulario artístico en relación a sus dimensiones espacial y temporal. El alumnado será capaz de entender la obra de arte en relación al entorno. El alumnado será capaz de comprender la dimensión temporal de la obra de arte. El alumnado será capaz de entender y desarrollar el espacio inherente a la obra de arte. El alumnado será capaz de tener visión espacial. El alumnado será capaz de entender y desarrollar el tiempo inherente a la obra de arte. El alumnado será capaz de entender y desarrollar el tiempo inherente a la obra de arte. El alumnado adquirirá habilidad trabajar en dos y en tres dimensiones. El alumnado adquirirá habilidad para el trabajo en diferentes escalas	40	C6 C9 C12 C22 C25 C31 C36 C42
Resolución de problemas de forma autónoma	Realización de ejercicios en el tiempo del trabajo autónomo. Trabajo de Campo para un documento cartográfico, fundamentado en el registro espacio-temporal. El alumnado adquirirá la habilidad para utilizar las dimensiones temporal y espacial de la creación artística.	30	C36 C38 C42
Portafolio/dossier	Realización, seguimiento y entrega de las memorias dossier con todos los trabajos propuestos durante lo curso, en los dos bloques de la asignatura. Las entregas se realizarán al final de curso, mediante pdfs subidos a la plataforma Moovi.	15	C22 C25 C31
Resolución de problemas y/o ejercicios	Se valorará muy positivamente que se incluya en el dossier, textos con referencias a los contenidos propuestos tanto en las lecciones magistrales como sobre el bloque de lecturas esenciales propuestas. Se contempla la posibilidad de realizar una prueba teórica sobre los contenidos y lecturas propuestas.	5	C6 C9 C12 C14 C22 C25 C31

Otros comentarios sobre a Avaliación

El estudiante puede optar por uno de dos sistemas de evaluación:

- EVALUACIÓN CONTINUA: Los estudiantes entregarán periódicamente, a la finalización de cada ejercicio propuesto, los trabajos realizados en el transcurso del cuatrimestre. Estos trabajos irán siendo evaluados presencialmente por los profesores al finalizar cada ejercicio. También en fechas señaladas deberán entregar aquellos ejercicios propuestos para ser realizados de manera autónoma. Se tendrá muy en cuenta la asistencia regular a las clases. En este sistema la asistencia a clase es obligatoria y las faltas de asistencia deberán justificarse.

- EVALUACIÓN GLOBAL: Una vez finalizado el período docente, los estudiantes que se acojan a esta modalidad deberán entregar todos los trabajos propuestos durante el curso. El día de la prueba deberán además realizar presencialmente un examen (teórico-práctico) referente a los contenidos de la asignatura.

Los estudiantes que se presenten a la CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDAD (JULIO) presentarán todos los ejercicios requeridos durante el cuatrimestre, o en su caso los no entregados o suspensos en la convocatoria anterior, y realizarán presencialmente un examen (teórico-práctico) referente a los contenidos de la asignatura.

Fecha y hora de la prueba de evaluación de segunda oportunidad (JULIO): consultar el calendario publicado en la página WEB de la Facultad de Bellas Artes (Grado en Bellas Artes - pruebas de evaluación), aprobado por la Junta de Facultad.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

ARNHEIM, R, **Arte y Percepción visual. Psicología del ojo creador**, 3, Alianza-Forma, 1981
 CALABRESE, O & ECO, U., **El tiempo en la Pintura.**, 1, Mondadori, 1987
 CASTELO S, Luis, **Del ruido al arte**, 1, Tursen/Blume, 2006

- DIEGO, Estrella de, **Contra el mapa, disturbios en la geografía colonial de occidente.**, 1, Siruela, 2008
- STOICHITA, Victor I, **Ver y no ver**, 1, Siruela, 2005
- Bibliografía Complementaria**
- BACHELARD, G., **La poética del espacio**, 3, Fondo de Cultura Económica, 1992
- BOERBOOM, Peter y PROETEL, Tim, **Dibujar el espacio**, 1, ed. G.G., 2018
- BROTON, J., **Historia del mundo en 12 mapas**, 1, Debate, 2014
- DERRIDA, Jacques, **Decir el acontecimiento ¿es posible?**, 1, Arena, 2014
- DIDI-HUBERMAN, G., **Atlas : ¿cómo llevar el mundo a cuestras?**, 1, MCARS, 2010
- GARDFIELD, Simon, **En el Mapa. De cómo el mundo adquirió su aspecto**, 1, Santillana, 2013
- GUASCH, A Mª, **Arte y Archivo, 1920-2010. Genealogías, Tipologías y Discontinuidades**, 1, Akal/arte contemporáneo, 2011
- HARZINSKI, K., **From Here to There: Hand Drawn Map Association**, 1, Princeton Architectural Press, 2010
- HARMON, K., **The Map as Art, Contemporary artists explore cartography**, 1, Princeton Architectural Press, 2009
- LOECK, J., **Lo procesual en la Creación Artística**, 1, MICAT, Univ.Santiago, 1996
- MAIAKOVSKI, Vladimir, **Cómo hacer versos**, 1, Mono Azul. Colección VuelaPluma, 1989
- MEANA, J. Carlos, **El espacio entre las cosas**, 1, Colección Arte y Estética. Diputación, 2001
- MEANA, J.C., **La ausencia necesaria**, 1, Dauro ediciones, 2015
- PELLEGRINO, Francesca, **Geografía y viajes imaginarios**, 1, Electra, 2007
- SOTO CALDERÓN, Andrea, **La performatividad de las imágenes.**, 1, Metales pesados, 2020
- STOICHITA, V.I., **La Invención del cuadro**, 1, Del Serval, 2000
- VVAA.Coordinador Daniel Soutif, **ART i TEMPs , Arte y Tiempo**, 1, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, 2000
- VVAA, **MAPPA MUNDI. Museo Coleção Berardo**, 1, Centro Cultural Belem, 2011
- YI FU TUAN, **Topofilia**, 1, Melusina, 2007

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

- Producción artística: Objeto y espacio/P01G010V01603
- Producción artística: Audiovisuales/P01G010V01502
- Producción artística: Imagen I/P01G010V01503
- Producción artística: Imagen II/P01G010V01602

Materias que se recomienda cursar simultáneamente

- Dibujo/P01G010V01402
- Imagen en movimiento/P01G010V01403
- Pintura/P01G010V01404

Materias que se recomienda ter cursado previamente

- Expresión artística: Dibujo-Forma/P01G010V01102
- Expresión artística: Materia-Color/P01G010V01201
- Técnicas escultóricas/P01G010V01203
- Técnicas pictóricas/P01G010V01104
- Arte, lenguaje y representación/P01G010V01303
- Escultura/P01G010V01304
- Expresión gráfica: Sistemas de representación/P01G010V01301

Otros comentarios

Para el sistema de evaluación será continua los trabajos se han de entregar en la fecha marcada. Dado que se trata de una asignatura sobre los procesos, es imprescindible el seguimiento semanal del desarrollo de los trabajos propuestos. El alumno deberá tener en cuenta que la comprensión y capacidad óptima de resolución de ejercicios propuestos requiere la presencia constante en las clases prácticas, sin la cual no se puede realizar la atención personalizada.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Filosofía da arte				
Materia	Filosofía da arte			
Código	P01G010V01501			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Ruíz de Samaniego García, Alberto José			
Profesorado	Lage Veloso, Carmen Ruíz de Samaniego García, Alberto José			
Correo-e	sama@uvigo.es			
Web				
Descrición	Nesta materia trataremos de analizar os acontecementos e obxectos estéticos á luz da tradición filosófica. xeral			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecementos básicos de estética e Teoría da arte.	C1 C2 C8 C37
Coñecemento dos textos históricos básicos de estética e Teoría da arte.	C1 C5
Coñecemento do vocabulario propio da estética.	C1 C6
Coñecemento básico das tendencias actuais do pensamento sobre arte.	C1 C2 C5
Capacidade de comprender a obra de arte no contexto do pensamento.	C2 C8
Capacidade de comprender as relacións entre arte e pensamento.	C2 C8
Capacidade para elaborar discursos críticos sobre fenómenos artísticos e culturais.	B2 B3 C1 C2 C5 C37
Capacidade de analizar a obra de arte desde a estética e a Teoría da arte.	B1 B2 C37

Habilidade para integrar a creación artística no contexto do pensamento contemporáneo.		C5 C37
Habilidades básicas para establecer discursos críticos e reflexivos sobre arte.	B1 B2 B3	C21 C37
Habilidade para interpretar a obra de arte desde a estética e a Teoría da arte.	B2 B3	C21 C37

Contidos

Tema	
1. A EXPERIENCIA ESTÉTICA	a. Fundamentos de la experiencia estética b. Forma e historicidade. O caso Grego é a serenidade do Renacemento. c. Iconoclasias e iconodulias. d. Arte na marxe da normalidade: arte e loucura
1. 1. O concepto do clásico	
2. O BARROCO.	a. Orixe históricas. b. Interpretación.
3. ROMANTICISMO.	a. A figura do dandy b. Wagner e o wagnerismo.
4. O ESTATUTO ORIXINARIO DA ARTE	a. Signos e símbolos. b. Condución do sentido. c. Bataille, d. Heidegger: Unha síntese da plástica a partir destes conceptos: o templo grego, o recorte.
5. ARTE e PSICOANÁLISE	a. Freud b. Lacan
6. CRISE DA MODERNIDADE	a. Baudelaire. b. Walter Benjamin.
7. POSTMODERNIDADE E CRISE DE PARADIGMAS ESTÉTICOS.	a. Metarrelatos. b. Lyotard, Virilio, Derrida.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	28	47.5	75.5
Actividades introdutorias	2	0	2
Seminario	6	3.5	9.5
Traballo tutelado	0	9	9
Lección maxistral	8	30	38
Resolución de problemas e/ou exercicios	1	0	1
Autoavaliación	1	0	1
Cartafol/dossier	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre textos específicos, que permiten profundar ou complementar os contidos da materia e que actúan como complemento das clases teóricas.
Actividades introdutorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e a presentar a materia.
Seminario	Reunións que o alumno mantén co profesorado da materia para asesoramento/desenvolvo de actividades da materia e do proceso de aprendizaxe.
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual, elabora un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dos traballos, exercicios ou proxectos que deberán desenvolver os estudantes.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O estudante, de maneira individual, elabora un documento sobre a temática da materia. Trátase dunha actividade autónoma que inclúe a procura e recollida de información, lectura e manexo de bibliografía, redacción, etc.

Avaliación

Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Seminario Avaliación de aspectos vinculados coa dinamización (a participación activa e produtiva) dos alumnos nos seminarios. A asistencia ás clases será valorada.	30	B2 C1 C5
Traballo tutelado Realización de 3 comentarios de textos e/imaxes presentados en clase.	30	B3 C1 C2 C5 C8 C37
Lección maxistral Un exame escrito de dúas horas, sobre o temario impartido en clase. Avaliarase a capacidade de síntese, de relacionar temas, e de argumentar con claridade Coñecementos básicos de estética e Teoría da arte.	40	B1 B2 C1 C2 C8 C37

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación**:- **AVALIACION CONTINUA**: Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre. - **AVALIACIÓN GLOBAL**: Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

RUIZ DE SAMANIEGO, Alberto, **Cuerpos a la deriva**, Abada Editores, Madrid, 2017

RUIZ DE SAMANIEGO, Alberto, **Las horas bellas. Escritos sobre cine**, Abada Editores, Madrid, 2015

RUIZ DE SAMANIEGO, **Pintores de la vida moderna**, Shangrila, 2021

RUIZ DE SAMANIEGO, **La ciudad desnuda**, Abada editores, 2019

RUIZ DE SAMANIEGO, **La musa inquietante**, Abada editores, 2022

Bibliografía Complementaria

DAGOSTINI, Franca, **Analíticos y continentales. Guía de la filosofía de los últimos treinta años**, Ediciones Cátedra, 2000

BOZAL, Valeriano (editor)., **Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas. Vol I y II.**, Visor, 1996

CARRITT, e.f., **Introducción a la estética.**, FCE, 1978

GADAMER, H. Georg, **La actualidad de lo bello. El arte como juego, símbolo y fiesta**, Paidós, 1991

PAREYSON, Luigi, **Conversaciones de estética**, Visor, 1987

PLAZAOLA, Juan, **Introducción a la estética: historia, teoría, textos**, BAC, 1973

TATARKIEWICZ, Wladyslaw, **Historia de seis ideas**, Tecnos, 1992

RUIZ DE SAMANIEGO, Alberto, **Ser y no ser. Figuras en el dominio de lo espectral**, Micromegas, 2014

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Producción artística: Audiovisuais**

Materia	Producción artística: Audiovisuais			
Código	P01G010V01502			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Barcia Rodríguez, Ignacio Fernando Alonso Romera, María Sol			
Profesorado	Alonso Romera, María Sol Barcia Rodríguez, Ignacio Fernando Fernández Alonso, Roi Franco Costas, Xisela			
Correo-e	ibarcia@uvigo.es alonso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Configurar un contexto analítico e de produción, na práctica artística, desde o cal comprender de forma crítica a relación entre a Arte e os soportes audiovisuais en todas as súas vertentes e xéneros principais, desde a súa aparición na escena artística da man do cinema vangardista de principios do século XX, ata a súa desembocadura na creación sonora e no Vídeo-arte do presente.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C16	Coñecemento das características dos espazos e medios de exposición, almacenaxe e transporte das obras de arte
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C28	Capacidade de traballar en equipo. Capacidade de organizar, desenvolver e resolver o traballo mediante a aplicación de estratexias de interacción
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Os alumnos/as coñecerán os procedementos propios dos xéneros e disciplinas relacionadas coa Videocreación e o audiovisual.	C7 C9 C12
Os alumnos/as saberán aplicar o uso das principais ferramentas e sistemas implicados na creación audiovisual.	C9 C12 C14 C32
Os alumnos/as adquiriran coñecementos históricos e culturais relacionados coa evolución da imaxe en movemento.	C1 C2 C6 C7 C19
Os alumnos/as adquiriran coñecemento de sistemas de distribución e exposición de contidos audiovisuais.	C16 C31 C39
Os alumnos/as coñecerán sistemas técnicos básicos de manipulación do son.	C9 C12 C14
Os alumnos/as serán capaces de desenvolver propostas creativas no ámbito audiovisual.	C31 C32 C38
Os alumnos/as serán capaces de desenvolver unha comprensión crítica de relacións da arte e a tecnoloxía.	C1 C2 C19 C25 C38
Os alumnos/as desenvolverán unha actitude de análise crítica de obras que impliquen a imaxe en movemento e o son.	B1 C1 C25
Os alumnos/as coñecerán manéxoo de métodos de produción no ámbito do audiovisual.	C9 C14 C20 C22 C31 C32
Os alumnos/as comprenderán na súa máxima intensidade a experiencia do taller de produción e creación.	C12 C14 C20 C22 C28 C31 C32 C42 C43
Os alumnos/as comprenderán o audiovisual como linguaxe creativa e ferramenta de experimentación.	C19 C20 C31 C32
Os alumnos/as comprenderán as obras audiovisuais en relación con outras disciplinas artísticas.	C28 C31 C32 C33 C34
Os alumnos/as adquiriran habilidade para o uso creativo da temporalidade na obra de arte.	C42 C43
Os alumnos/as saberán manexar instrumentos e desenvolver métodos de creación propios da imaxe e o son.	C31 C32 C42 C43
Os alumnos/as saberán desenvolver os aspectos expresivos da imaxe en movemento e o son.	C14 C42 C43

Os alumnos/as adquirirán habilidade para a integración de disciplinas distintas na produción artística.	C22 C33 C34 C43
Os alumnos/as saberán desenvolver proxectos audiovisuais en todas as súas fases.	C9 C20 C31 C42 C43

Contidos	
Tema	
Evolución e consolidación da arte audiovisual experimental.	Das Vanguardas históricas ao Videoarte e a Arte Sonora (Inicio, evolución e consolidación. Principais movementos, obras e artistas). Panorama internacional. Panorama en España e Galicia.
Concepto, formas e linguaxes da experimentación en arte audiovisual.	Ruptura dos dispositivos do cine. Conceptos estéticos e ideolóxicos na experimentación audiovisual do presente.
Necesidade da experimentación audiovisual.	Conceptos estéticos e ideolóxicos en la experimentación da Arte sonora. Recursos visuais e sonoros do artista audiovisual
Orixe, evolución e consolidación do Cine-Ensaio	Recursos da montaxe en Arte Audiovisual e Arte Sonora: linguaxes convencionais / linguaxes experimentais. Cine autobiográfico. Panorama Internacional. Panorama en España y Galicia.
Estratexias sonoras e da voz	Son diexético e extradiexético. Poesía sonora.
Estratexias de filmación.	Dispositivos de cámara.
Ampliación das posibilidades plásticas e de composición do plano.	Dispositivos técnicos de iluminación Dispositivos hardware e software informáticos.
Edición e pos-producción da imaxe audiovisual.	Dispositivos de edición dixital Conversores de vídeo Tratamento do vídeo para a súa adaptación a distintos sistemas

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	50	0	50
Prácticas de laboratorio	20	68	88
Obradoiro	14	58	72
Traballo tutelado	9.5	30	39.5
Traballo tutelado	9.5	30	39.5
Traballo tutelado	3	8	11

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Lección maxistral	Clase maxistral con apoio de documentación e sistemas multimedia. Exposición dos contidos da materia. Exemplos paradigmáticos da historia e as principais modalidades da arte audiovisual. Análise da ontoloxía da imaxe en movemento. Análise crítica de axiomas culturais que definen os distintos dispositivos audiovisuais. Toma de notas e exposición debatida dos mesmos. Modalidade: guiada. Ensino inverso. Presenza do/a docente e presenza obrigatoria do alumnado. Escenario: aula común. Sala de proxeccións.
Prácticas de laboratorio	Aprendizaxe práctica, mediante a simulación de casos, do manexo das ferramentas de creación (Hardware e Software) implicadas na gravación, captura, edición e postproducción da imaxe e o son dixital. Modalidade: guiada. Realización de exercicios prácticos por parte do alumnado. Presenza do/a docente e presenza obrigatoria do alumnado. Escenario: Laboratorio de audiovisuais; Estudio audiovisuais.

Obradoiro	Aprendizaxe e realización de prácticas de iluminación en estudo. Creación de ambientes. Manexo directo do equipamento técnico e da grella de focos instalada. Realización de exercicios de toma de imaxe con control de temperatura de cor. Modalidade: asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou de grupo que desenvolvan os estudantes. Escenario: Estudio Audiovisuais.
Traballo tutelado	TRABALLO TUTELADO 1. (Video experimental). Obra monocanal baseada en claves de arte audiovisual experimental (será realizada nas primeiras 5 semanas do cuatrimestre).
Traballo tutelado	TRABALLO TUTELADO 2. (Video Experimental □ Poéticas personais) Creación dunha obra audiovisual na que, dende as temáticas do espazo, o tempo e/ou o corpo, se exprese un concepto mediante formas, imaxes en movemento e sons. Procurarase a coherencia estética dende plantexamentos personais. (Será realizada nas 5 semanas centrais do cuatrimestre).
Traballo tutelado	TRABALLO TUTELADO 3. (Video autobiográfico). Obra monocanal baseada no desenvolvemento das formas e conceptos de ensaio audiovisual, concretamente na súa modalidade de audiovisual autobiográfico (será realizada nas últimas 5 semanas do cuatrimestre).

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realización de 3 prácticas de creación audiovisual, como obra final. A atención personalizada neste ámbito desenvólvese, por parte dos/as docentes, directamente na aula (Laboratorio audiovisuais; Talleres audiovisuais) durante o tempo de presencialidade do alumnado programado para este labor e, por tanto, durante a realización dos proxectos (obras audiovisuais) que o alumno estea a levar a cabo. Ten carácter teórico e práctico.
Traballo tutelado	
Traballo tutelado	

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	10	B1 C1 C2 C6 C7 C9 C12 C14 C16 C19 C20 C22 C25
Traballo tutelado TRABALLO TUTELADO 1 Video experimental	35	B1 C1 C2 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C28 C31 C32 C38 C42 C43

Traballo tutelado TRABALLO TUTELADO 2 Video experimental - poéticas peronais	40	B1	C1 C2 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C28 C31 C32 C38 C42 C43
Traballo tutelado TRABALLO TUTELADO 3 Video autobiográfico.	15	B1	C1 C2 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C28 C31 C32 C38 C42 C43

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA: O proceso de avaliación continua a aplicar é o descrito na táboa anterior.

AVALIACIÓN GLOBAL: Para aqueles/as estudantes que opten pola avaliación global se aplicarán os seguintes sistemas, criterios e porcentaxes de avaliación:

- Presentación dun traballo práctico sobre contidos desenvolvidos na materia □ 40%
- Proba escrita: Análise e comentario dunha obra de referencia exposta no momento da realización da proba. Se valorará a axeitada valoración no ámbito artístico da obra proposta, así como a súa relación co seus aspectos formais. □ 60 %

2ª OPORTUNIDADE DE AVALIACIÓN (xullo)

AVALIACIÓN CONTINUA:

O alumnado deberá presentar o mesmo número de proxectos, segundo os mesmos parámetros que se transmitiron no transcurso da materia. Deberán basearse no mesmo tipo de contido temático, obxectivos a alcanzar e metodoloxía de desenvolvemento, estipulada durante a impartición docente da materia.

Os tres proxectos serán realizados de novo e entregados de forma obrigatoriamente individual, por cada alumno/a, independentemente de que durante a impartición da materia, no 1ª Cuadrimestre e até a convocatoria (xaneiro), algún deles fose realizado en grupo. É dicir, deberán consistir nunha realización absolutamente distinta da realizada e entregada na 1ª Convocatoria (xaneiro).

Non se poderá, por tanto, volver entregar ningún traballo xa avaliado (tanto positiva como negativamente) na 1ª Convocatoria (Xaneiro), sendo obrigatorio volver realizar de novo todos os traballos requiridos agora para a convocatoria de xullo.

Estes traballos deberán realizarse, até a data da convocatoria de xullo, baixo o seguimento dalgún ou de todos os docentes da materia e, por tanto, os profesores/as deberán coñecer o proceso de realización destes traballos e saber que serán presentados como resultado para avaliar na convocatoria de xullo. Para isto, o alumnado deberá manter contacto, nos horarios de tutorías que se estipulen, cos profesores/as implicados.

AVALIACIÓN GLOBAL: Para aqueles/as estudantes que opten pola avaliación global se aplicarán o mesmo deseño de

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

ATTALI, J., **Ruidos. Ensayo sobre economía política de la música**, Siglo XXI, 1995
AUMONT, A; BERGALA, A; MARIE, M; VERNET, M., **Estética del Cine**, Paidós Comunicación, 2005
BAIGORRI, L., **Video: Primera Etapa (El Video en el contexto social y artístico de los años 60/70)**, Brumaria, 2005
CARMONA, RAMÓN, **Cómo se comenta un texto fílmico**, Cátedra. Signo e Imagen, 2002
CHION, M., **El arte de los sonidos fijados**, Centro de Creación Experimental, 2001
CHION, M., **La audiovisión. Introducción a un análisis conjunto de la imagen y el sonido.**, Paidós, 1998
DANCYGER, K., **Técnicas de edición en cine y vídeo**, Gedisa, 1999
DROPPRESS (Ed.), **Moving graphics: New Directions in Motion Design**, Ed. Promopress, 2014
KRAUSE, B., **La gran orquesta animal**, Kalandraka, 2021
MURRAY SCHAFER, M., **El paisaje sonoro y la afinación del mundo**, Intermedio, 2013
REVAULT D'ALLONNES, FABRICE, **La luz en el cine**, Cátedra. Signo e imagen, 2003
ROMAGUERA I RAMIO; J. ALSINA THEVENET; H. (ED.), **Textos y Manifiestos del Cine**, Cátedra. Signo e imagen, 2003
SOLANA; Genma / SOLEU; Antonio, **Uncredited**, IndexBook, 2008
TORREIRO; C. CERDÁN; J. (ED.), **Documental y Vanguardia**, Cátedra. Signo e imagen, 2005
VILLAIN, DOMINIQUE, **El Montaje**, Cátedra. Signo e imagen, 1999

Bibliografía Complementaria

ANDRES, R., **El mundo en el oído. El nacimiento de la música en la cultura**, Acantilado, 2008
BARBER, LL., **La mosca tras la oreja. De la música experimental al arte sonoro en España**, Autor, 2009
MARTIN; S. GROSENICK; U. (ED.), **Videoarte**, Taschen, 2006
MARTÍN GUTIÉRREZ; G., **Cineastas frente al espejo**, T&B Editores. Festival Internacional d, 2008
SANTAMARÍA FERNÁNDEZ, A., **Paradojas de lo Cool. Arte, literatura, política**, Textos (in)surgentes. ALTOPARLANTE, 2016
SANTAMARÍA FERNÁNDEZ, A., **Narración o barbarie**, Sans Soleil Ediciones, 2017
SANTAMARÍA FERNÁNDEZ, A., **En los límites de lo posible: Política, cultura y capitalismo afectivo**, AKAL, 2018
SCHAEFFER, P., **¿Qué es la música concreta?**, Nueva visión, 1959
SCHAEFFER, P., **Tratado de los objetos musicales**, Alianza, 1988
Señales de video: aspectos de la videocreación española de los últimos años, MNCARS, 1995
VVAA, **Lume na periferia. Para unha historia do cinema en lingua galega**, Galaxia, 2021

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Artes afíns/P01G010V01801
Proxectos videográficos/P01G010V01909

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Imaxe en movemento/P01G010V01403
Procesos de espazo e tempo/P01G010V01405

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma de teledocencia MOOVI para manter comunicación co alumnado, proporcionar documentos relativos aos contidos da materia, etc.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Producción artística: Imaxe I**

Materia	Producción artística: Imaxe I			
Código	P01G010V01503			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	3	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo Pintura			
Coordinador/a	Blanco Salgueiro, Loreto			
Profesorado	Blanco Salgueiro, Loreto Heyvaert , Ann Romani Fernández, Lucía			
Correo-e	loblancosal@yahoo.es			
Web				
Descrición xeral	Esta Materia insíbese dentro da produción *artística, e tamén, esta relacionada con algunhas outras actividades *artísticas implicadas na produción de *imágenes de carácter *artístico			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumno aplicará o coñecemento de diferentes disciplinas artísticas propias da creación de imaxes e o seu posible *interrelación.	C7 C9 C12
O alumno alcanzará o coñecemento dos procedementos propios das disciplinas relacionadas coa elaboración de imaxes.	C7 C9 C12

O alumno obterá o coñecemento de sistemas de reprodución da imaxe.		C9 C12 C14
O alumno conseguirá a capacidade para desenvolver propostas creativas con extensión.		C31 C32 C37
O alumno logrará a capacidade para abordar problemas da arte nun conxunto de obras.		C31 C37 C38
O alumno adquirirá a capacidade para a visualización e a análise de imaxes.	B1	C1 C25
O alumno distinguirá entre as diferentes capacidades para o manexo de métodos de produción específicos.		C31 C32
O alumno determinará as súas capacidades para comprender na súa máxima intensidade a experiencia do taller de produción e creación.		C20 C22 C31 C32
O alumno recoñecerá as súas capacidades para dar visibilidade ás ideas mentais e ao mundo sensible.		C31 C38
O alumno destinará as súas capacidades para pasar das imaxes mentais ás visuais.		C31 C32
O alumno alcanzará a capacidade para a proxección e construción de imaxes previas á obra.		C26 C38
O alumno descubrirá habilidades para o manexo de instrumentos e métodos propios do debuxo, a pintura e a fotografía.		C42 C43
O alumno aplicará habilidades para a experimentación coa imaxe.		C42 C43
O alumno distinguirá habilidades para a integración de disciplinas complementarias na produción de imaxes.		C33 C42 C43

Contidos

Tema	
PRODUCCIÓN ARTÍSTICA:IMAXE 1	-A pintura e o debuxo como xénero. Procesos e técnicas. A fotografía aplicada á produción de imaxes.
PRODUCCIÓN ARTÍSTICA:IMAXE 1	-Desenvolvemento e expansión do campo pictórico.Relacións con outros xéneros e disciplinas -Desenvolvementos e expansións do debuxo como campo creativo. Relacións con outros xéneros e disciplinas. -Procesos *reversibles e irreversibles. Procesos e procedementos de creación de imaxes únicas. -Introdución ao proxecto na creación de imaxes
PRODUCCIÓN ARTÍSTICA:IMAXE 1	-Concepto de autoría.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	0	15
Traballo tutelado	50	0	50
Resolución de problemas de forma autónoma	0	158	158
Saídas de estudo	0	25	25
Lección maxistral	0	12	12
Traballo	40	0	40

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clase presencial con posible apoio multimedia. Obxectivos: chegar ao alumno/a, a *información necesaria para a realización do traballo na materia
Traballo tutelado	Os estudantes traballan na aula baixo supervisión do profesor.
Resolución de problemas de forma autónoma	Maneira na que se formulan as actividades docentes relacionadas coa materia e que o alumno/a debe resolver.
Saídas de estudo	Actividade autónoma do alumno.

Lección maxistral Documentación dos traballos realizados. Preparación de avaliacións. Actividade autónoma do alumno.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O profesorado atende individual e/ou colectivamente aos estudantes no seu traballo. Persegue orientar e dar as pautas necesarias a cada estudante durante o desenvolvemento da actividade creadora

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Lección maxistral	Exames orais (probos orais na aula, entrevista, debate, etc.). O alumno adquirirá a capacidade para a visualización e a análise de imaxes.	10	B1 C1 C25
Traballo tutelado	Técnicas de observación (asistencia, implicación, compromiso). O alumno logrará a capacidade para abordar problemas da arte nun conxunto de obras.	30	C31 C37 C38
Resolución de problemas de forma autónoma	Actividade na que se formulan problemas e/ou exercicios relacionados coa materia. O alumno debe desenvolver as solucións adecuadas ou correctas mediante a *ejercitación de rutinas, a aplicación de procedementos de transformación da información dispoñible e a interpretación dos resultados. Adóitase utilizar como complemento da lección maxistral. O alumno alcanzará o coñecemento dos procedementos propios das disciplinas relacionadas coa elaboración de imaxes.	20	C7 C9 C12
Traballo	O estudante de maneira individual ou en grupo presenta o resultado do seu traballo, proxectos, etc., ante o profesor e un grupo de estudantes. Obxectivos. Comprobar a comprensión que o alumno/a realizou da súa práctica artística, así como a súa capacidade de análise e autocrítica. O alumno determinará as súas capacidades para comprender na súa máxima intensidade a experiencia do taller de produción e creación.	40	C20 C22 C31 C32

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por dous sistemas de avaliación:

- **AVALIACION CONTINUA:** Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre.

Avaliación continua a través do seguimento do traballo na aula-taller e da exposición de proxectos e resultados.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes deberan presentar todos os exercicios e traballos propostos durante o curso e o día da proba realizarase, se e profesora o considera necesio unha proba específica teórico/práctica.

Os estudantes da **CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) E EXTRAORDINARIAS** presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

<http://belasartes.uvigo.es/bbaa/index.php?id=79>

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BACHELARD, Gastón, **La poética del espacio**, Ed. Fondo de Cultura Económica,, 1957

BOZAL, Valeriano, **Mímesis, las imágenes y las cosas**, La Balsa de la Medusa, Visor Dis.,S.A., 1987

KRAUSS, Rosalind E., **El inconsciente óptico**, Colección Metrópolis, Editorial Tecnos, 1997

SENTÍS, Mireia, **Al límite del juego**, ed. Ardora, 1994

SHINER, Larry, **La invención del arte**, Paidós, 2004

Maurice Merleau-Ponty, **EL MUNDO DE LA PERCEPCION: SIETE CONFERENCIAS**, FONDO DE CULTURA ECONOMICA DE ESPAÑA,

Almudena Fernández Fariña, **Lo que la pintura no es. La lógica de la negación como afirmación del campo expandido en la pintura**, Diputación de Pontevedra, 2010

Recomendacións

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

Técnicas fotográficas/P01G010V01204

Técnicas pictóricas/P01G010V01104

Debuxo/P01G010V01402

Pintura/P01G010V01404

Outros comentarios

Asistir e visitar regularmente exposicións en museos e galerías de arte.

Recoméndase traballar.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Arte e contemporaneidade**

Materia	Arte e contemporaneidade			
Código	P01G010V01601			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo Pintura			
Coordinador/a	Lage Veloso, Carmen			
Profesorado	Lage Veloso, Carmen			
Correo-e	carmen.lage.veloso@uvigo.es			
Web	http://https://moovi.uvigo.gal/			
Descrición xeral	Arte e *contemporaneidade é unha materia transversal pertencente ao módulo dos contextos artísticos e dedicada a afrontar os aspectos máis circunstanciais e de época da arte, tanto pola súa significación social como cultural. Esta materia complementa os coñecementos adquiridos *secuencialmente en cursos anteriores, máis especificamente nas materias de "Antropoloxía da arte" e "Historia da arte", de primeiro curso, e "Psicoloxía da arte" e Arte e modernidade", de segundo curso. Esta materia pretende que o alumno coñeza e analice aquelas prácticas artísticas que se desenvolven na actualidade e que as relacione con aqueles conceptos establecidos na idea de *contemporaneidade. Esta materia terá continuidade en cuarto curso e máis especificamente nas materias: "Traballo de fin de grao", "Proxectos artísticos", "Artes afíns" e "Xestión, ámbito artístico e mundo profesional".			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código

A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B6	Capacidade de traballar en equipo.
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidade de colaboración con profesionais doutros campos
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B9	Capacidade de perseverancia.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
B16	Compromiso ético profesional.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte

C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C10	Coñecemento de institucións e organismos culturais españois e internacionais e do seu funcionamento (rede museística, exposicións, bienais, etc.)
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
O alumnado comprenderá as canles reais de exposición e difusión da arte contemporáneo. Distinguir aqueles espazos e proxectos esgotados ou estériles.	A1	B1	C2
	A2	B3	C3
	A3	B12	C4
	A4	B13	C5
	A5	B15	C8
		B16	C10
O alumnado identificará aquelas prácticas artísticas contemporáneas que son resultado dunha realidade profunda, fronte a simulacións institucionalizadas.			C17
			C35
	A1	B1	C1
	A2	B2	C2
	A3	B3	C4
	A4	B4	C5
	A5	B5	C8
		B6	C10
		B9	C17
		B11	C35
O alumnado abordará a reflexión realizada desde a arte, desde a antropoloxía, desde os estudos culturais, as ciencias sociais, a filosofía...co obxectivo de adquirir unha perspectiva multidisciplinar achega do campo *disciplinar		B13	C37
		B15	
		B16	
		B1	C1
		B2	C5
		B3	C21
	B4	C25	
	B5		
	B11		

O alumnado alcanzará unha certa habilidade para establecer discursos críticos sobre a arte contemporánea.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C13 C17 C19
O alumnado modificará a vella e esgotada idea da arte *identitario, e substituíla por linguaxes universais matizados desde o imaxinario propio.	B7 B8 B9 B12	C1 C2 C4 C5 C8 C13 C19 C37
O alumnado determinará contextos *posibilistas para o desenvolvemento de proxectos e obras artísticas contemporáneas.	B2	C17 C37
O alumnado identificará as causas culturais (relixiosas, políticas e económicas) que determinan os contextos artísticos contemporáneos.	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B13	C2 C4 C19 C35
O alumnado reconecerá aquelas achegas *discursivas que son propias coas sensibilidades contemporáneas.	B1 B3 B11 B16	C5 C6 C7 C8 C9 C13 C21 C25 C37 C39
O alumnado distinguirá entre producións artísticas que representan a *contemporaneidad e aquelas que simplemente suceden no tempo.	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B13 B15	C21 C25 C35 C37
O alumnado aplicará habilidades para a *contextualización do traballo propio en situacións culturais contemporáneas.	B1 B2 B3 B7 B11 B12	C1 C2 C3 C4 C8 C9 C10 C12 C13 C21 C25

O alumnado destinará recursos *discursivos e imaxinativos para albiscar a creación artística en contextos contemporáneos.	B3	C1	
	B4	C8	
	B5	C10	
	B6	C17	
	B8	C19	
	B9	C25	
	B16	C37	
Nova	A1	B1	C1
	A2	B2	C3
	A3	B3	C5
	A4	B4	C6
	A5	B5	C13
		B9	C25

Contidos

Tema	
A.Introdución ao discurso contemporáneo	<p>1.Modernidade,*Postmodernidad,*Contemporaneidad. O debate *modernidadpostmodernidad. Crise da Modernidade e do suxeito moderno. Reflexión sobre o novo marco de debate na cultura *i a produción artística desde os anos setenta. Claves de análises. Introducción á filosofía continental e a súa recepción americana. A teoría crítica *franckfortiana e a influencia do pensamento *postestructuralista francés.</p> <p>2. A *linealidad do progreso e o eterno retorno. Da angustia das influencias á influencia como *tropa. Os anos 80: o fenómeno dos *neos e as estratexias *apropiacionistas</p>
*B.Narrativas de resistencia	<p>1.O discurso *postcolonial. Casos de estudo. Debate á mantenta de *Magiciens da *terre *comisariada en 1989 por Jean-*Hubert Martin.</p> <p>2.A (de)construción do xénero e a arte contemporánea. *Teoría feminista e prácticas artísticas contemporáneas. Da Orixe do mundo de *Courbet a *Untitled de *Zoé *Léonard. Do feminismo da igualdade á *deconstrucción do xénero como diferenza. Teoría *queer. *Genealogía das prácticas artísticas relacionadas.</p>
*C.Os lugares da memoria	<p>1.Poéticas e políticas do sublime.A noción de *irrepresentable. A tradición do sublime: o contido de tentar eliminar o contido. Jacques *Rancière e *Georges *Didi-*Huberman: a política das imaxes. Imaxes a pesar de todo. O *tecnosublime: o seu *clinamen contemporáneo.</p> <p>2.Arte e Arquivo. *Foucault e a paradigma do arquivo. As dúas máquinas de arquivo. *Benjamin *Buchloh, Jacques *Derrida, *Hal *Foster.Propostas artísticas contemporáneas</p>
D.Arte e ecoloxía	<p>1.Articulación ético-política: *ecosofía. Benvidos ao *Antropoceno. *Ontoloxías planas. Crise do *antropocentrismo. *Posthumanismo. Novos materialismos. *Ontoloxía orientada aos obxectos. Realismo especulativo. *Deleuze e *Guattari, Bruno *Latour, , *Graham *Harman, Timothy *Morton, *Rosi *Braidotti, Donna *Haraway.</p> <p>2. Propostas artísticas desde os 60 até a actualidade. Documenta 13 (2012) e 15 (2021). *XVI Bienal de Istambul -O Sétimo Continente- 2019</p>

E. Vivir e experimentar a *contemporaneidad	1 Da arte como exercicio poético e intelectual á arte como produto cultural. Arte e sociedade. 2 A arte nas sociedades contemporáneas. O *entrecruzamiento das culturas, as comunidades e os seus parámetros evolutivo-*contextuales: Oriente/Occidente (*Eurasia), Europa/América, Primeiro Mundo/ Terceiro Mundo, Centro/Periferia, etc. 3 A realidade da arte contemporáneo en Galicia. Cambios e paradigmas na formación dunha nova xeración de artistas galegos tras os estudos de *BBAA. 4 A arte contemporánea no contexto da industria cultural e do entretemento. *Bienales, feiras de arte e *macroexposiciones transformadas en parques temáticos e en eventos sociais. 5 *Legitimación, significación e mercado da arte. Axencias e intermediarios. Tipos de mercados da arte e a súa relación coas sociedades, as institucións e as diferentes políticas culturais. 6 O debate entre a arte pública e a arte privada. Si existen coleccións públicas e privadas, e de igual maneira políticas culturais e iniciativas privadas, ¿existirán tamén artistas públicos e artistas privados?
*F. *Mapeando as últimas tendencias	Casos de estudo

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	15	16	31
Actividades introdutorias	4	2	6
Debate	4	0	4
Lección maxistral	27	26	53
Resolución de problemas	2	21	23
Traballo tutelado	8	25	33

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Seminario	Propónse a comprensión e/ou diagnóstico de escenarios que incumben á arte na actualidade. A análise de actividades relacionadas coa arte contemporánea e o seu armazón no social será o foco de atención da práctica ***seminarial.
Actividades introdutorias	Expomos unha posta en contacto entre a organización dos recursos conceptuais e ***discursivos do alumno e os contidos que desenvolverá a materia. As actividades ***introdutorias buscan a complicidade entre o alumno, a materia e os profesores que a imparten.
Debate	A materia propiciará o debate no concernente ao desenvolvemento persoal e á formación dun criterio ideolóxico e social. O contemporáneo caracterízase pola construción dun sentimento formado por múltiples pensamentos contrarios e en constante emerxencia.
Lección maxistral	Construír un corpo teórico de reflexión que permita ao alumnado interrogarse sobre as cuestións que conforman a práctica artística no contexto das dinámicas culturais actuais.
Resolución de problemas	Trátase de potenciar o traballo en grupo mediante a resolución de cuestións que teñen que ver coa actividade artística, sendo esta un vehículo de colaboracións cada vez máis interdisciplinar.
Traballo tutelado	Trátase de potenciar o traballo tanto individual como en grupo, mediante a resolución de cuestións que teñen que ver coa actividade artística, sendo esta un vehículo de colaboracións cada vez máis interdisciplinar.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	O alumnado coñece, a través do debate, os seminarios e a resolución de problemas, o grao de *asentimiento e significación que obtén dentro da clase, a súa capacidade para convencer no debate, o manexo que fai dos datos e a súa argumentación dos discursos contemporáneos.
Resolución de problemas	O alumnado coñece, a través do debate, os seminarios e a resolución de problemas, o grao de *asentimiento e significación que obtén dentro da clase, a súa capacidade para convencer no debate, o manexo que fai dos datos e a súa argumentación dos discursos contemporáneos.
Traballo tutelado	

Avaliación

Descrición		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Seminario	Exporanse actividades sobre un tema específico ou casos de estudo que permitan profundar ou complementar os contidos da materia. Trátase de afianzar os contidos da materia e comprobar a súa correcta comprensión por parte do alumnado	15	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia. ¿É necesario ir a clase na era da *IA?	5		B9 B11 B12 B13 B15 B16 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C13 C17
Lección maxistral	Exposición por parte do profesor dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio que o/a estudante ten que desenvolver	0	A3 A4 A5	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C13 C17 C21 C25 C35 C37 C39
Resolución de problemas	Tanto na modalidade de Avaliación continua como na de Avaliación global, o alumnado deberá superar unha proba de exame. En ambos os sistemas de avaliación o alumnado deberá demostrar habilidade para establecer discursos críticos sobre a arte contemporánea. O alumnado determinará contextos *posibilistas para o desenvolvemento de proxectos e obras artísticas contemporáneas. O alumnado identificará as causas culturais (relixiosas, políticas e económicas) que determinan os contextos artísticos contemporáneos. O alumnado distinguirá entre producións artísticas que representan a *contemporaneidad e aquelas que simplemente suceden no tempo. O alumnado desenvolverá recursos *discursivos e imaxinativos para albiscar a creación artística en contextos contemporáneos.	40	A3 A4 A5	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B11 B12 B13 B15 B16 C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C12 C13 C17 C19 C21 C25 C35 C37

Traballo tutelado	Tanto na modalidade de Avaliación continua como na de Avaliación global, valoraranse os exercicios propostos sobre os contidos obxecto de estudo ao longo do curso. Devanditos exercicios axustaranse ás directrices expostas nos enunciados publicados en *Moovi e deberán incorporar achegas e citas das perspectivas e problemáticas abordadas na bibliografía obrigatoria.	40	A3 B1 C1 A4 B2 C2 A5 B3 C3 B4 C4 B5 C5 B6 C6 B7 C7 B8 C8 B9 C9 B11 C10 B12 C12 B13 C13 B15 C17 B16 C19 C21 C25 C37 C39
	En ambos os sistemas de avaliación o alumnado deberá demostrar habilidade para establecer discursos críticos sobre a arte contemporánea. O alumnado determinará contextos *posibilistas para o desenvolvemento de proxectos e obras artísticas contemporáneas. O alumnado identificará as causas culturais (relixiosas, políticas e económicas) que determinan os contextos artísticos contemporáneos. O alumnado distinguirá entre producións artísticas que representan a *contemporaneidade e aquelas que simplemente suceden no tempo. O alumnado desenvolverá recursos *discursivos e imaxinativos para albiscar a creación artística en contextos contemporáneos.		

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante pode optar por dous sistemas de avaliación:

- **AVALIACIÓN CONTINUA** : Os estudantes realizarán periodicamente os traballos durante o transcurso do cuadrimestre. Realizarán tamén unha proba de exame ao final do mesmo.

REQUISITOS DE CUMPRIMENTO OBRIGATORIO: Será obrigatoria a entrega de TODOS os traballos e será necesario obter un mínimo de 4 puntos na proba de exame para ponderar cos traballos do curso.

- **AVALIACIÓN GLOBAL** : Os estudantes deberán presentar traballos análogos aos propostos durante o curso cuxos enunciados serán publicados en Moovi. O día da proba de exame será a data límite para entregar devanditos traballos.

REQUISITOS DE CUMPRIMENTO OBRIGATORIO: Será obrigatoria a entrega de TODOS os traballos e será necesario obter un mínimo de 4 puntos na proba de exame para ponderar cos traballos do curso.

Os estudantes da **CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO)** presentarán, respectivamente, todos os exercicios requiridos durante o cuadrimestre e realizarán unha proba de exame en devandita convocatoria.

REQUISITOS DE CUMPRIMENTO OBRIGATORIO: Será obrigatoria a entrega de TODOS os traballos e será necesario obter un mínimo de 4 puntos na proba de exame para ponderar cos traballos do curso.

Data e hora das probas de avaliación: consultar o calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ARDENNE,P, **Un arte ecológico. Creación plástica y antropoceno**, Adriana Hidalgo Ed., 2022

Bourdieu, Pierre, **Las reglas del arte. Génesis y estructura del campo literario.**, Anagrama, 2002

Bourriaud, Nicolas, **Estética relacional**, Adriana Hidalgo, 2007

BUCHLOH, B. et al, **Arte desde 1900. Modernismo. Antimodernismo. Postmodernismo.**, Akal, 2006

Findlay, Michael, **El valor del arte**, Fundación Gala-Salvador Dalí, 2013

GUASCH, A.M, **El arte último del siglo XX. Del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza Forma, 2000

Guasch, Anna María, **El arte del siglo XX en sus exposiciones. 1945-2007**, Serbal, 2009

GUASCH, A M., **El arte en la era de lo global. 1989-2015**, Alianza Forma, 2016

Helguera, Pablo, **Manual de estilo del arte contemporáneo. La guía esencial para artistas, curadores y críticos**, Tumbona Ediciones, 2013

MAYAYO,P., **Historia de mujeres, historia del arte.**, Cátedra, 2003

PRADA, J.M., **La apropiación posmoderna. Arte, práctica apropiacionista y teoría de la posmodernidad**, Fundamentos, 2001

Román, Juan Carlos, **Los 100 problemas del arte contemporáneo**, Cendeac, 2016

Thompson, Don, **La supermodelo y la caja de brillo**, Ariel, 2015

VV.AA, **Modos de hacer. Arte crítico, esfera pública y acción directa.**, Universidad de Salamanca, 2001

VV.AA, **Mujeres en el sistema del arte en España**, MAV y EXIT, 2012

Wallis, Brian, **Arte después de la modernidad. Nuevos planteamientos en torno a la representación.**, Akal, 2001

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Xestión, ámbito artístico e mundo profesional/P01G010V01910

Procesos de investigación e creación/P01G010V01701
Proxectos de escultura e instalacións/P01G010V01906

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Filosofía da arte/P01G010V01501

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Historia: Historia da arte/P01G010V01202

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Outros comentarios

As materias que foron seleccionadas establecen un vínculo teórico e analítico cos contidos da materia Arte e *contemporaneidad.

*Tutorías: As *tutorías estarán publicadas na aplicación correspondente.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Producción artística: Imagen II**

Materia	Producción artística: Imagen II			
Código	P01G010V01602			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Santiago Iglesias, José Andrés			
Profesorado	Alonso Blanco, Fruela Costas Lago, Andrea Romani Fernández, Lucía Santiago Iglesias, José Andrés Seoane Suárez, Ana			
Correo-e	jsantiago@uvigo.gal			
Web				
Descripción xeral	La materia de Producción Artística: Imagen II está centrada en el arte múltiple y/o creada mediante procesos reproducibles. Producción Artística: Imagen II está diseñada para que confluyan en ella contenidos comunes de técnicas gráficas, fotografía, diseño gráfico y editorial, ilustración y cómic, aplicados al arte contemporáneo. Tomando cómo hilo conductor la obra de arte múltiple se pretende desarrollar un trabajo artístico propio, alrededor de un proyecto gráfico seriado y potencialmente reproducible.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
B1	Capacidad de gestión de la información.
C1	Comprensión crítica de la historia, teoría y discurso actual del arte. Comprender de manera crítica la historia, teoría y discurso actual del arte. Asimilación analítica de los conceptos en los que se sustenta el arte.
C6	Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocer el lenguaje del arte.
C7	Conocimiento del vocabulario y de los conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Conocer el lenguaje creativo específico.
C9	Conocimiento de métodos de producción y técnicas artísticas. Analizar los procesos de creación artística.
C12	Conocimiento de los materiales y de sus procesos derivados de creación y/o producción. Conocer los materiales, procedimientos y técnicas que se asocian a cada lenguaje artístico.
C14	Conocimiento de los instrumentos y métodos de experimentación en arte. Aprendizaje de las metodologías creativas asociadas a cada lenguaje artístico.
C19	Capacidad para identificar y entender los problemas del arte. Establecer los aspectos del arte que generan procesos de creación.
C20	Capacidad de interpretar creativa e imaginativamente problemas artísticos. Desarrollar los procesos creativos asociados a la resolución de problemas artísticos.
C22	Capacidad de producir y relacionar ideas dentro del proceso creativo.
C25	Capacidad de (auto)reflexión analítica y (auto)crítica en el trabajo artístico.
C31	Capacidad para generar y gestionar la producción artística. Saber establecer la planificación necesaria en los procesos de creación artística.
C32	Capacidad de aplicar profesionalmente tecnologías específicas. Utilizar las herramientas apropiadas para los lenguajes artísticos propios.
C33	Capacidad de colaboración con otras disciplinas. Desarrollo de vías de relación e intercambio con otros campos de conocimiento.
C37	Capacidad de identificar los problemas artísticos y/o socio-culturales así como los condicionantes que hacen posible discursos artísticos determinados. Describir los condicionantes que inciden en la creación artística. Análisis de las estrategias de producción artística.
C38	Capacidad heurística y de especulación para la realización de nuevos proyectos y estrategias de acción artísticas. Desarrollar la comprensión y especulación de los problemas artísticos en su totalidad.
C42	Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte. Adquirir las destrezas propias de la práctica artística.
C43	Habilidad para establecer sistemas de producción. Desarrollar estrategias aplicadas al ejercicio sistemático de la práctica artística.

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
El estudiante será capaz de conocer los métodos de producción y técnicas artísticas.	C7 C9 C12
El estudiante será capaz de conocer los procedimientos y procesos propios de las disciplinas relacionadas con la elaboración de obra reproducible.	C7 C9 C12
El estudiante será capaz de conocer los sistemas de reproducción de la imagen digital y analógica.	C9 C12 C14
El estudiante será capaz de conocer el vocabulario, código y conceptos inherentes a los campos del diseño, la edición, la ilustración y la imagen múltiple.	C6 C7
El estudiante será capaz de desarrollar propuestas creativas con extensión.	C31 C32 C37
El alumno será capaz de abordar problemas creativos en un conjunto de obras artísticas.	C31 C37 C38
El estudiante será capaz de comprender en su máxima intensidad a experiencia del taller de producción y creación.	C20 C22 C31 C32
El estudiante será capaz de ver y analizar cualquier imagen.	B1 C1 C25
El estudiante será capaz de aplicar con creatividad procesos de diseño, reproducción y edición gráficos.	C19 C20 C31 C32
El estudiante será capaz de manejar métodos de producción específicos.	C31 C32
El estudiante será capaz de manejar herramientas y métodos propios en la creación de la imagen digital.	C42 C43
El estudiante estará capacitado para experimentar con la imagen	C42 C43
El estudiante será capaz de integrar disciplinas distintas en la producción y reproducción de imágenes.	C33 C42 C43
El estudiante será capaz de aplicar de manera creativa procesos de diseño, reproducción y edición gráficos.	C37 C42 C43

Contenidos

Tema

CONTENIDOS GENERALES

Dado el carácter multidisciplinar de esta materia y la transversalidad que requiere, se establecen varios bloques de trabajo.

Se impartirán contenidos teórico-prácticos relacionados y en continuo diálogo con el proyecto final (un proyecto de arte múltiple seriado o realizado por medio de procesos reproductibles).

CONTENIDO TEMÁTICO.

Características del arte múltiple contemporáneo: Multiplicación - variación - repetición - transformación.

Confluencia e integración de disciplinas. Hibridación.

Métodos relacionados con la elaboración de obra reproducible: Imagen analógica y digital; Técnicas gráficas tradicionales, experimentales, industriales, mixtas; Fotografía; Ilustración; Cómic; Diseño gráfico.

Del grabado de ilustración al proyecto seriado contemporáneo: el Libro de Artista, Libro editado; Libro ilustrado; Novela Gráfica; Foto Libro y/o Carpeta editada.

Ámbitos de difusión y consumo de la obra múltiple hoy: mercado, edición, centros de difusión, certámenes, ferias, Internet, etc.

CONTENIDO DEL PROYECTO.

Arte múltiple: Proyecto gráfico seriado; Libro editado.

Concepto / idea: narración, códigos visuales, función comunicativa, colección, archivo, el concepto libro, etc.

Formato: dimensiones, relación del todo y sus partes, obras independientes o unidas, número de piezas.

Estructura: fragmentación, secuencialidad, ritmo, bucle, transversalidad.

Procesos: Técnicas de reproducción, técnicas gráficas tradicionales (xilografía, calcografía [punta seca, aguafuerte, aguatinta, barniz blando], serigrafía, técnicas aditivas [collagraph y carborundo]), procesos digitales, fotografía y fotograbado.

Materiales: papeles, otros soportes.

Presentación: carpeta, instalación gráfica, caja, libro (portada, tapa, cubiertas, solapas, contraportada, guardias...), créditos, ficha técnica.

Investigación paralela. Búsqueda de referentes. Lectura de textos.

Presentación del proyecto.

I. GRABADO Y ESTAMPACIÓN

I.1. PROYECTO Y MEDIO. Elección del proceso técnico más adecuado a la idea de pre-proyecto. Combinación de procesos. Experimentación. Matriz evolutiva. Plancha perdida. Recursos de estampación (viscosidad de tintas, colores [incluido método Hayter], rodillos, chinecollé, collage...).

Relaciones de permeabilidad entre procesos tradicionales y digitales.

I.2. GRÁFICA Y SERIACIÓN. Repetición / transformación. De la estampa a la página.

I.3. SOPORTE. Papeles, telas, otros.

I.4. PRESENTACIÓN. Carpetas, Libro manual o digital, instalación gráfica.

II. DISEÑO GÁFICO / EDITORIAL. MAQUETACIÓN

II.1. La TIPOGRAFÍA: tipos, estilos, tamaños, correcto uso de familias tipográficas.

II.2. MAQUETACIÓN BÁSICA: Composición en la página: organización, jerarquía visual, codificación, relaciones entre texto e imagen.

II.3. La RETÍCULA. Partes de una retícula, definición de la retícula, márgenes, páginas maestras.

II.4. PARTES DE UN LIBRO. La página, la doble página [el pliego] y la unidad como objeto. Doble entendimiento de "libro": como soporte y como formato.

III. DIBUJO E ILUSTRACIÓN

III.1. EL DIBUJO COMO MEDIO TRANSVERSAL a TODAS las DISCIPLINAS.

III.2. GRABADO E ILUSTRACIÓN.

III.3. CUADERNOS DE CAMPO.

III.4. FANZINE Y CÓMIC.

III.5. ARTBOOK Y LIBRO ILUSTRADO.

IV. FOTOGRAFÍA

IV.1. CONCEPTOS, CREATIVIDAD Y MODOS DE EXPRESIÓN EN LA FOTOGRAFÍA.

IV.2. La IMAGEN ANALÓGICA Y DIGITAL. Recursos de manipulación y transformación.

IV.3. INPUT DE La IMAGEN DIGITAL. Escaneado. Resoluciones de entrada en relación con los formatos y dimensiones finales.

V.4. PRODUCCIÓN. Impresoras digitales y soportes adecuados.

V.5. Iniciación al Fotograbado y fotolibro.

V. INTERDISCIPLINARIEDAD

V.1. COMBINACIÓN DE PROCESOS. MESTIZAJE: Justificación. Adecuación entre concepto y medio.

V.2. Desdibujado de las DISCIPLINAS: Arte / Comunicación. Diseño / Arte. Imagen digital / Imagen tradicional. El Libro de Artista como proyecto mixto.

V.3. PRODUCCIÓN. Relación entre idea y soporte.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	18	40	58
Aprendizaje basado en proyectos	18	40	58
Seminario	6	6	12
Lección magistral	15	0	15
Salidas de estudio	3	0	3
Proyecto	20	40	60
Trabajo	15	30	45
Trabajo	3	15	18
Portafolio/dossier	6	24	30

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Prácticas de laboratorio	Los estudiantes trabajarán individualmente o en grupo bajo la supervisión del profesor. Ejercicios prácticos de aprendizaje de subtemas. Tutorías y correcciones. Elección progresiva: ofrecerle al alumno la posibilidad de elegir diferentes opciones de trabajo en función de sus intereses, preferencias, capacidades, etc. Consideración de ritmo y metodología de trabajo personal. Orientación crítica del trabajo que se esté realizando respetando el desarrollo creativo personal.
Aprendizaje basado en proyectos	El estudiante, de manera individual o en grupo, trabajará en el desarrollo de un proyecto y presentará el resultado de su trabajo ante el profesor y un grupo de estudiantes. Desarrollo del proyecto: Definición; Concreción del marco conceptual del proyecto en formato de Libro de Artista o Carpeta editada; Revisión y Calificación del pre-proyecto que se va a desarrollar; Bosquejos, esquemas, secuencia, presentación de estructura, partes del libro y retícula; Exposición de los trabajos teóricos y prácticos de clase; Aprobación y puesta en acción del proyecto; Producción y elaboración física; Elaboración de memoria final; Presentación del proyecto.
Seminario	Curso de corta duración con una fuerte carga práctica a cargo de un profesor o un especialista invitado ad-hoc. Toma de contacto con profesionales del ámbito artístico, invitados nacionales o extranjeros para ver en qué y cómo se está trabajando de una manera práctica en el campo de las creaciones de obra múltiple editorial. Charlas-coloquio, entrevistas a artistas, conferencias, seminarios, etc.
Lección magistral	Clase magistral con apoyo multimedia. Concatenación de la teoría con la práctica: temas teóricos y ejercicios prácticos. Lección magistral, exposición de contenidos y demostraciones prácticas por parte del profesor. Recursos de visualización de imágenes y procesos. Observación directa de trabajos realizados por alumnos de cursos precedentes. Análisis de imágenes reproducidas tanto en libros o revistas como en diferentes medios audiovisuales.
Salidas de estudio	Visitas a instituciones, talleres o centros especializados en los contenidos de la materia. Observación directa del procedimientos uso de procesos gráficos para la creación de obra artística.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección magistral	Tutorías y seguimiento de los contenidos impartidos en las clases teóricas. Orientación crítica del trabajo que se esté realizando respetando el desarrollo creativo personal.
Aprendizaje basado en proyectos	Tutorías, seguimiento y correcciones de ejercicios de aula y proyectos personales prácticos y teóricos. Elección progresiva: ofrecer al alumno a posibilidad de elegir diferentes opciones de trabajo en función de sus intereses, preferencias, capacidades, etc. Consideración de ritmo y metodología de trabajo personal. Orientación crítica del trabajo que se esté realizando respetando el desarrollo creativo personal.
Seminario	Tutorías, seguimiento y análisis de los seminarios propuestos. Adaptación de los contenidos impartidos en los seminarios propuestos al proyecto personal de cada alumno. Consideración del ritmo personal de trabajo y metodología empleada por cada alumno.
Prácticas de laboratorio	Tutorías, seguimiento y correcciones de prácticas de taller. Tutorías y correcciones individualizadas y/o en grupo de los ejercicios planteados. Ofrecer al alumno a posibilidad de elegir diferentes opciones de trabajo para su Proyecto Final en función de sus intereses, preferencias, capacidades, etc. Consideración del ritmo personal de trabajo y metodología empleada por el alumno. Orientación crítica y razonada del Proyecto Final que se esté realizando respetando el desarrollo creativo personal.
Probas	Descrición

Trabajo	Tutorías, seguimiento y correcciones de problemas y ejercicios de taller. Tutorías, seguimiento y correcciones de problemas de índole conceptual. Consideración de planteamientos personales en la resolución de ejercicios. Consideración del ritmo de trabajo personal y metodología empleada por el alumno. Orientación crítica de los ejercicios realizados por los alumnos.
Portafolio/dossier	Tutorías y correcciones individualizadas y/o en grupo de la memoria. Consideración del ritmo personal de trabajo y metodología empleada por el alumno. Orientación crítica y razonada de la memoria sobre el Proyecto Final que se esté realizando respetando el desarrollo creativo personal.
Proyecto	Tutorías, seguimiento y correcciones de prácticas de taller. Tutorías y correcciones individualizadas y/o en grupo de los ejercicios planteados. Ofrecer al alumno a posibilidad de elegir diferentes opciones de trabajo para su Proyecto Final en función de sus intereses, preferencias, capacidades, etc. Consideración del ritmo personal de trabajo y metodología empleada por el alumno. Orientación crítica y razonada del Proyecto Final que se esté realizando respetando el desarrollo creativo personal.
Trabajo	Tutorías, seguimiento y correcciones de problemas y ejercicios de taller. Tutorías, seguimiento y correcciones de problemas de índole conceptual. Consideración de planteamientos personales en la resolución de ejercicios. Consideración del ritmo de trabajo personal y metodología empleada por el alumno. Orientación crítica de los ejercicios realizados por los alumnos.

Evaluación			
	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Prácticas de laboratorio	La asistencia a clase es obligatoria, ya que se efectuará una observación constante del proceso de trabajo en el taller. La evaluación será continua, por lo que se realizará un seguimiento individualizado del alumnado, así como de su progresión. CRITERIOS GENERALES DE EVALUACIÓN: - Asistencia a clase: actitud positiva y activa en los talleres. - Participación en la dinámica de clase (limpieza y buen uso de materiales colectivos, trabajo en equipo, etc.). - Comprensión y utilización correcta de los medios técnicos. - Seguimiento regular con el profesorado.	2	C1 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43

Aprendizaje basado en proyectos	<p>El alumno tendrá que entregar una serie de ejercicios y trabajos de aula relacionados con el temario de la materia. Estos trabajos serán revisados al finalizar los ejercicios correspondientes de cada unidad temática, considerando la comprensión, asimilación y aplicación de la propuesta de trabajo, junto con el grado de complejidad, creatividad, experimentación y evolución.</p> <p>El diálogo alumno-profesor y una dinámica interactiva del colectivo de la clase facilitará una mejor valoración de todos los aspectos señalados.</p> <p>El sistema de evaluación será continuo y se regirá en base a los siguientes criterios:</p> <p>CRITERIOS GENERALES DE EVALUACIÓN</p> <ul style="list-style-type: none"> - El interés artístico de los ejercicios y del proyecto final. - Cumplimiento de los objetivos propuestos y capacidad de culminación de lo trabajado. - Evolución y progresión en lo proceso de aprendizaje. - La capacidad investigadora del alumno. - La capacidad de experimentación del alumno. - La metodología, planificación y coherencia de lo trabajado a lo largo de lo curso. - El trabajo de reflexión y estudio previo a lo proceso de elaboración de cada proyecto. - La ampliación de los conocimientos impartidos en clase. - Grado de cumplimiento de las expectativas del resultado final frente al proyecto e ideas iniciales. - Adecuación al lenguaje personal del procedimiento que se utilice; es decir, que la concepción de la imagen o ejercicio se lleve a cabo desde una comprensión en profundidad de las posibilidades expresivas propias del procedimiento que se emplee. 	3	C1 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43
---------------------------------	--	---	---

Proyecto	CRITERIOS DE EVALUACIÓN APLICABLES AL PROYECTO FINAL Y TRABAJOS PRÁCTICOS PARCIALES:	40	B1	C1 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43
	<p>1. Contenidos Generales:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacidad de análisis y de interrelación entre los diferentes contenidos de la materia en relación a la confluencia en lo proyecto global final. - Pericia técnica y correcta estampación/impresión de las imágenes. - Interés conceptual de la obra propuesta. - La calidad, originalidad, creatividad y el grado de desarrollo de las entregas y de lo proyecto final. - Adecuación de la imagen gráfica a la temática propuesta. - Grado de finalización (acabado profesional y acomodado para un entorno expositivo). 			
	<p>2. Gráfica. La adecuación de la técnica a la imagen y a lo proyecto global seriado. Se valorará la complejidad técnica de la estampación y el correcto empleo de los procesos técnicos (acoplamiento de registros, superposiciones de tintas, acoplamiento de la fluidez-viscosidad de las tintas, presentación adecuada, limpieza, etc.).</p>			
	<p>3. Ilustración. Peso conceptual de las ilustraciones realizadas, correcta elección de la técnica y de los medios empleados. Ejecución, desarrollo de lo proceso de ilustración (croquis a producción final) y adecuada presentación. Planificación y disposición de página.</p>			
	<p>4. Diseño: Fases de lo proyecto (idea, aplicación/materialización de la idea, aplicación informática, producción a escala, producción final). Uso correcto de la tipografía, de la retícula. Comprensión y correcta distribución y uso de las partes de documento editado. Legibilidad aplicada a lo proyecto creativo.</p>			
	<p>5. Fotografía. Uso correcto y creativo de imágenes fotográficas. Resoluciones y pixelado.</p>			
	<p>CRITERIOS ESPECÍFICOS DEL PROYECTO PERSONAL FINAL: proyecto gráfico seriado, instalación gráfica o libro de artista.</p>			
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formalización de lo proyecto. Idea y proceso. 2. Progresión y ampliación de los conocimientos impartidos en clase. 3. Capacidad de análisis e investigación en lo tema elegido. 4. Originalidad y creatividad en el planteamiento de lo tema. 5. El aspecto y la presentación: selección de imágenes, textos, materiales (papeles), color, composición lineal y transversal, individual y global, secuenciación, etc. 6. La presentación. 			

Trabajo	CRITERIOS DE EVALUACIÓN APLICABLES AL PROYECTO FINAL Y TRABAJOS PRÁCTICOS PARCIALES:	30	C1 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43
	<p>1. Contenidos Generales:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Capacidad de análisis y de interrelación entre los diferentes contenidos de la materia en relación a la confluencia en lo proyecto global final. - Pericia técnica y correcta estampación/impresión de las imágenes. - Interés conceptual de la obra propuesta. - La calidad, originalidad, creatividad y el grado de desarrollo de las entregas y de lo proyecto final. - Adecuación de la imagen gráfica a la temática propuesta. - Grado de finalización (acabado profesional y acomodado para un entorno expositivo). <p>2. Gráfica. La adecuación de la técnica a la imagen y a el proyecto global seriado. Se valorará la complejidad técnica de la estampación y el correcto empleo de los procesos técnicos (acoplamiento de registros, superposiciones de tintas, acoplamiento de la fluidez-viscosidad de las tintas, presentación adecuada, limpieza, etc.).</p> <p>3. Ilustración. Peso conceptual de las ilustraciones realizadas, correcta elección de la técnica y de los medios empleados. Ejecución, desarrollo de lo proceso de ilustración (croquis a producción final) y adecuada presentación. Planificación y disposición de página.</p> <p>4. Diseño: Fases de lo proyecto (idea, aplicación/materialización de la idea, aplicación informática, producción a escala, producción final). Uso correcto de la tipografía, de la retícula. Comprensión y correcta distribución y uso de las partes de documento editado. Legibilidad aplicada a el proyecto creativo.</p> <p>5. Fotografía. Uso correcto y creativo de imágenes fotográficas. Resoluciones y pixelado.</p>		
	CRITERIOS ESPECÍFICOS DEL TRABAJO:		
	<p>1. Adecuación al enunciado y requisitos del ejercicio. Idea y proceso.</p> <p>2. Experimentación técnica y formal.</p> <p>3. Capacidad de análisis e investigación en el tema/referente elegido.</p> <p>4. Originalidad y creatividad en el planteamiento de lo tema.</p> <p>5. El aspecto y la presentación: selección de imágenes, textos, materiales (papeles), color, composición lineal y transversal, individual y global, secuenciación, etc.</p>		
Trabajo	Se aplican los mismos CRITERIOS DE EVALUACIÓN del PROYECTO FINAL Y TRABAJOS PRÁCTICOS PARCIALES descritos en los ítems anteriores.	10	C1 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43
	Adicionalmente, se tienen en cuentas los siguientes CRITERIOS ESPECÍFICOS DEL TRABAJO (vinculado al seminario/workshop temático):		
	<p>1. Adecuación a los contenidos del seminario. Idea y proceso.</p> <p>2. Experimentación técnica y formal.</p> <p>3. Capacidad de análisis e investigación en el tema/referente elegido.</p> <p>4. Originalidad y creatividad en el planteamiento de lo tema.</p> <p>5. El aspecto y la presentación: selección de imágenes, textos, materiales (papeles), color, composición lineal y transversal, individual y global, secuenciación, etc.</p>		

Portafolio/dossier	Se aplican los mismos CRITERIOS DE EVALUACIÓN del PROYECTO FINAL Y TRABAJOS PRÁCTICOS PARCIALES descritos en los ítems anteriores.	15	B1	C1 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43
	Adicionalmente, se tienen en cuentas los siguientes CRITERIOS ESPECÍFICOS DEL PORTAFOLIO (memoria académica y artística diseñada, vinculada al proyecto final de la asignatura):			
	1. Adecuación a los contenidos del proyecto.			C20
	2. Correcto uso de familias tipográficas.			C22
	3. Jerarquía visual.			C25
	4. Estructura. Retícula. Comprensión y uso correcto de páginas maestras en el diseño.			C31 C32
	5. Capacidad de análisis e investigación en el tema/referente elegido.			C33
	6. Solidez y correcto uso de fuentes artísticas y académicas. Adecuación de la bibliografía y sistemas de citación empleados.			C37 C38
	6. El aspecto y la presentación.			C42 C43

Outros comentarios sobre a Avaliación

Conforme al "Reglamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de apredizaxe do estudantado" de la Universidade de Vigo (Aprobado en el claustro del 18/04/2023, y modificado en el claustro celebrado el 22/12/2023), el estudiante puede elegir entre dos sistema de evaluación:

- Un sistema de **Evaluación Continua**. Un conjunto de prueba y/o otras actividades realizadas a lo largo del período formativo vinculado a la materia, diseñadas para valorar la adquisición de los conocimientos y competencias de la asignatura, así como el progreso de cada estudiante a lo largo de dicho período.
- Un sistema de **Evaluación Global**. Consistente en una única prueba de evaluación global, una vez finalizado el período formativo de la materia.

EVALUACIÓN CONTINUA:

Conforme al art. 19 del "Reglamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de apredizaxe do estudantado" de la Universidade de Vigo, la evaluación de la asignatura de *Producción Artística: Imagen II* será preferentemente CONTINUA (sin perjuicio de que el estudiantado pueda optar por la evaluación global), a través del seguimiento del trabajo en el taller y mediante la calificación de los ejercicios propuestos (Ejercicio 1: De una Estampa a otra), del proyecto final (Ejercicio 2) y de una memoria de investigación correctamente diseñada (Ejercicio 3).

La entrega del proyecto final y de la memoria tendrá lugar en las fecha prevista para examen de la convocatoria ordinaria de junio, según lo indicado en el calendario oficial de la facultad de Bellas Artes. Asimismo, en esa fecha se podrán entregar todos los ejercicios propuestos durante el curso que fueran suspensos o no calificados. Nota final numérica de 0 a 10 según la legislación vigente. No se podrá aprobar la materia con algún ejercicio suspenso o no entregado.

Conforme a los art. 13 y 14 del "Reglamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de apredizaxe do estudantado" de la Universidade de Vigo, la asistencia a clase es un elemento fundamental del proceso de enseñanza-aprendizaje, y se tendrá en cuenta a la hora de evaluar al estudiantado. Para poder optar a la modalidad de Evaluación Continua, el estudiante debe asistir obligatoriamente a un mínimo del 75% de las clases.

EVALUACIÓN GLOBAL: Las pruebas de Evaluación Global tendrán lugar en la fecha prevista para examen de la convocatoria ordinaria de junio, según lo indicado en el calendario oficial de la facultad de Bellas Artes.

La prueba de evaluación global consistirá en la entrega de los tres ejercicios propuestos durante el curso: (Ejercicio 1) De una Estampa a otra; del Proyecto gráfico final (Ejercicio 2) y de una memoria de investigación diseñada (Ejercicio 3). Además, se llevará a cabo una prueba práctica en el taller de grabado de la Facultad de Bellas Artes (sobre una o varias de las técnicas gráficas impartidas en la asignatura) y un examen teórico sobre los contenidos impartidos en la materia.

Prueba de Evaluación de SEGUNDA OPORTUNIDAD (JULIO):

- Aquellos alumnos que hayan optado por el **sistema de Evaluación Continua**: Entrega de los tres ejercicios propuestos durante el curso: (Ejercicio 1) De una Estampa a otra; del Proyecto gráfico final (Ejercicio 2) y de una memoria de investigación diseñada (Ejercicio 3). Además, se llevará a cabo un examen teórico sobre los contenidos impartidos en la materia.

- Aquellos alumnos que hayan optado por el **sistema de Evaluación Global**: Entrega de los tres ejercicios propuestos durante el curso: (Ejercicio 1) □De una Estampa a otra□; del Proyecto gráfico final (Ejercicio 2) y de una memoria de investigación diseñada (Ejercicio 3). Además, se llevará a cabo una prueba práctica en el taller de grabado de la Facultad de Bellas Artes (sobre una o varias de las técnicas gráficas impartidas en la asignatura) y un examen teórico sobre los contenidos impartidos en la materia.

La fecha y hora de la prueba de evaluación de segunda oportunidad está indicada en el calendario publicado en la página web de la Facultad de Bellas Artes (Grado en Belas Artes - Pruebas de evaluación), aprobado en Junta de Facultad.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

- CHAMBERLAIN, W., **Agua fuerte y grabado**, H. Blume, 1988
- D'ARCY HUGHES, Ann, VERNON-MORRIS, Hebe, **La impresión como arte: técnicas tradicionales y contemporáneas**, Ed. Blume, 2010
- GRABAWZKI, Beth; FICK, Bill, **El grabado y la impresión. Guía completa de técnicas, materiales y procesos**, Ed. Blume, 2009
- Luid, Philip, **Tipografía básica**, Ed. Campgràfic, 2004
- AAVV, Comisario: Michael Tarantino, **Repetición/Transformación**, Museo Nacional Centro de Arte Reina Sofía, 1992
- RAMOS GUADIX, J.C, **Técnicas aditivas en el grabado contemporáneo**, Universidad de Granada, 1992
- Zeegen, Lawrence / Crush, **Principios de ilustración.**, 3ª Edición, Gustavo Gili, 2006
- AAVV, **The Print Factory I**, Ed. Grupo dx5. Universidad de Vigo, 2009
- AAVV, **The Print Factory II, El espacio del libro**, Ed. Grupo dx5. Universidad de Vigo, 2013
- AAVV, **Impact 10 Encuentro internacional multidisciplinar de gráfica**, SM Pro Art Circle, 2018
- AAVV, **Revista EXIT**,

Bibliografía Complementaria

- Barthes, Roland, **La cámara lúcida. Nota sobre la fotografía**, Ediciones Paidós, 1992
- Blackwell, Lewis, **Tipografía del siglo XX**, 3ª Edición, Gustavo Gili, 2004
- DIDI-HUBERMAN, Georges, **ATLAS. ¿Cómo llevar el mundo a cuestras?**, TF Editores / Museo Reina Sofía, 2010
- Jardí, Enric, **Veintidós consejos sobre tipografía**, Actar, 2004
- Moeglin-Delcroix, Anne, **Esthétique du livre d'artiste : 1960-1980**, Ed. Bibliothèque nationale de France, 1997
- NOYCE, Richard, **Printmaking at the edge / Critical mass**, A&C Black, 2006 y 2010
- Poynor, Rick, **No más normas, Diseño Gráfico y posmoderno**, Gustavo Gili, 2003
- Samara, Timothy, **Diseñar con y sin retícula**, 3ª Edición, Gustavo Gili, 2004
- AAVV, **On minded prints, on prints minded.**, Grupo dx5, Universidad de Vigo, 2004
- AAVV, **De la huella a lo numérico.**, Ed. Grupo dx5, Universidad de Vigo □ Princeps, ESS, 2010
- AAVV. (Vela, A., Vilà, A., Agustí, E., □): **Libros de artista/Ediciones especiales/ Revistas Objetuales/ Proyectos Editoriales. Volumen: IMPASSE Número: 10**, Ed. Centro de Arte La Panera, 2011
- Cohn, Neil, **he Visual Language of Comics: Introduction to the Structure and Cognition of Sequential Images**, Bloomsbury, 1013
- McCloud, Scott, **Understanding Comics: The Invisible Art**, HarperCollins, 1993
- Groensteen, Thierry, **The System of Comics**, University Press of Mississippi, 2007
- ANGIER, Roswell, **Saber ver. El retrato fotográfico**, Ediciones omega, 2008
- Bartual, Roberto, **La secuencia gráfica. El cómic y la evolución de su lenguaje**, Ediciones Marmotilla, 2020
- BAQUÉ, Dominique, **La fotografía plástica: un arte paradójico**, La fotografía plástica: un arte paradójico, 2003
- COLBERG, Jörg, **Understanding photobooks: the form and content of the photographic book**, Routledge, 2017
- COTTON, Charlotte, **The photograph as contemporary art**, Thames & Hudson, 2004
- FONTCUBERTA, Joan, **La furia de las imágenes: notas sobre la postfotografía**, Galaxia Gutenberg, 2016
- PARR, Martin, **The photobook: a history**, Phaidon, 2004
- Momeñe, Eduardo, **La visión fotográfica: curso de fotografía para jóvenes fotógrafos**, E. Momeñe, 2018
- COLDWELL, Paul, **Printmaking a contemporary perspective**, Black Dog publishing LDT, 2012
- MARTINEZ MORO, Juan, **Un ensayo sobre grabado (a finales del sigloXX)**, Creática Ediciones, 1998
- AVVV, **Fantastique! : l'estampe visionnaire de Goya à Redon**, BNF éditions, 2015

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

- Proyectos de diseño/P01G010V01905
- Proyectos fotográficos/P01G010V01907
- Proyectos gráficos digitales/P01G010V01908

Materias que se recomienda ter cursado previamente

- Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103
- Técnicas fotográficas/P01G010V01204

Outros comentarios

HORARIO DE TUTORÍAS

Para una mejor planificación de los contenidos de las tutorías, el alumno indicará con antelación al profesor los contenidos y problemas a resolver en estas.

Los horarios y modalidad de tutorías de los docentes se puede consultar en su respectivo perfil en la página de profesorado de la facultad web de la Facultad de Bellas Artes: <http://belasartes.uvigo.es/gl/docencia/profesorado/>

DATOS IDENTIFICATIVOS**Producción artística: Obxecto e espazo**

Materia	Producción artística: Obxecto e espazo			
Código	P01G010V01603			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	12	OB	3	2c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Herranz Pascual, María Yolanda			
Profesorado	Herranz Pascual, María Yolanda Novegil González-Anleo, Xoán Manuel Román Redondo, Juan Carlos			
Correo-e	yherranz@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Obxecto e espazo son, ante todo, elementos ou aspectos que definiron o carácter estrutural da escultura durante todo o século *XX. A materia pretende mostrar e analizar aqueles debates onde a estrutura temática obxecto e espazo teña relevancia dentro do panorama da arte contemporáneo. Dita estrutura está organizada en catro territorios de problemas: en primeiro lugar, falamos dos conceptos de autoría que teñen que ver coa creación, produción e reprodución de obxectos e espazos; un segundo grupo tería que ver cos procesos creativos determinantes para a elaboración do obxecto; un terceiro campo tería que ver cos mecanismos *procesuales e ***categoriales; e, por último, estaría o tecido expansivo que a escultura desenvolveu como unha necesidade onde o espazo foi un aliado indiscutible desde o seu enunciado como espazo de pensamento até a súa disolución entre unha *tupida rede de novas formas de lecer cultural.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidade de colaboración con profesionais doutros campos
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B9	Capacidade de perseverancia.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias

C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O alumnado coñecerá disciplinas artísticas propias de creación de obxectos e a súa relación co espazo.	B1 B3	C1 C2 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C19 C20 C22 C42 C43
O alumnado coñecerá os procedementos das disciplinas relacionadas coa elaboración de obras escultóricas.	B3 B4 B5 B7 B8 B9	C2 C3 C4 C5 C6 C9 C12 C14 C42 C43
O alumnado coñecerá os procesos e procedementos de reprodución de obxectos.	B1 B3 B8	C3 C7 C9 C12 C14 C20 C25 C39 C42
O alumnado coñecerá e terá a Capacidade para desenvolver propostas creativas con extensión.	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C31 C32 C37 C42 C43

O alumnado coñecerá, terá a Capacidade para abordar problemas da arte nun conxunto de obras.	B1	C1 C2 C3 C9 C12 C14 C19 C31 C32 C33 C37 C38 C42
O alumnado coñecerá a Capacidade para a *visualización e a análise de obras ***tridimensionales.	B1 B3 B9	C1 C2 C4 C5 C19 C25 C37
O alumnado coñecerá manéxoo de métodos de produción específicos.	B1	C31 C32 C33 C37 C38 C39 C43
O alumnado coñecerá a capacidade para dar visibilidade ás ideas mentais e ao mundo sensible.	B7 B8	C5 C6 C7 C19 C20 C22 C25 C31 C38
O alumnado coñecerá, terá a Capacidade para pasar das imaxes mentais ás visuais.	B1 B7 B8 B9	C9 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C37 C38 C39
O alumnado terá a Capacidade para o dominio e a *visualización espaciais.	B1 B4 B5	C19 C20 C22 C37 C38 C42 C43
O alumnado terá a Capacidade para a proxección e construción de prototipos e maquetas.	B9	C3 C12 C22 C31 C32 C39

O alumnado ***conocera, terá a Capacidade para comprender na súa máxima intensidade a experiencia do taller de produción e creación.	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C31 C32 C42 C43
O alumnado coñecerá a Habilidade para manéxoo de instrumentos e métodos propios da escultura.	B1 B7	C9 C12 C14 C22 C31 C32 C33 C42 C43
O alumnado coñecerá a Habilidade para a experimentación coa materia no espazo ***tridimensional.	B1 B5 B7 B8	C6 C7 C9 C12 C20 C31 C37 C39 C42 C43
O alumnado coñecerá ***laHabilidade para a construción a partir de proxectos, maquetas e prototipos.	B1 B3 B7 B8 B9	C5 C9 C12 C14 C20 C22 C32 C33 C42 C43
O alumnado coñecerá a Habilidade para a integración de disciplinas distintas na produción de esculturas e instalacións.	B1 B3 B7	C9 C20 C25 C32 C33 C38 C39 C42 C43

Contidos

Tema	
*GENEALOGÍAS DO OBXECTO E O ESPAZO	- Definición e *genealogía do obxecto. - Definicións e anotacións ao espazo. - A construción do obxecto, a comprensión do espazo. - O obxecto, a *exterioridad do suxeito. - Obxecto e aura. - Ser-aveños, suxeitos-obxectos. O obxecto como extensión do individuo.
PROCESOS PRODUTIVOS: OBXECTO/ESPAZO. COMPLEXIDADE DA PRODUCCIÓN.	- Lóxica da produción e o consumo. - Proxecto e produtividade. Introducción á produción de obxectos. - O modelo e a serie: Obxecto artesanal e o modelo industrial. - Dispositivos e procedementos de reprodución *tridimensional. - Teoría dos obxectos; Moles e o concepto de contorna. - Sistema dos obxectos; *Baudrillard e o concepto de ambiente.

RELACIÓNS E INTERACTIVIDADES.
 OBXECTO/SUXEITO

- *Heurística e procesos de creación.
- Sensacións, intuicións, expresións, métodos.
- *Discontinuidades, *tropos e retórica do obxecto.
- Significado e simboloxía no obxecto.
- O *ready-*made.
- *Unicidade e *multiplicidade do obxecto.
- Versión, copia, réplica, simulacro.
- Psicanálise e Surrealismo, *carnalizaciones do obxecto.
- Da escultura ao obxecto *transicional.

PROXECTO E PROCESOS ESCULTÓRICOS:
 COMPLEXIDADE DA AUTORÍA ARTÍSTICA.

- Proxecto escultórico. O proxecto como concepto, como método e como proceso.
- Creación e condición poética: *anudamento do real-simbólico-imaxinario.
- Procesos subxectivos: experiencia directa do corpo nos sentidos e as emocións.
- Métodos: a intuición, a expresión e a xeración.
- Proceso *intersubxectivos: a *importancia dos valores estéticos, a riqueza simbólica e a representación.

PROPOSICIÓNS DESDE A ESCULTURA

- A escultura como xénero.
- Da *físicidade á arte inmaterial.
- *Monumentalidade. Introducción á arte pública.
- Interrelacións: Arquitectura/Urbanismo/Escultura.
- Intervencións, instalacións, sinalizacións.
- A escultura no campo expandido. *Land-*art & *Environment.
- Arte e natureza.
- Arte urbana e *Flashmob.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Seminario	10	20	30
Actividades introductorias	20	40	60
Traballo tutelado	30	75	105
Resolución de problemas	15	15	30
Lección maxistral	10	20	30
Traballo	10	20	30
Resolución de problemas e/ou exercicios	5	10	15

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Seminario	Traballo en profundidade dun tema (monográfico). Ampliación e relación dos contidos tratados nas sesións maxistrais co labor profesional.
Actividades introductorias	Actividades encamiñadas a tomar contacto e reunir información sobre o alumnado, así como a presentar a materia.
Traballo tutelado	Formulación e desenvolvemento das propostas escultóricas. Ao realizarse unha avaliación continua, a asistencia á materia é obrigatoria e imprescindible para o necesario seguimento, *tutorización e superación dos traballos realizados polo estudante. O seguimento, teórico-práctico, do profesor centrarase en conseguir os niveis de axuste nos modos de ***ideación e nos métodos de materialización elixidos; buscando a adecuación dos procesos seguidos en cada proposta concreta.
Resolución de problemas	Formulación, análise e debate dun problema ou exercicio relacionado coa temática da materia.
Lección maxistral	Exposición dos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Seminario	Seminarios: traspaso de información e presentación do estado da cuestión. O alumno realizará a comprobación daquelas conclusións vertidas durante a exposición ou, pola contra, atopará novos enfoques que poderían ser significativos.
Actividades introductorias	Actividades **introductorias: exposición do tema, mostrando as argumentacións existentes, as posicións e diferenzas, así como as reflexións que mantén a práctica artística sobre aquelas derivacións propias das Ciencias Sociais.

Traballo tutelado Traballos de aula: os alumnos tentan desenvolver **poeticamente unha serie de cuestións que son do seu interese. A clase convértese nunha extensión da clase teórica, xa que o alumno **teoriza en primeira persoa e o profesor propón argumentacións suscitadas por aquelas preguntas que aparecen, agora de forma individualizada.

Probas	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	Probas de resposta curta: dar a coñecer o grao de *asimilación e comprensión que o alumno ten da materia, así como corrixir posibles deficiencias.

Avaliación		Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
	Descrición			
Seminario	Técnicas de observación (asistencia, implicación, compromiso).O alumnado coñecerá os procedementos das disciplinas relacionadas coa elaboración de obras escultóricas.O alumnado coñecerá manéxoo de métodos de produción específicos.O alumnado coñecerá a capacidade para dar visibilidade ás ideas mentais e ao mundo sensible.O alumnado coñecerá a Habilidade para a experimentación coa materia no espazo.O alumnado coñecerá a habilidade para a integración de disciplinas distintas na produción de esculturas e instalacións.	10	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C39 C42 C43
Actividades introductorias	Valoraranse a asistencia, actitude, participación e interese do estudante cara á materia, así como as achegas ao conxunto da clase. O alumnado coñecerá os procedementos das disciplinas relacionadas coa elaboración de obras escultóricas. O alumnado coñecerá manéxoo de métodos de produción específicos. O alumnado coñecerá a Habilidade para a integración de disciplinas distintas na produción de esculturas e instalacións.	10	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C2 C3 C4 C5 C6 C9 C12 C14 C20 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C39 C42 C43

Traballo tutelado	Valorarase a xestión dos recursos do alumno e as súas capacidades para o mantemento e o progreso nolos seus traballos ao longo do período lectivo. O alumnado coñecerá os procedementos das disciplinas relacionadas coa elaboración de obras escultóricas.O alumnado coñecerá os procesos e procedementos de reprodución de obxectos.O alumnado coñecerá a Habilidade para a experimentación coa materia no espazo ***tridimensional.O alumnado terá a Capacidade para o dominio e a *visualización espaciais.O alumnado terá a Capacidade para a proxección e construción de prototipos e maquetas.O alumnado coñecerá a Habilidade para manéxoo de instrumentos e métodos propios da escultura.O alumnado coñecerá a Habilidade para a integración de disciplinas distintas na produción de esculturas e instalacións.	5	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C39 C42 C43
Resolución de problemas	Traballos e proxectos. Avaliación continua. A asistencia á materia é obrigatoria e imprescindible, para o necesario seguimento, *tutorización e superación dos traballos realizados polo estudante na aula-taller. O alumnado coñecerá os procesos e procedementos de reprodución de obxectos. O alumnado coñecerá e terá a Capacidade para desenvolver propostas creativas con extensión. O alumnado coñecerá, terá a Capacidade para abordar problemas da arte nun conxunto de obras. O alumnado coñecerá manéxoo de métodos de produción específicos. O alumnado coñecerá, terá a Capacidade para pasar das imaxes mentais ás visuais. O alumnado terá a Capacidade para a proxección e construción de prototipos e maquetas. O alumnado ***conocera, terá a Capacidade para comprender na súa máxima intensidade a experiencia do taller de produción e creación. O alumnado coñecerá a Habilidade para manéxoo de instrumentos e métodos propios da escultura.	40	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C1 C2 C3 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C39 C42 C43
Lección maxistral	Probas escritas, ensaios, resolución de problemas, etc. O alumnado coñecerá disciplinas artísticas propias de creación de obxectos e a súa relación co espazo.O alumnado coñecerá, terá a Capacidade para abordar problemas da arte nun conxunto de obras.O alumnado coñecerá a Capacidade para a *visualización e a análise de obras ***tridimensionales.	10	B1 B3 B9	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C25 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43

Traballo	Presentación dunha memoria que articule a *conceptualización, o proceso e o dossier fotográfico da proposta escultórica realizada. O alumnado coñecerá os procedementos das disciplinas relacionadas coa elaboración de obras escultóricas. O alumnado coñecerá, terá a Capacidade para abordar problemas da arte nun conxunto de obras.	20	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C9 C12 C14 C19 C31 C32 C33 C37 C38 C42 C43
Resolución de problemas e/ou exercicios	Exames orais (probos orais na aula, entrevistas, debates, etc.).O alumnado coñecerá disciplinas artísticas propias de creación de obxectos e a súa relación co espazo.O alumnado coñecerá os procedementos das disciplinas relacionadas coa elaboración de obras escultóricas.	5	B1 B3 B4 B5 B7 B8 B9	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C9 C12 C14 C19 C20 C22 C42 C43

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante pode optar por **dois sistemas de avaliación**:

- **AVALIACIÓN CONTINUA**: Os estudantes realizarán periódicamente presentacións na aula dos traballos realizados para a asignatura (pezas escultóricas, memorias, outros traballos teóricos) e exposicións dos resultados durante o transcurso do semestre. A realización de todos os traballos propostos e a asistencia a clase son imprescindibles para optar o aprobado da asignatura.

- **AVALIACIÓN GLOBAL**: Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos na asignatura (tanto as pezas escultóricas, como as memorias e outros traballos teóricos) durante o curso, o día da proba e, se é necesario, realizarase un exame proposto polos profesores para esta convocatoria.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán todos os traballos (pezas escultóricas, memorias e outros traballos teóricos) requeridos durante o semestre e, si es necesario, realizarán un exame proposto polos profesores para dita convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (Xullo): consultar o calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

LIPPARD, Lucy, **Seis años: la desmaterialización del objeto artístico de 1966 a 1972**, Akal,

VV.AA., **Unmonumental. The object in the 21st Century**, Phaidon,

RAMIREZ, Juan Antonio, **El objeto y el aura**, Akal,

Bibliografía Complementaria

AA.VV., **¿Qu'est-ce que la sculpture moderne?**, Centre Georges Pompidou,

BAUDRILLARD, Jean, **La sociedad de consumo**, Siglo XXI,

HALL, Edward Twitchell, **La dimensión oculta**, Siglo XXI,

FRANCEN, Brigitte, KÖNIG, Kasper y PLATH, Carina (Eds.), **Sculpture projets muenster**, Verlag der Buchhandlung Walter König,

CATÁLOGO, **Oteiza. Propósito experimental**, Fundación Caja de Pensiones,

VV.AA., **En tiempo real**, Fundación Luis Seoane,

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

DATOS IDENTIFICATIVOS**Procesos de investigación e creación**

Materia	Procesos de investigación e creación			
Código	P01G010V01701			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Moraza Pérez, Juan Luís			
Profesorado	Barreiro Rodríguez-Moldes, María Covadonga Moraza Pérez, Juan Luís Tejo Veloso, Carlos			
Correo-e	julumoraza@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	Dotación de recursos perceptivos, emocionais e conceptuais para o exercicio de tarefas creativas e investigadoras.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B6	Capacidade de traballar en equipo.
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidade de colaboración con profesionais doutros campos
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B9	Capacidade de perseverancia.
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B14	Sensibilidade en temas ambientais.
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
B16	Compromiso ético profesional.
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C30	Capacidade de perseveranza. Desenvolver a constancia necesaria para resolver as dificultades inherentes á creación artística

C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C41	Capacidade para realizar proxectos de investigación artísticos.
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O estudante adquirirá capacidade para aplicar os coñecementos técnicos e de procedemento a o desenvolvemento de unha práctica artística.	B10 B12	C22 C25 C31 C32 C37 C38 C42 C43 C44
O estudante obterá coñecemento de modos de investigación en Belas Artes.	B3 B16	C6 C9 C12 C13 C14
O estudante obterá capacidade para a organización de un sistema creativo innovador.	B10 B12	C20 C22 C25 C26 C31 C37 C38 C41
O estudante adquirirá capacidade para a presentación e exposición de proxectos artísticos.	B1 B2 B15	C21 C22 C23 C24 C31 C41

O estudante obterá capacidade para a elaboración de textos relacionados con o traballo realizado.	B1 B2 B3	C22 C23 C24 C25 C36	
O estudante obterá capacidade para buscar, analizar e incorporar recursos desde outros ámbitos.	B1 B6 B7 B10	C21 C22 C33 C34 C35 C37 C38	
O estudante obterá capacidade para elaborar un anteproxecto.	B4 B5 B7 B10	C22 C25 C26 C36	
O estudante obterá capacidade para *contextualizar o traballo realizado.	B1 B2	C24 C26 C30 C31 C33 C35 C36 C37	
O estudante obterá capacidade para documentar o traballo realizado.	B1 B2	C31 C36 C39	
O estudante obterá capacidade para a análise e a avaliación de proxectos.	B1 B2 B8 B16	C19 C21 C22 C25 C26 C31 C38	
O estudante obterá capacidade para a *autoevaluación.	B4 B5 B6 B8 B9	C25 C26 C29 C30	
O estudante adquirirá habilidade para captar estímulos susceptibles de ser incorporados á creación.	B11 B12 B14 B15 B16	C42 C44 C46 C49	
O estudante adquirirá habilidade para xestionar a información necesaria na elaboración de proxectos artísticos.	A1 A2 A4	C2 C17 C42 C43 C44 C47 C49	D2
O estudante adquirirá habilidade para expor procesos de investigación e creación en arte.	B2	C1 C14 C36 C42 C43 C44 C46 C47 C48	

Contidos

Tema

PARTE *I. INTRODUCCIÓN.

0.1. Carácter da materia en relación ao seu lugar no Plan de estudos: *procesualidad e carácter interdisciplinar do módulo PROCESOS.
 0.2. Creación e investigación: Definicións, diverxencias e confluencias. A investigación en Belas Artes no contexto universitario contemporáneo, en relación á creación artística: aspectos comúns e paradoxos. / Diferenzas metodolóxicas e *contextuales.
 0.3. Creación e investigación como procesos de elaboración e indagación.
 0.4. Obxectivos didácticos. A dotación de recursos *perceptivos, emocionais e conceptuais para o exercicio de tarefas creativas e investigadoras, como obxectivo fundamental: [entrar en proceso], máis aló e máis acá das condicións de posibilidade supón transformar as orientacións externas nunha orientación interna. Este paso, do ensino á aprendizaxe, supón *interiorizar unha dobre esixencia: intensidade e honestidade.

PARTE *II. ARTE E SABER.

*I.1. O coñecemento humano como proceso de modelización da realidade.
 *I.2. Lugar da arte dentro da teoría do coñecemento.
 *I.3. Nocións sobre a singularidade cognitiva da arte. A irreductible falta de neutralidade do suxeito como límite das ciencias e como eixo das artes. O suxeito social e a intelixencia distribuída.
 *I.4. Saber e práctica. O coñecemento inducido na práctica do [laboratorio] como núcleo fundamental das experiencias creativas e investigadoras.
 *I.5. Ética do saber. Os dilemas da responsabilidade do coñecemento.

PARTE *III. PROCESOS (CREATIVOS) E PROXECTOS (DE INVESTIGACIÓN)

*II.1. A creación artística como proceso. Apreciación da diversidade de modelos *procesuales no contexto da creación: desde [pequena sensación] ao [propósito experimental], entre a [angustia da influencia] e a [desvergoña xenial], entre a incerteza e o [criterio].
 *II.2. Obstáculos. (a) Obstáculos materiais e dificultades técnicas; (*b) Resistencias subxectivas e *caracteriolóxicas; E (*c) prexuízos conceptuais, ideolóxicos e *disciplinares.
 *II.3. Destreza (optimización de recursos materiais, espaciais, temporais e técnicos), actitude investigadora (xestión de recursos sensibles e emocionais), e competencia (uso de recursos simbólicos e documentais).
 *II.4. Procesos de elaboración (material, estrutural, simbólica). Gramática da imaxinación. *Heurística, *combinatoria; Lóxica fluída, pensamento borroso, modelización e *diagramática; Pensamento diverxente, riqueza do erro, e uso de información ausente.

PARTE *IV. PROCESOS DE *VALIDACIÓN E *FALSACIÓN.

*II.1. Procesos de *validación no ámbito creativo. Esixencias e compromisos *gnoseolóxicos no contexto da creación artística.
 *II.2. Procesos de *falsación no ámbito investigador. Esixencias e compromisos *gnoseolóxicos no contexto da investigación en Belas Artes.
 *II.3. Modelos de investigación en Belas Artes.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	14	0	14
Estudo de casos	0	7	7
Obradoiro	13	20	33
Resolución de problemas de forma autónoma	0	65	65
Seminario	6	0	6
Presentación	0	8	8
Traballo tutelado	14	0	14
Actividades introdutorias	3	0	3
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	20	20

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Desenvolvemento pormenorizado do temario con uso de sistemas audiovisuais e argumentais.
Estudo de casos	Análise e discusión de procesos creativos e investigadores concretos, cun de sistemas audiovisuais e argumentais.
Obradoiro	Desenvolvemento do traballo presencial tutelado e avaliación continuada.
Resolución de problemas de forma autónoma	Desenvolvemento de traballo autónomo.
Seminario	Análise e avaliación de resultados.

Presentación	Asistencia activa a actividades vinculadas coa materia.
Traballo tutelado	Desenvolvemento e presentación de traballos no espazo da clase.
Actividades introdutorias	Introdución argumental á materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	O carácter *procesual da materia artículase ao redor do modelo de adquisición de coñecemento baseado na experiencia de elaboración. Por iso a presenza activa e continuada é fundamental para cumprir co obxectivo de optimización dos procesos persoais de creación, en calquera dos campos *disciplinares presentes no Grao.
Obradoiro	A presentación de resultados supón por unha banda a deliberación e resolución na *materialidad da proposta plástica, e por outro a constatación das capacidades de comprensión, *fundamentación e *falsación.
Seminario	Considérase tan importante como a presenza activa na aula, como a presentación dos resultados en forma e data, así como a experiencia adquirida na aprendizaxe transversal desde a indución que se produce por efecto do resto de estudantes da materia. A interacción dinámica das correccións en grupo supón unha oportunidade extraordinaria de incentivar o desenvolvemento.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Obradoiro	Avaliación continua e personalizada dos procesos de traballo.	40	B1 B2 B3 B5 B7 B9 B11 B12 B16	C12 C14 C19 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C31 C32 C33 C34 C35 C36 C37 C38 C39 C41 C44
Seminario	Avaliación conxunta e transversal dos traballos.	20	B1 B2 B4 B5 B6 B9 B10 B11 B12 B14 B16	C13 C21 C23 C24 C26 C33 C34 C35 C37 C39 C42 C44 C49

Traballo tutelado	Avaliación baseada na resolución e presentación de traballos concretos de forma puntual de acordo coa axenda **predeterminada.	0	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B14 B15 B16	C6 C9 C12 C13 C14 C19 C20 C21 C34 C35 C36 C37 C38 C39 C41 C42 C43 C44 C46 C47 C48 C49
Resolución de problemas e/ou exercicios	(*Evaluación basada en la resolución y presentación de trabajos concretos de forma puntual de acuerdo con la agenda predeterminada.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B14 B15 B16	C6 C9 C12 C13 C14 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C29 C30 C31 C32 C33 C34 C35 C36 C37 C38 C39 C41 C42 C43 C44 C46 C47 C48 C49

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación será continua e/ou global.

A **AVALIACIÓN CONTINUA** basearase na realización e presentación dos traballos solicitados polos diferentes profesores no período lectivo, e nunha proba final con base nos contidos da materia, no horario fixado para ese efecto determine a Xunta de Facultade. As probas da avaliación continua confirmarán as habilidades de aprendizaxe de acordo á axenda de desenvolvemento didáctico no semestre. As probas finais incluirán preguntas abertas sobre un tema que os estudantes deben desenvolver, relacionar, organizar e presentar de maneira *concisa.

O estudante, a principio de curso, poderá especificar a súa elección para ser cualificado de acordo a unha **AVALIACIÓN GLOBAL**, consistente na entrega de todos e cada un dos exercicios solicitados durante o curso, xunto a unha proba final, cuxa data será fixada para ese efecto pola Xunta de Facultade.

Probas de avaliación da convocatoria de xullo: Segundo o calendario que se aprobará en Xunta de facultade e que se podará consultar na web
Probas de avaliación da convocatoria extraordinaria Fin de Carreira: Segundo o calendario que se aprobará en Xunta de facultade e que se podará consultar na web

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Ackerman, Diane, **Una historia natural de los sentidos**, Anagrama, 1992

Cuesta, S. y Moraza, J.L., **El arte como criterio de excelencia**, Ministerio de Cultura. Secretaria de Universidades, 2010

Gardner, Howard, **Las cinco mentes del futuro**, Paidós, 2005

Maturana, H y Varela, Francisco, **El árbol de conocimiento**, Gedisa, 1999

Steiner, George, **Gramáticas de la creación**, Siruela, 2011

V.V.A.A., **Notas para una investigación artística. Actas Jornadas "La Carrera Investigadora en Bellas Artes: Estrategias y Modelos (2007-2015)".**, Universidad de Vigo, 2008

Recomendacións

Outros comentarios

Dispónse de espazos individualizados para o desenvolvemento de todas as tarefas de cada alumno en todas as materias do primeiro cuatrimestre, desde a materia obrigatoria PROCESOS DE INVESTIGACIÓN E CREACIÓN. Dado que se trata dunha materia de carácter esencialmente *procesual, articulada ao redor dunha adquisición de coñecementos baseada na experiencia de elaboración, considérase imprescindible o uso continuado e cotián dos espazos individualizados para o desenvolvemento do traballo tanto presencial como autónomo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Artes afines				
Materia	Artes afines			
Código	P01G010V01801			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Escultura Pintura			
Coordinador/a	Barcia Rodríguez, Ignacio Fernando			
Profesorado	Barcia Rodríguez, Ignacio Fernando García González, Silvia			
Correo-e	ibarcia@uvigo.es			
Web				
Descripción xeral	Recorrido de aproximación a las manifestaciones de la cultura y la creación contemporáneas (música, artes escénicas, literatura, cine,...) que, por su herencia artística o por su cercanía conceptual y estética, mantienen vínculos con las disciplinas impartidas en la titulación.			

Resultados de Formación y Aprendizaje	
Código	
B1	Capacidad de gestión de la información.
B3	Conocimiento básico de la metodología de investigación de las fuentes, el análisis, la interpretación y síntesis.
B6	Capacidad de trabajar en equipo.
B7	Capacidad de integración en grupos multidisciplinares. Capacidad de colaboración con profesionales de otros campos.
B12	Capacidad de adaptación a nuevas situaciones.
B15	Sensibilidad hacia el patrimonio cultural.
C1	Comprensión crítica de la historia, teoría y discurso actual del arte. Comprender de manera crítica la historia, teoría y discurso actual del arte. Asimilación analítica de los conceptos en los que se sustenta el arte.
C2	Comprensión crítica de la evolución de los valores estéticos, históricos, materiales, económicos y conceptuales. Analizar la evolución de los valores del arte desde una perspectiva socio-económica y cultural.
C5	Conocimiento de la teoría y del discurso actual del arte, así como el pensamiento actual de los artistas a través de sus obras y textos. Actualizar constantemente el conocimiento directo del arte a través de sus propios creadores.
C8	Conocimiento de las diferentes funciones que el arte ha adquirido a través del desarrollo histórico. Estudiar la evolución del papel del arte a través del tiempo.
C21	Capacidad de comprender y valorar discursos artísticos en relación con la propia obra. Establecer medios para comparar y relacionar la obra artística personal con el contexto creativo.
C23	Capacidad de comunicación. Aprender a traducir las ideas artísticas para poder transmitir las.
C24	Capacidad para exponer oralmente y por escrito con claridad problemas artísticos complejos y proyectos.
C25	Capacidad de (auto)reflexión analítica y (auto)crítica en el trabajo artístico.
C33	Capacidad de colaboración con otras disciplinas. Desarrollo de vías de relación e intercambio con otros campos de conocimiento.
C35	Capacidad para activar un contexto cultural y/o modificar un contexto público o privado. Saber entender el contexto cultural para generar iniciativas y dinamizar el entorno.
C45	Habilidad para comunicar y difundir proyectos artísticos.
C47	Habilidad para realizar e integrar proyectos artísticos en contextos más amplios. Desarrollar estrategias de proyección de la creación artística más allá de su campo de actuación.

Resultados previstos en la materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Conocimientos básicos de las manifestaciones artísticas contemporáneas en disciplinas afines.	C1 C5
Conocimientos históricos básicos sobre artes escénicas y música.	C1 C8
Conocimientos históricos de las afinidades entre disciplinas artísticas distintas.	C1 C2 C8
Capacidad de entender las artes plásticas en su relación con otras manifestaciones artísticas.	C2 C21 C33

Capacidad para comprender los vínculos de las artes plásticas con disciplinas afines.		C2 C33 C35
Capacidad para la apreciación crítica de manifestaciones artísticas de ámbitos distintos.	B1 B7 B12 B15	C2 C25 C33
Habilidad para relacionar sensibilidades creativas en diferentes ámbitos artísticos.	B7	C47
Habilidad para integrar la creación en artes plásticas en ámbitos artísticos multidisciplinares.	B6	C33 C47
Habilidad para establecer discursos críticos acerca de la creación y la cultura contemporáneas.	B1 B3	C23 C24 C45

Contenidos

Tema	
Aproximaciones a la música.	La materia sonora. La imagen y el sonido. Las vanguardias y la música. Relaciones y sinergias entre las artes plásticas y la música en la contemporaneidad.
Aproximaciones al teatro y la danza.	La transversalidad. El espacio escénico, la relación entre el teatro y el arte contemporáneo.
Aproximaciones a arquitectura y el diseño.	El espacio arquitectónico, la habitabilidad. Diseño. El emblemático caso de la Bauhaus.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	2	0	2
Lección magistral	38	0	38
Estudio de casos	0	41	41
Trabajo tutelado	0	23	23
Trabajo tutelado	0	23	23
Trabajo tutelado	0	23	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Presentación de la materia. Pruebas de nivel y de conocimientos generales sobre la temática de la materia.
Lección magistral	Exposición, por parte del profesorado, de los contenidos de la materia y directrices de los trabajos que desarrollará el alumnado.
Estudio de casos	Redacción de reflexiones críticas sobre eventos relacionados con los contenidos de la materia (conciertos, exposiciones, actuaciones,...)
Trabajo tutelado	*Desenvolvimento de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente, pudiendo estar vinculados a las actividades autónomas del estudiante.
Trabajo tutelado	*Desenvolvimento de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente, pudiendo estar vinculados a las actividades autónomas del estudiante.
Trabajo tutelado	*Desenvolvimento de ejercicios o proyectos en el aula bajo las directrices y supervisión del docente, pudiendo estar vinculados a las actividades autónomas del estudiante.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Trabajo tutelado	Orientación, apoyo y seguimiento, por parte del profesorado, para la realización de los trabajos y pruebas propuestas. Esta actividad se desarrollará de forma individualizada o en pequeños grupos, de forma presencial y no presencial.
Trabajo tutelado	Orientación, apoyo y seguimiento, por parte del profesorado, para la realización de los trabajos y pruebas propuestas. Esta actividad se desarrollará de forma individualizada o en pequeños grupos, de forma presencial y no presencial.
Trabajo tutelado	Orientación, apoyo y seguimiento, por parte del profesorado, para la realización de los trabajos y pruebas propuestas. Esta actividad se desarrollará de forma individualizada o en pequeños grupos, de forma presencial y no presencial.

Evaluación			
Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección magistral Se valorará: Asistencia a las clases y puntualidad. Participación en el desarrollo de la clase.	15	B1 B3 B6 B7 B12 B15	
Estudio de casos Se valorará: Aplicación de los contenidos expuestos en el aula al evento concreto reseñado. Originalidad del enfoque. Corrección de la redacción. Se realizarán 2 estudios de caso (reseña de evento). Cada uno tendrá un valor proporcional del 12,5 % en la calificación final da materia.	25	B1 B3	C24 C25 C45
Trabajo tutelado 1º TRABAJO TUTELADO Se valorará: *Asimilación y aplicación de los contenidos impartidos en el aula. Interés del trabajo y su adecuación a la propuesta. Originalidad del enfoque. Implicación en el *ejercicio. En su caso, cumplimiento en la fecha de entrega.	20	B1 B3	C5 C21 C23 C33
Trabajo tutelado 2º TRABAJO TUTELADO Se valorará: *Asimilación y aplicación de los contenidos impartidos en el aula. Interés del trabajo y su adecuación a la propuesta. Originalidad del enfoque. Implicación en el *ejercicio. En su caso, cumplimiento en la fecha de entrega.	20	B1 B3	C5 C21 C23 C33
Trabajo tutelado 3º TRABAJO TUTELADO Se valorará: *Asimilación y aplicación de los contenidos impartidos en el aula. Interés del trabajo y su adecuación a la propuesta. Originalidad del enfoque. Implicación en el *ejercicio. En su caso, cumplimiento en la fecha de entrega.	20	B1 B3	C5 C21 C23 C33

Outros comentarios sobre a Avaliación

La asistencia sistemática a las actividades programadas, la implicación y la participación son factores imprescindibles hacia consecución de los objetivos de la materia.

Para la mejora y la recuperación en el aprendizaje, es necesario que lo/a alumno/a adquiera solvencia teórica formulándole dudas al profesorado, participando nos debates desarrollados en el aula, consultando la bibliografía recomendada, estudiando el material suministrado, etc. También es preciso que efectúe una revisión crítica de los trabajos y proyectos realizados y que incremente su conocimiento práctico mediante la asistencia a las manifestaciones culturales de los campos del cine, la danza, el teatro, la música, la arquitectura y el diseño.

EVALUACIÓN CONTINUA: El proceso de evaluación continua a aplicar es el descrito en la tabla anterior.

EVALUACIÓN GLOBAL: Para aquellos/as estudiantes que opten por la evaluación global se aplicarán los siguientes sistemas y criterios de evaluación:

- Prueba escrita correspondiente al 1º Bloque temático (Música, son, arte sonoro)- Prueba escrita correspondiente al 2º Bloque temático (Arquitectura y artes escénicas)

En las pruebas escritas se valorará el conocimiento de los contenidos desarrollados en la materia. También será tenida en cuenta a corrección y claridad en la redacción.

AVALACIÓN SEGUNDA OPORTUNIDAD (JULIO) Y FIN DE CARREIRA:

Evaluación Continua: Se indicará la cada estudiante aquellos trabajos que debe presentar o completar y/o se tiene que realizar alguna prueba de evaluación específica.

Evaluación Global: Se aplicará el mismo sistema de evaluación al descrito hacia primera oportunidad de evaluación.

Consultar fechas de evaluación en: <http://belasartes.uvigo.es/gl/docencia/exames/>

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Andrés, Ramón, **El mundo en el oído. El nacimiento de la música en la cultura**, Acantilado, 2008

Attali, Jacques, **Ruidos. Ensayo sobre economía política de la música**, Siglo XXI, 1995

Barber, Llorenç y Palacios, Montserrat, **La mosca tras la oreja. De la música experimental al arte sonoro en España**, Ediciones Autor, 2009

Krause, Bernie, **La gran orquesta animal**, Kalandraka, 2021

Murray Schafer, Raymond, **El paisaje sonoro y la afinación del mundo**, Intermedio, 2013

Ross, Alex, **El ruido eterno. Escuchar al siglo XX a través de su música**, Seix Barral, 2009

Ruiz de Samaniego, Alberto, **Las horas bellas. Escritos sobre cine**, Abada Editores, 2017

Bibliografía Complementaria

Abad Carles, Ana, **Historia del ballet y de la danza moderna.**, Alianza Editorial, 2012

Aumont, Jacques, **Estética del cine**, Paidós, 2002

Brook, Peter, **El espacio vacío**, Península, 1986

Calmet, Héctor, **Escenografía**, Ediciones la Flor, 2003

Cunningham, Merce., **El Bailarín y la danza.**, Global Rhythm Press, 2009

Fusco, Renato de, **Historia de la arquitectura contemporánea**, Diseño editorial, 2015

Gimferrer, Pere, **Cine y literatura**, Seix Barral, 1999

Goldberg, Roselee, **Performance Art: desde el futurismo hasta el presente**, Destino, 2002

Gómez Molina, J.J. (Coord.), **La representación de la representación. Danza, teatro, cine, música**, Cátedra, 2007

Martín Gutiérrez, Gregorio, **Cineastas frente al espejo**, T&B Editores, 2008

Morgan, Robert P., **La música del siglo XX. Una historia del estilo musical en la Europa y la América modernas**, Ediciones Akal, 1994

Oliva, César y Torres Monreal, Francisco, **Historia básica del Arte Escénico**, Cátedra, 2006

Ramos, Francisco, **La música del siglo XX**, Turner, 2013

Schaeffer, Pierre, **¿Qué es la música concreta?**, Nueva Visión, 1959

Trias, Eugenio, **El canto de las sirenas. Argumentos musicales**, Galaxia Gutenberg, 2007

Trias, Eugenio, **La imaginación sonora. Argumentos musicales**, Galaxia Gutenberg, 2010

UBUWEB, <http://www.ubuweb.com/>,

Wilhide, Elizabeth, **Diseño: toda la historia**, Blume, 2017

Recomendaciones

Materias que se recomienda tener cursado previamente

Antropología: Antropología del arte/P01G010V01101

Arte: Arte y modernidad/P01G010V01401

Arte y contemporaneidad/P01G010V01601

Producción artística: Audiovisuales/P01G010V01502

Outros comentarios

Para alcanzar las competencias relativas a esta materia, se recomienda que lo/a alumno/a conjugue al máximo el análisis teórico con la experiencia práctica, poniéndose en estrecho contacto con el campo cultural, es decir, visitando espacios, instituciones culturales y exposiciones; asistiendo a conferencias y eventos de música, danza, teatro, cine, arquitectura y diseño; consultando catálogos, revistas especializadas, medios de comunicación y blogs.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Transmisión, mediación e educación artística**

Materia	Transmisión, mediación e educación artística			
Código	P01G010V01802			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OB	4	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Didácticas especiais Pintura			
Coordinador/a	Paz García, María Begoña			
Profesorado	García González, Silvia Martín Gulias, Néstor Paz García, María Begoña			
Correo-e	marpaz@uvigo.es			
Web	http://belasartes.uvigo.es			
Descrición xeral	Esta materia presenta ao alumno/a de Belas Artes a amplitude de contextos artísticos, sociais, culturais e educativos (formais e non formais) nos que pode intervir como mediador/a ou transmisor/a das áreas de coñecemento da creación artística. O/a alumno/a partirá da súa propia produción plástica para repensar sobre os procedementos, contidos e estratexias empregadas na educación artística e poder incorporar esta aprendizaxe para a elaboración de recursos / dispositivos didácticos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B16	Compromiso ético profesional.
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social

C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
Coñecemento dos modelos de aprendizaxe da arte.	B1	C4	D1	
		C13	D2	
		C15	D10	
		C17		
		C21		
Capacidade para a análise, a reflexión e a transmisión no ámbito da arte.	B1	C17		
	B1	C18		
	B2	C23		
	B2	C24		
	B3	C25		
		C45		
Coñecemento do proceso creativo como método de traballo.		C12		
		C13		
		C14		
		C19		
		C23		
		C24		
Capacidade de comunicación verbal, escrita e gráfica para a transmisión de coñecementos.	A1	B1	C2	D1
	A3	B2	C4	D3
	A4	B3	C5	D4
			C9	D5
			C17	D6
			C21	D8
			C23	D9
			C24	
			C39	
			C45	
Capacidade para analizar, sintetizar e resolver problemas para a transmisión dos coñecementos da arte.	B3	C23		
		C24		
		C39		
		C45		
		C46		
Capacidade para comprender a dimensión educativa da arte.	A2	B16	C4	
			C33	
			C35	
Habilidade para aplicar métodos, procedementos e técnicas propios da investigación e da práctica artística para a educación da arte.	B1	C45		
	B2	C47		
	B3	C48		
Habilidade para analizar e reflexionar sobre o propio proceso creativo.	A3	B5	C12	D4
	A5	B8	C24	
		B11	C25	
			C29	
			C33	
			C36	
			C45	
			C49	
Habilidade para o uso de procesos e procedementos artísticos no deseño de recursos educativos.	A2	B2	C4	D14
	A3		C12	D23
	A4		C18	
			C22	
			C27	
			C33	
			C39	
			C45	
			C47	
			C48	

Habilidades básicas para a mediación artística.

A1	B1	C1	D1
A2	B2	C2	D3
A3	B2	C3	D4
A4	B3	C4	D5
A5	B3	C5	D7
	B5	C6	D8
	B6	C8	D9
	B7	C9	
	B8	C45	
	B9	C46	
	B12	C47	
		C48	

Contidos

Tema	
Teoría do ensino-aprendizaxe das artes plásticas e visuais.	<p>Perfil do artista / educador/a /mediador/a nos museos (ou centros de arte).</p> <p>Función da educación/mediación artística.</p> <p>Modelos de aprendizaxe baseados na arte.</p> <p>Recursos para a aprendizaxe e a comunicación.</p>
O proceso creativo, a súa estrutura e o seu método de traballo: o proxecto.	<p>As fases do proceso creativo.</p> <p>Modelos e estrutura dun proxecto creativo.</p>
A transmisión do coñecemento da arte: a figura do/a artista como mediador/a.	<p>As áreas de coñecemento da arte: historia, estética, linguaxe artística e procedementos. As relacións existentes entre estas catro áreas nos distintos momentos históricos.</p> <p>A reflexión sobre a experiencia da creación artística.</p> <p>Os espazos profesionais para a educación artística en contextos da educación non formal.</p>
Deseño dun prototipo como recurso educativo para a transmisión do coñecemento artístico.	<p>A dimensión didáctica da arte. Correspondencias entre a arte a pedagogía.</p> <p>Análise de xogos e xoguetes para a educación artística.</p> <p>Recursos didácticos publicados nos museos de arte contemporánea.</p> <p>Libros e literatura para a educación artística.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	8	12.5	20.5
Traballo tutelado	18	39	57
Debate	6.5	0	6.5
Seminario	12	31	43
Cartafol/dossier	8	15	23

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Exposicións teóricas sobre os contidos expostos nos bloques temáticos. Facilitarase bibliografía específica.
Traballo tutelado	O/a estudante, preferentemente en grupo, elabora un traballo centrado na creación dun recurso/dispositivo didáctico para a ensinanza das artes.
Debate	O debate como ferramenta de ensinanza aprendizaxe que xira entorno a unha problemática a analizar polos/as alumnos/as. Os/as alumnos/as exporán e argumentarán o seu posicionamento que se porá en cuestión para finalmente extraer unhas conclusións. Mediante esta ferramenta conseguiremos que o/a alumno/a desenvolva distintas competencias cognitivas, de análise, de expresión en público, argumentativas, etc.
Seminario	Actividades enfocadas ao traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.
Cartafol/dossier	Documento elaborado polo/a estudante que recopila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados na creación do recurso didáctico.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realizarase tanto nas clases como en titorías específicas tanto presenciais como por medio telemáticos (despacho virtual / campus remoto) baixo a modalidade de concertación previa.
Seminario	Durante as sesións de traballo.

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Lección maxistral	Os coñecementos adquiridos nas sesións maxistrais reflectiranse nunha serie de problemas e/ou exercicios de reflexión e argumentación crítica	25	B1	C4 C14 C15 C17 C25 C47
Traballo tutelado	Creación dun recurso ou proxecto didáctico para a ensinanza das artes	25	B5 B8 B11 B12 B16	C4 C15 C19 C23 C29 C33 C35 C36 C39 C46 C47 C48 C49
Debate	Exposición e presentación, de forma individual o en grupo, dos proxectos e resultados	10		
Seminario	Realización de exercicios para analizar, crear e desenvolver os contidos da materia empregando diferentes ferramentas artísticas e creativas	25		
Cartafol/dossier	Dossier no que se presenta e analiza o proceso de creación do recurso ou proxecto didáctico	15		

Outros comentarios sobre a Avaliación

Avaliación continua:

Para superar a materia é preciso ter como mínimo un 5 en cada unha das probas de avaliación

Avaliación global:

As probas son:

Traballos escritos de reflexión e argumentación crítica dos contidos teóricos da materia

Cualificación 20%

Exercicios prácticos

para desenvolver os contidos da materia empregando diferentes ferramentas artísticas e creativas

Cualificación 15% **Traballo tutelado:** creación obxectual / formal dun recurso didáctico para a ensinanza das artes.

Cualificación 30%

Presentación oral: exposición oral do recurso didáctico elaborado

Cualificación 15% **Cartafol/dossier:** documento escrito no que se presenta e analiza o proceso de creación do recurso didáctico.

Cualificación 20%

Para superar a materia é preciso ter como mínimo un 5 en cada unha das probas de avaliación.

O alumnado que siga a avaliación global deberá contactar ao inicio do cuatrimestre coas persoas docentes da materia para coñecer os contidos das probas de avaliación.

SEGUNDA CONVOCATORIA

O alumnado, tanto da modalidade de avaliación continua como avaliación global, que non teña superada a primeira convocatoria deberá presentar, na segunda convocatoria, so aqueles traballos ou exercicios cunha nota menor de 5.

O calendario de exames pódese consultar en <http://belasartes.uvigo.es/es/docencia/examenes/>

As tutorías realizaranse no horario de titorías de cada docente, e poderán consultarse no Moovi

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Berger J., **Modos de ver**, Gustavo Gili,

Hernández y Hernández, Jodar Minarro A. y Marin Viadel R., **¿Que es la educación artística?**, Sendai, 1991

Fontán del Junco, M. Bordes, J., Capa, A. (eds.), **El juego del arte. Pedagogía, arte y diseño**, 1ª ed., Fundación Juan March / Editorial Arte y Ciencia, 2019

Acaso, M., & Megías, C., **Art thinking. Cómo el arte puede transformar la educación**, Paidós, 2017

Efland, D., Freedman, K., & Sturt, P, **La educación en el arte posmoderno**, Paidós, 2003

Bibliografía Complementaria

Arnheim R., **Consideraciones sobre la educación artística**, Paidós, 1993

Ausubel Novak y Hanesian, **Psicología educativa. Un punto de vista cognoscitivo.**, Trillas, 1983

Eisner E., **Educación la visión artística**, Paidós, 1987

Freeland C., **Pero ¿esto es arte?**, Cátedra, 2004

Gadner H., **Educación artística y desarrollo humano**, Paidós, 2011

Munari B., **¿Cómo nacen los objetos?**, Gustavo Gili, 1983

Marina J.A., **Teoría de la inteligencia creadora**, Anagrama, 2007

Gutiérrez Párraga, M.T., **La significación del juego en el arte moderno y sus implicaciones en la educación artística**, Universidad Complutense, 2004

Alonso Fernández,L., García Fernández, I., **Diseño de exposiciones. concepto, instalación y montaje**, Alianza, 2010

Alonso Fernández,L., **Museología y museografía**, El Serbal, 2006

Bordes, J (Ed), **Los juguetes de las vanguardias.**, Museo Picaso, 2010

Acaso, M., **Pedagogías invisibles: El espacio del aula como discurso (Arte + Educación).**, Catarata, 2018

Lowenfeld, V., y Brittan, W. L., **Desarrollo de la capacidad creadora**, Kapelusz, 1989

Sola, B. (ed.), **Exponer o exponerse. La educación en museos como producción cultura crítica**, Los libros de la Catarata, 2020

Mesías, J.M., **Educación artística sensible. Cartografía contemporánea para arteducadores.**, Graó, 2019

Recomendacións

Outros comentarios

É interesante o feito de estudar esta materia no segundo cuatrimestre en paralelo co Traballo de Fin de Grao. Por isto, a materia servirá ao alumnado para cuestionarse asuntos como a comunicación dentro da súa propia creación, os recursos que pode utilizar para transmitir mellor unha idea artística ou a posibilidade de exercer como mediador/a entre os/as artistas e o resto das persoas interesadas na arte. Doutra banda, ao tratarse do último cuatrimestre do grao, ao alumno/a ábreñelle camiños profesionais, que poderá consolidar cunha especialización no mundo da educación artística regulada polo sistema educativo ou a educación artística non regulada en talleres e academias, no mundo do deseño de recursos educativos, etc.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Arte e espazo social**

Materia	Arte e espazo social			
Código	P01G010V01901			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Outros			
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Bermejo Arrieta, María Natividad			
Profesorado	Bermejo Arrieta, María Natividad			
Correo-e	bermejo.nati@gmail.com			
Web				
Descrición xeral	As cidades constrúense atendendo ás demandas das persoas que as habitan. Desde sempre e conforme as necesidades sociais foron cambiando, a arte ten estado presente no espazo público. Nesta materia, o estudante aprende a interpretar o contexto urbano e a arte que se fai na rúa, desde a promovida polo Estado a calquera outra intervención privada. Executando os exercicios propostos o estudante desenvolve habilidades que lle permiten intervir no espazo urbano desenvolvendo os seus propios proxectos.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B13	Recoñecemento da diversidade e a multiculturalidade
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
B16	Compromiso ético profesional.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O alumno será capaz de recoñecer as tendencias da sociedade e a cultura contemporáneas.		C1 C2 C5 C6
O alumno sera capaz de coñecer as manifestacións artísticas contemporáneas no seu contexto social e cultural.		C5 C6
O alumno sera capaz de entender a arte como manifestación da cultura en que se orixina.	B13 B15	C1 C4

O alumno sera capaz de comprender o papel da arte e do artista na sociedade contemporánea.	B16	C1 C3
O alumno sera capaz de comprender o discurso creativo como manifestación da cultura contemporánea.	B13	C1 C4 C35
O alumno sera capaz de analizar e cuestionar o contexto cultural actual	B1 B2	C1 C37
O alumno sera capaz de comprender as estruturas e procesos sociais contemporáneos en relación á arte e á cultura.		C1 C4
O alumno sera capaz de integrar o proxecto creativo propio no discurso cultural contemporáneo.		C47 C48
O alumno sera capaz de desenvolver discursos críticos que integren proxectos artísticos na sociedade e a cultura contemporáneas.		C45 C47
O alumno sera capaz de desenvolver proxectos artísticos no espazo social.		C35 C46 C47

Contidos

Tema	
	-Manuais de boas prácticas en espazos urbanos.
1- intervencións artísticas no espazo urbano	-Grandes exposicións urbanas internacionais. Documenta de Kassel, a Bienal de Istambul, a Bienal de Venecia. -Intervencións artísticas no ámbito local e convocatorias de proxectos urbanos.
2-Funciones da arte no espazo público	-A función monumental da arte. -O achegamento entre a arte e a vida. -Función social dos museos, centros culturais, fundacións e outros lugares de exposicións. -A revitalización de espazos degradados.
3- Arte crítica e activismo	-O artista e a sociedade. Papel do artista na sociedade da arte e na sociedade en xeral -A formación do artista. Liberdade de expresión. -Arte e política. A arte como propaganda nos réximes autoritarios e democráticos. -Temáticas urbanas: publicidade, gentrificación, degradación do espazo público, minorías, consumismo, grafiti.
4 -Arte colaborativo e colectivos.	-Documenta de Kassel 2022

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Presentación	6	4	10
Lección maxistral	12	0	12
Debate	6	8	14
Traballo tutelado	6	0	6
Seminario	10	0	10
Actividades introdutorias	10	0	10
Traballo	0	64	64
Estudo de casos	0	12	12
Cartafol/dossier	0	12	12

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Presentación	O alumno expón na clase os traballos que realizou e os explica nun tempo duns cinco minutos.
Lección maxistral	A profesora explica en clase os temas da materia e amosa imaxes en relación a cada tema.
Debate	Prepararase o tema de debate en grupos de 4 estudantes. Posteriormente en clase o grupo expón a súa presentación e debátense as ideas expostas.
Traballo tutelado	Durante o cuadrimestre realízanse tres traballos prácticos que se irán expondo en clase. Tamén se indicarán a forma de presentación e os tempos de entrega.
Seminario	Analízase en grupo o desenvolvemento dos proxectos de cada alumno. Tanto os alumnos como a profesora discuten sobre os asuntos formais ou de contido que incumben aos traballos.
Actividades introdutorias	Despois da formulación de cada exercicio, realízase en clase e en grupo un debate ou exercicio introdutorio en grupo, para analizar os posibles campos de actuación. Posteriormente, as propostas ordénanse e elaboran individualmente.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Realízanse tres proxectos prácticos durante curso. Entregarase unha memoria que explique o traballo realizado. Tutorías previa cita.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Presentación	Valoraranse os seguintes factores: A correcta explicación verbal do traballo realizado no tempo indicado. A calidade do discurso e o atractivo formal da presentación. O uso correcto dos medios técnicos empregados. A autoevaluación do traballo e as respostas ás preguntas expostas na exposición polos alumnos e a profesora.	20	B1 B2 B13 B15	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C37 C48
Debate	Avaliarase a participación activa do alumno no debate, a interpretación e a análise crítica das ideas expostas.	10	B2 B16	C6 C37 C48
Traballo tutelado	Valórase a adecuación da obra ao exercicio exposto e á materia. No proxecto: a elección do método de traballo adecuado. a posibilidade de apertura a novos proxectos e outras vías de traballo. a evolución correcta do mesmo. Na obra: O risco da proposta; a súa orixinalidade e novidade; o seu contemporaneidade; A *resolución técnica el uso correcto dos materiais empregados. A adecuación sintáctico-semántica; A súa exposición no espazo e a correcta interpretación do contexto.	40	B13 B15 B16	C1 C2 C3 C4 C5 C6 C35 C37 C45 C46 C47 C48
Seminario	Avaliarase a participación activa do alumno nos traballos realizados en grupo que implica tanto a análise conceptual como a resolución práctica.	20	B16	C6 C37 C46 C48
Actividades introdutorias	Avaliarase a participación activa do alumno na actividade proposta, o interese das ideas que expoña, a súa orixinalidade e a súa pertinencia respecto ao exercicio proposto.	10	B2	C48

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación:**

- **AVALIACION CONTINUA:** Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre. - **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes deberan presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria. Data e hora da proba de avaliación de

segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Latimer and Adam Szymczyk, **The documenta 14 Reader**, 1, Prestel, 2017

AA.VV., **En l'esperit de Fluxus**, Fundación Tapies, 1.994

AA.VV., **Guía de buenas prácticas. Proyectos de arte contemporáneo en espacios públicos naturales y urbanos.**, Fundación Montemedio, 2.001

AA.VV., **Modos de hacer. Arte crítico, esfera pública y acción directa.**, Ed. Universidad de Salamanca, 2.001

Andreotti, L. y otros, **Teoría de la deriva y otros textos situacionistas sobre la ciudad**, MACBA y Actar, 1.996

Carieri, F., **Walkscapes: El andar como práctica estética**, Gustavo Gilli, 2.002

Rogers, R., **Ciudades para un pequeño planeta**, G. Gilli, 2.000

Vaneigem, R., **Nada es sagrado, todo se puede decir.**, Melusina, 2.006

Abalos, I., **La buena vida. Visita guiada a las casas de la modernidad.**, G. Gilli, 2.000

Venturi, R., **Aprendiendo de las Vegas**, G. Gilli, 1.998

Rykwert, J., **La idea de ciudad**, G. Gilli, 2.002

Koolhaas, R., **Espacio basura**, G. Gilli mínima, 2007

AA.VV., **Skulptur Projekte Münster 2017**, 1, spector books, 2017

Clark, T., **Arte y propaganda en el siglo XX**, Akal /Arte en contexto, 2000

Romano, G. (comisario), **cibergeografías. Exposición (art net)**, meiac.es/cibergeografias/,

AA.VV. Exposición arte-arquitectura, **la bienal de Venecia**, www.labiennale.org/en,

AA.VV., **Documenta Fifteen**, 2022

AA.VV., **Documenta Fifteen**, 2022

Bibliografía Complementaria

Candela, Iria, **Sombras de ciudad: arte y transformación urbana en Nueva York, 1.970-1.990**, Alianza Forma, 2.007

Garí, Joan, **La conversación mural. Ensayo par una lectura del graffiti**, Los libros de Fundesco, 1.995.

Kaprow, Allan, **La educación del des-artista.**, Ardora, 2.007

Sennet, R., **Carne y piedra: El cuerpo y la ciudad en la civilización occidental**, Alianza Forma, 1.997

Gubern, Román, **Patologías de la imagen**, Anagrama, 2004

AA.VV., **As artes cidaaos!**, Ed. Serralves, 2010

AA.VV., **Zéro em comportamento. Zéro de conduite**, Ed. Serralves,

Careri Francesco, **Pasear detenerse**, Gustavo Gilli, 2016

Ramirez Blanco, Julia, **Utopías artísticas de revuelta**, 978-84-376-3233-9, Cuadernos de arte Cátedra, 1014

Clément, Giles, **Manifiesto del tercer paisaje**, Gustavo Gilli mínima, 2007

AA.VV., **La fiesta. Una historia cultural...**, Alianza Editorial, 1993

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS**Arte, naturaleza y medio ambiente**

Materia	Arte, naturaleza y medio ambiente			
Código	P01G010V01902			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castellano Gallego			
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Estarque Casas, Fernando			
Profesorado	Estarque Casas, Fernando			
Correo-e	circuloazul@uvigo.es			
Web	http://www.fernandocasas.es			
Descripción xeral	*Espacios intencionados de significación en la relación del arte con la naturaleza: cuerpo, inconsciente y cosmos.			

Resultados de Formación y Aprendizaje

Código	
B6	Capacidad de trabajar en equipo.
B7	Capacidad de integración en grupos multidisciplinares. Capacidad de colaboración con profesionales de otros campos.
B10	Capacidad heurística y de especulación para la resolución de problemas, la realización de nuevos proyectos y estrategias de acción.
B14	Sensibilidad hacia temas medioambientales.
B16	Compromiso ético profesional.
C1	Comprensión crítica de la historia, teoría y discurso actual del arte. Comprender de manera crítica la historia, teoría y discurso actual del arte. Asimilación analítica de los conceptos en los que se sustenta el arte.
C2	Comprensión crítica de la evolución de los valores estéticos, históricos, materiales, económicos y conceptuales. Analizar la evolución de los valores del arte desde una perspectiva socio-económica y cultural.
C5	Conocimiento de la teoría y del discurso actual del arte, así como el pensamiento actual de los artistas a través de sus obras y textos. Actualizar constantemente el conocimiento directo del arte a través de sus propios creadores.
C6	Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocer el lenguaje del arte.
C8	Conocimiento de las diferentes funciones que el arte ha adquirido a través del desarrollo histórico. Estudiar la evolución del papel del arte a través del tiempo.
C9	Conocimiento de métodos de producción y técnicas artísticas. Analizar los procesos de creación artística.
C14	Conocimiento de los instrumentos y métodos de experimentación en arte. Aprendizaje de las metodologías creativas asociadas a cada lenguaje artístico.
C19	Capacidad para identificar y entender los problemas del arte. Establecer los aspectos del arte que generan procesos de creación.
C20	Capacidad de interpretar creativa e imaginativamente problemas artísticos. Desarrollar los procesos creativos asociados a la resolución de problemas artísticos.
C22	Capacidad de producir y relacionar ideas dentro del proceso creativo.
C29	Capacidad de iniciativa propia y de automotivación.
C30	Capacidad de perseverancia Desarrollar la constancia necesaria para resolver las dificultades inherentes a la creación artística.
C31	Capacidad para generar y gestionar la producción artística. Saber establecer la planificación necesaria en los procesos de creación artística.
C33	Capacidad de colaboración con otras disciplinas. Desarrollo de vías de relación e intercambio con otros campos de conocimiento.
C42	Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte. Adquirir las destrezas propias de la práctica artística.
C43	Habilidad para establecer sistemas de producción. Desarrollar estrategias aplicadas al ejercicio sistemático de la práctica artística.
C44	Habilidad para realizar, organizar y gestionar proyectos artísticos innovadores.
C49	Habilidades interpersonales, conciencia de las capacidades y de los recursos propios para el desarrollo del trabajo artístico.

Resultados previstos en la materia

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe
El estudiante estará capacitado para un conocimiento del medio natural en relación a la cultura.	B14	C2

El estudiante estará capacitado para tener conocimiento práctico del arte en relación con la naturaleza.		C1 C2 C5 C6
El estudiante estará capacitado para usar los modos de representación, intervención y manipulación desde la cultura en la naturaleza.		C8 C9 C19
El estudiante estará capacitado para el conocimiento del género del paisaje y de los usos de la naturaleza en las creaciones artísticas.		C1 C6
El estudiante estará capacitado para el uso de los sistemas de creación y desarrollo de la naturaleza.		C9 C14
El estudiante estará capacitado para observar, tomar datos, comprender e intervenir en medio natural.		C19 C20 C33
El estudiante estará capacitado para la sensibilización y el respeto con el medio natural.	B14 B16	
El estudiante estará capacitado para intervenir artísticamente en medio natural.		C31
El estudiante estará capacitado para pasar del proyecto a la construcción en medio natural.		C30 C31
El estudiante tendrá habilidad para gestionar y desarrollar proyectos colectivos.	B6 B7	C33 C43 C44 C49
El estudiante tendrá habilidad para el trabajo con escalas grandes.	B10	C29 C42 C43
El estudiante tendrá habilidad para establecer relaciones entre la naturaleza y la cultura.		C19 C22

Contenidos

Tema		
1. Precursores del movimiento □Arte y Naturaleza□.	*Land *Art, *Art *Povera, *Earth *Works, Eco *Art, Manifiesto del Río Negro.	
2. El cuerpo y su espacio.	El espacio vacío. *Interrelación del cuerpo como sistema de percepción *abarcante. Bioenergética de *Wilhelm y *Lowe.	
3. Entradas en la naturaleza.	Azar y sincronicidad. I Ching.	
(*)4. Metamorfosis.	(*)Diálogo entre entorno y obra.	

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección magistral	16	0	16
Resolución de problemas	10	15	25
Debate	20	30	50
Informe de prácticas, prácticum y prácticas externas	10	6.5	16.5
Trabajo	0	30	30
Portafolio/dossier	0	12.5	12.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Lección magistral	Presentación de material e información específica sobre temas fundacionais, principalmente sobre a subjetividade. Temas de ruptura para a apropiación do coñecemento. Clima y hecatombe, cambio del paradigma para a supervivencia global.
Resolución de problemas	Acompañamiento individual y en grupo a través del desarrollo de exercicios en la clase.
Debate	Laboratorio constante como idea de busca y no-conclusión: la subjetividade como estrategia para crear. Presentación de textos y material audiovisual acompañado de debates.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
--------------	------------

Debate	Es pedido por el profesor la resolución de cuatro grandes problemas durante todo el curso. Esto está entremezclado con clases magistrales impartidas por el profesor y también la invitación de profesores especializados en temas concretos sobre la percepción que puedan trascender la obra de arte. Se busca el caos como debate y como identidad de otro orden.
Lección magistral	Palestra: introducción al tema propuesto acompañado de material audiovisual u otros medios. Debates.
Resolución de problemas	Cuidados personalizados al estudiante en todas las fases de los ejercicios. Para cada uno de los problemas y ejercicios, hay un laboratorio de ideas donde cada alumno presenta su parecer en presencia de los otros alumnos, creando una relación con el grupo.
Probas	Descripción
Informe de prácticas, prácticum y prácticas externas	Los cuidados individualizados al estudiante continúan en todas las fases de todos los ejercicios.
Trabajo	1.Relación entre el ambiente y la proposición del trabajo a ser desarrollado. 2. El enfrentamiento perceptivo entre el mar y el bosque como proceso de trabajo local. 3. Relación de los elementos 1 y 2 con la idea del cosmos. 4. Arte y subjetividad.
Portafolio/dossier	Todos los proyectos son acompañados por un dossier completo con textos, fotos o vídeo y debate oral con los demás alumnos, entendiendo el debate como una condición fundamental.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Resolución de problemas	Capacidad para usar los modos de representación, intervención y manipulación desde la cultura en la naturaleza, para uso de los sistemas de creación y desarrollo de la naturaleza y para pasar del proyecto a la *construcción en medio natural.	5	B10 B16 C1 C2 C5 C6 C9 C14 C20 C22
Debate	Capacidades de: conocimiento práctico del arte en relación con la naturaleza, para un conocimiento del medio natural en relación a la cultura, para el uso de los modos de representación, intervención y manipulación desde la cultura en la naturaleza, para intervenir artísticamente en medio natural y para pasar del proyecto a la *construcción en medio natural. Habilidad para gestionar y desarrollar proyectos colectivos y para el trabajo en grandes escalas.	45	B6 B7 B10 B14 B16 C1 C2 C5 C6 C8 C9 C14 C19 C20 C22 C29 C30 C31 C33 C42 C43 C44 C49
Informe de prácticas, prácticum y prácticas externas	Capacidad para un conocimiento del medio en relación a la cultura, para usar los métodos de representación, intervención y manipulación desde la cultura en la naturaleza, para el uso de los sistemas de creación y desarrollo de la naturaleza, para observar, tomar datos, comprender e intervenir en medio natural, para pasar del proyecto a la *construcción en medio natural.	40	B10 B16 C1 C2 C5 C6 C8 C9 C14 C19 C30 C31 C42 C43 C44

Portafolio/dossier	Capacidad para conocimiento práctico del arte en relación con la naturaleza, para conocimiento del medio natural en relación a la cultura, para usar los modos de representación, intervención y manipulación desde la cultura en la naturaleza, para gestionar y desarrollar proyectos colectivos y habilidad para el trabajo con escalas grandes.	5	B16	C1 C2 C5 C6 C9 C22 C31 C43 C49
--------------------	---	---	-----	--

Outros comentarios sobre a Avaliación

El estudiante puede optar por dos sistemas de evaluación:

- EVALUACIÓN CONTINUA: Los estudiantes realizarán periódicamente presentaciones en el aula de los trabajos y exposiciones de los resultados durante el transcurso del semestre.

- Asistencia de los alumnos a clases y participación en debates.- La presentación de ejercicios/propuestas/proyectos.

En el caso de que el estudiante no asista a clases, no participe en debates, no presente los ejercicios y no apruebe, deberá presentarse al examen de evaluación escrita en la convocatoria especial de julio.

- EVALUACIÓN GLOBAL: Los estudiantes deberán presentar todos los trabajos propuestos durante el curso y el día de la prueba realizarán un ejercicio propuesto en dicha convocatoria.

Los estudiantes de la CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDAD (JULIO) presentarán los trabajos y todos los ejercicios requeridos durante el semestre y realizarán un ejercicio propuesto en dicha convocatoria. Fecha y hora de la prueba de evaluación de segunda oportunidad (JULIO): consultar el calendario publicado en la página WEB de la Facultad de Bellas Artes (Grado en Bellas Artes - pruebas de evaluación), aprobado por la Junta de Facultad.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

Coccia, Emanuele, **Metamorfosis. La fascinante continuidad de la vida.**, Siruela Biblioteca de Ensayo,

Marilene Patou.Mathis, **El hombre prehistórico es también una mujer.**, Lumen,

AAVV, **Cienciafricción. Vida entre especies compañeras.**, CCCB Centre Cultura Contemporànea Barcelona.,

Stephan Harding, **Tierra viviente.**, Atalanta,

Bibliografía Complementaria

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza.vol 1.**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza. vol.2**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza.vol.3**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza. vol.4**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Actas de Arte y Naturaleza. vol.5**, Diputación de Huesca,

AAVV, **Arquitectura del siglo XXI: más allá de Kioto.**, IAU+S.ETSAM.UPM,

Audouze, Jean, et al., **Conversaciones sobre lo invisible.**, Seix Barral,

Blázquez, Jimena et al, **Guía de Europa: Parques de Esculturas.**, Fundación NMAC,

Garaud, Colette, **L'artiste contemporain et la Nature.**, Editions Hazan Paris,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje y arte**, CDAN / Abada,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje e historia**, CDAN/Abada,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje y territorio**, CDAN/Abada,

Maderuelo, Javier (dir), **Paisaje y pensamiento**, CDAN/Abada,

Wagensberg, Jorge, **La rebelión de las formas.**, Tusquets,

David Wallace-Wells, **El planeta inhóspito**, Debate,

Max Tegmark, **Vida 3.0**, Taurus,

Kamiński, Lukasz, **Las drogas en la guerra**, Crítica, Crítica,

Alvarez, Darío, **El jardín en la arquitectura del siglo XX.**, Reverté (Barcelona, 2007),

Aníbarro, Miguel Angel, **La construcción del jardín clásico.**, Akal (Madrid, 2002),

Armengaud, Marc + Mathias, Ciancetta, Alejandra, **Paisajes nocturnos**, Gusatavo Gilli (2009).,

Baridon, Michel, **Los jardines. Paisajistas, jardineros, poetas.**, Abada Editores (2004),

Colafranceschi, Daniela, **Landscape + 100 palabras para habitarlo.**, Gusatavo Gilli (2007).,

Clark, Kenneth, **El arte del paisaje**, Seix Barral (1971),

Fariello, Francesco, **La arquitectura de los jardines**, Celeste Ediciones (Madrid, 2000),

Hansmann, Wilfred, **Jardines del Renacimiento y el Barroco**, Nerea (Madrid, 1989),

Izembart, Hélène, **Le Boudec, Bertrand, Waterscapes. El tratamiento de aguas residuales mediante sistemas vegetales.**, Gusatavo Gilli (2003).,

Kratzulesco-Quaranta, Emanuela, **Los jardines del sueño. Poliflo y la música del Renacimiento**, Siruela (1996),

Maderuelo, Javier, **El paisaje. Génesis de un concepto.**, Abada. (2005),

Nogué, Joan. (ed.), **La construcción social del paisaje.**, Bicioteca Nueva. (Madrid 2007),

Páez de la Cadena, Francisco., **Historia de los Estilos en Jardinería.**, Istmo (Madrid, 1982),

Roger, Alain, **Breve tratado el paisaje**, Bicioteca Nueva. (Madrid 2007),

Steenbergen, Clemens / REH, Wouter, **Arquitectura y paisaje La proyectación de grandes jardines europeos.**, Gusatavo Gilli (2001).

Walpole, Horace, **Ensayo sobre la jardinería moderna.**, José J. de Olañeta Editor. (Palma de Mallorca, 2003),

T.McKenna, **El manjar de los dioses.**, Paidós Contextos,

Schultes y Hoffmann, **Plantas de los dioses.**, Fondo de Cultura Económica,

Wallace-Wells, **El planeta Inhospito**, Debate,

Ribeiro, Sidarta., **El oráculo de la noche**, Debate,

Jünger, Ernest, **Acercamientos**, Tusquets Edit.,

Sheldrake, McKenna y Abraham, **Caos, creatividad, y consciencia cósmica**, Ellago Ediciones,

Ott, Jonathan, **Pharmacotheon**, La Liebra de Marzo,

J.M. Ferricgla, **El hongo y la genesis de las culturas**, La liebre de marzo.,

Hofmann, Ferricgla, Samorini, Escotado, et al., **Los enteógenos en la ciencia**, La liebre de marzo,

Samorini, **Los alucinógenos en el mito.**, La liebre de marzo,

Davis, Wade, **El Río**, Pre-textos,

Salgado, Sebastiao, **Amazônia**, Taschen,

Watson, Julia, **Lo-Tec. Design by radical indigenism**, Taschen,

Tegmark, Max, **Nuestro Universo Matemático**, Antoni Bosch Editor,

Latour, Bruno, **¿Donde estoy?**, Taurus,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Filosofía del arte/P01G010V01501

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Antropología: Antropología del arte/P01G010V01101

DATOS IDENTIFICATIVOS**Proxectos de arte de acción**

Materia	Proxectos de arte de acción			
Código	P01G010V01903			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Tejo Veloso, Carlos			
Profesorado	Tejo Veloso, Carlos			
Correo-e	carlos.tejo@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Análise e práctica dun proceso artístico que, na maioría dos casos, non produce unha obra final-obxectual e que lle dá prioridade ao emprego da presenza, o tempo e o contexto como ferramentas fundamentais de traballo.			
	Materia do programa English Friendly. Os/as estudantes internacionais poderán solicitar ao profesorado: a) materiais e referencias bibliográficas para o seguimento da materia en inglés, b) atender as titorías en inglés, c) probas e avaliacións en inglés.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C14	Coñecemento dos instrumentos e métodos de experimentación en arte. Aprendizaxe das metodoloxías creativas asociadas a cada linguaxe artística
C16	Coñecemento das características dos espazos e medios de exposición, almacenaxe e transporte das obras de arte
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C28	Capacidade de traballar en equipo. Capacidade de organizar, desenvolver e resolver o traballo mediante a aplicación de estratexias de interacción
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística

C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
O estudantado coñecerá a evolución histórica da performance		C1
As/os estudantes coñecerán os conceptos fundamentais da performance.		C6 C7
As/os estudantes coñecerán os recursos fundamentais da performance.		C7 C14
As/os estudantes asimilirán o corpo como medio artístico.		C7 C9
O estudantado coñecerá os medios auxiliares da performance		C14 C16
As/os estudantes terán capacidade de desenvolvemento da performance como arte.		C19 C29 C31 C32
As/os estudantes terán capacidade de interrelación corpo-espazo-espectador.		C4 C19 C23 C31
As/os estudantes poderán integrar medios auxiliares nos seus proxectos de performance.		C28 C33 C34
As/os estudantes terán habilidade no uso dos recursos propios da performance.	B5 B11	C25 C49
As/os estudantes poderán integrar o corpo e o espazo como ferramentas da performance.		C42 C43
O estudantado poderá incorporar ao espectador como participante no evento artístico.		C35 C47 C48
As/os estudantes terán habilidade para documentar a performance.	B2 B3	C36 C39 C45 C48

Contidos

Tema	
Performance e performatividade	Análise Evolución histórica dende as vangardas Xurdimento da práctica a partires dos anos 50 (S. XX) Performance e contemporaneidade Estudio de casos
Relación entre a performatividade e outras disciplinas artísticas	Performance e fotografía Performance e vídeo As artes escénicas: desvíos e límites coa performance

Recursos fundamentais da performance: corpo, tempo e espazo.

O CORPO: aproximación á presenza do corpo entendida como soporte da práctica artística contemporánea.
 O corpo como instrumento comunicativo na performance.
 O corpo como axente e o corpo como materia.
 A importancia do corpo noutros procesos artísticos de carácter performativo.

O TEMPO: a consciencia do tempo subxectivo. Relación tempo-espazo.
 O tempo como elemento construtivo da performance: casos de estudo fundamentais.
 Tempo real e tempo virtual na arte da performance

O ESPAZO: o contexto espacial como axente activo de significado.
 Sentir e crear o espazo.
 Os espazos heteroxéneos da performance.

Periferias da performance

A pesar de que a performance é unha práctica que normalmente non se produce e presenta mediante as institucións oficiais da arte (galería, museo, organismo institucional/gobernamental) ten unha presenza cada vez máis importante no panorama oficial das artes visuais dentro do que poderíamos denominar o primeiro mundo.

Neste bloque temático analizaremos e observaremos o comportamento daquelas prácticas performativas que teñen lugar fóra deste panorama primeiromundista. A través deste estudo tentaremos localizar as diferenzas, particularidades ou semellanzas que existen entre a performance dos centros e a performance que se produce no que, dun xeito xeral, se pode denominar periferia artística. Para abordar esta análise deberemos entender o concepto «periferia» nun sentido amplo que transcende o puro límite xeográfico.

Este apartado abarca tamen a performance que ten como preocupacións esenciais temáticas de orientación LGTBIQ+

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	30	13	43
Obradoiro	3	6	9
Saídas de estudo	3	6	9
Debate	3	12	15
Estudo de casos	8	4	12
Traballo	3	38	41
Cartafol/dossier	1	10	11
Exame de preguntas de desenvolvemento	2	8	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Traballo tutelado	Os alumnos traballan de xeito individual na aula baixo o seguimento continuo por parte do profesor. Durante o curso, o profesor fará unha orientación crítica do traballo do alumno, respectando os intereses fundamentais do proxecto creativo do alumno. Alén destas tarefas, no traballo de aula tamén se proporán outro tipo de actividades como visualización e comentario crítico de vídeos, comentarios abertos sobre a evolución dos proxectos dos alumnos, etc.
Obradoiro	Seminarios ou obradoiros de duración curta a cargo dun profesional de prestixio dentro da área de coñecemento. Estes seminarios poden incluír conferencias, así como outro tipo de metodoloxías de índole máis práctica.
Saídas de estudo	Durante o curso realizarase unha visita, xunto ao profesor, a un centro de arte, comunidade de artistas, agrupacións, estudo de artista, etc. Como regra xeral, visitaranse exposicións, eventos e artistas cuxa traxectoria teña que ver con algún dos temas propostos nos contidos desta guía docente.
Debate	Durante o transcurso do curso, proporanse diferentes debates arredor da performance. Os debates poderán partir do visionado de vídeos, artigos de revistas especializadas ou fragmentos dalgún dos libros recomendados na bibliografía.
Estudo de casos	

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Titorías, seguimento e correccións dos exercicios desenvolvidos na el aula. Titorías, seguimento e correccións dos traballos teóricos que se soliciten.
Probas	Descrición
Traballo	Titorías, seguimento e correccións dos exercicios desenvolvidos na el aula. Titorías, seguimento e correccións dos traballos teóricos que se soliciten.
Cartafol/dossier	Titorías, seguimento e correccións dos dossiers e dos traballos teóricos que se soliciten.

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	<p>A avaliación vai ser continua, polo que a asistencia a clase é un requisito imprescindible para aprobar esta parte da avaliación.</p> <p>Xunto coa asistencia, valorarase positivamente:</p> <p>A presenza activa do alumno na clase.</p> <p>A correcta progresión dos proxectos que se vaian desenvolvendo na aula.</p> <p>A calidade, orixinalidade e creatividade dos proxectos artísticos desenvolvidos na aula.</p> <p>O desenvolvemento teórico, a metodoloxía e a coherencia do traballo realizado ao longo do curso.</p> <p>A capacidade investigadora do alumno</p> <p>A capacidade de experimentación do alumno</p> <p>O traballo previo de reflexión e investigación teórica de cada proxecto realizado dentro da aula</p> <p>A ampliación dos coñecementos impartidos na clase.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>As/os estudantes asimilarán o corpo como medio artístico.</p> <p>O estudantado coñecerá os medios auxiliares da arte de acción.</p> <p>As/os estudantes terán capacidade de desenvolvemento da acción como arte.</p> <p>As/os estudantes terán capacidade de interrelación corpo-espazo-espectador.</p> <p>As/os estudantes terán habilidade no uso dos recursos propios da arte de acción.</p> <p>O estudantado poderá incorporar ao espectador como participante no evento artístico.</p>	40	C4 C7 C9 C14 C16 C19 C23 C25 C29 C31 C32 C35 C47 C48 C49
Obradoiro	<p>Demostración, mediante a entrega dun comentario teórico, da correcta asimilación dos contidos esenciais do obradoiro, conferencia, etc.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>As/os estudantes coñecerán os conceptos fundamentais das artes de acción.</p> <p>O estudantado coñecerá a evolución histórica da arte de acción.</p> <p>As/os estudantes coñecerán os recursos fundamentais da arte de acción.</p>	5	C1 C6 C7 C14
Saídas de estudo	<p>Demostración, mediante a entrega dun traballo teórico, da correcta asimilación dos contidos principais da exposición/evento visitado.</p> <p>RESULTADOS DE APRENDIZAXE</p> <p>As/os estudantes coñecerán os recursos fundamentais da arte de acción.</p> <p>As/os estudantes coñecerán os conceptos fundamentais das artes de acción.</p> <p>O estudantado coñecerá a evolución histórica da arte de acción.</p>	5	C1 C6 C7 C14

Traballo	Alén do traballo diario na clase, durante o transcurso da materia desenvolveranse, polo menos, tres proxectos de arte de acción que serán presentados na clase. Nestes traballos valorarase: A calidade, orixinalidade e creatividade dos proxectos. O desenvolvemento teórico, a metodoloxía e a coherencia do traballo. A capacidade investigadora do alumno A capacidade de experimentación do alumno O traballo previo de reflexión e investigación teórica de cada proxecto. A ampliación dos coñecementos impartidos na clase. RESULTADOS DE APRENDIZAXE As/os estudantes asimilarán o corpo como medio artístico. O estudantado coñecerá os medios auxiliares da arte de acción. As/os estudantes terán capacidade de desenvolvemento da acción como arte. As/os estudantes terán habilidade no uso dos recursos propios da arte de acción.	30	C7 C9 C14 C16 C19 C25 C29 C31 C32 C49
Cartafol/dossier	O dossier é o soporte teórico de cada un dos proxectos de arte de acción que periodicamente vanse presentar na aula. O dossier debe estar centrado nunha análise rigorosa dos contidos fundamentais do proxecto, recursos formais e técnicos, obxectivos que se pretenden acadar coa proposta, referentes, etc. Así mesmo, valorarase unha correcta redacción, expresión e presentación do dossier. RESULTADOS DE APRENDIZAXE As/os estudantes terán capacidade de desenvolvemento da acción como arte. As/os estudantes terán habilidade para documentar obras de arte de acción.	5	C19 C29 C31 C32 C36 C39 C45 C48
Exame de preguntas de desenvolvemento	A proba de resposta longa se corresponde ca porba final de avaliación. Nesta proba valorarase a demostración da asimilación dos contidos fundamentais de cada tema proposto. Xunto ca proba práctica o alumno terá que entregar un dossier onde razone os contidos fundamentais do seu traballo con un uso apropiado da terminoloxía teórico-práctica e unha correcta redacción e exposición das ideas expresadas polo alumno. RESULTADOS DE APRENDIZAXE As/os estudantes coñecerán os recursos fundamentais da arte de acción. As/os estudantes asimilarán o corpo como medio artístico. As/os estudantes terán habilidade no uso dos recursos propios da arte de acción. O estudantado poderá incorporar ao espectador como participante no evento artístico.	15	C7 C9 C14 C25 C35 C47 C48 C49

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación:**

- **AVALIACION CONTINUA:** Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre.

COMENTARIO DESCRIPTIVO DAS PROBAS DE AVALIACION ORDINARIAS:

DÉBESE ENVIAR POR EMAIL AO PROFESOR -UNHA SEMANA ANTES DO EXÁME- UNHA DESCRIPCIÓN DETALLADA DA PERFORMANCE. NESTA DESCRIPCIÓN SE INCLUEN TODOS OS MATERIAIS A UTILIZAR E UN DESARROLLO ESQUEMÁTICO DA MESMA.

Non se admitirá a ninguén transcurridos 15 minutos despois da hora fixada do exame.

O proxecto de performance que se presente a esta proba debe seguir a liña de traballo do alumno. É recomendable que non se desvíe dos intereses xerais que o estudante teña no seu traballo de creación. Por razóns obxetivas de tempo fíxanse turnos que non deberán exceder os 20-30 minutos por performance (incluíndo a posible preparación para a mesma). A performance levarase a cabo no Salón de Actos (O Salón de Actos e toda a facultade son espazos que están suxeitos a normas de seguridade que limitan a utilización de determinados materiais como fogo, auga, etc.). A elección dos materiais para a performance son libres e será o alumno o encargado de conseguilos. Na data fixada para realizar o exercicio final tamén se entregará un dossier teórico que complementa a performance presentada. O dossier se elaborará en base aos seguintes puntos fundamentais:

1. Descrición detallada da performance

2. Motivacións fundamentais á hora de realizar o exercicio.
3. Obxetivos básicos que se pretenden alcanzar con a proposta.
4. Contidos principais do traballo.

Xunto a este dossier e para poder presentarse á proba final da asignatura o alumno deberá entregar un registro que documente en todos os exercicios que non realizou e que foxen propostos durante o curso.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da **CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO)** presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Glusberg, Jorge, **El arte de la performance**, Ediciones de Arte Gaglianone, 1986

Martel, Richard (ed.), **VVAA. Arte acción**, Institut Valencià d'Art Modern, 2004

Sánchez, Vallaure (dir.) ; Joan Abellán ... [et al.], **VVAA. Artes de la escena y de la acción en España : 1978-2002**, Ediciones de la Universidad de Castilla-La Mancha, 2006

Bibliografía Complementaria

Auslander, P, **The performativity of performance documentation**, PAJ: A Journal of Performance and Art, 28(3), 1-10,

Bazán de Huerta, Moises (coordinador), **VVAA. Happening, Fluxus y otros comportamientos artísticos de la segunda mitad del siglo XX**, Editora Regional de Extremadura, 2001

Fischer-Lichte, E., **Estética de lo performativo**, Abada, 2017

Gray, J., **Action art: a bibliography of artists performance from Futurism to Fluxus and beyond**, Greenwood Press, 1993

Jones, A., **Presence in absentia: Experiencing performance as documentation.**, Art Journal, 56(4), 11-18., 1997

Phelam, P., **The ontology of performance: representation without reproduction. En P. Phelam (Ed.). Unmarked. The politics of performance**, Routledge, 1993

Picazo, Gloria(ed.), **Estudios sobre performance**, Centro Andaluz de Teatro, 1993

Stiles, Kristine ... [et al.], **Out of actions: between performance and the object, 1949-1979**, Thames and Hudson, 1998

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Arte, natureza e medio ambiente/P01G010V01902

Outros comentarios

Os contidos e accións que estruturan e conforman os proxectos prácticos que se presentan durante o curso e durante as probas de avaliación nunca son determinados polo profesor que imparte a materia. Estes contidos e accións constrúen un proxecto persoal do estudante e son elixidos libremente polo alumno que, no cuarto curso do grao, é maior de idade e único responsable civil dos seu actos.

Deste xeito, o profesor da materia se exime de toda responsabilidade que poida derivar do proceso de creación e da posterior presentación dos proxectos prácticos que o alumno terá que levar a cabo durante o cuadrimestre e durante as convocatorias ordinaria, de xullo e extraordinaria.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Proxectos de debuxo e pintura**

Materia	Proxectos de debuxo e pintura			
Código	P01G010V01904			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán			
Departamento	Debuxo Pintura			
Coordinador/a	Liste Fernández, Araceli Mercedes			
Profesorado	Fernández Fariña, María Almudena Liste Fernández, Araceli Mercedes			
Correo-e	aliste@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Desenvolvemento dun proxecto creativo articulado desde a práctica da pintura e o debuxo e insiro na lóxica cultural contemporánea.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidade de colaboración con profesionais doutros campos
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C27	Capacidade de traballar de maneira autónoma. Desenvolver a capacidade de suscitar, desenvolver e concluír o traballo artístico persoal
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C41	Capacidade para realizar proxectos de investigación artísticos.
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia		Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Resultados previstos na materia			
O estudante deberá ter coñecemento da situación actual do debuxo e a pintura como medios de produción artística.		C1	C5
O estudante deberá coñecer o debate teórico actual ao redor desta disciplina.		C5	C6 C7
O estudante deberá coñecer as manifestacións do debuxo e a pintura desenvolvidos espacialmente.		C1	C7
O estudante deberá poder desenvolver proxectos creativos persoais no campo do debuxo e/ou a pintura.		C19	C20 C27
O estudante deberá desenvolver a integración dos recursos propios destas disciplinas con outros campos da creación artística.		C33	C49
O estudante estará capacitado para a comprensión das posibilidades de desenvolvemento creativas en debuxo e pintura.		C19	C20 C22
O estudante poderá aplicar os recursos técnicos do debuxo e a pintura en proxectos artísticos.		C31	C32 C38 C41
O estudante deberá ter habilidade no manexo de recursos técnicos, visuais e conceptuais xerados na actualidade dentro destas áreas.		C42	C43 C44
O estudante deberá ter a habilidade de desenvolver os recursos técnicos, visuais e conceptuais adaptados ás necesidades do proxecto.		C43	C44
O estudante deberá desenvolver os proxectos nos ámbitos do debuxo e/ou a pintura.		C43	C44
O estudante deberá poder integrar disciplinas distintas de creación de imaxes.	B7		C43
O estudante deberá ter as habilidades necesarias para a presentación e documentación de proxectos.	B2 B3		C36 C39 C45 C48

Contidos

Tema	
Configuración dun proxecto artístico nas disciplinas de debuxo e pintura.	A pintura e o debuxo como proxecto, proceso e resultado.
Aperturas no proxecto.	Espazos de creación no debuxo e pintura desde as relacións entre medios, útiles e soportes
Revisión dos conceptos e as formas tradicionais na pintura e o debuxo e a súa relación co presente.	A pintura e o debuxo expandidos no tempo e no espazo. A integración doutras disciplinas nos campos do debuxo e da pintura.
Desenvolvemento do proxecto de debuxo e pintura.	Observación, documentación, contextualización, ideación/materialización, análise/síntese, presentación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	3	0	3
Lección maxistral	8	0	8
Presentación	9	0	9
Traballo tutelado	60	0	60
Traballo tutelado	60	0	60
Aprendizaxe baseado en proxectos	10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	Presentación da materia.
Lección maxistral	Directrices para o desenvolvemento dun proxecto de pintura/debuxo. Aproximación aos conceptos e recursos do debuxo e a pintura, nos campos fronteirizos entre a tradición e a práctica contemporánea.

Presentación	Presentacións e exposicións regulares de resultados para posta en común na aula. Presentación final e defensa do proxecto desenvolvido.
Traballo tutelado	O traballo de aula/taller desenvólvese fundamentalmente en horas presenciais e complementábase nas horas de traballo autónomo; isto require unha actitude de implicación, constancia e compromiso real do alumno.
Traballo tutelado	O traballo de aula/taller desenvólvese fundamentalmente en horas presenciais e complementábase nas horas de traballo autónomo; isto require unha actitude de implicación, constancia e compromiso real do alumno.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O traballo de aula/taller é o eixo vertebrador da materia, é a base fundamental no desenvolvemento dun proxecto de pintura e/ou debuxo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	Directrices para o desenvolvemento dun proxecto de pintura/debuxo. Aproximación aos conceptos e recursos do debuxo e a pintura, nos campos fronteirizos entre a tradición e a práctica contemporánea.
Presentación	Presentacións e exposicións regulares de resultados para posta en común na aula. Presentación inicial do proxecto a desenvolver.
Traballo tutelado	O traballo de aula/taller desenvólvese fundamentalmente en horas presenciais e complementábase nas horas de traballo autónomo; isto require unha actitude de implicación, constancia e compromiso real do alumno.
Traballo tutelado	O traballo de aula/taller desenvólvese fundamentalmente en horas presenciais e complementábase nas horas de traballo autónomo; isto require unha actitude de implicación, constancia e compromiso real do alumno.
Aprendizaxe baseado en proxectos	O traballo de aula/taller é o eixo vertebrador da materia, é a base fundamental no desenvolvemento dun proxecto de pintura e/ou debuxo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Presentación	PRESENTACIÓN DO PROXECTO: -Presentacións públicas e periódicas dos resultados do traballo que se está a desenvolver. -Asistencia e participación activa nas presentacións de traballo das compañeiras e compañeiros.	20	B3 C31 C32 C33 C36 C38 C39 C41 C42 C43 C44 C45 C48 C49
Traballo tutelado	EXERCICIOS PARALELOS AO PROXECTO: -Realización e entrega puntual de todos os exercicios propostos. -Asistencia e participación ás postas en común e debates na aula.	20	B3 C31 C32 C33 C36 C38 C39 C41 C42 C43 C44 C45 C48 C49

Traballo tutelado	DESENVOLVEMENTO DO PROXECTO:	40	B3	C31 C32 C33 C36 C38 C39 C41 C42 C43 C44 C45 C48 C49
	-Seguimento individualizado do traballo, revisións continuadas. -Desenvolvemento e coherencia do proxecto persoal. -Resolución técnica dos traballos. -Nivel de autocrítica e análise. -Profundización e implicación no proxecto. -Disposición investigadora e experimental. -Interese por ampliar coñecementos (visitas a exposicións, lectura da bibliografía recomendada).			
Aprendizaxe baseado en proxectos	PRESENTACIÓN FINAL DO PROXECTO:	20	B3	C31 C32 C33 C36 C38 C39 C41 C42 C43 C44 C45 C48 C49
	-Presentación pública do proxecto desenvolvido no cuadrimestre. -Exposición da obra realizada no espazo de traballo e defensa da mesma.			

Outros comentarios sobre a Avaliación

O estudante poderá optar por **dous sistemas de avaliación:**

- **AVALIACION CONTINUA:** Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións do proxecto e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre. A realización de todos os traballos propostos e a asistencia a clase é imprescindible para optar ao aprobado.

PRESENTACIÓN E DEFENSA FINAL DO PROXECTO: Última semana lectiva do cuadrimestre, no horario de clase.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba e realizarase un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da **CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO)** presentarán o proxecto, os resultados e todos os traballos/exercicios esixidos durante o cuadrimestre.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación)

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

Beers, Kurt, **100 painters of tomorrow**, Thames & Hudson, 2014

Berger, John, **Sobre el Dibujo**, Gustavo Gili, 2011

BLAS, Susana, **Conexiones. Dibujo español contemporáneo**, METRÓPOLIS RTVE, 2016

BLAS, Susana, **Pintura otra**, METRÓPOLIS RTVE, 2013

Fernández Fariña, Almudena, **Lo que la pintura no es**, Ed. Deputación Provincial de Pontevedra, 2011

Godfrey, Tony, **La pintura hoy**, Phaidon, 2010

Gómez Molina, Juan José (coordinador), **Estrategias de dibujo en el arte contemporáneo**, Cátedra, 2002

Hudson, Suzanne, **Painting now**, Thames & Hudson, 2015

Picazo, Gloria (comisaria), **Pintar sense pintar**, Centre d'Art la Panera, 2005

Valli, Marc & Dessanay, Margherita, **A Brush with the real: figurative painting today**, Laurence King, 2014

Marina, José Antonio, **Teoría de la inteligencia creadora**, Anagrama, 1993

Ministerio de Cultura, **ORAL MEMORIES**, <https://oralmemories.com/>, 2012-2018

VVAA, **Vitamine D, new perspectives in drawing**, Phaidon, 2005

VVAA, **Vitamin D2, new perspectives in drawing**, Phaidon, 2013

VVAA, **Vitamin D3, new perspectives in Drawing**, Phaidon, 2021

VVAA, **Vitamine P, New Perspectives in Painting**, Phaidon, 2002

VVAA, **Vitamine P2, New Perspectives in Painting**, Phaidon, 2011

VVAA, **Vitamin P3, new perspectives in painting**, Phaidon, 2016

VVAA, **On painting : prácticas pictóricas actuales... más allá de la pintura o más acá**, Centro Atlántico de Arte Moderno, 2013

VVAA, **Remote viewing : invented worlds in recent painting and drawing**, Whitney Museum of American Art, 2005

VVAA, **The Forever now: contemporary painting in an atemporal world**, The Museum of Modern Art, 2014

Saborit, José, **Lo que la pintura da**, Pre-Textos, 2018

Recomendacións

Materias que se recomienda cursar simultaneamente

Procesos de investigación e creación/P01G010V01701

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Expresión artística: Debuxo-Forma/P01G010V01102

Expresión artística: Materia-Cor/P01G010V01201

Técnicas pictóricas/P01G010V01104

Arte, linguaxe e representación/P01G010V01303

Arte: Arte e modernidade/P01G010V01401

Pintura/P01G010V01404

Arte e contemporaneidade/P01G010V01601

Producción artística: Imaxe I/P01G010V01503

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proxectos de deseño				
Materia	Proxectos de deseño			
Código	P01G010V01905			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	#EnglishFriendly			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Soler Baena, Ana María			
Profesorado	Soler Baena, Ana María			
Correo-e	anasolerbaena@gmail.com			
Web	http://anasoler.es			
Descrición xeral	A materia terá un obxectivo prioritario dirixido ao desenvolvemento da capacidade creadora do alumno. É a nosa intención que de forma paralela ao descubrimento, coñecemento e experimentación das técnicas e as teorías de deseño que conforman o programa, o alumno poña de relevo os seus intereses artísticos e traballe na procura da súa idea e desenvolvemento da súa propia linguaxe a través dos medios que se lle ofrecen con profesionalidade.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C12	Coñecemento dos materiais e dos seus procesos derivados de creación e/ou produción. Coñecer os materiais, procedementos e técnicas que se asocian a cada linguaxe artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C33	Capacidade de colaboración con outras disciplinas. Desenvolvemento de vías de relación e intercambio con outros campos de coñecemento
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumno terá coñecemento dos principios fundamentais do deseño	C1 C7
O alumno terá coñecemento das orixes, desenvolvemento e estado actual da disciplina.	C1 C5 C7
O alumno terá coñecemento dos diferentes campos e aplicacións do deseño.	C4 C8

O estudante aprenderá a manexar os recursos técnicos aplicados ao deseño.	C7 C9 C12
O alumno aprenderá a desenvolver proxectos creativos neste ámbito	C19 C32
O alumno estará capacitado para integrar recursos técnicos, formais e conceptuais da arte no deseño.	C32 C33
O alumno terá a capacidade de integrar os recursos do deseño no campo da creación artística.	C31 C33
O alumno adquirirá habilidade no uso de ferramentas informáticas específicas.	C42
O estudante aprenderá a desenvolver e a aplicar o deseño gráfico sobre diversos soportes e contextos.	C47
O alumno adquirirá a habilidade para o desenvolvemento de proxectos de deseño.	C43 C44

Contidos

Tema

IDENTIDADE CORPORATIVA

1. Introducción histórica: Orixe e evolución da Imaxe corporativa. O século *XX.
2. Compoñentes da Identidade Corporativa. A marca.
 - 2.1. Os signos verbais e gráficos que distinguen a marca, que actúan como aval do resto da comunicación da empresa e/ou do produto ou servizo.
 - 2.2. O conxunto de recursos de comunicación comercial que se relacionan coa marca e, moi especialmente, as estratexias psicolóxicas de percepción visual para a comunicación publicitaria.
3. A imaxe corporativa: Os signos verbais e gráficos
 - 3.1. Signos verbais: O nome adoptado: Elemento que pode ser escrito ou pronunciado e que constitúe o primeiro dato do deseño visual da marca.
 - 3.2. Signos gráficos:
 - 3.2.1. O símbolo ou *imago tipo,
 - 3.2.2. O logotipo
 - 3.2.3. A cor corporativa
 - 3.2.4. A *tipografía corporativa
4. Proceso de deseño dunha imaxe corporativa
 - 4.1. Realización do *Briefing: Estudo previo
 - 4.2. Deseño da identidade corporativa
 - 4.2.1. Deseño dos signos gráficos da identidade corporativa
 - 4.2.2. Aplicación da imaxe corporativa a diferentes produtos. ou Cartóns ou Sobres ou Cartas
 - Outras aplicacións (CD)
 - 4.3. Elaboración do manual de normas de usos e aplicación da identidade visual corporativa
5. Redeseño dunha imaxe corporativa.
Procesos de adecuación e actualización de imaxes corporativas
6. Ferramentas de traballo en Deseño gráfico
7. Presentación dos traballos. Como presentar traballos de deseño gráfico ao cliente, como entregar os arquivos para a imprenta, como elaborar orzamentos de traballos de deseño, etc.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Traballo tutelado	27	69.5	96.5
Resolución de problemas	3	5	8
Saídas de estudo	3	0	3
Estudo de casos	2	0	2
Lección maxistral	10	0	10
Traballo	5	25.5	30.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Traballo tutelado	Desenvolvementos de proxectos específicos en base aos contidos do curso.

Resolución de problemas	Resolución de problemas de forma conxunta e global relativos a cada exercicio presentado na aula.
Saídas de estudo	Visita a imprenta
Estudo de casos	*Análisis de casos prácticos reais de Manuais de Imaxe corporativa.
Lección maxistral	Leccións teórico-prácticas relacionadas cos contidos da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballo tutelado	Os traballos da aula consistirán en exercicios prácticos de deseño gráfico e editorial por computador. Utilización dos programas *Illustrator e *Indesign.
Resolución de problemas	Exporáselle ao alumno resolver problemas de composición en *pagina e seccións, *retícula, utilización de tipografía e xerarquía na información.
Estudo de casos	Para a aprendizaxe utilizaranse recursos de visualización de imaxes e procesos: -Observación directa de traballos realizados por alumnos de cursos anteriores. -Análise de imaxes reproducidas tanto en libros ou revistas como en diferentes medios audiovisuais (diapositivas, vídeo, etc.) -Estudo e análise de manuais de imaxe corporativos de empresas e institucións reais. Aplicación da mesma a diferentes soportes e accións comunicacións da empresa.

Probas	Descrición
Traballo	Cada alumno realizará un proxecto de deseño de Manual de imaxe corporativa que conterá: 1.*Briefing: Breve descrición/análise da empresa, o produto, o mercado, o publico obxectivo e o consumidor, os obxectivos de mercadotecnia e os obxectivos da publicidade. 2.*Logo: marca impresa a cor (elemento verbal e imaxe), símbolo marca en branco e negro, positivo negativo, Escala de grises ou *monotono. Probas de *escalabilidad Cuadrícula e proporcionalidade (*x), marxe de protección Usos incorrectos Estudio de tipografía: familias de fontes utilizadas (nome e impresión de familia *tipográfica completa), Estudio da cor corporativa: Esquema básico cromático (Modelos: *Pantone, *Hexadecimal ou web , *CMYK e *RGB) Esbozos (opcional) 3. *Papelería Corporativa. Impresión física e desenvolvemento. Cartón/*s: *Anverso e reverso impresa no papel ou cartolina elixido. Medidas do cartón e Datos do papel: Fabricante, cor, *gramajes, etc. Sobre: americano ou outro formato impreso no papel ou cartolina elixido. Despregamento. Datos do papel: Fabricante, cor, *gramajes, etc. Carta: A4 ou similar, *Anverso e reverso impresa no papel ou cartolina elixido. Datos do papel: Fabricante, cor, *gramajes, etc. *Retícula, medidas e proporcións 4. Aplicación Desenvolvo de dous produtos e aplicación do *logo.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Traballo tutelado	El método de avaliación no relativo aos traballos realizados nel aula realizarase baixo un labor de seguimento persoal del proceso de desenvolvemento dos exercicios, en base aos seguintes criterios: - El interese estético e funcional dos proxectos realizados. - A comprensión e utilización correcta dos procesos técnicos e informáticos. - A coherencia de todos os exercicios del alumno. - La correcta realización dos proxectos e probas requiridos nel aula nos prazos estipulados. Será obrigatorio la realización de entregas parciais dos exercicios con el obxectivo de realizar un seguimento do traballo por parte *dell profesor.	30	C1 C4 C5 C7 C8 C9 C42 C43
Resolución de problemas	A resolución de problemas e exercicios expostos na aula será fundamental para a realización do seguimento persoal e evolución dos traballos e proxectos dos alumnos. O alumno deberá obrigatoria e periodicamente asistir a estas clases de resolución de problemas e exercicios, de maneira que o profesor poida ter constancia da súa evolución e, en base a ela, realizar a avaliación pertinente deste aspecto.	15	C7 C19 C31 C32
Saídas de estudo	Será recomendada a asistencia a cada un dos talleres planificados no desenvolvemento do cuadrimestre.	7	C12
Estudo de casos	Valorarase a opinión e capacidade crítica en base á ampliación de coñecementos.	8	C1 C4 C5 C7 C8

Traballo	O método de avaliación dos proxectos finais presentados por cada alumno rexeráse en base aos seguintes criterios: - O interese estético e funcional dos proxectos realizados. O alumno terá a opción de establecer un debate dentro do grupo da clase en defensa da valoración do seu traballo. En caso contrario, o profesor valorará este aspecto unilateralmente. - A coherencia de todos os proxectos do alumno. - A metodoloxía e planificación do traballo. - Traballo de reflexión e estudo previo ao proceso de elaboración dun proxecto. - A correcta realización destes proxectos requiridos na materia nos prazos estipulados. - A correcta elaboración formal (dixital e de impresión) e a súa presentación.	40	C9 C12 C19 C31 C32 C33 C42 C43 C44 C47
----------	--	----	---

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno poderá optar por dous sistemas de avaliación

1. AVALIACIÓN CONTINUA

O método de avaliación da materia realizarase de forma continuada baixo unha tarefa de seguimento na aula do proceso de desenvolvemento do traballo persoal presentado por cada alumno, e réxese en función dos seguintes criterios:

Criterios xerais de avaliación

O interese artístico e funcional dos traballos de deseño realizados. O alumno terá a opción de establecer un debate dentro do grupo clase en defensa da valoración do seu traballo. En caso contrario, o profesor valorará este aspecto de forma unilateral. A comprensión e o uso correcto dos procesos técnicos e informáticos. Capacidade de experimentación e curiosidade investigadora do alumno. A coherencia ou incoherencia de todos os exercicios do alumno. A metodoloxía e planificación do traballo. Traballo de reflexión e estudo previo ao proceso de elaboración dun deseño. Asistencia á clase e actitude e interese adecuados pola aula. A correcta realización dos traballos e probas requiridas na materia nos prazos previstos. Criterios de avaliación da materia.

Práctica.

A coherencia formal, estética e conceptual dos elementos empregados no exercicio e a súa adaptación á proposta. A xerarquía visual e a composición. Preparación formal correcta (dixital e impresa) e boa presentación. Creatividade e orixinalidade no enfoque do exercicio dentro da especificidade e directrices do proxecto así como as interrelacións coas propostas de Deseño Contemporáneo.

Teórico

Ampliación dos coñecementos impartidos na clase. Coñecemento en profundidade dos conceptos explicados e a consecuente claridade de expresión dos mesmos. Capacidade de análise e relación entre diferentes contidos. Uso correcto da terminoloxía e das citas. Orixinalidade e rigor no enfoque do tema. Boa presentación dos exercicios e traballo proposto. Á hora de avaliar diferenciaranse claramente os contidos mínimos cuxa mellora require a superación da materia e os que sirvan para establecer puntuacións máis altas.

Non se recollerá ningún traballo e, polo tanto, non serán avaliados aqueles alumnos que non teñan entregado previamente a ficha da materia cunha foto recente.

2. AVALIACIÓN GLOBAL

Para a avaliación do curso académico no sistema global, o profesorado esixirá a presentación mínima dunha serie de entregas-correccións dos traballos do curso ao longo do cuadrimestre e que o alumno deberá superar cunha cualificación mínima de "suficiente" na materia. datas estipuladas. Estas entregas-correccións completaranse coa entrega final do Proxecto Persoal Global.

ENTREGA DE TRABALLOS: O estudante estará obrigado a entregar/corrixir os traballos propostos polos profesores durante o curso académico.

PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA: Ademais desta entrega, o profesorado resérvase a opción de realizar unha proba teórica e outra práctica se o considera necesario, consistente en:

- Proba teórica, baseada nos contidos específicos da programación. Só se o alumno supera este exercicio realizará a seguinte proba práctica. - Proba práctica, consistente na realización dun traballo a partir das prácticas desenvolvidas durante o curso. (exercicio práctico no ordenador, Indesign e Illustrator) Para superar a materia polo sistema de [] probas de recuperación [] é imprescindible superar as dúas partes que compoñen esta convocatoria:

- Entrega dos exercicios - Proba teórico-práctica.

Convocatoria extraordinaria de nullo:

Cando o alumno non acade o nivel esixido ou non asiste ás convocatorias habituais de avaliación do curso, ponse en marcha un sistema de [] probas de recuperación []. Ademais, o alumno terá a convocatoria extraordinaria de nullo.

ENTREGA DE TRABALLOS: O estudante estará obrigado a entregar/corrixir os traballos propostos polos profesores durante o curso académico.

PROBA TEÓRICO-PRÁCTICA: Ademais desta entrega, o profesorado resérvase a opción de realizar unha proba teórica e outra práctica se o considera necesario, consistente en:

- Proba teórica, baseada nos contidos específicos da programación. Só se o alumno supera este exercicio realizará a seguinte proba práctica. - Proba práctica, consistente na realización dun traballo a partir das prácticas desenvolvidas durante o curso. (exercicio práctico no ordenador, Indesign e Illustrator) Para superar a materia polo sistema de [] probas de recuperación [] é imprescindible superar as dúas partes que compoñen esta convocatoria:

- Entrega dos exercicios - Proba teórico-práctica.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

ADAM, Eileen Gray, **architect-designer**. Harry N. Abrams, Inc. Publishers,
AICHER y KRAMPEN., **Sistemas de Signos en la Comunicación Visual.**, Gustavo Gili,
AICHER, Olt □ KRAMPEN, Martin, **Sistemas de signos en la comunicación visual. Gustavo Gili S.A. de C.V.**, Gustavo Gili
Diseño,
ALBERS., **La interacción del color**, Alianza Forma,
ARHEIM, **Arte y Percepción Visual**, Alianza Forma,
CORREDOR-MATHEOS, José. André Ricard, **diseñador**, Ediciones del Serbal,
FRUTIGER, Adrian, **Signo, símbolos, marcas y señales**, Gustavo Gili S.A. de C.V., G. G. Diseño,
GIBBS, David (Ed.), **The Compendium. Pentagram**, Phaidon Press Limited,
MÜLLER-BROCKMANN, Josef, **Historia de la comunicación visual.**, Gustavo Gili S.A. de C.V. Gustavo Gili Diseño,
MÜLLER-BROCKMANN, Josef, **Sistemas de retículas. Un manual para diseñadores gráficos**, Gustavo Gili S.A. de C.V.,
G.G. Diseño,
SATUÉ, Enric, **El diseño gráfico. Desde los orígenes hasta nuestros días**, Alianza Editorial S.A.,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103
Producción artística: Imaxe II/P01G010V01602

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Proxectos gráficos dixitais/P01G010V01908

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103
Técnicas gráficas/P01G010V01305
Producción artística: Imaxe II/P01G010V01602
Proxectos gráficos dixitais/P01G010V01908

Outros comentarios

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proyectos de escultura e instalaciones				
Materia	Proyectos de escultura e instalaciones			
Código	P01G010V01906			
Titulación	Grado en Bellas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castellano			
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Fariña Busto, María José			
Profesorado	Fariña Busto, María José			
Correo-e	pepa@coag.es			
Web				
Descripción xeral	La escultura como instalación. Introducción al estudio del espacio escultórico y a las prácticas escultóricas en contextos dinámicos y complejos. La práctica de la escultura y de la instalación. La escultura ante el uso de nuevas tecnologías; Hibridación y límites de la escultura. Proyectos de intervención e instalación. La experiencia del espectador			

Resultados de Formación y Aprendizaje	
Código	
B2	Capacidad de comunicación. Capacidad para exponer oralmente y por escrito con claridad problemas complejos y proyectos dentro de su campo de estudio.
B3	Conocimiento básico de la metodología de investigación de las fuentes, el análisis, la interpretación y síntesis.
C1	Comprensión crítica de la historia, teoría y discurso actual del arte. Comprender de manera crítica la historia, teoría y discurso actual del arte. Asimilación analítica de los conceptos en los que se sustenta el arte.
C5	Conocimiento de la teoría y del discurso actual del arte, así como el pensamiento actual de los artistas a través de sus obras y textos. Actualizar constantemente el conocimiento directo del arte a través de sus propios creadores.
C6	Conocimiento del vocabulario, códigos, y de los conceptos inherentes al ámbito artístico. Conocer el lenguaje del arte.
C7	Conocimiento del vocabulario y de los conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Conocer el lenguaje creativo específico.
C19	Capacidad para identificar y entender los problemas del arte. Establecer los aspectos del arte que generan procesos de creación.
C20	Capacidad de interpretar creativa e imaginativamente problemas artísticos. Desarrollar los procesos creativos asociados a la resolución de problemas artísticos.
C27	Capacidad de trabajar autónomamente. Desarrollar la capacidad de plantear, desarrollar y concluir el trabajo artístico personal.
C31	Capacidad para generar y gestionar la producción artística. Saber establecer la planificación necesaria en los procesos de creación artística.
C32	Capacidad de aplicar profesionalmente tecnologías específicas. Utilizar las herramientas apropiadas para los lenguajes artísticos propios.
C33	Capacidad de colaboración con otras disciplinas. Desarrollo de vías de relación e intercambio con otros campos de conocimiento.
C36	Capacidad de documentar la producción artística. Utilizar las herramientas y recursos necesarios para contextualizar y explicar la propia obra artística.
C39	Capacidad de determinar el sistema de presentación adecuado para las cualidades artísticas específicas de una obra de arte. Adquirir criterios para la adecuada apreciación de la obra de arte en relación con su entorno y exhibición.
C42	Habilidades para la creación artística y capacidad de construir obras de arte. Adquirir las destrezas propias de la práctica artística.
C43	Habilidad para establecer sistemas de producción. Desarrollar estrategias aplicadas al ejercicio sistemático de la práctica artística.
C44	Habilidad para realizar, organizar y gestionar proyectos artísticos innovadores.
C45	Habilidad para comunicar y difundir proyectos artísticos.
C47	Habilidad para realizar e integrar proyectos artísticos en contextos más amplios. Desarrollar estrategias de proyección de la creación artística más allá de su campo de actuación.
C48	Habilidad para una presentación adecuada de los proyectos artísticos. Saber comunicar los proyectos artísticos en contextos diversificados.

Resultados previstos en la materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Conocimiento de la situación actual de la escultura y la instalación como medios de producción artística.	C1 C5 C7
Conocimiento del debate teórico actual alrededor de estas disciplinas.	C5 C6 C7
Capacidad de desarrollo de proyectos creativos en el campo de la escultura y la instalación.	C19 C20 C27
Capacidad de integración de los recursos propios de estas disciplinas con otros campos de la creación artística.	C33
Capacidad para el desarrollo de proyectos artísticos en el espacio.	C19 C20 C31
Capacidad para la integración de medios y disciplinas distintos en instalaciones.	C31 C32 C33
Capacidad para comprender las relaciones entre elementos diversos en espacios compartidos.	C39 C48
Habilidad en el manejo de recursos técnicos, visuales y conceptuales generados en la actualidad dentro de estas áreas.	C42 C43 C44
Habilidad en el desarrollo de recursos técnicos, visuales y conceptuales adaptados a las necesidades del proyecto.	C43 C44
Habilidad para integrar y relacionar elementos diversos en espacios compartidos.	C47 C48
Habilidad para la documentación de proyectos desarrollados en el espacio.	B2 C36 B3 C39 C45 C48

Contenidos

Tema	
1. Introducción al concepto de proyecto. Escultura e instalación.	1.1. Dimensión espacial y temporal de la escultura y la instalación. 1.2. Heterogeneidad de los materiales e hibridación de los procedimientos. Construcción de la unidad significativa. 1.3. Límites borrosos del proyecto escultórico. 1.4. Autonomía y artesanías postindustriales.
2. La experiencia espacial en la construcción de la escultura. Instalaciones e intervenciones. Marcos, ámbitos y contextos. Estrategias de ocupación e interacción.	2.1. Del taller a la galería. Geometría y arquitectura. Naturaleza y cultura. Espacio neutro y espacio cargado. 2.2. Espacio físico y espacio poético. Espacio real/virtual. Interior/ exterior. Espacio personal/público -espacio social y espacio político-. 2.3. Instalación, interacción y complejidad.
3. La instalación como debate, nuevas fronteras y nuevos territorios. Experiencia de disolución categorial de la escultura. La importancia del espectador.	3.1. Cartografía de agentes, medios de producción y vías de distribución, difusión y legitimación de los proyectos de escultura e instalación.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	3	0	3
Lección magistral	8	0	8
Talleres	26	56	82
Seminario	3	0	3
Trabajo tutelado	4	32	36
Portafolio/dossier	6	12	18

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxías

	Descrición
Actividades introductorias	Actividades encaminadas a exponer la planificación del curso, tomar contacto con el alumnado, introducir los campos de problemas de la materia y al abordaje del problema del espacio específico.
Lección magistral	Sesión destinada a la exposición de contenidos teóricos y a la presentación de las propuestas de los trabajos y ejercicios a desarrollar, señalando las directrices y objetivos de los mismos.

Talleres	Actividades enfocadas a la adquisición de conocimientos y habilidades de manipulación e instrumentales sobre una temática concreta, con asistencia específica por parte del profesorado a las actividades individuales que desarrolla el alumnado. Control de los medios y materiales utilizados en las propuestas.
Seminario	Correcciones colectivas de los resultados parciales y de los proyectos desarrollados. Los contenidos aparecen aquí como el catálogo de problemas reconocidos desde la experiencia del taller.
Trabajo tutelado	El alumnado, de manera individual, elabora un proyecto sobre la temática de la materia. Se trata de una actividad autónoma, tutelada, del alumnado que incluye la búsqueda y recogida de información, elaboración de los materiales y presentación de los resultados.
Portafolio/dossier	Elaboración y presentación individualizada de un dossier en el que aparezcan recogidos y documentados los trabajos llevados a cabo durante el curso.

Atención personalizada

Metodologías	Descripción
Talleres	Seguimiento individualizado de la realización de los distintos ejercicios en el espacio de trabajo de la Facultad.
Trabajo tutelado	Proyecto que se tutorizará individualmente a lo largo del curso.
Portafolio/dossier	Tutorización de la realización del dossier resumen del trabajo realizado por el/la alumno/a.

Evaluación

	Descripción	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaje
Lección magistral	Evaluación de la asistencia y participación en la que se tendrá en cuenta la comprensión que el alumnado hace explícita con sus argumentaciones durante el transcurso de las sesiones.	10	B2 C1 C7 C33 C36 C39
Talleres	Se valorarán los procesos y resultados obtenidos en coherencia con los objetivos (complejidad, coherencia de las articulaciones, manejo de dispositivos, integración de los contextos espaciales y comprensión del papel del espectador) en cada una de las propuestas.	40	B3 C5 C6 C19 C20 C27 C31 C45 C47
Seminario	Se valorará la asistencia y participación en las correcciones colectivas.	10	
Trabajo tutelado	Se valorará el proceso y resultado obtenido en coherencia con los objetivos. En la memoria de la documentación del proyecto se tendrá en cuenta: 1. Descripción e interés del proyecto, la coherencia de la documentación con el trabajo presentado, claridad en las descripciones, la calidad de los dibujos, esquemas, fotografías, animaciones, textos, etc. 2. La viabilidad del proyecto. 3. La adecuación del proyecto al espacio elegido.	30	C19 C20 C27 C31 C32 C43 C44 C47
Portafolio/dossier	Se valorará la presentación de la documentación y su claridad de exposición. Se tendrá en cuenta tanto el contenido como la disposición, diseño y formato del mismo.	10	

Otros comentarios sobre a Avaliación

De acuerdo con el "Reglamento sobre a avaliación, a calificación e a calidade da docencia e do proceso de aprendizaxe de estudantado", el alumnado tendrá derecho a elegir el tipo de sistema, evaluación continua o evaluación global, con el que será evaluado, en el plazo establecido por la Facultad.

EVALUACIÓN CONTINUA. Los estudiantes harán periódicamente en el aula presentaciones de los trabajos y exposiciones de los resultados durante el transcurso del cuatrimestre.

Criterios de evaluación. Se tendrán en cuenta los siguientes factores:

1. La implicación del alumnado en las actividades docentes. 2. Capacidad de manejo de los contenidos. 3. Gestión de los materiales y procedimientos utilizados en el taller. 4. Interés y eficacia para llevar al límite las reflexiones y las propuestas elegidas. 4. Se valorará, especialmente, la incidencia positiva o negativa del trabajo en relación con la dinámica del grupo.

Al final del período docente, cada alumno expondrá la documentación de los trabajos realizados durante el curso.

EVALUACIÓN GLOBAL. Los estudiantes deberán presentar todos los trabajos propuestos durante el cuatrimestre y realizar un ejercicio en el aula de examen.

Los estudiantes que tengan que presentarse a la convocatoria de segunda oportunidad (Convocatoria de Xullo) deberán entregar todos los trabajos exigidos durante el curso y realizar un ejercicio específico en el aula de examen.

Las fechas y horas de las diferentes convocatorias serán aprobadas en "Xunta de Facultade" y podrán consultarse en la página web del centro.

Fuentes de información

Bibliografía Básica

- ALONSO, Luis & GARCÍA, Isabel, **Diseño de Exposiciones. Concepto, instalación y montaje.**, Alianza Forma, BENJAMIN, A.E. (Ed.), **Installation art**, Academy Editions, 1993
- BISHOP, Claire, **Installation art a critical history**, Tate, 2005
- DE OLIVEIRA, Nicolas / OXLEY, Nicola / PETRY, Michael/, **Installation art in the new millennium**, Thames&Hudson Ltd., 2003
- KABAKOV, Ilya, **Total installation**, Cantz Verlag VG Bild-Kunst, 1995
- LARRAÑAGA, Josu, **Instalaciones**, Editorial Nerea,
- MADERUELO, Javier, **La idea de espacio en la arquitectura y el arte contemporáneo 1960 - 1989**, Ediciones Akal, 2008
- REBENTISCH, Juliane, **Estética de la instalación**, Caja Negra Editora, 2018
- ROSENTHAL, Mark, **Understanding installation art: from Duchamp to Holzer**, Prestel Publishing, 2003
- SÁNCHEZ ARGILÉS, Mónica, **La instalación en España 1970 - 2000**, Alianza Editorial, 2009
- SUDEBURG, Erika (Ed.), **Space, site, intervention. Situating installation art**, University of Minnesota Press, 2000
- TUCKER, William, **A linguagem da escultura**, 85-86374-27-x, Cosac&Naify Edições Ltda., 1999
- ZAPARAÍN HERNÁNDEZ, Fernando / RAMOS JULAR, Jorge / BOCCHI, Renato (Ed.), **Instalaciones artísticas. Análisi espacial y escenográfico**, Ediciones Universidad de Valladolid, 2021

Bibliografía Complementaria

- BOWNESS, Sophie (Ed.), **Bárbara Hepworth: The plaster**, Lund Humphries Publishers, 2011
- CAPRA, Fritjot, **Las conexiones ocultas.**, Anagrama,
- CLAYTON, Eleanor, **Bárbara Hepworth. Art & Life**, Thames&Hudson Ltd., 2021
- COMBARRO GARCÍA, Nicolás, **Interventions**, RM Verlag S.L., 2018
- GORMLEY, Antony / HOLBURN, Mark, **Antony Gormley. On sculpture**, Thames&Hudson Ltd., 2019
- HARRIS, Marvin, **Antropología cultural**, Editorial Alianza,
- MOORHOUSE, Paul, **Anthony Caro: Presence**, Lund Humphries Publishers, 2010
- WILKIN, Karen, **Anthony Caro: Interior and Exterior**, Lund Humphries Publishers, 2009

Recomendaciones

Materias que se recomienda ter cursado previamente

- Técnicas escultóricas/P01G010V01203
- Escultura/P01G010V01304
- Producción artística: Objeto y espacio/P01G010V01603

Outros comentarios

En la modalidad de evaluación continua, la asistencia a clase es requisito esencial para superar la materia. Las actividades de trabajo irán en paralelo con la práctica activa, dentro y fuera del aula, para conseguir habilidades y experimentar diferentes técnicas, y avanzar en ellas, así como acudir a las fuentes de documentación y obtener información precisa y necesaria para la labor que se lleva a cabo.

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proxectos fotográficos				
Materia	Proxectos fotográficos			
Código	P01G010V01907			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Pintura			
Coordinador/a	Rodríguez Caldas, María del Mar			
Profesorado	Costas Lago, Andrea Pinal González, Andrés Rodríguez Caldas, María del Mar Tejo Veloso, Carlos			
Correo-e	marcaldas@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Exploración das posibilidades da fotografía como medio para a produción artística. Relación entre fotografía e arte contemporánea. A parte práctica basearase na realización de traballos analóxicos en branco e negro e traballos dixitais.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento dos principais recursos técnicos, visuais e conceptuais da fotografía actual.	C5 C7 C9
Coñecemento das principais temáticas da práctica artística actual en fotografía.	C5
Coñecemento das diferentes concepcións da fotografía.	C1 C2 C5

Capacidade de desenvolvemento dos propios intereses artísticos dentro da fotografía.	C19 C20 C21
Capacidade de adecuar os recursos fotográficos actuais ao traballo persoal.	C20 C21 C25
Capacidade para aplicar técnicas, sistemas e procesos fotográficos á creación artística.	C31 C32
Capacidade para expor e desenvolver proxectos no ámbito da fotografía.	C32 C39
Habilidade no manexo das diversas ferramentas conceptuais e visuais da linguaxe fotográfica actual.	C42 C43 C44
Habilidade no uso de procesos de captación e procesado da imaxe fotográfica.	C42 C43
Habilidade para o uso de dispositivos fotográficos.	C42 C43
Habilidade para o desenvolvemento de proxectos creativos no ámbito da fotografía.	C43 C44

Contidos

Tema	
-Sobre o medio fotográfico	-Icono: o discurso da mímese. -Código: a fotografía como transformación do real. -Índice: a fotografía como pegada. -Purismo versus Pictorialismo -Correntes fotográficas s. XIX e XX -A postfotografía
A fotografía numérica	-O verismo fotográfico e a imaxe numérica. -Diferencias na toma entre a fotografía analóxica e a dixital -Da memoria á conectividade
Fotografía e memoria	-Apropiación e produción fotográfica -Fotografía e dó -A vida social das fotografías -O album familiar -Do album ao foto libro. Da lembranza ao relato -Referentes, proxectos e formatos de presentación
-A fotografía e a arte contemporánea	-O corpo na fotografía contemporánea. -O obxecto na fotografía contemporánea. -Estratexias de representación: posta en escea, azar, instante decisivo, etc. -O remake. Diálogos entre pintura e fotografía. -Iluminación da escea e potencialidades expresivas: uso da luz natural, flashes de estudo, outras fontes lumínicas...
-Contidos prácticos	1- Manexo da cámara analóxica. -Revelado e positivado analóxico en branco e negro. 2- A imaxe numérica. Arquivos de imaxe. -Manexo da cámara dixital. Realización de copias. Diferentes procesos. 3-Iluminación en plató. Manexo de equipos e ferramentas. Aplicación de esquemas de iluminación. 3- Propostas. -Definición e resolución. -Formulacións expositivas.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Prácticas de laboratorio	33.5	70	103.5
Estudo previo	0	30	30
Presentación	7.5	0	7.5
Seminario	6	0	6
Traballo	3	0	3

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Prácticas de laboratorio	X alumnx terá que resolver as propostas que se formulen ao longo do curso, nas que se empregará tanto a fotografía dixital como a analóxica. Deberá prestarlle atención á definición conceptual como a súa resolución formal e técnica. O profesor fará un seguimento continuo do traballo realizado polo alumno.
Estudo previo	X alumnx deberá realizar fóra da aula as tarefas marcadas na clase e na atención personalizada: consulta de bibliografía, visita de exposicións, toma de imaxes, realización de copias...
Presentación	O estudante, de maneira individual ou en grupo, presenta o resultado dos seus proxectos, metodo ou metodoloxías empregadas e análise e conclusión, ante o profesorado e un grupo de estudantes.
Seminario	O profesorado asiste a un grupo de estudantes para a resolución de problemas na aula ou no laboratorio.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Prácticas de laboratorio	O profesorado realizará un seguimento continuo do traballo realizado polo alumnado, tanto no que se refire a resolución técnica como a conceptual, para o que realizara as preguntas, críticas ou suxestións que considere pertinentes en cada caso.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Prácticas de laboratorio	Adquirir destreza no uso de aparatos e procesos fotográficos. Utilizar os medios adecuados para solucionar propostas concretas.	40	C1 C2 C5 C7 C9 C19 C20 C21 C25 C31 C32 C39 C42 C43 C44
Presentación	Adquirir destreza para presentar en publico os traballos realizados. Potenciar a capacidade de análise e de síntese. Desenvolver a capacidade de diálogo no debate dos traballos presentados.	20	C42 C43
Traballo	Desenvolvemento de imaxes fotográficas analóxicas e dixitais desde a perspectiva técnica, estética e conceptual. Formalización do proxecto fotográfico	40	C2 C21 C25 C31 C32 C39 C42 C43 C44

Outros comentarios sobre a Avaliación

- AVALIACION CONTINUA : Os estudantes farán periodicamente na aula presentacións dos traballos e exposicións dos resultados durante o transcurso do cuadrimestre.

- AVALIACIÓN GLOBAL : Os estudantes deberán presentar todos os traballos propostos durante o curso e o día da proba realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Os estudantes da CONVOCATORIA DE SEGUNDA OPORTUNIDADE (XULLO) presentarán os traballos e todos os exercicios esixidos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto nesa convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación de segunda oportunidade (XULLO): consultar calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado en Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

BAQUÉ, Dominique, **La fotografía plástica**, Gustavo Gili, 1998

BARTHES, Roland, **La cámara lúcida**, Paidós, 2009

DUBOIS, Philippe, **El acto fotográfico. De la representación a la recepción (capítulo)**, Paidós Comunicación, 1983

FONTCUBERTA, Joan, **Estética fotográfica : una selección de textos**, Gustavo Gili, 2003

FONTCUBERTA, Joan, **La furia de las imágenes : notas sobre la postfotografía**, Galaxia-Gutenberg, 2016

PÉREZ, David, **La certeza vulnerable: cuerpo y fotografía en el siglo XXI**, Gustavo Gili, 2004

SCHARF, Aaron, **Arte y fotografía**, Alianza Forma, 1994

SONTAG, Susan, **Sobre la fotografía**, Edhasa, 1981

Bibliografía Complementaria

Dzoom, <https://www.dzoom.org.es/>,

FREUND, Gisèle, **La Fotografía como Documento Social**, Gustavo Gili, 1976

HUNTER, Fil, BIVER, Steven, FUQUA, Paul, **La luz : ciencia y magia**, Anaya, 2015

KLEIN, William et al., **Contactos los mejores fotógrafos revelan los secretos de su profesión**, Intermedio, 2011

MORENO ANDRÉS, Jorge, **El duelo revelado : la vida social de las fotografías familiares de las víctimas del franquismo**, CSIC, 2020

oscarenfotos, <https://oscarenfotos.com/>,

PULTZ, John, **La fotografía y el cuerpo**, Akal, 2003

ROUILLÉ, André / LEGMANY, Jean Claude, **Historia de la fotografía**, Alcor, 1988

TAYLOR-HAW, Calvey, **La iluminación en el estudio fotográfico**, Omega, 2009

Xataka Foto, <https://www.xatakafoto.com/>,

Recomendaciones

Materias que continúan o temario

Trabajo de Fin de Grao/P01G010V01991

Materias que se recomienda ter cursado previamente

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Informática: Técnicas informáticas/P01G010V01103

Técnicas fotográficas/P01G010V01204

Arte e contemporaneidade/P01G010V01601

Producción artística: Imaxe II/P01G010V01602

Outros comentarios

Titorías:

Carlos Tejo: Despacho área de pintura 2º piso. Cita previa email: carlos.tejo@uvigo.gal

Mar Caldas: Despacho área de pintura 2º piso. Cita previa email: marcaldas@uvigo.gal

Andrés Pinal: viernes de 17.00-21.00. andrespinal@hotmail.com

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proxectos gráficos dixitais				
Materia	Proxectos gráficos dixitais			
Código	P01G010V01908			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Castro Muñiz, José			
Profesorado	Castro Muñiz, José			
Correo-e	koimandala@gmail.com			
Web	http://grupodx5.es			
Descrición xeral	A materia de "Proxectos gráficos dixitais", encádrase dentro dos procedementos de creación de obra artística xerada desde os sistemas electrónicos e numéricos. Desenvolve o labor creativo del alumno en tres vertentes: estéticas contemporáneas e pensamento actual das obras de arte múltiples; tecnoloxías aplicables á produción; posprodución e exhibición das obras e proxectos artísticos do ámbito gráfico. Establece un enlace coas materias impartidas no segundo ano de grao en "Técnicas gráficas" e prepara os proxectos de investigación que se desenvolverán nos mestrados e doutoramentos do posgrao.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Código	
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C9	Coñecemento de métodos de produción e técnicas artísticas. Analizar os procesos de creación artística
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C32	Capacidade de aplicar profesionalmente tecnoloxías específicas. Utilizar as ferramentas apropiadas para as linguaxes artísticas propias
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores

Resultados previstos na materia	
Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Coñecemento das manifestacións actuais dentro do campo da imaxe gráfica e a estampa dixitais.	C1 C5
Coñecemento dos códigos e conceptos inherentes ao ámbito da gráfica dixital.	C7
Coñecemento dos principais recursos técnicos e visuais da infografía.	C9
Coñecemento do estado actual do pensamento artístico en relación á multiplicidade e á imaxe dixital.	C1 C2 C5
Capacidade de desenvolvemento de proxectos creativos neste ámbito.	C19 C20
Capacidade de integración creativa de recursos propios do campo da imaxe gráfica dixital.	C31 C32

Capacidade para manexar dispositivos e ferramentas específicos en procesos creativos.	C31 C32
Habilidade no uso de ferramentas infográficas e de impresión dixital.	C42 C43
Habilidade para desenvolver proxectos no ámbito da gráfica e a edición dixitais.	C42 C43 C44
Habilidade para integrar procesos gráficos dixitais na creación multidisciplinar.	C34 C43

Contidos

Tema	
TEMA 1 Que significa multiplicidade hoxe. A idea de gráfica dixital actual. A- A estampa dixital. As novas estéticas da discretización na gráfica contemporánea.	SUBTEMA 1 A noción de pegada no campo expandido da gráfica actual. A matriz intanxible fronte ao soporte material. Estéticas contemporáneas da gráfica electrónica.
TEMA 2 Máquinas de debuxar/imprimir: gravar sen incidir e imprimir sen presión. Redefinicións do contacto por impresión. A- Dixitalidade e analogía na creación de imaxes para impresión. Orixinal e copia. B- Discrepancias, resolución y acutancia na captación e escaneamento de orixinais. C- Maquinarias e útiles aplicables á obra de arte gráfica contemporánea. D- Perfís cromáticos, espectrofotometría, tramado, análise de cor e separacións tonais, fotolitos, etc. E- O traballo con arquivos, interpolación, tratamento, compresores e extensións dixitais para a súa impresión. F- Soportes para impresión: composición e enfebrado, coatings, sizings, aparellos. Coeficientes de absorción. Influencia do recubrimento nos perfís cromáticos. G- Tinturas. Dyes, water base, ecosolvent. Solvent. ROM. Ultraviolet. H- Post-producción. Relevos, cuños, preparacións e proteccións finais.	SUBTEMA 2 O pensamento derivado do maquinismo. Evolución da ferramenta á máquina. A impresión da luz. Métodos derivados da acción fotovoltaica fronte á impresión química. Os sistemas alfanuméricos e a colorimetría. Análise da cor-luz e a cor impresa. Soportes lumínicos e soportes materiais na gráfica actual.
TEMA 3 O múltiple como proxecto artístico. A- Reprodución, similitude, imitación, seriación, escalabilidade. B- O orixinal múltiple. Monoprint e Monotype.	SUBTEMA 3 Especcularidade e direccionalidade. A obra única reproducibile. Estéticas do múltiple e o imprimible. Orixinalidade multiplicada. O sentido da complexidade.
TEMA 4 Ideas estéticas relacionadas cos conceptos de estampa dixital, orixinal e copia. Redefinicións e cuestionamento da autoría (Copy-Left) na multiplicación e difusión da obra de arte impresa por medios dixitais. A- Infografía e arte gráfica. Mapas dixitais e gráficos vectoriais. A arte da estampa e os novos medios expositivos. A arte como espectáculo/consumo e a multiplicidade como difusión/tridimensionalidade da impresión. A gráfica dos grandes formatos. B- O libro ilustrado e o libro de artista na era da reproducibilidade mecánica. A edición de estampas e ilustracións en soporte dixital. C- Collage e photomontage dixital/analóxico. Recursos de fotocomposición, alternancia e duplicación.	SUBTEMA 4 Estruturalismo e pensamento serial. A deconstrución como punto de partida da desaturación. Gilles Deleuze e a estética das diseminacións. Rosalind Krauss e o campo expandido da arte. Principais teóricos do significado da obra de arte múltiple actual: Walter Benjamin, Marshal McLuhan, Alan Sokal, Humberto Ecco.

<p>TEMA 5 Ilustración, collage, apropiación. Exploración dos límites escultóricos dos ámbitos gráficos. O pensamento gráfico e a súa relación coa perpetuación da memoria. A- Instalacións, recorte, medios adhesivos e lumino-transparentes. B- O gravado dixital sobre materiais metálicos, plásticos e pétreos. Creación de matrices non destinadas á estampaxe.</p>	<p>SUBTEMA 5 Aplicacións dos métodos numéricos na creación de obras de arte impresas. O orixinal múltiple e a produción. Procedementos creativos da repetición, repetibilidade e iteración.</p>
<p>TEMA 6 Recursos de estampaxe mixta sobre distintos soportes. A- Tolerancias e interaccións entre soportes/tintas de impresión. Relevo e gofrados. Métodos indirectos e recubrimento e preparación de soportes para multiestampaxe e reposicionamento.</p>	<p>SUBTEMA 6 Produción e sistemas mixtos de estampaxe. Impresión mecanizada. Reposicionamento e incompatibilidades do soporte final. Cuños e decoupées.</p>
<p>TEMA 7 Formulación e posta en práctica de proxectos de investigación/expositivos de impresión dixital.</p>	<p>SUBTEMA 7 Producción artística e expositiva. Preparación de Proxectos de investigación en impresión dixitais.</p>

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introdutorias	2	6	8
Aprendizaxe baseado en proxectos	15	32	47
Seminario	6	0	6
Lección maxistral	9	9	18
Prácticas de laboratorio	16	53	69
Cartafol/dossier	2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Actividades introdutorias	O sistema de proxecto persoal aberto ás necesidades de consecución dos obxectivos propostos pola materia establécese como un método óptimo para desenvolver durante o curso. Libros de artista, instalacións, estampaxe dixital, collage e impresións industriais encontradas: metodoloxías actuais que se inserirán nos ditos medios. O proxecto inicial documentado bibliograficamente será revisado e cualificado durante o primeiro mes do curso ata chegar a unha madurez óptima que permita a súa posta en escena en forma impresa, estampada ou xerada por calquera dos medios e tecnoloxías actuais dixitais/mixtas coas que se elaboran as obras da artes gráfico nos nosos días.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Presentación do preproxecto. Discusión, revisión e cualificación do proxecto que se desenvolverá durante o cuadrimestre. Presentación e defensa do proxecto en público usando un modelo de presentación audiovisual ou multimedia. Aprobación e posta en acción do proxectado.
Seminario	A titorización en grupo é unha das estratexias e metodoloxías que se contemplan nesta materia como un bo vehículo de guiado e docencia, baseadas na interacción dos alumnos entre si, fomentando a súa capacidade indagadora acompañada coas achegas e suxestións aportadas polo profesorado. A discusión e debate das propostas enriquecese, deste modo, con presentacións simultáneas, o que permite que os procesos de asimilación se realicen de maneira sincrónica co traballo individualizado no seu proxecto persoal. Serve, ademais, de orientación para o profesorado acerca do nivel do grupo de alumnos e da súa homoxeneidade e dispersión de forma comparada. Fomenta a capacidade que desenvolverá o alumnado de elaborar un discurso coherente na presentación das súas ideas e proxectos xerando, á súa vez, sinerxías para compartir información que nutran o grupo enteiro. A titorización en grupo prové de ferramentas docentes fundamentais nos procesos de obtención de seguridade persoal, capacidade de liderado, información compartida, desenvolvemento e motivación para a indagación, vehiculización e toma de decisións nos procesos de aprendizaxe do alumno.

Lección maxistral Forma parte das achegas xeradas interactivamente na aula de formación teórico-práctica que se sitúan no primeiro período de traballo do cuadrimestre. Compóñense de postas en escena de carácter audiovisual nas que o profesor sitúa o alumno no ámbito dos medios empregados na materia de Proxectos gráficos dixitais. Así mesmo, mostra obras e propostas, realizadas por artistas gráficos, tanto desde a formulación conceptual como aqueles aspectos de desenvolvemento técnico, ata a súa posprodución e exhibición. Faise unha revisión histórica razoada das artes gráficas baixo un punto de vista creativo, que desembocaron nos novos medios gráficos dixitais, o emprego da infografía e a edición e ilustración dixital destinados a xerar obras de arte e difundir os movementos artísticos actuais, principais eventos, artistas e obras destacadas, tecnoloxías e medios, especificacións e metodoloxías de traballo. As sesións son abertas ás achegas do alumnado. Inclúense, ademais, as incursións realizadas polos alumnos nas súas buscas de información e enriquecemento dos seus proxectos persoais que son expostos e discutidos en grupo e guiados polo profesor.

Prácticas de laboratorio As prácticas no laboratorio de Técnicas gráficas englobarán as tarefas formativas dos alumnos ao redor da práctica e utilización das ferramentas, os dispositivos e as estratexias necesarias para a consecución e posta en práctica dos proxectos persoais. Os útiles, a maquinaria de impresión e os métodos de estampaxe e confección de obras de arte impresa polos diferentes medios e maquinaria desde a captación e xeración de orixinais e múltiples ata a súa transformación tanto física como virtual nos medios gráficos electrónicos susceptibles da súa publicidade e difusión. É, ademais, un vehículo de familiarización e de disciplina dun bo uso dos ditos elementos que dota e lle dá profesionalidade ao alumno de cara ao seu traballo en grupo en obradoiros de arte gráfica e entidades dedicados ao labor de creación e difusión infográfica, dotados de medios e maquinarias afíns co labor creativo e difusor da cultura e a arte contemporánea. Ofrece, ademais, o entendemento de todos aqueles detalles construtivos dos que se compoñen os procesos gráficos dixitais que posibilitan a creación, tanto para a impresión e difusión de obras de estampa dixital, como para a presentación de proxectos destinados a seren difundidos polos medios electrónicos nos nosos días.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Lección maxistral	
Prácticas de laboratorio	
Aprendizaxe baseado en proxectos	A materia de ☐ Proxectos gráficos dixitais ☐ , encádrase dentro dos procedementos de creación de obra artística xerada desde os sistemas electrónicos e numéricos. Desenvolve o labor creativo del alumno en tres vertentes: estéticas contemporáneas e pensamento actual das obras de arte múltiples; tecnoloxías aplicables á produción; posprodución e exhibición das obras e proxectos artísticos do ámbito gráfico. Establece un enlace coas materias impartidas no segundo ano de grao en ☐ Técnicas gráficas ☐ e prepara os proxectos de investigación que se desenvolverán nos mestrados e doutoramentos do posgrao. Campus remoto e correo electrónico será o vehículo de comunicación no caso de peche da actividade docente. A ferramenta dispoñible na UVIGO e o correo electrónico serán tamén vehículos para a comunicación entre profesor e alumno.

Probas	Descrición
Cartafol/dossier	

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Aprendizaxe baseado en proxectos	Formulación do preproxecto, discusión, revisión e cualificación do proxecto que se desenvolverá durante o cuadrimestre.	40	C9 C19 C20 C31 C32 C34 C42 C43 C44
	☐ Presentación e defensa do proxecto en público usando un modelo de presentación audiovisual ou multimedia.		
	☐ Aprobación e posta en acción do proxectado.		

Lección maxistral	Sesión maxistral: Forma parte das achegas xeradas interactivamente na aula de formación teórico-práctica que se sitúan no primeiro período de traballo do cuadrimestre. Compóñense de postas en escena de carácter audiovisual nas que o profesor sitúa o alumno no ambiente dos medios que se empregarán na materia de ☐ Proxectos gráficos dixitais ☐ . Así mesmo, mostra obras e propostas, desenvolvidas por artistas gráficos, tanto desde a formulación conceptual como aqueles aspectos de desenvolvemento técnico, ata a súa posprodución e exhibición. Faise unha revisión histórica razoada das artes gráficas baixo un punto de vista creativo, que teñen desembocado nos novos medios gráficos dixitais, o emprego da infografía e a edición e ilustración dixital destinados á xeración de obras de arte e difusión dos movementos artísticos actuais, principais eventos, artistas e obras destacadas, tecnoloxías e medios, especificacións e metodoloxías de traballo. As sesións son abertas ás achegas do alumnado. Inclúense, ademais, as incursións realizadas polos alumnos nas súas buscas de información e enriquecemento dos seus proxectos persoais que son expostos e discutidos en grupo e guiados polo profesor.	10	C1 C2 C5 C7
Prácticas de laboratorio	As sesións son abertas ás achegas do alumnado. Inclúense, ademais, as incursións realizadas polos alumnos nas súas buscas de información e enriquecemento dos seus proxectos persoais que son expostos e discutidos en grupo e guiados polo profesor.	40	C9 C19 C20 C31 C32 C42 C43 C44
Cartafol/dossier	Presentación e defensa do proxecto en público usando un modelo de presentación audiovisual ou multimedia	10	C9 C19 C20 C31 C32 C42 C43 C44

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN

A avaliación é considerada nesta guía como un proceso formativo máis no seguimento dos obxectivos aos que se aplica unha metodoloxía adaptada aos perfís formativos, coincidente coas propostas do alumnado, así como os resultados que se obterán na materia, que serve de orientación aos logros persoais acadados polos discentes, de modo que saiban organizar a súa tarefa eficazmente, enfrontando o factor fracaso ou, no seu caso, a baixa cualificación, coa corrección de metodoloxías e actitudes de pobre resultado ou carentes da efectividade temporal establecida polo programa. O obxectivo da avaliación adáptase ao calendario docente e informa ao alumnado de cal é o seu grao de excelencia con respecto á materia.

O ESTUDANTE PODERÁ OPTAR POR **DOUS SISTEMAS DE AVALIACIÓN**:

- AVALIACIÓN CONTÍNUA:

O proceso de avaliación é continuo desde os seus comezos e concrétese especificamente en:

- Formulación do preproxecto, discusión, revisión e cualificación do proxecto que se desenvolverá durante o cuadrimestre.
- Presentación e defensa do proxecto en público usando un modelo de presentación audiovisual ou multimedia.
- Aprobación e posta en acción do proxectado.

A entrega será única ao final do período e a proposta/obxecto artístico xerado deberá axustarse aos obxectivos e intencionalidades do proxecto, así como ás especificidades do bloque de contidos temáticos e os obxectivos da materia.

- AVALIACIÓN GLOBAL:

Nesta avaliación poderán presentarse aqueles estudantes que optaron pola avaliación global e todos aqueles alumnos que non acaden unha nota suficiente poden presentarse ao exame final de febreiro, que consistirá na presentación do proxecto persoal e a realización posterior en forma de produción/post-produción da formulación/obxectualización gráfica, acorde cos modelos estéticos e de desenvolvemento práctico presentados na materia de Proxectos gráficos dixitais.

O exame correspondente a XULLO do presente ano terá os mesmos requisitos que os necesarios para o exame final da materia no cuadrimestre e requirirá do alumno o coñecemento do temario da dita materia que figura na guía docente.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica****Bibliografía Complementaria**

Brunner, Felix, **A HANDBOOK OF GRAPHIC REPRODUCTION PROCESS.**, Verlag. Editeur.,

Carr, F, **A Guide to screen Process Printing**, Studio Vista,

Castro, Kako, **Mapas invisibles para una gráfica Electrónica. De la huella impresa al grabado con luz**, Ed. Comanegra,

Castro, Kako y Soler, Ana, **Impresión piezoeléctrica, la estampa inyectada. Algunas reflexiones entorno a la gráfica digital.**, Ed. Bitácora,

Esteve Botey, Francisco, **Historia del Grabado**, Clan,

Hayter, S. W., **ABOUT PRINTS**, Oxford University Press,

Ivins, William, **Imagen impresa y conocimiento: Análisis de la imagen prefotográfica.**, Gustavo Gili,

Johnson, U. E., **American Prints and Printmakers**, Doubleday & Co.,

Krauss, Rosalind, **El inconsciente óptico**, Ed. Tecnos,

Pastor Bravo, Jesus, **Electrografía y Grabado**, caja de Ahorros Vizcaína,

Vives, Rosa, **Del Cobre al Papel, la imagen multiplicada**, Icaría,

FLUSSER, VILEM, **Into the Universe of Technical Images**, Electronic Mediations,

Giovanni Sartori, **Homo Videns, La sociedad Teledirigida**, Taurus,

Dough Aitken, **Broken screen, Expanding the image Breaking the narrative**, D.A.P Dist. ART.Pub.,

Recomendacións

DATOS IDENTIFICATIVOS				
Proxectos videográficos				
Materia	Proxectos videográficos			
Código	P01G010V01909			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Debuxo			
Coordinador/a	Alonso Romera, María Sol			
Profesorado	Alonso Romera, María Sol Fernández Alonso, Roi			
Correo-e	alonso@uvigo.es			
Web	http://alonso@uvigo.es			
Descrición xeral	Desenvólvense proxectos artísticos baseados no uso da imaxe e as linguaxes da arte audiovisual nos seus distintos soportes e xéneros. Desde os formatos do Vídeo-Arte aos novos modos de aparición do Vídeo-instalación.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
C1	Comprensión crítica da historia, teoría e discurso actual da arte. Comprender de xeito crítico a historia, teoría e discurso actual da arte. Asimilación analítica dos conceptos nos que se sustenta a arte
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C7	Coñecemento do vocabulario e dos conceptos inherentes a cada técnica artística particular. Coñecer a linguaxe creativa específica
C8	Coñecemento das diferentes funcións que a arte adquiriu a través do desenvolvemento histórico. Estudar a evolución do papel da arte a través do tempo
C16	Coñecemento das características dos espazos e medios de exposición, almacenaxe e transporte das obras de arte
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C42	Habilidades para a creación artística e capacidade de construír obras de arte. Adquirir as destrezas propias da práctica artística
C43	Habilidade para establecer sistemas de produción. Desenvolver estratexias aplicadas ao exercicio sistemático da práctica artística
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
O alumnado coñecerá as tendencias estéticas actuais da arte nos medios técnicos.	C1 C2 C5

O alumnado adquirirá coñecementos teóricos e prácticos sobre a capacidade interactiva dos soportes multimedia.		C5 C7 C8 C44
O alumnado adquirirá coñecementos dos medios de exposición e difusión da obra audiovisual.		C16 C17 C43 C44 C48
O alumnado coñecerá as implicacións estéticas do soporte dixital na produción artística.		C5 C7 C8 C19
O alumnado estará capacitado para aplicar os recursos propios do campo dixital ao desenvolvemento dun traballo artístico personalizado.		C19 C20 C21 C22 C42 C43 C44
O alumnado desenvolverá unha comprensión crítica da aplicación das novas tecnoloxías ao discurso artístico.		C1 C2 C19 C20
O alumnado adquirirá capacidades para comprender o concepto de autoría no contexto dos sistemas de comunicación *telemáticos.		C2 C8 C17 C48
O alumnado coñecerá o manexo de recursos informáticos na creación artística.		C7 C42 C43 C44
O alumnado saberá desenvolver proxectos artísticos multimedia.	B10	C42 C43 C44
O alumnado adquirirá habilidade na procura e/ou utilización de novas aplicacións informáticas específicas para a solución de problemas artísticos concretos.	B1 B2	C7 C43 C44

Contidos

Tema	
Movimentos e artistas da creación audiovisual aplicada á arte.	Panorama Internacional Panorama en España e Galicia.
Estudo dos dispositivos do Vídeo-instalación.	Dispositivos integrados na arquitectura. Intervencións no espazo. Proxección sobre obxectos, ou corpos. Dispositivos de Luz. Pantalla única / Pantallas múltiples.
Relación da imaxe *videográfica con obxectos e materiais	Vídeo Escultura Vídeo Pintura
A configuración da Mirada.	A pantalla e o papel do espectador O proceso das Mirada Experiencias *inmersivas
Dispositivos de interacción da imaxe.	A dimensión espacial do dispositivo A dimensión temporal do dispositivo. A dimensión técnica, a subxectiva e a ideolóxica.
Procuras estéticas da arte audiovisual S. *XXI	Procesos de creación de proxectos artísticos audiovisuais en vivo. Deseño de persoais de control *midi para imaxe e son. Control de luces.
Contidos e poder da imaxe.	Modos de expresión de ideas en *Videoarte
Ferramentas de creación audiovisual.	Estudo e procura de tecnoloxías de captura e reprodución de imaxe e son. Tratamento dixital da imaxe vídeo. Editores de axuste de proxección. Recursos de iluminación.
Posta en práctica de solucións expositivas da obra audiovisual.	Procura e aplicación de dispositivos para a exposición en salas da obra de arte audiovisual.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	20	0	20
Prácticas de laboratorio	10	15	25
Obradoiro	20	53.5	73.5
Traballo tutelado	0	10.5	10.5
Traballo tutelado	0	10.5	10.5
Traballo tutelado	0	10.5	10.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Clase maxistral con apoio de documentación e sistemas multimedia. Exposición dos contidos da materia. Análise de casos. Achega de referentes. Exemplos *paradigmáticos de estratexias expositivas e dispositivos de instalación multimedia. Resolución de problemas prácticos. Toma de apuntamentos e exposición debatida dos mesmos. Modalidade: guiada. Ensino inverso. Presenza do docente e presenza obrigatoria do alumnado. Escenario: aula ordinaria. Sala de proxeccións.
Prácticas de laboratorio	Descrición: aprendizaxe práctica, mediante a simulación de casos, do manexo das ferramentas de creación implicadas na creación de dispositivos audiovisuais de instalación multimedia. Modalidade: guiada. Presenza do docente e presenza obrigatoria do alumnado. Escenario: Laboratorio de audiovisuais; Estudio Audiovisuais.
Obradoiro	Aprendizaxe e realización de prácticas de iluminación en estudo. Creación de ambientes. Creación sonora. Control de luces e imaxe en vivo. Dispositivos de proxección de imaxe. Xestión directa dos equipos técnicos instalados. Realización de exercicios de imaxe con control *sincrónica do son. Modalidade: asistencia específica por parte do profesor ás actividades individuais e/ou *grupales desenvolvidas polos alumnos. Escenario: Laboratorio Audiovisuais. Estudio Audiovisual. Cabinas de Son.
Traballo tutelado	O alumnado, individualmente ou en grupos (máximo 5 persoas), desenvolve nos laboratorios e talleres audiovisuais a realización de diversas prácticas de creación audiovisual, relacionadas co temario e as problemáticas analizadas durante a impartición da materia, conducentes á formulación dun proxecto persoal de arte audiovisual. Así mesmo realizará un traballo de documentación do proceso de creación levado a cabo durante o desenvolvemento do proxecto persoal de arte audiovisual conseguido. 1º Práctica. (Vídeo-instalación): Realización dunha obra baseada na interacción da imaxe audiovisual videográfica e o uso de obxectos e materiais físicos. (Será realizada nas 4 primeiras semanas do cuadrimestre)
Traballo tutelado	2º Práctica. (Vídeo-instalación): Realización dunha obra baseada en crear, mediante os recursos da imaxe audiovisual videográfica, unha intervención nun espazo físico, transformándoo en espazo mental, orientado a ser a forma dunha idea. (Será realizada nas 4 semanas centrais do cuadrimestre)
Traballo tutelado	3º Práctica. Realización dun proxecto persoal de arte audiovisual. (Vídeo Monocanal ou Vídeo-instalación): Realización dunha obra de enfoque persoal onde aplicar e demostrar os coñecementos apresos até o momento na materia; será presentada como obra final e deseñada para ser exposta segundo as necesidades dun evento expositivo. Acompáñase dun traballo de documentación do proceso de creación levado a cabo. (Será realizada nas 7 semanas finais do cuadrimestre)

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Obradoiro	A atención personalizada neste ámbito leva a cabo de forma presencial; desenvólvese directamente no taller, o estudio ou o laboratorio de audiovisuais durante o horario programado para as prácticas de aprendizaxe impartidas polos docentes. Ten carácter teórico e práctico.
Traballo tutelado	O alumnado, individualmente ou en grupos (máximo 5 persoas), desenvolve nos laboratorios e talleres audiovisuais a realización de diversas prácticas de creación audiovisual, relacionadas co temario e as problemáticas analizadas durante a impartición da materia, conducentes á formulación dun proxecto persoal de arte audiovisual. Así mesmo realizará un traballo de documentación do proceso de creación levado a cabo durante o desenvolvemento do proxecto persoal de arte audiovisual conseguido. 1º PRÁCTICA. (Vídeo-instalación): Realización dunha obra baseada na interacción da imaxe audiovisual videográfica e o uso de obxectos e materiais físicos. (Será realizada nas 4 primeiras semanas do cuadrimestre)

Traballo tutelado O alumnado, individualmente ou en grupos (máximo 5 persoas), desenvolve nos laboratorios e talleres audiovisuais a realización de diversas prácticas de creación audiovisual, relacionadas co temario e as problemáticas analizadas durante a impartición da materia, conducentes á formulación dun proxecto persoal de arte audiovisual. Así mesmo realizará un traballo de documentación do proceso de creación levado a cabo durante o desenvolvemento do proxecto persoal de arte audiovisual conseguido. 2º PRÁCTICA. (Vídeo-instalación): Realización dunha obra baseada en crear, mediante os recursos da imaxe audiovisual videográfica, unha intervención nun espazo físico, transformándoo en espazo mental, orientado a ser a forma dunha idea. (Será realizada nas 4 semanas centrais do cuadrimestre)

Traballo tutelado O alumnado, individualmente ou en grupos (máximo 5 persoas), desenvolve nos laboratorios e talleres audiovisuais a realización de diversas prácticas de creación audiovisual, relacionadas co temario e as problemáticas analizadas durante a impartición da materia, conducentes á formulación dun proxecto persoal de arte audiovisual. Así mesmo realizará un traballo de documentación do proceso de creación levado a cabo durante o desenvolvemento do proxecto persoal de arte audiovisual conseguido. 3º PRÁCTICA. Realización dun proxecto persoal de arte audiovisual. (Vídeo Monocanal ou Vídeo- instalación): Realización dunha obra de enfoque persoal onde aplicar e demostrar os coñecementos apresos até o momento na materia; será presentada como obra final e deseñada para ser exposta segundo as necesidades dun evento expositivo. Acompáñase dun traballo de documentación do proceso de creación levado a cabo. (Será realizada nas 7 semanas finais do cuadrimestre)

Avaliación				
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Obradoiro	A avaliación é continua durante o transcurso das distintas prácticas impartidas como taller. O profesorado observa e orienta de forma continua e constante sobre o desenvolvemento dos distintos exercicios e proxectos audiovisuais, como traballos de avaliación da materia. E, así mesmo, durante o desenvolvemento dos talleres os alumnos deberán demostrar o seu nivel de desenvolvemento persoal e os contidos do proxecto a realizar; participando activamente en metodoloxías propias dunha docencia inversa; así como unha iniciativa e uso responsable nos talleres e a asistencia a estes.	5	B1 B10	C5 C7 C8 C16 C17 C19 C20 C21 C22 C42 C43 C44 C48
Traballo tutelado	1º PRÁCTICA. (Vídeo-instalación) Imaxe audiovisual videográfica + Obxectos e materiais físicos. Será anunciada data de entrega.	30	B1 B2	C1 C2 C5 C7 C8 C19 C20
Traballo tutelado	2º PRÁCTICA. (Vídeo-instalación) Dispositivos audiovisuais e recursos videográficos + Intervención no espazo físico. Será anunciada data de entrega.	30	B1 B2	C1 C2 C5 C7 C8 C19 C20
Traballo tutelado	3º PRÁCTICA. Proxecto Persoal de arte audiovisual (Vídeo monocanal ou Vídeo-instalación) + Documentación do proceso de creación. Será anunciada data de entrega.	35	B1 B2	C1 C2 C5 C7 C8 C19 C20

Outros comentarios sobre a Avaliación

AVALIACIÓN CONTINUA: O proceso de avaliación continua a aplicar é o descrito na táboa anterior.

AVALIACIÓN GLOBAL: Para aqueles/as estudantes que opten pola avaliación global se aplicaran os seguintes sistemas, criterios e porcentaxes de avaliación:

- Presentación dun traballo práctico sobre contidos desenvolvidos na materia - 40%

- Proba escrita: Análise e comentario dunha obra de referencia exposta no momento da proba. Valorarase a adecuada

valoración no ámbito artístico da obra proposta, así como a súa relación cos seus aspectos formais. - 60%

2ª OPORTUNIDADE DE AVALIACIÓN (xullo)

AVALIACIÓN CONTINUA: O alumnado deberá presentar como obra final un proxecto persoal de arte audiovisual, exposto publicamente segundo as necesidades dun evento expositivo artístico, e segundo os mesmos parámetros que se transmitiron e impartiron na materia.

Este proxecto deberá realizarse, ata a data da convocatoria de xullo, baixo a supervisión dalgún ou a totalidade do profesorado da materia e, polo tanto, o profesorado deberá coñecer o proceso de realización deste traballo e saber que se presentará como resultado a avaliar na 2a Convocatoria da materia (xullo). Para iso, o alumnado deberá manter contacto, durante as horas de titoría estipuladas, co profesorado implicado.

Xunto co proxecto audiovisual persoal (traballo final), o alumno deberá presentar o mesmo tipo de documentación do proceso de ideación e creación que se requiriu durante a impartición da materia. Deberá basearse no mesmo tipo de información e desenvolvemento de contidos estipulado durante a impartición da materia.

Nesta Convocatoria do 2 de xullo será obrigatoria a presentación do proxecto persoal e a súa correspondente documentación de forma individual, independentemente de que durante a impartición da materia se realizou en grupo.

A cualificación obtida, como cualificación final da materia, na 2a Convocatoria (xullo) valorarase do seguinte xeito: Proxecto audiovisual persoal: 80%. Documentación do proceso: 20%

AVALIACIÓN GLOBAL: Para aqueles alumnos/as que opten pola avaliación global, aplicarase o mesmo deseño de proba que a primeira oportunidade de avaliación.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

AUMONT; J., **La estética hoy**, Cátedra, 2001

DARLEY; A., **Cultura Visual Digital**, Paidós Comunicación, 2002

GOMBRICH, E.H., **Los usos de las imágenes**, Debate, 2003

KUSPIT, D. B., **Arte digital y videoarte: transgrediendo los límites de la representación**, Círculo de Bellas Artes, 2006

MARTIN, Sylvia, **Videoarte**, Taschen, 2006

ORTEGA, M. L.; WEINRICHTER, A., **Mystère Marker. Pasajes en la obra de Chris Marker**, T&B Editores, 2006

PAGAN, A., **A Mirada impasible. As películas de Andy Warhol.**, Ed. Positivas, 2007

PATUEL CHUST, P., **Media art imagen y tecnología**, Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones, 2021

REBENTISCH; J., **Estética de la instalación**, Caja Negra Editora, 2018

TORREIRO; C. y CERDÁN; J., **Documental y vanguardia**, Cátedra. Signo e imagen, 2005

VV.AA, **Radicantes. Danza y otras especies**, IVAM, 2018

VV.AA, **Instalaciones y Nuevos Medios en la Col del IVAM. Espacio, Tiempo, Espectador**, IVAM, 2006

VV.AA, **Luces, cámara, acción (□) ¿Corten! VIDEOACCIÓN: EL CUERPO Y SUS FRONTERAS**, IVAM, 2000

ZUNZUNEGUI; S., **La mirada plural**, Cátedra. Signo e imagen, 2008

Bibliografía Complementaria

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Traballo de Fin de Grao/P01G010V01991

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Procesos de investigación e creación/P01G010V01701

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Imaxe en movemento/P01G010V01403

Produción artística: Audiovisuais/P01G010V01502

Outros comentarios

Utilizarase a plataforma de ensino a distancia *MOOVI para manter a comunicación cos alumnos, facilitar documentos relacionados co contido da materia, etc.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Xestión, ámbito artístico e mundo profesional**

Materia	Xestión, ámbito artístico e mundo profesional			
Código	P01G010V01910			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	6	OP	4	1c
Lingua de impartición				
Departamento	Escultura			
Coordinador/a	Buxán Bran, Xosé Manuel			
Profesorado	Buxán Bran, Xosé Manuel Moraza Pérez, Juan Luís			
Correo-e	xmbuxanbran@yahoo.es			
Web	http://xmbuxanbran@yahoo.es			
Descrición xeral	ESTUDO DO CONTEXTO PROFESIONAL XERAL NO QUE SE DESENVOLVE O SISTEMA DA ARTE CONTEMPORÁNEA			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B6	Capacidade de traballar en equipo.
B7	Capacidade de integración en grupos multidisciplinares. Capacidade de colaboración con profesionais doutros campos
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
B15	Sensibilidade a respecto do patrimonio cultural.
C2	Comprensión crítica da evolución dos valores estéticos, históricos, materiais, económicos e conceptuais. Analizar a evolución dos valores da arte desde unha perspectiva socioeconómica e cultural
C3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
C4	Comprensión crítica da dimensión preformativa e de incidencia social da arte. Analizar a repercusión recíproca entre a arte e a sociedade
C10	Coñecemento de institucións e organismos culturais españois e internacionais e do seu funcionamento (rede museística, exposicións, bienais, etc.)
C11	Coñecemento das normas de actuación derivadas dos dereitos de autor e propiedade
C15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
C16	Coñecemento das características dos espazos e medios de exposición, almacenaxe e transporte das obras de arte
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C18	Coñecementos básicos de economía e marketing. Analizar e situar a actividade artística nun contexto estratéxico e de competencia. Establecer e manter relacións comerciais con clientes e/ou socios
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
C26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano
C28	Capacidade de traballar en equipo. Capacidade de organizar, desenvolver e resolver o traballo mediante a aplicación de estratexias de interacción
C34	Capacidade de colaboración con outras profesións e especialmente cos profesionais doutros campos. Identificar os profesionais adecuados para desenvolver adecuadamente o traballo artístico
C35	Capacidade para activar un contexto cultural e/ou modificar un contexto público ou privado. Saber entender o contexto cultural para xerar iniciativas e dinamizar o entorno

C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C39	Capacidade de determinar o sistema de presentación adecuado para as calidades artísticas específicas dunha obra de arte. Adquirir criterios para a adecuada apreciación da obra de arte en relación co seu entorno e exhibición
C40	Capacidade de autoemprego e de xeración de emprego
C41	Capacidade para realizar proxectos de investigación artísticos.
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecementos básicos sobre o mundo artístico profesional.	B2 B3 B15	C10 C17 C18 C34 C35 C36 C39 C40 C41 C45 C46 C47
Coñecemento básico dos procesos legais na inserción e circulación da obra de arte no contexto social e cultural.		C4 C11 C17 C18
Coñecemento básico da industria cultural e da xestión da arte.		C2 C4 C10 C17
Coñecemento dos axentes e factores que interveñen na exposición da obra de arte.		C16 C17
Coñecemento dos modos de xestión artística e dos seus aspectos legais.		C10 C15 C17
Capacidade básica para a programación e xestión de exposicións.		C37 C39
Capacidade para a inserción de traballos artísticos no contexto social e cultural.		C35 C36 C37 C39
Capacidade para o traballo en equipo con outros axentes e sectores da industria cultural.	B6 B7 B11 B12	C28 C34
Capacidade para adecuar a exposición de obras e proxectos artísticos aos intereses da natureza das obras.		C21 C24 C36 C39
Capacidade de innovar e experimentar na exposición e circulación de obras e proxectos artísticos.		C19 C20 C21 C37 C39

Capacidade para a elaboración de documentos, dossiers e memorias sobre exposición de proxectos.	B1 B2 B3	C23 C24 C36
Capacidade de sensibilización co contexto cultural.	B15	C3 C26 C35
Habilidade para realizar proxectos expositivos de interese social.	B10	C3 C4 C45 C46 C47
Habilidade para a presentación e realización de proxectos expositivos.		C45 C47 C48
Habilidade para comunicar e difundir proxectos concretos.	B3	C44 C45 C49

Contidos

Tema

1. O artista como profesional.	1. O artista como xestor dun ben de consumo cultural, social e económico.
2. A produción, xestión e difusión da obra.	2. A obra artística como produción capitalista.
3. Axentes culturais e xestores artísticos.	3. Directoras de museos, comisarias, coordinadoras de exposicións, conservadoras, críticos, xornalistas culturais.
4. Análise da institución museística.	4. O museo desexado e rexeitado. Crise e rexurdimento do museo.
5. Os distintos lugares de exposición.	5. Centros expositivos de diferentes institucións privadas e públicas, fundacións, corporacións, espazos alternativos e comunitarios.
6. As coleccións públicas e privadas. Os coleccionistas.	6. O significado de coleccionar. Paixón e negocio. Expor o coleccionado para amosar e revalidar.
7. As políticas culturais.	7. Diversidade de entidades privadas e públicas e características das súas programacións culturais. Ferramentas utilizadas nas súas producións.
8. O sistema de galerías. As feiras. O mercado da arte.	8. Galerías e economía, o mercado e a rede de feiras como evento mercantil.
9. Sistemas de lexitimación e valor.	9. O poder lexitimador de galería, museo, prensa especializada, comisario e crítico.
10. Os públicos	10. Políticas de merchandising e o valor do público e do popular.
11. Aspectos sociais e legais.	11. Dereitos de autor.
12. Novos modos de xestión artística.	12. Redes alternativas, sociais e comunitarias.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Saídas de estudo	8	20	28
Aprendizaxe baseado en proxectos	8	20	28
Lección maxistral	10	0	10
Estudo de casos	10	18	28
Práctica de laboratorio	10	18	28
Traballo	2	12	14
Cartafol/dossier	2	12	14

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Saídas de estudo	Estudo no contexto orixinal de espazos expositivos en funcionamento.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Desenvolvemento de producións culturais nas que amosar o perfil xestor e profesional.
Lección maxistral	Descrición e comentario do status quo do sistema artístico actual e dos axentes e estruturas que o compoñen.
Estudo de casos	Descubrimento, avaliación e análise de axentes, estruturas e demais elementos presentes no sistema artístico contemporáneo.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos	Análise do traballo do alumno polo profesor e subseguinte revisión co alumnado

Saídas de estudo	Posta en común das experiencias e impresións entre alumnado, profesionais do centro visitado e profesor.
Aprendizaxe baseado en proxectos	Análise compartida co alumno de todas as fases do seu proxecto persoal de creación dun Traballo de Xestión Artística.
Lección maxistral	Reflexión e debate mútuo en torno aos contidos inseridos nas sesións maxistras.
Probas	Descrición
Práctica de laboratorio	Seguimento e análise compartida das probas desenvolvidas polo/a estudante.
Traballo	Crítica e atención personalizada a cada proxecto e traballo realizado polo estudante.
Cartafol/dossier	Revisión compartida da memoria/ cartafol/ dossier e mails o exercizos realizados polo/a estudante.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Saídas de estudo	Asistencia e participación en visitas	5	B6 B7 B12 B15 C2 C3 C4 C10 C11 C15 C16 C17 C18 C19 C28 C34 C35 C36 C37 C39
Aprendizaxe baseado en proxectos	Avaliación do proxecto en orixinalidade, resolución e metodoloxía.	20	B2 B10 B11 B12 B15 C2 C3 C4 C10 C11 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C23 C24 C26 C28 C34 C35 C36 C37 C39 C40 C41 C44 C45 C46 C47 C48 C49
Lección maxistral	Asistencia e participación.	5	B1 B3 B7

Estudo de casos	Avaliación do proxecto en orixinalidade, resolución e metodoloxía.	30	B2 B10 B11 B12 B15	C2 C3 C4 C10 C11 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C23 C24 C26 C28 C34 C35 C36 C37 C39 C40 C41 C44 C45 C46 C47 C48 C49
Práctica de laboratorio	Capacidade para mergullarse e desenvolver probas prácticas artísticas de xestión.	25	B2 B11 B12 B15	C2 C3 C4 C10 C11 C15 C16 C17 C18 C19 C20 C21 C23 C24 C26 C28 C34 C35 C36 C37 C39 C40 C41 C44 C45 C46 C47 C48 C49
Traballo	Deseño, orixinalidade crítica e resolución.	10		

B1	C2
B2	C3
B3	C4
B10	C10
B11	C11
B12	C15
B15	C16
	C17
	C18
	C19
	C20
	C21
	C23
	C24
	C26
	C28
	C34
	C35
	C36
	C37
	C39
	C40
	C41
	C44
	C45
	C46
	C47
	C48
	C49

Outros comentarios sobre a Avaliación

O alumno pode escoller dous sistemas de avaliación:

- **AVALIACIÓN CONTINUA:** O alumnado presentará periodicamente, e ao longo do cuadrimestre, os diferentes traballos escritos cos resultados das investigacións e proxectos propostos.

- **AVALIACIÓN GLOBAL:** O alumnado deberá presentar todos os traballos escritos propostos durante o cuadrimestre e o día da proba realizará un exercicio proposto na devandita convocatoria que consistirá na defensa individual dos proxectos e casos prácticos desenvolvidos por cada alumno na convocatoria.

O alumnado da SEGUNDA CONVOCATORIA (XULLO) presentará o traballo e todos os exercicios requiridos durante o cuadrimestre e realizará un exercicio proposto na dita convocatoria.

Data e hora da proba de avaliación da segunda oportunidade (XULLO): consultar o calendario publicado na páxina WEB da Facultade de Belas Artes (Grao en Belas Artes - probas de avaliación), aprobado pola Xunta de Facultade.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Bibliografía Complementaria

BELLIDO GANT, Mª Luisa, **Arte, museos y nuevas tecnologías**, Trea, 2003

ALONSO FERNÁNDEZ, Luis, **Museología, Introducción a la teoría y práctica del museo**, Istmo, 1993

BOLAÑOS, María, Ed., **La memoria del mundo. Cien años de museología 1900-2000**, Trea, 2002

DANTO, Arthur C., **Después del fin del arte.**, Paidós, 1999

HERNÁNDEZ HERNANDEZ, Francisca, **El museo como espacio de comunicación**, Trea, 2001

HOOPER-GREENHILL, Eilean, **Los museos y sus visitantes.**, Trea, 2000

VALDES SAGÜES, M^a del Carmen, **La difusión cultural en el museo**, Trea, 1999

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Antropoloxía: Antropoloxía da arte/P01G010V01101

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Arte e espazo social/P01G010V01901

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Arte e contemporaneidade/P01G010V01601

Outros comentarios

Programa de Visitas segundo as programacións deses centros á

Fundación RAC, Pontevedra ou
Pazo de Exposicións de Pontevedra ou
Museo de Pontevedra ou
Fund. María José Jove.

DATOS IDENTIFICATIVOS**Traballo de Fin de Grao**

Materia	Traballo de Fin de Grao			
Código	P01G010V01991			
Titulación	Grao en Belas Artes			
Descritores	Creditos ECTS 18	Sinale OB	Curso 4	Cuadrimestre 2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Debuxo Escultura Pintura			
Coordinador/a	Lage Veloso, Carmen			
Profesorado	Lage Veloso, Carmen			
Correo-e	carmen.lage.veloso@uvigo.es			
Web				
Descrición xeral	Elaboración artística como proceso investigador. Definición e modelos de proxectos artísticos. Optimización dos procesos creativos. Investigación, creación, innovación. Optimización dos recursos creativos: materiais, espazo, tempo, información i enerxía. Modos de formalización e de transmisión. O proxecto e a escritura: Escritos de artistas, ensaios críticos... Aportación persona de parámetros e recursos. Proxecto e documentos posibles: Memorias, desenvolvementos, presupostos, catalogación, divulgación, prensa. Creación, xestión e uso de modelos de arquivo de información útil para o proxecto artístico. O lugar de traballo e a obra artística. O espectador e a obra: modelos de intervención e /ou participación. Adecuación do Traballo Fin de Grao aos modos de exposición e circulación da obra de arte.			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
B1	Capacidade de xestión da información.
B2	Capacidade de comunicación. Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas complexos e proxectos dentro do seu campo de estudo
B3	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese
B4	Capacidade de aprendizaxe autónoma.
B5	Capacidade de traballar autonomamente.
B8	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación.
B9	Capacidade de perseverancia.
B10	Capacidade heurística e de especulación para a resolución de problemas, a realización e novos proxectos e estratexias de acción.
B11	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios
B12	Capacidade de adaptación a novas situacións.
C3	Comprensión crítica da responsabilidade de desenvolver o propio campo artístico. Compromiso social do artista
C5	Coñecemento da teoría e do discurso actual da arte, así como o pensamento actual dos artistas a través das súas obras e textos. Actualizar constantemente o coñecemento directo da arte a través dos seus propios creadores
C6	Coñecemento do vocabulario, códigos, e dos conceptos inherentes ao ámbito artístico. Coñecer a linguaxe da arte
C13	Coñecemento básico da metodoloxía de investigación das fontes, a análise, a interpretación e síntese. Analizar, interpretar e sintetizar as fontes
C15	Coñecemento dos métodos artísticos susceptibles de seren aplicados a proxectos socioculturais. Estudar as metodoloxías que faciliten a actuación artística no entorno social
C17	Coñecemento dos diferentes axentes artísticos e o seu funcionamento. Identificar os distintos intermediarios artísticos e as súas funcións na dinámica da arte e a súa metodoloxía de traballo
C19	Capacidade para identificar e entender os problemas da arte. Establecer os aspectos da arte que xeran procesos de creación.
C20	Capacidade de interpretar creativa e imaxinativamente problemas artísticos. Desenvolver os procesos creativos asociados á resolución de problemas artísticos
C21	Capacidade de comprender e valorar discursos artísticos en relación coa propia obra. Establecer medios para comparar e relacionar a obra artística persoal co contexto creativo.
C22	Capacidade de producir e relacionar ideas dentro do proceso creativo
C23	Capacidade de comunicación. Aprender a traducir as ideas artísticas para poder transmitilas
C24	Capacidade para expoñer oralmente e por escrito con claridade problemas artísticos complexos e proxectos
C25	Capacidade de (auto)reflexión analítica e (auto)crítica no traballo artístico.
C26	Capacidade de curiosidade e de sorpresa máis para alén da percepción práctica. Desenvolver a percepción mental para alén do retiniano

C27	Capacidade de traballar de maneira autónoma. Desenvolver a capacidade de suscitar, desenvolver e concluír o traballo artístico persoal
C29	Capacidade de iniciativa propia e de automotivación
C30	Capacidade de perseveranza. Desenvolver a constancia necesaria para resolver as dificultades inherentes á creación artística
C31	Capacidade para xerar e xestionar a produción artística. Saber establecer a planificación necesaria nos procesos de creación artística.
C36	Capacidade de documentar a produción artística. Utilizar as ferramentas e recursos necesarios para contextualizar e explicar a propia obra artística
C37	Capacidade de identificar os problemas artísticos e/ou socioculturais así como os condicionantes que fan posible discursos artísticos determinados. Describir os condicionantes que inciden na creación artística. Análise das estratexias de produción artística
C38	Capacidade heurística e de especulación para a realización de novos proxectos e estratexias de acción artísticas. Desenvolver a comprensión e especulación dos problemas artísticos na súa totalidade
C40	Capacidade de autoemprego e de xeración de emprego
C41	Capacidade para realizar proxectos de investigación artísticos.
C44	Habilidade para realizar, organizar e administrar proxectos artísticos innovadores
C45	Habilidade para comunicar e difundir proxectos artísticos
C46	Habilidade para realizar proxectos artísticos con repercusión social e nos medios. Utilizar os recursos de difusión dos proxectos artísticos co fin de potenciar a súa repercusión social
C47	Habilidade para realizar e integrar proxectos artísticos en contextos máis amplos. Desenvolver estratexias de proxección da creación artística para alén do seu campo de actuación
C48	Habilidade para unha presentación adecuada dos proxectos artísticos. Saber comunicar os proxectos artísticos en contextos diversificados
C49	Habilidades interpersoais, conciencia das capacidades e dos recursos propios para o desenvolvemento do traballo artístico

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe	
Coñecemento dos modos de inserción do Traballo Fin de Grao no ámbito artístico profesional.		C15 C17
Coñecemento dos modos de escritura relacionados coa realización, exhibición e presentación dos proxectos artísticos e a súa elaboración.	B1 B2 B3	C13
Capacidade para elaborar dossiers e memorias do traballo realizado.	B1 B2 B3	C23 C24 C25 C36
Capacidade para a elaboración de textos relacionados co traballo realizado.	B1 B2 B3	C21 C22 C23 C24 C25
Capacidade para inserir o Traballo Fin de Grao no ámbito artístico profesional.		C21 C23 C37 C40
Capacidade para adecuar os recursos e procesos creativos ás necesidades dos proxectos.	B11	C20 C22 C31 C37 C41 C49
Capacidade para a procura, análise e incorporación da información necesaria para a elaboración dun proxecto artístico.	B1 B2	C22 C26 C29 C38
Capacidade para establecer análises autocríticas dos proxectos artísticos.	B4 B5 B11	C25 C27 C29 C30 C49

Capacidade para contextualizar o traballo realizado en relación aos problemas da arte.		C19 C20 C21 C25 C37
Capacidade para continuar e ampliar o Traballo Fin de Grao.	B4 B5 B8 B9 B10	C3 C22 C27 C29 C30
Capacidade para participar da análise e valoración doutros traballos.	B3 B12	C5 C6 C20 C23 C24 C25 C37
Habilidade para achegar solucións persoais á creación artística.	B4 B5 B8 B11	C22 C25 C26 C27 C29 C30 C37 C38 C41
Habilidade para xestionar a información necesaria na elaboración do Traballo Fin de Grao.	B1 B2 B3	C13
Habilidade para manter e renovar o interese e as motivacións do proxecto.	B4 B5 B8 B9 B11	C25 C27 C29 C30 C44
Habilidade para contextualizar o propio traballo.		C21 C25 C44 C45 C46 C47 C48

Contidos

Tema	
1. Fundamentos do proceso creativo.	1.1. Intuición de motivos. 1.2. Recopilación de materiais. 1.3. Experimentación de procesos. 1.4. Proxectos e planificación. 1.5. Condicións de traballo.
2. Dinámica do proceso creativo.	2.1. Inicio do traballo. Proba e erro. O bosquexo. 2.2. Primeiros resultados. Afianzamento de recursos. 2.3. Xiros creativos. O azar, a predisposición e a análise como mecanismos de corrección do traballo creativo. 2.4. Voltas atrás, bifurcacións e dobres sentidos no traxecto creativo. 2.5. Rupturas, accidentes e retiros.
3. Estrutura do proceso creativo.	3.1. Adecuación técnica - forma - significado. 3.2. Resposta a necesidades persoais. 3.3. Comunicabilidade e relevancia cultural. 3.4. Amplitude de niveis de recepción/interpretación.
4. Reflexión sobre o proceso creativo.	4.1. Textos de artista: o proceso creativo en primeira persoa. 4.2. Entrevistas e conversacións: o intercambio de ideas. 4.3. Literatura acerca do proceso creativo: unha arte interpreta outra 4.4. Ensaio acerca do proceso creativo: entendendo os fundamentos, dinámica, estrutura.

5. O Traballo Fin de Grao

5.1. Normativa específica do TFG.

5.2. Premios e axudas aos TFG

5.3. A memoria do TFG: Apartados e estratexias de escritura.

5.4. As fontes documentais: Os modos de citar e o listado de referencias.

5.5. A presentación final do TFG: modos de comunicar o proxectos

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Lección maxistral	15	0	15
Resolución de problemas	13.5	0	13.5
Presentación	0	26	26
Estudo de casos	0	52	52
Resolución de problemas de forma autónoma	0	322	322
Estudo previo	0	15	15
Actividades introductorias	1.5	0	1.5
Cartafol/dossier	0	5	5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

	Descrición
Lección maxistral	Explicación por parte do profesor encargado do apartado ;Seminario; dos contidos dos diferentes temas da materia.
Resolución de problemas	Realización de traballos a partir dos contidos da lección maxistral. Comentario e corrección dos diferentes exercicios e actividades propostos.
Presentación	Presentación final do traballo creativo realizado polo alumno ao longo da materia.
Estudo de casos	Comentario personalizado ou en grupo por parte do profesor-titor do traballo creativo realizado polo alumno.
Resolución de problemas de forma autónoma	Desenvolvemento dun traballo creativo de forma continuada ao longo da materia.
Estudo previo	Busca e recompilación de material teórico, creativo, técnico necesario para o desenvolvemento do traballo.
Actividades introductorias	Presentación da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas	Asesoramiento do titor
Presentación	Coa orientación do titor o do coordinador
Estudo de casos	propuestas y seguidas polo titor
Resolución de problemas de forma autónoma	Controlados porlo titor
Probas	Descrición
Cartafol/dossier	A partir da proposta do coordinador / supervisado polo titor

Avaliación

Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas	Resolución de problemas para a realización do traballo.	20	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11 B12	C3 C5 C6 C13 C15 C17 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C26 C27 C29 C30 C31 C36 C37 C38 C40 C41 C44 C45 C46 C47 C48 C49
Presentación	Presentación final do traballo creativo. Valórase a resolución formal, técnica e conceptual, o grao de adecuación ao contexto social, artístico e histórico; tamén a colocación da obra no espazo (montaxe) y a comunicación oral.	40	B1 B2 B3 B4 B5 B8 B9 B10 B11	C13 C17 C20 C21 C22 C23 C24 C25 C27 C29 C30 C38 C41 C45 C48 C49
Cartafol/dossier	Valórase a capacidade de organización e presentación do propio traballo, atendendo tamén á súa capacidade de análise e contextualización.	40	B1 B2 B3 B10	C3 C5 C13 C17 C19 C20 C21 C22 C23 C24 C31 C36 C37 C41 C44 C45 C48

Outros comentarios sobre a Avaliación

A avaliación do TFG realizarase en base á normativa da Universidade de Vigo e a normativa interna do centro relativa ao TFG.

As datas de presentacións de TFG (xuño, xullo, convocatoria fin de carreira e extraordinaria), recóllese na web de Belas Artes.

Bibliografía. Fontes de información**Bibliografía Básica****Bibliografía Complementaria**

Calvo Serraller et al, **Escritos de arte de vanguardia**, Alianza forma,

Battcock, G. ed., **La idea como arte. Documentos sobre arte conceptual**, Seix Barral,

Aragó Daniel(ed.), **Relatos célebres sobre la pintura**, Altera,

Marchán Fiz, Simón, **Del arte objetual al arte del concepto (cap: Antología de escritos y manifiestos 1955 a 1985)**, Akal,

Wall, Jeff, **Ensayos y entrevistas**, Centro de Artes de Salamanca,

Guasch, Ana María, **Del posminimalismo a lo multicultural**, Alianza,

Marina, José Antonio, **Teoría de la inteligencia creadora**, Anagrama,

VVAA, **El arte visto por los artistas**, Taurus,

Chipp, H.B., **Teorías del arte contemporáneo: fuentes artísticas y opiniones críticas**, Akal,

Recomendacións